

PHÆDRI
AUGUSTI CÆSARIS
LIBERTI
FABULARUM ÆSOPIARUM
LIBRI QUINQUE.

Interpretatione & Notis

ILLUSTRAVIT
PETRUS DANET
ACADEMICUS.
JUSSU
CHRISTIANISSIMI REGIS,
IN USUM
SERENISSIMI DELPHINI.

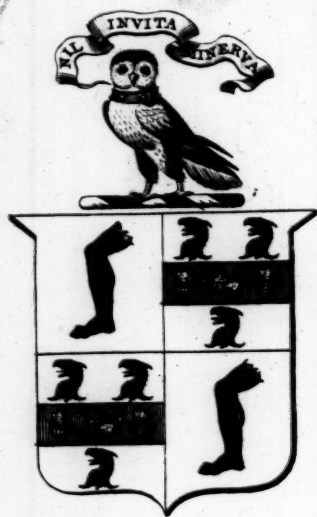
Imprimatur.

C. ALSTON.

Ex Æd. Lond. April 23. 1686.

LONDINI: Typis *Marie Clark*:

Impensis BENJ. TOOKE, & THO. COCKERIL,
CLD ID CLXXXVIII.

Richard Prime.

P H E D R I

AUGUSTI CERRATI

L I B R I

TABULARUM ASSOCIATIONUM

LIBRARIUM

Publicationes & Notae

LIBRARIUM

P R I N C I P I A

A C A D E M I C A E

LIBRARIUM

CHRISTIANISSIMI REGIS

LIBRARIUM

SEBASTIANI DUCHINI

C A P I T U L U M

LIBRARIUM

LIBRARIUM

LIBRARIUM

SERENISSIMO DELPHINO.

S*I quis hoc opus solo ex nomine, vel autorem operis ex una fortuna aestimabit, SERENISSIME PRINCEPS, putabit fortasse me vel sapientiæ tuæ non meminisse, vel dignitatis, qui Fabulas offeram Tibi, & velim Te in summâ altitudine gloriæ collocatum cum liberto fabulari. Si tamen vel de his Fabellis, vel de Scriptore Fabellarum judicabis, non ex illorum sensu, parum sano & integro, sed ex illo gustu acutissimo, qui Tibi est innatus ac ingenuus, sic opus ipsum suscipies, sic autorem ipsum complecteris, ut putes nec operis tenuitatem tuæ sapientiæ, nec auctoris humilitatem dignitati tuæ posse quidquam officere.*

Non dubitabis profecto, SERENISSIME PRINCEPS, cum eo liberto confabulari, cui ad Augustum Imperatorem erat aditus persacilis, cuique sua virtus, non libertatem modo, sed opes, honores & summorum Principum amicitiam conciliavit; qui non minus habuit fiduciæ ut mores dissolutos carperet Optimatam, quàm artis, ne exulceraret animos; qui ita fuit accommodatus ad erudiendam plebem propter simplicem & quasi nudam Apologorum venustatem, ut dignissimus fuerit Imperatorum amicitia & consuetudine propter excelsam quandam & politioem, tum vitæ, tum sententiarum elegantiam.

Sic age cum Phædro, ut Athenienses & Romani terrarum domini solebant agere cum servis, quibus inter Sa-

EPISTOLA.

turnalia dabant aliquam ludendi secum, epulandi, colloquendi, imperandi potestatem. Neque verò, quanquam ille est Fabularum artifex, habebis comitem indignum Tui. Quot enim edidit Fabulas, tot satyræ sunt, in quibus vel abstrusioris Philosophiæ utilissima capita jucundissimè tractavit, vel callidè adumbravit ætatis suæ corruptissima tempora, & conatus est, sermone belluis attributo, homines emendare. Provocavit eos ad ipsum naturæ tribunal, ut quod in se mali aut boni, nolebant agnoscere, id in feris contemplati fugerent aut optarent. Nam quis in cane, fidem; in agno, lenitatem; in formicâ laboris assiduitatem commendari audiat; nec in homine damnet continuò perfidiam, crudelitatem, ignaviam? Aut quis accuset in lupo, rapacitatem; dolos, in vulpe; in leone, sævitiam; nec ista omnia in unum sæpe hominem confluisse indignetur?

Quòd si referre volueris animum, SERENISSIME PRINCEPS, ad illas rerum imagines, cognosces totam de moribus disciplinam, totam civilem scientiam iis contineri, quarum altera vitam debet omnium informare; utraque tuam. Cogita enim, & ipse tecum reputa, quot & quantis virtutibus instructum esse Te oporteat, ut teneas Regni Christianissimi clavum, & Parentis tui sedem tantâ equitate stabilitam, tot victoriis conspicuam, tot auctam Provinciis. Debes Te Gallis, quorum ut summus est in suos Reges amor, summa veneratio, ita summam necesse est esse Regum in regendis illis pietatem, integritatem, equitatem. Sedebis in luce Europæ, in oculis clarissimi Imperii, atque in auribus universarum latè gentium ac nationum positus. Intuebitur in Te incredibilis civium & populorum, cum sociorum, tum etiam hostium multitudo. Convertent se tuos ad nutus infinitæ urbes, innumerabiles Provinciæ, ac virtutes omnes tuas tanquam ex edito quodam Theatro suspicient.

Accedit

E P I S T O L A.

Accedit ad hanc difficultatem, SERENISSIME DELPHINE, sustinenda Tibi Ludovici, bello & pace Maximi, fama, tantarum & tot virtutum splendore collecta. Vides quàm sit ejus longè latèque diffusum nomen; vides quo vultu, quo supercilio Gentes omnes, Civitates, Principes, Imperatores, Europam denique totam solus convertit & commovet; Quantà armorum suorum felicitate modò suos tegit, modò laceffit improbos, modò se & Regnum laceffit us ulciscitur! Quàm facile inconstantiam fortunæ consiliorum prudentiâ moderatur, & victoriæ jura per sua castra, quorum numero terras & maria occupat, sic dividit & partitur, ut uni Ludovico victoria videatur ubique laborare. Aspicias quâ fortitudine contra externos, quâ fide pro sociis, quâ humanitate cum suis omnia gerere consuevit.

Hanc Tibi viam, SERENISSIME PRINCEPS, Ludovicus aperuit. Te ad has laudes, quasi quadrigis volentem admiramur. Tuum est illud curriculum, in quo insistere, ut summopere gloriosum est, ita arduum atque difficile. In hac autem dignitate quos alios autores agendi & regnandi sapientius consulas, quos sequare tutius, quàm qui licet mortui, Principes tamen etiamnum admonent, neque possunt adulando decipere. Sunt enim verò in aula Regum versuti innumeri homines, diurnâ consuetudine ad servilem assentationem exercitati, qui Principi, non ex animo, sed cui commodi gratiâ, famulantur. Norunt illi solas fortunæ vias, nihilque ejus causâ prætermittunt; & quoniam eorum cupiditati veritas adversatur, solent illam ab accessu Principum procul amandare.

Necommitte, SERENISSIME PRINCEPS, huic hominum generi partem ullam existimationis tuæ. Monitores adhibe potius, quos olim Socrates Regibus offerebat. Antiquos intelligo scriptores, qui Principibus

EPISTOLA.

præferunt facem; qui dubitantes confirmant, errantes revocant; & aded non adulantur, ut egregiâ fidelitate & acerbitate salutare impunè plerumque sevant. Jam verò cum multi sunt ejusmodi scriptores, tum nullus ferè est utilior Tibi quàm Phædrus. Fabellas habet cum philosophiæ præceptis miro quodam artificio conjunctas, in quibus nativus rerum depictarum lepòs ad excellentem morum disciplinam sic accessit, ut nec præceptorum severitas elegantie fabularum, nec fabularum exilitas, præceptorum majestati detrahat quidquam.

Has ergo fabulas, SERENISSIME PRINCEPS, diurnâ manu, has nocturnâ versabis; eoque diliges vehementius, quod non tam mea, quàm Illustrissimi Ducis MONTAUSERII manus offerat. Ille vires mihi, ille suppeditavit animos, ille impulit ut auderem hac in parte studiorum tuorum Tibi prodesse quodammodo. Tu fave novo huic labori, quem & eo jubente suscepi, & te annuente confeci. Erit hæc meorum votorum summa, si videbor obsequio te non inani coluisse sed contulisse aliquid ad excolendum tanti Principis ingenium, in quo fortunam Imperii Christianissimi, spem maximi Regis, Gallorum vota, totius Orbis expectationem Deus Optimus Maximus felicissimè deposuit.

Tibi Devotissimus

PETRUS DANET

P R Æ F A T I O.

PArum cordati sapientesque videntur ii, qui Fabularum vel audito nomine, fastidio delicatissimo statim afficiuntur, & ab illis, ut à puerilibus oblectamentis toti abhorrent. Etenim faciunt intelligendo, nihil ut intelligant, cum tam austerâ & insolenti fronte utilissimum vitæ humanæ commentum audent improbare. Enimverò naturam humanæ mentis si velis penitus introspicere, vim quandam in ea deprehendes cum infirmitate conjunctam, unde omne Fabularum genus, seu humani ingenii commenta habent originem: & vis quidem efficit ut veritatis lucem contempletur; infirmitas contrà, ut ipsius splendorem sustinere vix possit. Hinc est quod Ægyptii veritatem Hieroglyphicis; Philosophi numeris; Poëtæ fabulis; Oratores figuris; ipsi etiam vates Divino afflati Spiritu allegoriis; imo & ipse Christus, hoc est, ipsa Sapientia involutam parabolis quasi velis quibusdam posteris transmiserunt. Nimirum imbecilliores sunt hominum oculi propter naturæ pravitatem, quàm ut totam veritatis lucem ferre valeant; & nescio quo fato ipsa veritas minùs, quàm veritatis umbra blandiatur. An quia plus nobis arridet, cum nostro labore detegitur & eruitur ex Ænigmatum involucris? An quia tanta est in hominibus perversitas, tanta mentis depravatio, ut qui amant lucentem veritatem, oderint idem ipsi redarguentem; neque veritati

P R Æ F A T I O.

pateat ullus ad eorum mentes, nisi per quosdam quasi cuniculos accessus.

Origo Fabularum. His rebus permoti viri quos habuit Antiquitas clarissimos, fabulas commenti sunt, quò universa Philosophiæ præcepta traderent, & quò mentes hominum à pictura imaginibusque virtutum, ad rem, veritatemque traducerent. Potuère quidem viri in omni disciplinarum genere versati, Philosophiæ præcepta stilo asperiore, & angustis concisissimisque disputationibus explicare, qui mos fuit omnium Philosophorum: At ingeniosissimi humani animi exploratores, cùm viderent nihil quicquam perfecisse Philosophos, nisi ut demum & vituperarentur à plebe, cujus ab intelligentia veritatem longissimè disjunxerant; & contemnerentur à principibus, quorum ad gustam eandem non satis accommodaverant: Cogitarunt hanc esse fabularum integumentis involvendam, ut ab ejus accessu, nec rerum excelsitas plebeculam, nec præceptorum acerbitas principes removeret.

Utilitas Fabularum. Nemini enim non debet esse persuasum plus profuisse humano generi hoc scriptorum genus, quàm Chrysippos & Crantoras; atque homines meliùs fuisse fabulis & exemplis, quàm præceptis Philosophiæ communitos. Nuda quippe illa docendi præcipiendique ratio, quæ Philosophis nimium familiaris est, teneriores aut vitiosos animos ferè offendit; fabularum verò Ludus tum jucundiora monita virtutis efficit, tum humanas mentes à vitiis avocet securiùs.

Lucr. lib. 1. & 4. *Et veluti pueris absynthia tetra Medentes
Cum dare conantur, prius oras pocula circum
Contingunt mellis dulci flavoque liquore,
Ut puerorum ætas improvida ludificetur*

Labrorum

P R Æ F A T I O.

*Labrorum tenuis : interea perpetet amarum
Abfynthi laticem, deceptaque non capiat,
Sed potius tali factio recreata valefcet.*

Et verò Græci fabulatores hanc scribendi formam post Ægyptios fequuti funt, quâ poffent in fui fæculi mores corruptos impunè quali per ludum invehi, & quâ manufecti homines & exculti à rudibus, te- trisque factis, ad elegantiora honeftioraque defluerent. Si enim fuma fummorum virorum exempla propo- fuiffent hominibus ad imitandum, infirmitatis excufa- tione fe defenderent; quam fanè habent nullam, quo- ties animadvertunt ea præftari ab apibus & formicis, quæ ipfi fe poffe negant; ea quoque vitari quæ ipfi admittere non erubefcunt. Id fanè sentiebat divinus Plato, qui fabulas commendavit maximè, cùm horta- tus eft nutriculas, ut pueris fabulas narrarent, animos- que illorum diligentius fabulis, quàm corpora ipfa manibus informarent. Τὸς γὰρ ἐκκρείνοντας

παῖδας ταῖς ἱστορίαις καὶ μητέρας λέγειν τοῖς
παῖσι, καὶ πλαττεῖν τοὺς ψυχὰς αὐτῶν τοῖς
μύθοις πολὺ μᾶλλον ἢ τὰ σώματα τῆς χειρὸς.

Plato lib. 2.
de Republ.

Faci-
lè enim intelligi potest, fatius esse teneras mentes effingere prius ad verum & ad bonum, quàm in par- tem alterutram deteriorem inclinarint, unde postea nisi labore multo deduci ac deflecti nequeant; quod præsertim fit apologis, qui primâ specie pro vilibus nu- gis habentur, at reverâ prudentibus consiliis vitam instituunt. In iis enim cùm animalium dotes aut vitia explicantur: diversa continuò hominum ingenia dete- guntur. Cùm commendatur in agno simplicitas; in formica laboris constantia; fides in cane, commen- dantur in primis hæ virtutes in homine; Cùm vero redarguitur in lupo furor, & rapacitas; adulatio, frau- des, & alia hujuscemodi vitia in vulpe; monetur quis- que

P R Æ F A T I O.

que nostrum ut ab his quam maximè abhorreat. Potest igitur unusquisque suam in his apologis imaginem propriis ac nativis expressam coloribus contemplari, suam quodammodo indolem recognoscere; & ad illos ut ad speculum minimè fallax vitam conformare.

Autores
Fabularum.

Neque mirum adeo tot numerari scriptores fabularum inter præstantissimos viros qui olim floruere. In hoc scribendi genere Græci Ægyptios habuere duces, qui per hieroglyphicas imagines, animi sensa & res ipsas tanquam literis exprimebant. Fuit Æsopus ex insulâ Samo admodum ingeniosus fingendorum apologorum artifex, à quo omnes postea apologi dicti sunt Æsopii. Taceo Hesiodum qui fabulosos deorum ortus carmine cecinit: omitto Porphyrium qui, teste Eusebio, libros composuit in quibus fictitias deorum genealogias instituerat: prætereo innumeros alios fabulatores, ut Orpheum, Musæum, quorum opera cum illorum nominibus penè interierunt, è quibus tamen Ovidius suas in varias mutatorum corporum formas deprompsit argumenta. Nullus ferem fuit inter antiquos Poëtas, aut historiæ scriptores, tum Græcos, tum Latinos, qui non aliquid fabularum suis operibus inseruerit. Testes sunt locupletissimi Homerus, Hesiodus, Ennius, Horatius: Verùm nullus hoc scribendi genus usurpavit ex instituto, præter Æsopum, in his jocos fingendis facile principem; & ab illo deinde Phædrum, qui diu latuit ignobilis, culpâ & incuriâ temporum; qui que nostra ætate rediit ad maximum splendorem curâ & vigiliis Fratrum Pithæorum. Ingens sanè beneficium toti rei literariæ contulerunt summi illi viri, cum Phædri apologos publici fecere juris. Nemo enim non sentit florente adhuc linguâ Latinâ scripsisse Phædrum, suasque fabulas conspersisse

P R Æ F A T I O.

sperfisse optimis & ad vitam utilissimis sententiis. Non
 est verò quod reprehendant nonnulli Phædrum, ut
 minùs religiosum in observandis numeris, & legibus
 carminis iambici: nam usus est fortasse ille comico-
 rum licentiâ, neque tantâ putavit religione retinendos
 esse numeros, dum purè & emendatè loqueretur. Quo
 in studio adeò nemini cedit, ut apud veteres fuerit
 nemo, qui haberet ingenium ad illam Terentii leni-
 tatem magis factum quàm Phædrus. Et verò necesse
 fuit cum hoc uti genere scribendi tenero & suavi,
 magis quàm gravi; cùm ea sit Apologorum natura, ut
 sermone non debeant, nisi facili, nisi molli, nisi simpli-
 ci tractari. Quamobrem adhibere maluit iambos in scri-
 bendis fabulis, quod hoc metri genus à quotidiano &
 naturali sermone recedat minùs; atque adeò ab ipsa
 quasi natura, si creditur Aristoteli, appositum & com-
 paratum sit.

Jam si quis erit qui quærat hujus novæ editionis
 occasionem, quæ me causâ impulerit, ut ad Phædrum
 de novo excudendum, hoc tempore accederem; is si
 me satis audiet, fatebitur nullam potuisse contingere,
 tum magis honorificam mihi, tum literis perdiscendis
 utiliore. Ubi primùm perillustis Dux MONTAU-
 SERIUS instituendo Serenissimo DELPHINO fuit
 à Sapientissimo Rege præpositus, eò studia cogitatio-
 nesque contulit, ut in erudiendâ mente, & informan-
 dis moribus teneri Principis, Rempublicam literarum
 erudiret, ornaret, amplificaret. Nimirum vir ille præ-
 stantissimus ut erat in omni varietate disciplinarum ex-
 cellens, & quidquid otii, vel defendenda patriæ salus,
 vel propaganda Principis gloria reliquerat, id omne
 collocarat in celebrandis & recolendis artibus iis,
 quas alii sine summo & quasi sempiterno otio non
 facile pervestigant, intelligebat in auctoribus Latinæ
 linguæ

P R Æ F A T I O.

linguæ contineri multa quæ ad vitam rectè componendam maximè conferrent: verùm ut ad illos auctores pervolvendos, faciliior, & mollior aditus haberetur, vidit multa in eis inesse, quæ, quanquam ab interpretibus penè innumeris fuere tractata, sunt tamen aut obscuriora, aut minùs cohærentia, aut non satis explicata; quæque adeo illustrari verbis, explicari notis oporteret, ne puerilium animorum impetus, occurrentibus difficultatibus quàm plurimis in horum librorum lectione, retardaretur. Cogitavit primus eâ vi ac ingenii luce quâ præstat, id certius effici non posse, quàm continuâ quadam interpretatione Auctorum, maxime verò Poëtarum; & adjectis quibusdam notis, iisque brevibus, ad singula loca, in quibus petita vel è Grammatica, vel ex Historiâ, vel aliundè difficultas invenitur. Facit enim interpretatio ut præpostera & inter se implicata verba, in nativum ordinem digerantur. Faciunt autem notæ, ut obscura illustrentur, & abstrusa pateant; facit demum notarum brevitās, ut earum rescindatur importuna luxuries. Atque hæc fuit consilii mei ratio, cùm jubente Illustri Duce Montauserio, ut antea Dictionarium condendum, sic hodie suscepì Phædrum explanandum. In quo Montauserii mentem, utrum fuerim assecutus, aliorum erit, non meum judicare.

Nec mediocri fuit adjumento atque incitamento Clarissimi BOSSUETII autoritas & consilium, quem ad summa omnia mente & animo videtur natura genuisse, ars effinxisse, studium & exercitatio perficisse: cujus fuit laus quædam singularis & penè propria, ut in infinitâ literarum, tum sacrarum, tum prophandarum multitudine perinde excelluerit, ac si in una solummodo disciplina studium omne suum posuisset; quem ut inter doctissimos eloquentia, sic doctrina

P R Æ F A T I O.

doctrina inter eloquentissimos tanta felicitate semper extulit, ut eum nec in aula regia sine incredibili voluptate, nec in subsellis Theologicis sine maxima admiratione quisquam audiverit; quem denique postquam LUDOVICUS MAGNUS LUDOVICO FILIO PRÆCEPTOREM perhonorificè acciverit, quotidie videmus negotia cum otio, otium cum negotiis tantâ industriâ conjungentem, ut apud eum nihil tumultus aulae tranquillitati studiorum, nihil studendi assiduitas obsequiis & muneri præstando detrahat quicquam. Ille simul ac cognovit consilium Ducis Montauserii utile Delphino, dignum Rege Ludovico, literarum gloriæ, & Galliarum splendori peropportunum, non cessavit hortando impellere, ut quæ tanti operis pars mihi obtigisset, quâ possem diligentia perficerem. Atque hoc etiam opus nostrum mirè promovit Nobilissimus HUETIUS. Qui in omni doctrinæ genere, tum laboris contentione, tum felicitate ingenii, eò progressus est, ut quærenti defuerit orbis scientiarum; sic universas eruditionis opes exhaustit, ut non ipsi quemadmodum aliis tempus ad discendum, sed materia & res ipsæ defuisse videantur. Profecto non tam est unus è doctis Huetius, quam viva quædam & ut ita dicam ambulans Bibliotheca, quam scientiarum exemplar & species ipsa doctrinæ: Adeo summa, infima, recondita, obvia, in numerato habet, & quasi ad manum. Tot tamque eximiis disciplinis conciliatricibus regum, maximo sapientissimoque Ludovico Regi Christianissimo innotuit, & ab eo vocatus in partem gloriosissimi sanctissimique muneris, quo per optimam & accuratissimam Serenissimi Delphini institutionem, gentium propè infinitarum saluti & felicitati consulitur.

P H Æ D R I

PHÆDRI VITA.

AT quoniam videtur tua interesse, Lector, vel maximè scire quis fuerit Phædrus, eam rem brevi proloquar. Si quæ olim à Suetonio de Poëtis, Philologis & Grammaticis Latinis conscripta fuerant, ea ad nos integra pervenissent, Phædrum certè nossemus meliùs: neque enim mihi credibile est, eum fuisse prætermisum à Suetonio, qui tantâ diligentia veterum illorum perquisierat vitam, & ad posteros, nisi invidissent fata, transmiserat. Phædri meminere Martialis & Avienus, quorum hic Theodosio imperante floruit. Sed nihil præter memoriam tanti viri nobis reliquerunt. Quare sibi ipsi facem præferat Phædrus, suæ sibi vitæ scriptor sit ac testis. Thrax fuit, quod hominum genus primis temporibus, & disciplinarum artiumque cognitione, & severâ morum disciplinâ fuit excultum. At, ut misera est humanarum conditio rerum, tanta illos temporum decursu barbaries fœdavit, ut, si Thucydidi credimus, nihil Thracibus crudelius fuerit, efferacius nihil: hæc tamen feritas & barbaries nihil obfuit Phædro ad præclaram artium cognitionem contendenti. Conditione servus fuit, quod ipsi vitio dari non debet, cùm servitus fuerit ipsi communis cum Æsopo, Terentio & aliis præstantibus ingeniis. Quâ autem occasione Romæ in domo Augusta servierit, non omnino patet. Constat solummodo, eum ob elegantiam ingenii, morumque suavitatem fuisse manumissum, unde illius opus inscribitur PHÆDRI AUGUSTI CÆSARIS LIBERTI. Vixit ætate Octaviani Cæsaris ac Tiberii, quanquam & potuerit ad Caii usque tempora pervenisse, cum multum senex vixerit, ut ipse docet fabula libri quinti de venatore

&

PHÆDRI VITA.

& cane senio debili. Fuere ipsi inimici non pauci, quorum contumeliis persæpe jactatus est, ut probant frequentes illius querelæ. Hos inter fuit ipsi infensissimus Sejanus, penes quem tum temporis erat autoritas summa, teste Suetonio. De illo sic Phædrus conquestus est,

*Quod si accusator alius Sejano foret,
Si testis alius, judex alius denique,
Dignum faterer esse me tantis malis,
Nec his dolorem delinirem remediis.*

Libros Fabularum scripsit quinque, quorum tres consecrat Particuloni, Phileto & Eutycho, quos omnes arbitror pileata capita fuisse. Jam nihil est quod te amplius morer, (Amice Lector) quod te moneam habeo jam nihil, nisi ut te hoc sæculo felicem; felices literas, felicissimos literatos viros prædices, qui Delphini studia sic possunt adjuvare, ut publica omnium studia promoveant; sic in hodierni temporis famam & utilitatem adlaborant, ut in sempiternam gloriam adlaborent. Fruere his bonis quæ tibi largitur verus ætatis nostræ Mæcenas MONTAUSERIUS, qui jamdudum ivit in literarum plausum & cujus nomen vivet,

Latinis dum manebit pretium literis.

T E S T I.

TESTIMONIA DE PHÆDR O.

PHÆDRUS ipse de se. lib. 5. ad Particulonem.
*Chartis nomen victurum meis,
Latinis dum manebit pretium literis.*

Et libro quarto Particulonem & alios alloquens
Vestras in chartas verba transfertis mea.

MARTIALIS 3. Epigram. 20. de Canio
An æmulatur improbi jocos Phædri.

AVIENUS in Præfatione Fabularum quas edidit.
*Phædrus etiam partem aliquam quinque in libellos
resolvit.*

LIPSIUS ad Senec. Consol. Polyb. cap. 27.
*Phædrus Tiberii Libertus, jam condiderat logos Æsopi
Et, Pulcherrimis versibus latinis fecerat, qui extant.*

LAUR. PIGNORIUS Epist. 13.
*Etiam ego venire possim in literarum plausum, velut
loquitur elegantissimus Fabulator Phædrus.*

DEMSTERUS ad Rosinum Antiquitatum Romanarum scriptorem.
*Phædrus Thrax, Tiberii Libertus, Fabularum luculentus
scriptor.*

ÆTAS PHÆDRI

Ex Ger. Joan. Vossii de Poetis Latinis.
*Sub Tiberio vixit Phædrus Thrax Augusti Cæsaris
Libertus, & qui se Augustum dicat vidisse ius dicen-
tem, & Ba.tyllum Cilnii Mæcenatis libertum sal-
tantem.*

PHÆDRI

PHÆDRI FABULARUM INDEX.

Prior numerus Librum, alter Fabulam denotat.

A

Æ	<i>Sopus ad Garrulum,</i>	3. 19.
<i>Æsopus</i>	<i>interpres testamen-</i>	4. 4.
	<i>ti,</i>	
<i>Æsopus</i>	<i>ludens,</i>	3. 14.
<i>Æsopus,</i>	<i>& Petulans,</i>	3. 5.
<i>Æsopus,</i>	<i>& rusticus,</i>	3. 3.
<i>Agnus à Capella nutritus,</i>		3. 15.
<i>Anus ad Amphoram,</i>		3. 1.
<i>Apes, & fuci vespa</i>	<i>judice,</i>	3. 13.
<i>Aquila, cornix, & testudo,</i>		2. 6.
<i>Aquila, felis, & aper,</i>		2. 4.
<i>Arbores in deorum tutela,</i>		3. 17.
<i>Asinus egregie cordatus,</i>		1. 15.
<i>Asinus, & galli,</i>		3. 20.
<i>Asinus, & leo venantes,</i>		1. 11.
<i>Asinus irridens aprum,</i>		3. 29.

C

C	<i>Æsar ad atriensem,</i>	2. 5.
<i>Calvus, & musca,</i>		5. 3.
<i>Canes famelici,</i>		1. 20.
<i>Canis, & crocodilus,</i>		1. 15.
<i>Canis, & lupus,</i>		3. 7.
<i>Canis fidelis,</i>		1. 23.
<i>Canis parturiens,</i>		1. 19.
<i>Canis, thesaurus, & vulturi-</i>		1. 27.
<i>us,</i>		
<i>Canum legati ad Jovem,</i>		4. 17.
<i>Capellæ, & hirci,</i>		4. 15.
<i>Cervus cornibus impeditus,</i>		1. 12.
<i>Cervus, & boves,</i>		2. 8.
<i>Cicada, & noctua,</i>		3. 16.

D

D	<i>Emetrius, & Menan-</i>	
	<i>der,</i>	5. 1.
<i>Duo calvi,</i>		5. 6.

(*)

E

I N D E X.

E

E Pilogus ad Eutychem, 4. 25.
Equus, & aper, 4. 3.
Eunuchus ad improbum, 3. 11.
Ex sutore medicus, 1. 14.

F

F Ormica, & musca, 4. 23.
Frater, & soror, 3. 8.
Fur aram compilans, 4. 10.

G.

G Raculus superbus, 1. 3.
*Gubernator, & nau-
 te,* 4. 16.

H.

H Hercules, & Pluto, 4. 11.
Homo, & asinus, 5. 4.
Homo, & canis, 2. 3.
Homo, & colubra, 4. 18.

I

I Nvidia virtutum comes, 2. 9.

L

L EO regnans, 4. 12.
Leo sapiens, 2. 1.
Leo senio confectus, 1. 21.
Lupus, & agnus, 1. 1.
Lepus, & grus, 1. 8.

*Lupus, & vulpes iudice si-
 mio,* 1. 10.

M

M Argarita in sterquil-
 nio, 3. 12.
Milvius, & columbae, 1. 31.
Mons parturiens, 1. 18.
Muli, & latrones, 2. 7.
Mulier parturiens, 1. 18.
Musca, & mula, 3. 6.
Mustella, & homo, 1. 22.
Mustella, & mures, 4. 1.

N

N Aufragium Simonidis, 4. 21.

O

O Ccasio depicta, 5. 8.
Ovis, canis, & lupus, 1. 17.
Ovis, & cervus, 1. 16.

P

P Anthera, & pastores, 3. 2.
Passer, & lepus, 1. 9.
Pavo ad Junonem, 3. 18.
Pera, 4. 9.
Phaedrus de Fabulis, 41. 20.
*Phaedrus in Falularum Æ-
 sopiarum censores,* 4. 6.
Princeps Tibicen, 5. 7.
 Prologus

I N D E X.

Prologus ad Particulonem, 5. 88.
Prologus, Æsopus, 1. 1.
Prologus, exemplis, 2. 28.
Prologus, jocularis, 4. 64.
Prologus, Phædri, 3. 40.
Pugna murium, & mustel-
larum, 4. 5.

R

Rana rupta, 1. 24.
Rana ad solem, 1. 6.
Ranae metuentes taurorum
prælia, 1. 30.
Ranae Regem postulantem,
1. 2.
Repente calvus, 2. 2.
Res gesta sub Augusto, 3. 10.

S

Curra, & rusticus, 5. 5.
Simii caput, 3. 4.

Simonides à Diis servatus,
4. 24.
Socratis dictum, 3. 9.

T

Taurus, & vitulus, 5. 9.

V

Vacca, capella, ovis, &
leo, 1. 5.
Venator, & canis, 5. 10.
Viatres, & latro, 5. 2.
Vipera, & lima, 4. 7.
Vulpes, & aquila, 1. 28.
Vulpes, & ciconia, 1. 26.
Vulpes, & corvus, 1. 13.
Vulpes, & draco, 4. 19.
Vulpes, & hircus, 4. 8.
Vulpes, & uva, 4. 2.
Vulpis, ad personam tragi-
cam, 1. 7.

I N D E X
SENTENTIARUM AD FABULAS
P H Æ D R I.

LIBER PRIMUS.

F acile est opprimere innocentem,	I. 1.
Minima de malis,	I. 2.
In propria pelle quiesce,	I. 3.
Avidum sua sæpe deludit aviditas,	I. 4.
Potentioris societatem fuge,	I. 5.
Improborum improba soboles,	I. 6.
Stultorum honor inglorius,	I. 7.
Malos tueri haud tutum,	I. 8.
Ne insultes miseris,	I. 9.
Mendaci ne verum quidem dicenti creditur,	I. 10.
Ridicula in imbelles virtutis ostentatio,	I. 11.
Utilissimum sæpe quod contemnitur,	I. 12.
Laudatore nihil insidiosus,	I. 13.
Fallax vulgi iudicium,	I. 14.
Pauper dominum, non sortem mutat,	I. 15.
Fideiussorem infidum cave,	I. 16.
Calumniatorem sua pœna manet,	I. 17.
Horret quisque adire locum ubi læsus est,	I. 18.
Omni enim aditum malis præcludito,	I. 19.
Sultitia plerumque exitio est,	I. 20.
Miser vel ignavissimo cuique ludibrio est,	I. 21.
Qui	

I N D E X.

<i>Qui alteri suam ob causam commodat, injuria postulat id gratiæ apponi sibi,</i>	I. 22.
<i>Suspecta malorum beneficia,</i>	I. 23.
<i>Potentes ne tentes æmulari,</i>	I. 24.
<i>Rete ne tendas accipitri & milvio,</i>	I. 25.
<i>Par pari refertur,</i>	I. 26.
<i>Avarus suus sibi carnifex est,</i>	I. 27.
<i>Ne magnus tenuem despicio,</i>	I. 28.
<i>Est cui magno constitit diſterium,</i>	I. 29.
<i>Mala publica in plebem recidunt,</i>	I. 30.
<i>Cui fidas, vide,</i>	I. 31.

LIBER SECUNDUS.

<i>Sunt etiam sua præmia laudi,</i>	2. 1.
<i>Simile simili gaudet,</i>	2. 2.
<i>Impunitas peccandi illecebra,</i>	2. 3.
<i>Vir dolosus seges est mali,</i>	2. 4.
<i>Ne quid nimis,</i>	2. 5.
<i>Potentiam malitia adjutam quis effugiat,</i>	2. 6.
<i>Plura timenda divitibus,</i>	2. 7.
<i>Plus videas tuis oculis quàm alienis,</i>	2. 8.
<i>Epilogus,</i>	2. 9.

LIBER TERTIUS.

<i>Ei bonæ vel vestigia delectant,</i>	3. 1.
<i>Benefico bene erit,</i>	3. 2.
<i>Experientia præstantior arte,</i>	3. 3.
<i>Mentem hominis spectato, non frontem,</i>	3. 4.
<i>Erit ubi pœnas det procax audacia,</i>	3. 5.
<i>Ridenda imbecillorum superbiloquentia,</i>	3. 6.
<i>Liber</i>	

I N D E X.

<i>Liber inops seruo diuite felicior,</i>	3. 7.
<i>Sat pulcher, qui sat bonus,</i>	3. 8.
<i>Fidelem ubi inuenias virum,</i>	3. 9.
<i>Ne sis credulus maximè criminatori,</i>	3. 10.
<i>Deformitas dolenda quæ ex merito venit,</i>	3. 11.
<i>Optima sæpe despecta,</i>	3. 12.
<i>Opus artificem probat,</i>	3. 13.
<i>Otiare, quo labores,</i>	3. 14.
<i>Qui educat, pater magis, quàm qui genuit,</i>	3. 15.
<i>Humanitas, & gratior, & tutior,</i>	3. 16.
<i>Fructu non foliis arborem æstima,</i>	3. 17.
<i>Tuis contentus ne concupiscas aliena,</i>	3. 18.
<i>Multi homines nomine, non re,</i>	3. 19.
<i>Miserrimus qui in vita miser, post mortem miserior.</i>	3. 20.

LIBER QUARTUS.

A <i>Stutus astu non capitur,</i>	4. 1.
<i>Spernit superbus quæ nequit assequi,</i>	4. 2.
<i>Vindictæ cupidus sibi malum accersit,</i>	4. 3.
<i>Homines non numerandi, sed ponderandi,</i>	4. 4.
<i>Ferunt summos fulmina montes,</i>	4. 5.
<i>Stultus nisi quod ipse facit, nil rectum putat,</i>	4. 6.
<i>Maledico maledicens peius andiet,</i>	4. 7.
<i>Improbi ne pareant, perdunt,</i>	4. 8.
<i>Suus cuique attributus est error, sed non videmus mantica</i> <i>quod in tergo est,</i>	4. 9.
<i>Antecedentem scelestum non deserit pede pœna claudo,</i>	4. 10.
<i>Opes irritamenta malorum,</i>	4. 11.
<i>Obscœnæ.</i>	4. 13, 14.
<i>Sinceritas laudanda,</i>	4. 12.
<i>Pares non habitus, sed virtus facit,</i>	4. 15.
<i>In secundis time, in aduersis spera,</i>	4. 16.
	Nimia

I N D E X.

7.	<i>Nimia verecundia inverecundum facit,</i>	4. 17.
8.	<i>Malo qui benefacit, pejorem facit,</i>	4. 18.
9.	<i>Avarus auri custos, non Dominus,</i>	4. 19.
10.	<i>Inventa perficere non inglorium,</i>	4. 20.
11.	<i>Veras divitias eripit nemo,</i>	4. 21.
12.	<i>Magna ne jactes sed præstes,</i>	4. 22.
13.	<i>Vera gloria fictam obscurat,</i>	4. 23.
14.	<i>Deum colenti stat sua merces,</i>	4. 24.
15.	<i>Multum auxiliatur qui cito,</i>	4. 25.

LIBER QUINTUS.

1.	N <i>ihil ad honorem famâ ingeni aptius,</i>	5. 1.
2.	<i>Ventosa lingua: pedes fugaces,</i>	5. 2.
3.	<i>Sponte peecanti nullus est veniæ locus,</i>	5. 3.
4.	<i>Feliciter sapit, qui alieno periculo sapit,</i>	5. 4.
5.	<i>Præjudicata opinio judicium obruit,</i>	5. 5.
6.	<i>Non omnia omnibus congruunt,</i>	5. 6.
7.	<i>Stulta superbia videtur ab omnibus,</i>	5. 7.
8.	<i>Fugit irreparabile tempus,</i>	5. 8.
9.	<i>Ne sus Minervam,</i>	5. 9.
10.	<i>Omnia fert ætas,</i>	5. 10.

F I N I S.

P H Æ D R I
AUGUSTI CÆSARIS
LIBERTI
FABULARUM ÆSOPIARUM
LIBRI QUINQUE.

LIBER PRIMUS.

PROLOGUS.

ÆSOPUS auctor, quam materiam repperit
Hanc ego polivi versibus senariis.

INTERPRETATIO.

Ego reddidi versibus Iambis
sex pedum illam materiam quam
auctor Æsopus excogitavit.

ANNOTATIONES.

1. *Æsopus auctor.*] Multi ante Æsopum
finxerunt fabulas, ut Homerus, Hesiodus & Ar-
chilochus, sed alias longe à fabulis Æsopiciis.
Æsopus enim è Phrygia fabulator cæteris ma-
teriam præbuit, vel quòd imprimis id tractavit,
vel quòd creditur *ἀεὶσα πᾶσιν οὐρεσὶ καὶ
τοῖς μύθοις*, optimè omnium scripsisse fabulas
Unde ait Quintilianus; Illa quoque fabula, qua
tametsi originem non ab Æsopo acceperunt (nam
videtur earum primus auctor Hesiodus) nomine sa-
men Æsopi maxime celebrantur.

2. *Polivi.*] Dedi novam faciem his fabu-
lis, quas Græcè conscriptas verti in Latinas. Re-
verà enim versus ornat quod incultum est per
se in oratione pedestri; & quod scabrum &
hiulcum in sermone, levigat.

Versibus senariis.] Iambicis senariis. Sunt e-
nim iambici dimetri, id est, quatuor pedum; &
iambici tetrametri, id est, octo pedum; &
iambici trimetri, id est, sex pedum, quales sunt
versus fabularum Phædri, iique maxime usitati.
Nam tetrametri sunt comicorum.

B

Duplex

Est gemina utilitas huiusce libri; quia concitat risum; & quia instruit vitam sapientibus monitis. Si quis vero reprehendat maligne quoniam arbores loquantur, non solum bellua, recordetur nos ludere fictionibus poetis.

Duplex libelli dos est: quod risum movet,
Et quod prudenti vitam consilio monet.
Calumniari si quis autem voluerit,
Quod arbores loquantur, non tantum feræ,
Fictisolari nos meminerit fabulis.

ANNOTATIONES.

3. *Libelli dos.*] Metaphora: Nam dos proprie dicitur quod marito cum uxore datur. Sumitur præterea dos pro eo quod alicui datum est, vel à natura, vel ab hominibus; unde detes animi dicuntur, & etiam librorum, & aliarum rerum quæ utilitatem afferunt.

4. *Fictis fabulis.*] Nec ineptè vox illa *fictis*

additur. Maluit propriè loqui Phædrus, ut Cicero in Miloniana. Fabula enim ex earum vocum numero est, quæ verum & falsum significat. Unde infra legitur vera Fabella. lib. 2. Fab. 5. Et apud Græcos *μῦθος* pro Fabula falsa, & verà usurpatur. Et apud Homerum pro sermone vero sumitur,

FABULA I.

Facile est opprimere innocentem.

LUPUS & AGNUS.

Lupus & Agnus pressi siti accesserant ad eundem rivulum. Lupus erat superius, & Agnus multo inferius: Tunc Lupus prado compulsus gulâ crudeli, movit materiam rixæ. Quare, ait, reddidisti aquam turbidam mihi potanti? Agnus metuens ex adverso respondit: Quomodo effecero, Lupe, valeo efficere quod expostulas? Aqua defluit à te ad meos potus. Ille confutatus vi veritatis, dixit: Sed convitiatus es mihi sex abhinc mensibus. Agnus reponit: Certè ego non eram procreatus. Per herculem tuus pater, ait, me incessit maledictis. Et sic invasit & discerpit morte immerita. Hæc fabula excogitata est propter illos qui obrutum infontes falsis rationibus.

AD rivum eundem Lupus & Agnus venerant.
Siti compulsi: superior stabat Lupus,
Longèque inferior Agnus. Tunc fauce improbâ
Latro incitatus jurgii causam intulit.
Cur, inquit, turbulentam fecisti mihi
Aquam bibenti? Laniger contrà timens:
Quî possum, quæso, facere quod quereris, Lupe?
A te decurrit ad meos hauritus liquor.
Repulsus ille veritatis viribus,
Ante hos sex menses, ait maledixisti mihi.
Respondit Agnus: Equidem natus non eram.
Pater herculè tuus, inquit, maledixit mihi.
Atque ita correptum lacerat injustâ nece.
Hæc propter illos scripta est homines fabula,
Qui fictis causis innocentes opprimunt.

ANNOTATIONES.

1. *Lupus & Agnus.*] Unde Horatius, Epod. 4.

*Lupus & Agnus quanta sortito obrigit,
Mihi tecum discordia est.*

12. *Hercle.*] Adverbium est iurantis per Herculem. Cum autem per Herculem jurare

hominibus minime esset consuetum, primus id instituit Nestor, iisque qui ad Trojam erant, tradidit; ut Vinitor apud Philostratum in Heroicis ait.

15. *Fictis causis.*] Subauditur *De*, & est ellipsis.

FABULA II.

Minima de Malis.

RANÆ REGEM POSTULANTES.

ATHENÆ quum florerent æquis legibus,
 Procax libertas civitatem miscuit,
 Frænumque solvit pristinum licentia.
 Hinc conspiratis factionum partibus
 Arcem tyrannus occupat Pisistratus.
 Quum tristem servitutem flerent Attici,
 Non quia crudelis ille, sed quoniam grave
 Omnino infuetis onus, & cœpissent queri,
 Esopus talem tum fabellam rettulit.
 ¶ Ranæ vagantes liberis paludibus,
 Clamore magno Regem petiére à Jove,
 Qui dissolutos mores vi compesceret.
 Pater Deorum risit, atque illis dedit
 Parvum tigillum, missum quod subitò vadis
 Motu sonoque terruit pavidum genus.
 Hocmersum limo cum jaceret diutius,

reptu animalia timida. Cum hocmersum ceno hæreret per longius tempus,

Cum Athenæ clarescerent justis
 institutis, libertas petulans divi-
 sit civium multitudinem, & li-
 centia abruptis vinculum anti-
 quum. Inde partibus inter se
 divisus per factiones, Tyrannus
 Pisistratus invasit arcem ur-
 bis. Cum Athenienses deplora-
 rent molestum servitium, &
 cœpissent expostulare, non quod
 Pisistratus esset saevus, verum
 quod servitus est omnino pondus
 durum iis qui non consueverunt
 ferre; Esopus proposuit hunc
 Apologum. Rana subsultantes
 in paludibus apertis, postula-
 runt magnâ voce Regem à Jove,
 qui cœrceret suâ auctoritate mo-
 res depravatos. Pater Deorum ri-
 sit, & eis præfecit parvum ti-
 gillum, quod delapsum repente
 in aquam terravit motu &

ANNOTATIONES.

10 Describit ibi ferum Caligulae ingenium,
 de quo olim affirmavit Nero, ut refert Sue-
 tonius, Exitio suo, omniumque; Caium Ca-
 ligulam vivere; & se Narricem (serpentis ge-
 nus) populo Romano, Phaëtonem orbi terrarum
 ducere.

15 1. *Athenæ.*] Urbs erat Græciæ spectatissi-
 ma & magni nominis, utpote quæ erat sedes
 potentissimæ Reipublicæ, ac præstantissimarum
 quarumque artium parens.

Æquis legibus.] A Solone sapiente latis,
 quibus cives erant æquales, & æquali jure
 continebantur, ut in Democratiâ solet.

5. *Arcem occupat Pisistratus.*] Hujus histo-
 riam ita paucis refert Justinus: Pisistratus,
 quasi sibi, non patria vicisset, tyrannidem per
 solum occupat: quippe voluntariis verberibus
 laniatus, laceratoque corpore, in publicum
 progreditur. Advocatâ concione, vulnera po-
 pulo ostendit: de crudelitate principum, a qui-
 bus hæc se passum simulabat, queritur: ad-
 duntur vocibus lachryma. Obvinct ad custo-

diem corporis sui suscitatum auxilium, per
 quos occupatâ tyrannide, per annos triginta tres
 regnavit.

Tyrannus.] In bonam partem quandoque
 vox illa usurpata est, pro Rege qui fugebat
 leges, & populi justè præerat. Nunc vero ad
 illos principes refertur, qui libidine dominandi
 duro imperio subditos tenent, ut in hoc loco
 Phædri.

7. *Non quia crudelis ille.*] Licet Pisistra-
 tum tyrannum vocet, tamen non sæviebat in
 illos, nec crudeliter imperabat. Ita enim
 Soloni de Pisistrato loquitur. καὶ οὐ γὰρ πέρ-
 ταν τυραννῶν εἶναι βέλτιστον. Illum esse omnium
 tyrannorum optimum. Legas præterea testi-
 monium Val. Maximi lib. 5. cap. 1. & etiam
 Senecæ, lib. 3. De ira.

10. *Liberis paludibus.*] Ellipsis præpositio-
 nis in.

14. *Parvum tigillum.*] Ut rem minimam
 minorem faceret, addidit parvum. Ita Tere-
 ntius minutus dicit pisciculos.

una forsitan effert caput tacitè è stagno, & observato rege excivit socias, qua alijecto metu enatant certatim, & insiliunt petulanter supra lignum. Cum hoc conspuerant sordibus omnibus, delegarunt ad Jovem postulantes alium regem, quia ille erat prorsus inutilis qui fuerat prapostus. Tunc Jupiter dedit illis hydrum, qui cepit discerpere quasq; dente immiti. Nequicquam imbelles fugiunt mortem, timor impedit vocem. Ergo submittrunt clanculum Mercurium ad Jovem, ut subveniat miseris: Tum contra Jupiter edixit: Sustinete hoc malum, quia recusastis frui vestro bono. Sic quoque, ô cives, perferre istud malum, ne vobis accidat pejus.

Fortè una tacitè profert è stagno caput,
Et explorato rege, cunctas evocat.
Illæ timore posito certatim adnatant,
Lignumque supra turba petulans insilit:
Quod quum inquinassent omni contumeliâ,
Alium rogantes regem misere ad Jovem,
Inutilis quoniam esset qui fuerat datus.
Tum misit illis hydrum, qui dente aspero
Corripere cœpit singulas: frustra necem
Fugitant inertes: vocem præcludit metus.
Furtim igitur dant Mercurio mandata ad Jovem
Adfectis ut succurrat. Tunc contra Deus,
Quia nolulistis vestrum ferre, inquit, bonum,
Malum perferte. Vos quoque, ô cives, ait,
Hoc sustinete, majus ne veniat malum.

ANNOTATIONES.

27. Mercurium.] Is Jovis & Maie filius fuit, deorum legatus. Rectè ergo Ranae Mercurio dant mandata ad Jovem.

30. Malum perferte.] Rigaltius non existimavit dici posse Latine ferre bonum suum & ferre malum; idcirco per malum intelligit *συνεχρον*, principem truculentum. Sed locus Plauti non venit ipsi in mentem.

Hæc ista virtus est, quando usæ est qui malum fert fortiter.

31. Majus ne veniat malum.] Hanc mentem habuit & Horatius;

*Ætas parentum, pejor avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitiosiore.*

FABULA III.

In propria pelle quiesce.

GRACULUS SUPERBUS.

Ne quis velit superbire bonis aliorum, & agere potius vitam in sua veste, *Æsopus* reliquit nobis illud exemplum. Graculus inflatus vano tumore, collegit plumas, quæ exciderant Pavoni, iisque se vestivit. Dein spernens suos, aggregavit se formosa turba Pavonum. Qui eximunt plumas huius volucris inverecundo,

NE gloriari libeat alienis bonis,
Suoque potiùs habitu vitam degere,
Æsopus nobis hoc exemplum prodidit.
¶ Tumens inani Graculus superbiâ,
Pennas Pavoni quæ deciderant, sustulit,
Sèque exornavit: deinde contemnens suos,
Immiscuit se pavonum formoso gregi.
Illi impudenti pennas eripiunt avi,

ANNOTATIONES.

2. Sui batiu.] In ea nempe conditione in qua nati sumus. Est autem habitus quidquid vel à natura, vel à fortuna cultus ornamentique, possidemus.

4. Tumens graculus inani superbia.] Descripsit hoc Corniculæ infortunium, his versibus Horat.

*Moveat Cornicula risum
Furtivis nudata coloribus.*

7. Immiscuit se Pavonum formoso gregi.] Vox illa immiscuit hoc loco est *τεταρμαλ*. Ita Virgilius:

Miscueruntq; herbas & non innoxia verba.

Fugantq;

Fugantq; rostris. Male multatus Graculus
Redire moriens cœpit ad proprium genus.
A quo repulsus tristem sustinuit notam.
Tum quidam ex illis quos prius despexerat :
Contentus nostris si fuisses sedibus,
Et quod natura dederat voluisses pati ;
Nec illam expertus esses contumeliam,
Nec hanc repulsam tua sentiret calamitas.

10 & abigunt rostris. Graculus ex-
ceptus pessimo capite reverti ma-
15 stus ad suum genus, a quo re-
jectus periculit molestum con-
vicium. Quidam ex iis quos
antè contempserat, dixit: si fu-
isses contentus nostro loco, & vo-
luisses ferre quod natura largita
fuerat, neque passus esses illud
probrum, neque tuum infortuni-
um subiret hanc repulsam.

FABULA IV.

Avidum sua sæpe deludit aviditas.

CANIS NATANS.

A Mittit meritò proprium qui alienum appetit.
¶ Canis per flumē carnem dum ferret natās,
Lympharum in speculo vidit simulacrum suum,
Aliamque prædam ab alio perferri putans,
Eripere voluit: verum decepta aviditas,
Et quem tenebat ore dimisit cibum ;
Nec quem petebat, adeo potuit attingere.

Quis concupiscit alienum, de-
perdit jure suum. Interea dum Ca-
nis nando per amnem gestaret
carnem, vidit in speculo aqua-
rum suam imaginem, & ratus
ferri aliam prædam ab alio cane,
voluit ipsi auferre: sed voracitas
fuit frustrata. Nam sicut cadere
escā quā portabat gulā, neq; potuit
adeo assequi cibū cui innabat.

ANNOTATIONES.

4. Aliamque prædam ab alio.] Litera M, non
eliditur hoc loco, more veterum. Ita Lucretius:

Semina seque simul cum eo commiscuit ignis.

7. Nec adeo.] Freinshemius commiseratione
nescio quā ductus emendat adeo, & reponit eo,
referendo ad vocem suprā, ore. Tanaquillus

Faber vult retineri voculam adeo, ut concinne
& eleganter usurpatam à Phædro genuinæ lati-
nitatis scientissimo. Quam lectionem sequutus
sum quoque, utpote meliorem. Neque adeo potuit
veteres Gallicè, *Avec tout cela il ne put.*

FABULA V.

Potentioris societatem fuge.

VACCA, CAPELLA, OVIS, & LEQ.

N Unquam est fidelis cum potente societas.
Testatur hæc fabella propositum meum.
¶ Vacca & Capella, & patiens Ovis injuriæ,
Socii fuere cum Leone in saltibus.
Hi quum cepissent Cervum vasti corporis,

Consociatio cum potente nun-
quam est fida. Hæc fabula confir-
mat meam sententiam. Vacca &
Capella, & Ovis tolerans injuria-
rum, extitere socii Leonis in syl-
vis. Cum hi cepissent Cervum im-
mani corpore,

ANNOTATIONES.

Ad hanc Fabulam pertinet & alia de Olla
aperta & fictili, ex qua sic conclusit Faernus.

Potentiorum semper est vicinitas
vitanda tenuioribus.

Leo sic dixit, factis partibus:
Ego sumo mihi primam partem,
quia vocor Leo: Concedetis mihi
& alteram, quia sum animosus;
Quin mihi & tertia obtinet,
quia præsto robore. Si quis ve-
strum abstulerit quartam, ma-
stabitur infortunio. Ita solâ ini-
quitate potius est omni prædâ.

Sic est locutus, partibus factis, Leo:
Ego primam tollo, nominor quia Leo:
Secundam, quia sum fortis, tribuetis mihi:
Tum quia plus valeo, me sequetur tertia:
Malo adficietur si quis quartam tetigerit.
Sic totam prædâ sola improbitas abstulit.

10

FABULA VI.

Improborum improba soboles.

RANÆ ad SOLEM.

Æsopus conspiciens nuptias
famosas, latronis summi, caput
statim referre. Cum Sol vellet
olim accipere conjugem, Rana
emiserunt suas querimonias ad
cælum. Juppiter commotus hac
vociferatione, rogat causam que-
ræ. Tum quadam inquilina læ-
cus dixit. Unus cum sit, (sc. Sol)
exsiccat nunc nostra stagna, & ad-
igit ad mortem inopes, arescunt pa-
ludibus. Quid vero iam eveniet
si susceperis filios?

Vicini furis celebres vidit nuptias
Æsopus, & continuo narrare incipit.
¶ Uxorem quondam Sol quum vellet ducere,
Clamorem Ranæ fustulere ad sidera.
Convicio permotus querit Jupiter
Causam querelæ: quædam rum stagni incola.
Nunc, inquit, omnes unus exurit lacus,
Cogitq; mileras aridâ sedē emori:
Quidnam futurum est, si crearit liberos?

5

ANNOTATIONES.

5. Convicio.] Convicium, quasi convocium non à vitis dicitur, sed à conlatione vocum. Neq;
dictum, ideo secundam habet longam. Hæc vox significat hoc loco maledictum aut contumeliam.

FABULA VII.

Stultorum honor inglorius.

VULPES ad PERSONAM TRAGICAM.

Vulpes videns fortuito Larvam
scenicam, exclamat: O quanta
forma, non habet cerebrum! Hac
verba spectant illos quibus fortu-
na dedit decus & claritatem, ne-
gavit autem sensum communem.

Personam tragicam fortè vulpes viderat:
O quanta species, inquit, cerebrū non habet!
¶ Hoc illis dictum est, quib' honorem & gloriā
Fortuna tribuit, sensum communem abstulit.

ANNOTATIONES.

1. Personam tragicam.] Erat larva, quæ per-
sonæ in scena vultum & caput obtegebant, ut
sic melius personam quamlibet sustinerent.

4. Sensum communem.] Ita Horatius, Sat. I.

Communi sensu plane caret. Et Juvenalis, Sat. 8.
Rarus enim ferme sensus communis in illa fortuna.
Fortasse ex Phædro, quem scimus illa tempesta-
te lectitari solitum Martialis testimonio.

FABULA VIII.

Malos tueri haud tutum.

LUPUS & GRUS.

QUI pretium meriti ab improbis desiderat
Bis peccat: primū quoniā indignos adjuvat:
Impunē abire deinde quia jam non potest.

¶ Os devoratum fauce quum hæretet Lupi,
Magno dolore victus cœpit singulos
Inlicere pretio, ut illud extraherent malum.
Tandem persuasa est jurejurando Gruis;
Gulæq; credens colli longitudinem,
Periculosam fecit medicinam Lupo.
Pro quo quum factō flagiraret præmium:
Ingrata es, inquit, ore quæ nostro caput
Incolume abstuleris, & mercedem postulas.

Qui expetit mercedem beneficii à malis, incidit in duplicem culpam: primo quia auxiliatur improbis, deinde quia non potest se expedire ab illis citra periculum. Cum os devoratum adhaereret gutturi Lupi, superatus summo dolore cœpit inducere præmio cuncta animalia, ut auferrent hoc incommodum. Tandem Grus adducta juramento, aggressa est curationem Lupi plenam alæ, committens longam cervicem ipsius faucibus. Expositi vero pretium pro tali merito, Lupus respondit: Immemor es quæ eduxeris tuum collum saluum è mea gula, & petis præmium.

ANNOTATIONES.

Hanc fabulam integram finxit etiam Æsopos. Lupus gutturi esse infixo, mercedem Grui se præbiturum dixit, si capite injecto, os è guttore sibi extraheret, &c.

7. Gruis.] Antiquè pro Grus; sic apud Ennium *mentis pro mens*.

8. Colli longitudinem.] Longum collum, Helenismus, cujus apud Poetas Latinos sunt exempla non pauca. Ut infra Corvi stupor pro Corvo stupido, Fab. 13. Dofforum corda virorum, pro

doctis viris; Olli respondit suavis sonus Egeriæ, apud Ennium: Id est, Suave loquens Egeria respondit.

9. Periculosam fecit medicinam lupo.] Ambiguitas in hac voce periculosam, nec enim periculosa erat Lupo talis medicina, sed potius ipsi Grui, cui erat periculum ne devoraretur à Lupo. Addit enim Lupus, *ingrata es ore quæ nostro caput incolume abstuleris*.

FABULA IX.

Ne insultes miseris.

PASSER & LEPUS.

Sibi non cavere & aliis consilium dare
Stultum esse paucis ostendamus versibus.

¶ Oppressum ab Aquila fletus edentem graves
Leporem objurgabat Passer. Ubi pernicitas
Nota, inquit, illa est? quid ita cessarunt pedes?

Demonstremus paucis versiculis esse ineptum consulere aliis, & sibi non providere. Passerculus increpabat Leporem captum ab aquila dantem acerbos gemitus. Ubi, inquit, est ista velocitas cognita? Quid pedes sic pigri fuere?

ANNOTATIONES.

5. Quid ita.] Locutio elliptica, pro, ob quid ita, vel, quam ob causam.

Dum diceret hæc, Accipiter ipsum arripit incautum & occidit edentem querimonias inutiles. Lepus semivivus in consolationem mortis ait. Tu passerule, qui jam jam sine cura deridebas meum infortunium, desles pari questu tuam sortem.

Dum loquitur, ipsum accipiter nec opinum rapit, Questuque vano clamitantem interficit. Lepus semianimus mortis in solatium: Qui modò securus nostra inridebas mala, Simili querelâ fata deploras tuâ.

10

ANNOTATIONES.

8. *Mortis in solatium.*] Ita reponunt Meursius & Faber: in solatio mendum arbitantes, nec injuriâ: vult præterea Faber Phædrum scripsisse, *mortis in solatium*, more veterum, cujus hodieq;

apud Plautum, Terentium, Lucretium, & Catullum vestigia supersunt, sed sciolum aliquem exscriptorem *solatio* scripsisse, omitendo *m*.

FABULA X.

Mendaci ne verum quidem dicenti creditur.

LUPUS & VULPES JUDICE SIMIO.

Quisquis manifestus fuit semel mendacii inhonesti, ei denegatur fides, etiam dicenti vera. Brevis fabula Æsopi probat illud. Lupus insinulabat furti Vulpem, hæc contendeat se non esse affinem hujus criminis. Tunc Simius consedit arbiter inter hos. Et cum uterque dixisset pro se, ferunt Simium protulisse tale judicium: Tu non videris, ô Lupe, amisisse quod postulas; & arbitror, ô Vulpes, te furatam esse, quod bene pernegas.

QUicumque turpi fraude semel innotuit, Etiam si verum dicit, amittit fidem. Hoc adtestatur brevis Æsopi fabula.

¶ Lupus arguebat Vulpem furti crimine, Negabat illa se esse culpæ proximam. Tunc judex inter illos sedit Simius.

Uterque causam cum perorassent suam, Dixisse fertur Simius sententiam:

Tu non videris perdidisse quod petis: Te credo subripuisse quod pulchrè negas.

ANNOTATIONES.

2. *Etiam si verum dicit, amittit fidem.*] Id quid per juramentum, ubi turpi fraude semel enim jure cautum est, ne quis possit probare al-

innotuit.

FABULA XI.

Ridicula in imbelli virtutis ostentatio.

ASINUS & LEO VENANTES.

Expers fortitudinis se extollens verbis, decipit ignotos, & se præbet deridendum notis. Cum Leo vellet venari socio Asino,

VIRTUTIS expers verbis jactans gloriam, Ignotos fallit, notis est derisui.

¶ Venari Afello comite quum vellet Leo,

ANNOTATIONES.

Æsopus & hanc Fabulam attigit, licet non eodem modo, ubi dicit Asinum pelle Leonis indutum perterrituisse feras omnes præter Vulpem, quæ auditâ voce Asini, ait ad ipsum: *Ego te pariter timuissem, nisi rudem audivissem.*

1. *Virtutis expers.*] Vox æquivoca, quæ ad vir-

tutem animi, & ad fortitudinem significandam assumitur. Ibi verò usurpatur pro robore & fortitudine.

2. *Ignotos.*] Hic active vox ista accipitur de iis, qui non noscunt aliquid.

Con-

Contexit illum frutice, & admonuit simul
 Ut insuetâ voce terreret feras,
 Fugientes ipse exciperet. Hic auriculas
 Clamore subito tollit totis viribus,
 10 Novôque turbat bestias miraculo;
 Quæ dum paventes, exitus notos petunt,
 Leonis afficiuntur horrendo impetu.
 Qui postquam cæde fessus est, Asinum evocat,
 Jubetque vocem premere: tunc ille insolens:
 Qualis videtur tibi opera hæc vocis meæ?
 Insignis, inquit, sic ut nisi nossem tuum
 Animum, genûsque, simili fuisset in metu.

illum occultavit in vepribus, &
 præterea monuit, ut territaret
 5 animalia cantu insolito, dum ipse
 illa caperet in fuga. Asinus eror-
 tis statim auriculis cepit rudere
 quam maximè, & terrere feras
 hac arte insolitâ. Quæ exterrita
 dum querunt effugia sibi nota,
 10 opprimuntur impressione horrendâ
 Leonis. Qui postquam defatiga-
 tus est tanta strage, vocat ad se
 Asinum & præcipit, contineat
 vocem: Tunc Asinus insole-
 scens: Quale tibi videtur bene-
 ficiû meæ vocis? Insigne ais, &
 15 ita ut ipse fugissem timore pari,
 nisi mihi fuisset perfectus tuus animus, & tua progenies.

ANNOTATIONES.

6. Hic auriculas clamore subito tollit.] Hanc
 lectionem retinimus; non displicebit tamen si
 quis ope veterum exemplarium scribere malit.

Hic auriculas.

Clamorem subitum tollit totis viribus.

10. Leonis afficiuntur horrendo impetu.] Legi-
 tur in quodam exemplari, affliguntur; quæ le-
 ctio verior videtur, quamquam primam reti-
 nuerim, quia hunc locum Phædri non obscurat.

15. Simili fuisset in metu.] Exemplar Da-

nielis habet simili fugissem metu, & sensui Phæ-
 dri meo judicio accommodatus. Videtur Fa-
 bro ratio carminis postulare fuisset similiter,
 cum legatur apud Plautum in Pœnulo, Quo ge-
 nere gnata, qui parentes fuerint, pro fuerint.
 Idque à verbo suo, quod nec Virgilius ipse in
 Æneide refugit.

Tros Rutulusve fuit.

Format autem ex se se, furi, ad eundem ferme
 modum quo dicebatur, plus, pluvii.

FABULA XII.

Utilissimum sæpe quod contemnitur.

CERVUS CORNIBUS IMPEDITUS.

Laudatis utiliora quæ contempseris
 Sæpe inveniri, hæc exerit narratio.
 ¶ Ad fontem Cervus quum bibisset restitit,
 Et in liquore vidit effigiem suam.
 Ibi dum ramosa mirans laudat cornua,
 Crurumque nimiam tenuitatem vituperat,
 Venantum subito vocibus conterritus
 Per campum fugere cœpit, & cursu levi
 Canes elusit: silva tum excepit ferum,

Hæc fabula ostendit illa qua
 sprevimus esse utiliora quam qua
 laudavimus. Cum Cervus potas-
 set ad rivum substitit, & insui-
 tus est suum simulacrum in aquis:
 5 Ibi stupens dum laudat cornua
 arborea, & damnat nimiam gra-
 cilitatem tibi arum, turbatus re-
 pente clamoribus venantium cœ-
 pit aufugere per agros, & fese-
 lit canes celeri cursu. Tum subit
 salus

ANNOTATIONES.

1. Exerit.] Prodit & notum facit.

7. Venantum.] Ut Virgilius sæpe natantum
 pro natantium.

9. Elusit.] Elegantissimè dictum de illis fle-
 xibus, circuitibusque implicitis, & in se redeun-
 tibus, quibus feræ infrequentes canes elidunt.
 Vulgo, Les mettent en défaut.

Ferum.] Ferus pro fera usurpatur, ut apud
 Virgilium:

In latus inque feri.

Atque etiam apud Phædram:

Tum gaudens ferus bobus quietis capis agere
 gratias.

In

in quibus retentis cornibus ramosis, cœpit discerpi diris dentibus canem. Tunc fertur moriens misisse hanc vocem. O me miserum, qui nunc tandem video quàm ea me iuuerint quæ contempseram; Et quàm ea qua laudaueram, mihi fuerint perniciofa!

In qua retentis impeditus cornibus
Lacerari cœpit moribus sævis canum.
Tunc moriens, vocem hanc edidisse dicitur:
O me infelicem, qui nunc demum intelligo
Ut illa mihi profuerint quæ despexeram,
Et quæ laudaram, quantum luctus habuerint! 15

FABULA XIII.

Laudatore nihil insidiosius.

VULPES & CORVUS.

Qui latatur se laudari sermonibus fraudulentis solvit ferme semper penas panitudine indecora. Cum Corvus sedens in arboris alta vellet comedere caseum raptum de fenestra; Vulpes hunc videns incipit loqui ita. O Corve, quanta est elegancia tuarum pennarum! Quantum te ore & corpore refers? Si tibi vox esset, fores prima ex alitibus! Verum hic male sanus volens ostendere vocem, demisit rostro caseum, quem Vulpes versipellis statim arripuit dente avido. Tunc stupidus Corvus delusus dedit gemitum. Hac fabula probat quid possit ingenium, & sapientiam semper prestare virtuti.

QUI se laudari gaudet verbis subdolis
Ferè dat pœnas turpi pœnitentiâ.
¶ Quum de fenestra Corvus raptum caseum
Comesse vellet celsâ residens arbore,
Hunc vidit Vulpes, dehinc sic occœpit loqui: 5
O qui tuarum, Corve, pennarum est nitor!
Quantum decoris corpore & vultu geris?
Si vocem haberes, nulla prior ales foret.
At ille stultus, dum vult vocem ostendere,
Emisit ore caseum, quem celeriter 10
Dolosa Vulpes avidis rapuit dentibus.
Tum demum ingemuit Corvi deceptus stupor.
Hâc re probatur quantum ingenium valet;
Virtute semper prævalet sapientia.

ANNOTATIONES.

Ad hanc Fabulam Horatius:

Plerumque recoctus

Scriba ex quinq; viro Corvum deludet biantem.

2. Ferè dat pœnas turpi pœnitentiâ.] Non abs re quibuldam rectius videtur, quod exemplar Danielis suggerit:

Serâ dant pœnas turpeis pœnitentiâ.

3. Quum de fenestra Corvus.] Huc pertinet Horatianum illud lib. II. Epistol.

Sed tacitus pasci si posset Corvus, haberet

Plus dapis, & rixæ multo minus, invidiæque.

8. Nulla ales.] Usitatior est ales apud Poetas masculino genere, aliquando tamen & femini- no legitur, ut in hoc loco.

12. Tunc Corvi deceptus stupor.] Tunc Corvus stupidus deceptus ingemuit. Sic Catullus, *Talis iste meus stupor, nihil videt, nihil audit.* Hic loquendi modus usitatissimus est apud antiquos, ut diximus ad Fabulam II.

13. Quantum ingenium valet.] Hic non necat more antiquo.

14. Virtute.] Id est vi & fortitudine.

FABULA XIV.

Fallax vulgi iudicium.

EX SUTORE MEDICUS.

Malus quum Sutor inopiâ deperditus
 Medicinam ignoto facere cœpisset loco,
 Et vendicaret falso antidotum nomine,
 Verboſis adquiſivit ſibi famam ſtrophis.
 Hic quum jaceret morbo confectus gravi,
 Rex urbis, ejus experiendi gratiâ,
 Scyphum popoſcit; fuſâ dein ſimulans aquâ
 Antidoto miſcere illius ſe toxicum,
 Hoc bibere juſſit ipſum, poſito præmio.
 Timore mortis ille tum confeſſus eſt,
 Non artis ullâ medicum ſe prudentiâ,
 Verum ſtupore vulgi factum nobilem.
 Rex advocatâ concione hæc addidit:
 Quantæ putatis eſſe vos dementiæ,
 Qui capita veſtra non dubitatis credere
 Cui calceandos nemo commiſit pedes?
 ¶ Hoc pertinere verè ad illos dixerim,
 Quorum ſtultitia quæſtus impudentiæ eſt.

Cum Cerdo imperitus, oppreſ-
 ſus paupertate incapiffet exercere
 medicinam in loco ubi non erat no-
 tus, atque venderet medicamen-
 tum pro vero antidoto, compara-
 vit ſibi nomen præſtigiis verbo-
 rum. Cum hic decumberet affe-
 ctus morbo gravi, Rex civitatis
 exploraturus illius ſcientiam, pe-
 tit calicem, in quem infundens
 aquam ſinxit ſe miſcere venenum,
 cum antidoto, deinde juſſit exhau-
 riri, propoſitâ mercede. Tum Su-
 tor falſus eſt metu mortis ſe non
 evaſiſſe medicum ulla arte & ex-
 ercitatione, ſed ſibi acquiſiſſe
 hanc famam inſcitâ vulgi. Rex
 vocatis civibus ſic arguebat:
 Quanta exiſtimatis vos eſſe ſtult-
 itia qui non timetis committere
 illi vitam veſtram, cui nullus
 credidit pedes calceis induendos.
 Affirmaverim verè hoc ſpectare
 illos quorum audacia facit rem
 ex ſtultitate multitudine.

ANNOTATIONES.

2. *Ignoto loco.*] Peregrino in loco ubi eum nemo noverat.

4. *Verboſis ſtrophis.*] Id eſt laqueis verborum. Metaphora. Strophæ enim propriè laquei ſunt decipiendis & captandis feris aptæ à *στροφος* verbo.

6. *Rex urbis.*] Qui ſummam tenet & regit in Urbe. Atque ſic antiquitus vocabantur ſingularum urbium Rectores.

15. *Capita veſtra.*] Cum caput ſit præcipua

corporis pars, uſitatiffimum eſt apud Ciceronem, ut vox illa uſurpetur pro vita. Elegantiffimè autem hoc loco uſurpatur propter ſequentem vocem, *pedes*, augetque dicti acrimoniam, ex oppoſitione. Capiti enim opponit pedes.

18. *Quorum ſtultitiâ, quæſtus impudentiæ eſt.*] Id eſt, qui ita fatui ſunt, ut quæſtus ad impudentes devolet; vel, ut iis ſit quæſtus, qui graviter impudentes ſunt. Ita Georgius Grævius.

FABULA XV.

Pauper dominum non sortem mutat.

ASINUS EGREGIE CORDATUS.

In mutatione imperii, inopes mutant sapius nihil aliud, nisi nomen sui domini. Hac parva fabula exerit illud esse certum. Senex pavidus pascebat Asinum in prato. Ille conterritus adventu repentino hostium hortabatur Asinum ad fugam, ne caperentur. Verum hic gradens lenis: Dic amabo, num credis victorem mihi daturum binas clitellas? Senex negavit id facturum? Quid mea igitur interest cuius sim, cum debeam semper ferre meas clitellas.

IN principatu commutando, sapius Nil præter domini nomen mutant pauperes. Id esse verum parva hæc fabella indicat.
¶ Asellum in prato timidus pascebat senex;
Is hostium clamore subito territus,
5 Suadebat Asino fugere, ne possent capi.
At ille lentus: Quæso num binas mihi Clitellas impositurum victorem putas?
Senex negavit: Ergo, quid refert meâ Cui serviam, clitellas dum portem meas? 10

ANNOTATIONES.

1. *In principatu commutando.* Elegans in hanc fabulam exemplum politicum legere est apud Tacitum, ubi dicit Augustum, licet mutato imperio, eadem magistratuum vocabula retinuisse, Ne dimissis, inquit, quidem finem esse militia, sed

apud vexillum retentos, alio vocabulo, eosdem labores perferre.

8. *Clitellæ.* Clitellæ sunt instrumenta lignea in quibus colligatæ sarcinæ imponuntur Asinis,

FABULA XVI.

Fidejussorem infidum cave.

OVIS & CERVUS.

Cum fraudator se obstringit malo prade, cupit facere malum, non absolvere negotium. Cervus petebat ab Ove modium frumenti sponso lupi: sed hac pratimens fraudem, dixit, Lupus solet semper subripere & succedere. Tu vero, & Cerve, soles abire ex oculis summa velocitate: ubi vos quaram cum dies aderit præstituta solutioni?

FRaudator nomen quâ locat sponso improbo, Non rem expedire, sed mala videre expetit.
¶ Ovem rogabat Cervus modium tritici Lupo sponso, at illa præmetuens dolum;
5 Rapere atque abire semper adsuavit Lupus:
Tu de conspectu fugere veloci impetu:
Ubi vos requiram quum dies advenerit?

ANNOTATIONES.

1. *Fraudator.* Qui in fraudem creditorum, & eorum fraudandorum causâ quid fecit, gessit &c, fraudator dicitur.

Sponso improbo. Non locuplete, qui non est solvendo.

2. *Non rem expedire, sed mala videre expetit.* Sensus istius versus est subobscurus, aliud enim significat quam verba sonant. Talis enim est. Non sincere agere, sed aliquod architectari malum vult.

FABULA XVII.

Calumniatorem sua poena manet.

OVIS, CANIS, & LUPUS.

Solent mendaces luere poenas malefici.
 ¶ Calumniator ab Ove quum peteret Canis

Quem commendasse panem se contenderet,
 Lupus citatus testis, non unum modò,
 Deberi dixit, verum affirmavit decem.
 Ovis damnata falso testimonio,
 Quod non debebat, solvit. Post paucos dies
 Ovis jacentem in fovea conspexit Lupum:
 Hæc (inquit) merces fraudis à superis datur.

Fraudulenti solent dare poenas mendacii. Cum Canis hircophanta repeteret ab Ove panem quem affirmabat se illi dedisse servandum, Lupus vocatus in testem asseveravit non deberi solum unum panem, verum decem. Ovis condemnata hac affirmatione mendaci, representavit quod non debebat. Aliquot interiectis diebus Ovis vidit Lupum prostratum in fovea. Dii inquit rependunt hoc premium malefici.

FABULA XVIII.

Horret quisque adire locum ubi læsus est.

MULIER PARTURIENS.

Nemo libenter recolit, qui læsit, locum.
 ¶ Instante partu mulier peractis mensibus,
 Humo jacebat flebiles gemitus ciens.
 Vir est hortatus, corpus lecto reciperet,
 Onus naturæ melius quo deponeret.
 Minimè, inquit, illo posse confido loco
 Malum finiri quo conceptum est initio.

Nullus revisit lules locum qui nocuit. Mulier parturiens exaucto suo tempore recumbebat humi edens graves gemitus. Maritus ipsam monuit ut reponeret corpus cubili, quò abjiceret commodius pondus naturæ. Nullatenus, inquit, existimo malum posse asservi ibi, ubi primo contractum est.

ANNOTATIONES.

2. *Peractis mensibus.*] Novem scilicet, ad solutionem partus requisitis in muliere.

3. *Humo.*] Pro humi. Ita Ovidius: Sedit humo nuda.

FABULA XIX.

Omnem aditum malis præcludito.

CANIS PARTURIENS.

Habent insidias hominis blanditiæ mali,
 Quas ut vitemus, versus subjecti monent.
 ¶ Canis parturiens, quum rogasset alteram,
 Ut foetum in ejus tugurio deponeret,
 Facile impetravit; dein reposcenti locum,

Blanditia improbi hominis sunt plena insidiarum. Versus consequentes nos docent illas fugere. Cum canis instante partu petisset ab alia, ut ederet cubulos in ipsius casa, exoravit facile: Deinde cum alia reposceret sedem,

Pre-

adhibuit preces rogans breve tempus dum posset abigere catulos robustiores. Hoc etiam finito, cœpit postulare vehementius tugurium. Cedam, inquit, tibi illud si poteris, esse par resistendo mihi & meis catulis.

Preces admovit: tempus exorans breve
Dum firmiores catulos posset ducere.
Hoc quoq; consumto, flagitare validiùs
Cubile cœpit: Si mihi & turbæ meæ
Par (inquit) esse potueris, cedam loco.

FABULA XX.

Stultitia plerumque exitio est.

CANES FAMELIC

Susceptum ridiculum, non modò est irritum, verum etiam ducit homines in ruinam. Canes aspexerant in imo fluenti corium demersum, & coeperunt haurire aquam, ut illud eductum possent comedere facilius: sed disrupti perierunt priusquàm persicerent quod conati erant.

Stultum consilium non modò effectū caret,
Sed ad perniciem quoq; mortales devocat.
¶ Corium depressum in fluvio viderunt Canes:
Id ut comesse extractum possent faciliùs,
Aquam cœpere bibere, sed rupti priùs
Periere, quàm quod perierant, contingerent.

ANNOTATIONES.

6. Contingerent.] Id est, Attingerent. Ut | Funemque manu contingere gaudent.
Virgilius:

FABULA XXI.

Miser vel ignavissimo cuique ludibrio est.

LEO SENIO CONFECTUS.

Qui defectus est de veteri honore, est derisus in tanta calamitate, etiam inertibus. Cum Leo confectus atate, & destitutus robore jaceret expirans, Aper saevus dentibus accurret ad illum, & ultus est antiquas injurias plagis; Quin & statim Taurus insensus transverberat illum suis cornibus. Ut Asinus conspexit vulnerari sine periculo Leonem, comminuit ipsi caput pedibus.

Quicumque amisit dignitatem pristinam
Ignavis etiam jocus est in casu gravi.
¶ Defectus annis & desertus viribus
Leo quum jaceret spiritum extremum trahens,
Aper fulmineis ad eum venit dentibus,
Et vindicavit ictu veterem injuriam.
Infestis Taurus mox confodit cornibus
Hostile corpus. Asinus ut vidit ferum
Impunè lædi, calcibus frontem exterit.

ANNOTATIONES.

3. Defectus annis.] Qui deficiebat propter annos.

Desertus viribus.] Id est, à viribus. Ellipsis præpositionis à.

5. Fulmineis dentibus.] Qui instar Fulminis

sternunt & proterunt obvia quæque. Unde Ovidius:

Fulmen habent acres in aduncis dentibus apri.

Et:

Fulmineo celerem dissipat ore Canes.

At ille expirans : Fortes indignè tuli
Mihi insultare ; te natura dedecus
Quòd ferre cogor, certè bis videor mori.

10 | At Leo trahens extremum spiri-
tum : Indignatus sum, ait, feras
generosus mihi insultasse consumeli-
am : Quòd autem cogor te susti-
nere opprobrium natura, sanè videor bis perire.

ANNOTATIONES.

12. *Bis videor mori.*] Semel apri dentibus,
& iterum per infamiam ; cùm bona fama sit
veluti altera vita, infame quid est vinci ab ig-
navo, gloriosum vero à forti ; unde Virgilius :

— *Arma magni dextra cadis,*
Et Ovidius :
Quisquis es, ô Juvénis, dixit, solamen habeto
Mortis, ab Amonio quòd sis jugulatus Achille.

FABULA XXII.

Qui alteri suam ob causam commodat, injuriâ postulat id
gratiæ apponi sibi.

MUSTELA & HOMO.

Mustela ab homine prensa quum instan-
tem necem

Effugere vellet : Quæso (inquit) parcas mihi,

Quæ tibi molestis muribus purgo domum.

Respondit ille : Faceres si causâ meâ,

Gratum esset, & dedissem veniam supplici :

Nunc quia laboras, ut fruaris reliquiis,

Quæ sunt rosuri, simul & ipsos devores,

Noli imputare vanum beneficium mihi.

Atque ita locutus improbam letho dedit.

Hoc, in se dictum debent illi agnoscere,

Quorum privata servit utilitas sibi,

Et meritum inane jactat imprudentibus.

Cum Mustela capta ab homine
vellet vitare mortem imminen-
tem : te oro, ait, ignoscas mihi quia
libero tuas ades muribus tibi in-
commodis. Ille retulit : si presta-
res id meâ causâ, hoc gratia ap-
ponerem tibi, & exorares quod à
5 | me petis suppliciter : Verùm quia
insequeris mures quòd rodas qua
sunt rosuri, & quò simul eos vo-
res, noli mihi expensum ferre sal-
sum officinam. Et sic fatuus dedic-
nec hanc malignam. Hi debent
10 | sateri illam fabulam sibi scriptam,
qui dum student propria utilitati,
imputant vanum beneficium in-
autis & minime advertentibus.

ANNOTATIONES.

3. *Molestis muribus purgo domum.*] Ita Palla-
dius de Mustela.

Mordaces morsu solitus consumere mures,

Invisum & domibus perdere dente genus.

6. *Reliquiis quæ sunt rosuri.*] Reliquium, &
in plurali Reliquia, etiam neutro genere à
Latinis dicuntur ; ut Alimonium, Deliquium.
Plautus Reliquia in neutro usurpavit in milite
glorioso.

At pedites tibi reliquia erant, si viverent.

8. *Imputare beneficium.*] Non est hoc loco,
acceptum referre beneficium, sed collatum ali-
cui. Phrasis Senecæ & Plinio, potius quàm Ci-
ceroni, usitata.

12. *Et meritum inane jactant imprudentibus.*] Istuc ipsum est quod dicit Terentius : Ego Cha-
rine neutiquam officium liberi esse hominis puta-
bam is nil promereat, postulare id gratia apponi sibi.
Id supra rotundissime dixit Phædrus, Vanum
beneficium cuiquam imputare.

FABULA XXIII.

Suspecta malorum beneficia.

CANIS FIDELIS.

Beneficus subito placet imprudentibus, sed struit inanes insidias prudentibus. Cum fur nocturnus porrexisset panem Cani, volens experiri num posset capi oblata offa. Heus, ait Canis, vis mihi detinere linguam ne latrem pro bonis heri mei? Erras plurimum; namque tua liberalitas repentina me monet ut vigilem, ne facias tuam rem meâ negligentia.

REpente liberalis stultis gratus est,
Verum peritis irritos tendit dolos.
¶ Nocturnus quum fur panem misisset Cani,
Objecto tentans an cibo posset capi:
Heus (inquit) linguam vis meam præcludere, 5
Ne latrem pro re domini? multum falleris.
Namq; ista subita me jubet benignitas
Vigilare, facias ne meâ culpâ lucrum.

ANNOTATIONES.

6. Pro re domini.] Rei appellatio generalis possidet. Sic Terentius, *Ad rem nostram suâ* est, & extenditur ad omnia bona quæ quis *mus attentiores.*

FABULA XXIV.

Potentes ne rentes æmulari.

RANA RUPTA.

Dum pauper studet imitari divitem, perit. Rana vidit aliquando Bovem in aliquo prato, Et mota invidia ob tantam ipsius magnitudinem, distendit cutem rugosam. Tum perit à nativis suis, num esset major bove? Hi negarunt. Inflavit iterum pellem conatu validiori, & similiter interrogavit quisnam esset amplior? Responderunt; bovem. Tandem succensens, dum conatur se magis ac magis intendere, disrupta perit.

INops potentem dum vult imitari, perit.
¶ In prato quodam Rana conspexit Bovem,
Et tacta invidia tantæ magnitudinis,
Rugosam inflavit pellem: rum natos suos
Interrogavit, an Bove esset latior. 5
Illi negarunt. Rursus intendit cutem
Majore nisu, & simili quæsit modo,
Quis major esset? illi dixerunt: Bovem.
Novissimè indignata, dum vult validius
Inflare sese, rupto jacuit corpore. 10

ANNOTATIONES.

Hanc attigit fabulam Horatius, lib. 2. Satyr. 3.

— Illa rogare

Quantane? num tandem, se inflans, sic magna
fuisse?

Major dimidio: num tanto? cum magis atque
Se magis inflaret: Num si te ruperis, inquit,
Par eris, —

FABULA

FABULA XXV.

Rete ne tendas Accipitri & Milvio.

CANIS & CROCODILUS.

Consilia qui dant prava cautis hominibus,
Et perdunt operam, & deridentur turpiter.

¶ Canes currentes bibere in Nilo flumine,
A Crocodilis ne rapiantur, traditum est.
Igitur quum currens bibere cœpisset canis,
Sic Crocodilus: Quamlibet lambe otio,
Noli vereri; at ille; Facerem mehercule,
Nisi esse scirem carnis te cupidum meæ.

*Qui dant perversa consilia vi-
ris prudentibus, & abutuntur
operam, & se præbent ridiculos.
Ferunt Canes in fluvio Nilo bibere
currendo, ne devorentur à Croco-
dilis. Cum ergo Canis quidam
cœpisset lambere currens, ita Cro-
codilus ad eum: bibe quantum-
vis otiose, nihil time: At Canis;
facerem equidem, nisi nossem te
esse avidum mea carnis.*

ANNOTATIONES.

3. *Canes currentes libere in Nilo.* Sic Plinius lib. 8. *Certum est, inquit, juxta Nilum annem Canes currentes lambere, ne Crocodilorum aviditati occasum præbeant.* Unde natum Proverbium: *Tanquam Canis è Nilo.*

Nilo. Nilus fluvius, Africæ maximus & notissimus. Credidit antiqui Nilum fuisse unum è Brachiis Gehonis, ut legere est apud varios Auctores, præsertim apud Lucanum lib. decimo, in quo Sacerdotes Ægyptii inducuntur idipsum referentes inter epulas, precibus ipsius Cæsaris. Verum hodie compertum est, ut patet ex Historia Africæ de *Marmel*, & dissertatione Jacobi Vossii de Nili origine, hunc oriri ex duobus

fontibus in Æthiopia superiori, & in regno Abassinorum, in terra Sachala, inter montes excelsos, qui siti sunt ultra Tropicum Cancri, duodecim circiter gradibus citra Æquatorem. Augetur verò Nilus solutis nivibus, & imbris assidue, qui multi sunt in Æthiopia mense Maio: non exundat tamen nisi decimo quinto Junii, propter longum iter, quod excurrere debent illæ aquæ antequam ad Ægyptum usque perveniant, testimonio Abassinorum.

4. *Crocodilis.* Crocodilus Ægypti animal quadrupes. Nascitur ex ovo magnitudine ovi asseritur. Cætera quæ de ipso narrantur, sunt passim obvia.

FABULA XXVI.

Par pari refertur.

VULPES & CICONIA.

Nulli nocendum: si quis verò læserit,
Multandum simili jure fabella admonet.

¶ Vulpes ad cœnam dicitur Ciconiam
Prior invitasse, & illi in patina liquidam
Posuisse forbitionem, quam nullo modo
Gustare esuriens potuerit Ciconia:

*Nemo ladendus: si quis verò
nocuerit alicui, fabula docet puniendum pari modo. Ferunt Vulpem prius vocasse Ciconiam ad prandium, & ipsi apposuisse forbitionem, quam Ciconia famelica nequi veris gustare ul. atenuis.*

ANNOTATIONES.

2. *Multandum simili jure.* Id est, poenâ rationis. Unde Cicero: *Quis aspernabitur idem*

jus dici sibi, quod ipse aliis dixit, vel dici fecit.

Hæc cum invitasset vicissim Vulpem ad Cenam, ipsi anteposuit lagenam referatam cibo comminuto, in quam immittens collum, repletur ipsa, & cruciat convivam fame: Quæ cum lingeret incassum oras ampliore, cognovimus adventum avem sic locutam. Quilibet debet representare libenter in se exemplum quod dedit.

Quæ Vulpem quum revocasset, intrito cibo Plenam lagenam posuit: huic rostrum inferens Satiatur ipsa, & torquet convivam fame: Quæ quum lagenæ frustra collum lamberet, Peregrinam sic locutam volucrem accepimus: Sua quisque exempla debet æquo animo pati.

ANNOTATIONES.

8. *Plenam lagenam posuit.*] Lagenæ usitatè dicitur. Tamen in veteri marmore legitur Laguna. *M. Ulpio Aug. lib. Phadimo. Divi Trajani Aug. à porione & Laguna.* Rigaltius vult legi in veteribus libris, *Lagena*. Sed id factum est, ut

in aliis nominibus Græcis, in quibus & vertitur in o. Ita ex *viē, naē*.

11. *Peregrina volucris.*] Sic vocat Ciconiam, quæ, teste Petronio, est hospita avis, exul hyemis, titulus tepidi temporis.

FABULA XXVII.

Avarus suus sibi carnifex est.

CANIS, THESAURUS, & VULTURIUS.

Hoc argumentum potest esse congruens avaris & illis qui editi licet humili fortunâ, ambiunt tamen nominari divites. Canis effodiendo cadaver humanum, reperit thesaurum. Et quia offendit deos Manes, immissa est ipsi fames auri, ut lucret penas sanctæ religioni violatæ. Dum ergo incubat auro, immemor ciborum, entus est fame. Super quem vultur sedens dicitur protulisse hæc verba: Juste periisti, o Canis, qui natus in compitis, & nutritus sordibus, appetivisti derepenitè divitiarum regum.

HÆC res avaris esse conveniens potest, Et qui humiles nati, dici locupletes student. ¶ Humana effodiens ossa, thesaurum Canis Invenit: & violavit quia Manes Deos, Injecta est illi divitiarum cupiditas, Poenas ut sanctæ religioni penderet. Itaque aurum dum custodit, oblitus cibi Fame est consumptus: quem stans Vulturi⁹ super Fertur locutus: O Canis, meritò jaces, Qui concupisti subito regales opes, Trivio conceptus, & educatus stercore.

ANNOTATIONES.

4. *Violavit quia Manes deos.*] Dii Manes erant dii inferorum, ut quidam existimant, quibus fiebant sacra ne nocerent. Alii putant hoc nomine appellatas fuisse animas separatas à corpore. Unde videmus vetusta sepulchrorum monimenta *dis manibus* esse inscripta. Sunt etiam qui dicant eosdem esse quos Vetustas genios appellavit, qui ne ipsa quidem mortua corpora deserant, sepulchrisque inhabitent. Piaculum erat

antiquitus vim inferre manibus mortuorum.

6. *Penas ut sanctæ religioni penderet.*] Id est violatæ religioni sepulchrorum. Antiquitus enim grande erat piaculum violare religionem sepulchrorum, & sævire in mortuos. Ita Cicero de legibus, *Deorum Manium jura sancta sunt.* Et Virgilius 3. *Æneid.*

Quid miserum Aenea laceras, jam parca sepulchre Parce pias scelerare manus.

PHÆDRI FABULARUM

19

FABULA XXVIII.

Ne magnus tenuem despicio.

VULPES & AQUILA

Quamvis sublimes debent humiles metuere :

Vindicta docili quia patet solertia.

¶ Vulpinos catulos Aquila quondam fustulit :

Nidoque posuit pullis, escam ut carperent :

Hanc persecuta mater, orare incipit,

Ne tantum miseræ luctum importaret sibi.

Contempnit illa, tuta quippe ipso loco.

Vulpes ab arâ rapuit ardentem facem,

Totamque flammis arborem circumdedit,

Hosti dolorem damno miscens sanguinis.

Aquila ut periculo mortis eriperet suos,

Incolumes natos supplex Vulpi tradidit.

*Quantumvis potentes, debent
extimescere abjectos, quia ultio-
nis sit copia quibus est solertia do-
cilis. Aquila rapuit quondam
natos Vulpis, & abscondit cubili
in escam suorum catulorum. Vul-
pes genitrix hanc insequuta caput
precarî ne inferret sibi infelici
tantum dolorem. Aquila spreuit
secura quippe situ loci. Vulpes ab-
stulit ab altari torrem accensum,
& circumcinxit totam arborem
ignibus, addens dolori inimicâ,
periculâ proliâ amittenda. Aquila
supplex reddidit Vulpi natos
salvos, ut liberaret suos catulos à
periculo mortis.*

ANNOTATIONES.

8. *Ardentem facem.* Non est otiosum epi-
thetum. Fax enim nihil aliud est quam fustis
incisus, & ita comparatus ut flammam, si ita
usus postulet, concipere possit. Sic Virgilius :

Ferroque faces inspicat acuto.

10. *Damno sanguinis.* Id est natorum peri-
culo. Ita Venus apud Virgilium vocat *Æneam* :
Sanguis meus.

FABULA XXIX.

Est cui magno constitit diciturum :

ASINUS IRRIDENS APRUM

Plerumque stulti risum dum captant levem,

Gravi distringunt alios contumeliâ,

Et sibi nocivum concitant periculum.

¶ Asellus Apro cum fuisset obvius :

Salve, inquit, Frater. Ille indignans repudiat

Officium, & querit, cur sic mentiri velit.

Asinus dimisso pene, si similem negas

Tibi me esse, certè simile est hoc rostro tuo.

Aper cum vellet facere generosum impetum,

Repressit iram : & facilis vindicta est mihi,

Sed inquinari nolo ignavo sanguine.

*Dum stolidi quarunt risum
inanem, cadunt persape alios sum-
mâ injuria, sibi que parant exi-
tium nocivum. Cum Asellus oc-
currisset Apro, dixit, Ave Fra-
ter : Hic succensens rejicit offi-
cium, petisque quare velit mentiri
ita ? Cum Sus
memoris cultor pararet illum affi-
cere horrendo impetu, cohibuit
iram, & dixit : mihi facile est
ulcisci, verum nolo contaminari
sanguine vili & abjecto.*

FABULA XXX.

Mala publica in plebem recidunt.

RANÆ METUENTES TAURORUM PRÆLIA.

Parvi sunt in periculo ubi Magnates decertant. Rana videns e palude certamen Taurorū. Heu, inquit, quanta nobis ruina paratur! Alterā percontante quare loqueretur illud, cum illi contenderent inter se uter pecori imperaret, & leues viverent vitam longe aliam ab istis. Gens est, inquit, se juncta a nobis, & genus separatum: sed qui aufugerit ejusmodi imperio sylvarum, in latebras properabit paludis, & protegens nos opprime pedibus duris. Sic eorū rabies spectat ad nostrā salutē.

Humiles laborant, ubi potentes dissident. ¶ Rana in palude pugnam Taurorū intuens; Heu quanta nobis instat perniciēs! ait. Interrogata ab alia, cur hoc diceret, De principatu quum illi certarent gregis, Longeque ab illis degerent vitam boves: Natio (ait) separata, ac diversum est genus. Sed pulsus regno nemoris qui profugerit, Paludis in secreta veniet latibula, Et proculcatas obteret duro pede: Caput ita ad nostrum furor illorum pertinet.

ANNOTATIONES.

1. Humiles laborant ubi potentes dissident.] Ad id Horatius appositū:

Quidquid delirant reges, plebsuntur Achiui. 11. Ita.] Hoc modo, hac ratione.

FABULA XXXI.

Cui fidas, vide.

MILVIUS & COLUMBÆ.

Qui se credit defendendum malo homini, dum inclamat opem, reperit perniciem. Cum Columba sepe videret Milvium, & se eripuisse a morte perniciē alarum. Rapax ille recurrit ad dolū, & circumvenit tali fallacia genus imbelles. Cur trahitis potius vitam anxiam, quā eligatis me in regem inito fœdere, ut vos reddam securas ab omni contumelia. Ha nimium credula se se dedunt Milvio, qui potius regno caput pasci singulis, & exercere principatum diris unguibus. Tunc una superstes ait, perimur iuste.

Qui se committit homini tutandum improbo, Auxilia dum requirit, exitum invenit. ¶ Columbæ sepe quum fugissent Milvium, Et celeritate pennæ vitassent necem, Consilium raptor vertit ad fallaciam: Et genus inerme tali decepto dolo: Quare sollicitum potius ævum ducitis, Quā regem me creatis icō fœdere, Qui vos ab omni tutas præstem injuria? Illæ credentes, tradunt sese Milvio Qui regnum adeptus cœpit vefci singulas, Et exercere imperium sævis unguibus. De reliquis tunc una: Merito plectimur.

ANNOTATIONES.

11. Vefci singulas.] Pro singulis. Ita Virgilius: non omnes collectivē, vox illa sumitur, sed Quid puer Ascanius? Superatne & vefcitur

auras. Saltem ut in antiquissimis libris legitur, singulas,

quod Gallice dicimus, Les uns après les autres. Ang. One after another. Id est, Liviano more, Alias post alias.

EXPLICIT LIBER PRIMUS.

Solebant veteres in fine librorum scribere, explic, ut significarent librum absolutum. Unde Hieronymus ad Marcellam, Solemus completis

opusculis, ad distinctionem rei alterius sequentis modum interponere, explic, aut, feliciter explic.

PHÆDRI

PHÆDR I FABULARUM LIBER SECUNDUS.

PROLOGUS.

EXemplis continetur Æsopi genus.
Nec aliud quicquā per fabellas quæritur
Quām corrigatur error ut mortaliū,
Acuatque sese diligens industria.
Quicumque fuerit ergo narrandi locus,
Dum capiat aurem & seruet propositum suū,
Re commendatur, non auctoris nomine,
Equidem omni curā morem servabo Senis:
Sed si libuerit aliquid interponere
Dictorum, sensus ut delectet varietas,
Bonas in partes (lector) accipias velim.
Sic ista tibi rependet breuitas gratiam,
Cujus verbosa nē sit commendatio
Attende cur negare cupidus debeas;
Modestis etiam offerre quod non petierint.

INTERPRETATIO.

Ratio scribendi Æsopi constat
exemplis, neque intenditur aliud
quicquam per fabulas, nisi ut vi-
tia hominum emendentur, & ut
accurata diligentia excusetur.
Quacunque igitur occurrerit oc-
casio narrandi, dum teneat au-
res, & sequatur suū consiliū,
astimatur rebus ipsis, non nomine
auctoris. Certè sequar omni indu-
stria consuetudinem Senis Æsopi:
Verū si mihi videbitur inserere
aliquid jocorum, ut diuersas
sensus, magis placeat, velim, le-
ctor, equi bonique consulas. Sic
breuitas compensabit hanc grati-
am, cuius ne sit laus verbosior,
vide cur debeas denegare auidius,
& dare ultro modestis quod non
postulauerint.

ANNOTATIONES.

1. *Æsopi genus.* Perperam quidam intelli-
gunt Proſapiam Æsopi. Nihil enim aliud intel-
ligit hoc loco Phædrus, nisi eam scribendi ratio-
nem qua usus est Æsopus in scribendis fabulis.
Ita in Prologo lib. 4. Et etiam alio loco:
*Usus vetusto genere, sed rebus novis
Nunc fabularum cur sit inventum genus.*

Quemadmodum apud Terentium:

*Olim isti fuit generi quondam quaestus apud
seculum prius.*

Ceterum istud continetur, nihil aliud est quā
constat. Cicero, *Dii non venis, & nervis, &
ossibus continentur*, id est constant.

FABULA I.

Sunt etiam sua præmia laudi.

LEO SAPIENS.

Leo sedebat super Juvencum
jacentem. Prado supervenit petens
partem. Concederem, ait, si con-
suevisses rapere, & repulis hunc
malum hominem. Fortuito vero
innocens viator venit eodem, &
visit Leone, regressus est. Cui mi-
tis ille dixit: Nihil est quod re-
formides, sume confidenter par-
tem debitam tua modestiæ. Tum
separato tergo, Leo immisit se
in fytvas, ut accessus pateret via-
tori. Exemplum illustre omnino,
& dignum laude; sed aviditas
habendi dat divitias: pudor vero
& modestia, paupertatem.

Super Juvencum stabat dejectum Leo:
Prædator intervenit partem postulans:
Darem (inquit) nisi soleres per te sumere:
Et improbum ejecit. Fortè innoxius
Viator est deductus in eundem locum,
Feroque visio rettulit retrò pedem.
Cui placidus ille: Non est quod timeas, ait:
Et quæ debetur pars tuæ modestiæ
Audacter tolle. Tunc diviso tergo,
Silvas petivit, homini ut accessum daret.
Exemplum egregium prorsus & laudabile,
Verum est aviditas dives; & pauper pudor.

ANNOTATIONES.

6. Rettulit retrò.] Pleonasmus. Poterat enim
oratio carere istâ vocali, raro, sed ejusmodi
Pleonasmi nonnihil habent elegantiae. Ita Te-
rentius: Ante præfisse. Ea subtristis aliquantis-
lum, &c.

FABULA II.

Simile simili gaudet.

REPENTE CALVUS.

Docemur exemplis homines
quomocumque exilari à mulie-
ribus, siue illum ament, siue
amentur ab illo. Quadam fœ-
mina callida dissimulabat annos
evidam homini provecita ætatis,
regens illos eleganti cultum. Illius
etiam animus detinebatur amore
pulchra adolescentule. Dum am-
be mulieres affectant esse similes
ipsi, cœperunt invicem seligere
crines homini. Hic cum crederet
se ornari studio mulierum, evasit
calvus subito: nam puella ex-
merat omnes capillos albos, annus vero nigras.

A Fœminis utcunque spoliari viros,
Ament, amentur, nempe exemplis discimus,
Ætatis mediæ cuidam, mulier non rudis
Tegebat annos, celans elegantiam:
Animosque ejusdem pulchra juvenis cœperat.
Ambæ videri dum volunt illi pares,
Capillos homini legere cœpere invicem.
Quum se putaret pingi curâ mulierum,
Calvus repente factus est, nam funditus
Canos puella, nigros anus evellerat.

ANNOTATIONES.

6. Dum videri volunt illi pares.] Ætate aut senescens & decrepitæ ætatis indicia, anus vero
annus. Oderat enim juvenis capillos albos, utpote nigros qui sibi non conveniebant.

FABULA III.

Impunitas, peccandi illecebra.

HOMO & CANIS.

Laceratus quidam morfu vehementis Canis,
Tinctum cruore panem immisit malefico,
Audierat esse quod remedium vulneris.
Tunc sic Æsopus: Noli coram pluribus
Hoc facere canibus, nè nos vivos devorent,
Quum scierint esse tale culpæ præmium.
¶ Successus improborum plures allicit.

Quidam laesus dente Canis acris, projecit ipsi improbo panemmersum suo sanguine, quia acceperat id cedere pro remedio vulneris. Tum Æsopus locutus est sic: noli facere hoc in conspectu multorum Canum, ne nos discerpant vivos, cum viderint se donari tali premio, ob culpam. Successus malorum attrahit multos.

ANNOTATIONES.

1. *Vehemens.*] Vox dissyllaba in hoc loco, *Vehemens* & liquidus puroq; similimus anni.
ut apud Horatium: 6. *Scierint.*] Pro *sciverint*.

FABULA IV.

Vir dolosus seges est mali.

AQUILA, FELIS & APER.

Aquila in sublimi quercu nidum fecerat:
Felis cavernam nacta, in mediâ pepererat:
Sus nemoris cultrix foetum ad imam posuerat,
Tum fortuitum Felis contubernium
Fraude & scelestâ sic evertit malitiâ.
Ad nidum scandit volucris: Pernicies, ait,
Tibi paratur, forsan & miseræ mihi.
Nam fodere terram quod vides quotidie
Aprum insidiosum, quercum vult evertere,
Ut nostrâ in plano facile progeniem opprimat. 10
Terrore effuso, & perturbatis sensibus,

Aquila posuerat nidum in alta quercu. Feles reperta Cavum, partum ediderat in media quercu. Sus incolâ sylvarum pepererat ad radices arboris. Tum Felis turbavit hanc sodalitatem fortuitam dolo, & sceleratâ malignitate. Repit ad nidum Aquila: tibi, inquit, struitur exitium; quin & forte mihi infœlici; nam Aper dolosus quem cernis quotidie fodere terram, vult eruere quercum ut devoret facile nostros cantulos humi dejectos: ita immisso terrore, & commotis animis,

ANNOTATIONES.

4. *Contubernium.*] Vocabulum militare, manipulum enim militum significat, teste Vegetio, qui Centurias in Contubernia divisas fuisse scribit: ut decem militibus sub uno Papilione degentibus, unus quasi præesset Decanus, qui caput Contubernii nominabatur. Unde Commilitones & Contubernales dicuntur, à communibus tabernaculis.

8. *Quotidie.*] Secunda syllaba in hac voce brevis est, aliquando etiam longa. Ita Terent.

Verum ubi videbit tantos sibi sumptus domi Quotidianos fieri, nec fieri modam.

9. *Insidiosum Aprum.*] Difficultas esse potest cur dicit Aprum insidiosum, & non insidiosam in foeminino, cum sermo sit de Sue foamina. Certè error inest, nisi velis Aprum esse ex eo genere animalium quod vocant Epiceenum.

10. *In plano.*] Humi strata nostra proles, quercu eversâ.

scendit ad sedem suis scigera :
Nati tui versantur grandi in dis-
crimine. Nam simul atque iu-
ris ad pabulum cum turba tene-
la, Aquila in procinctu est ad tibi
rapiendas fuculas. Postquam ergo
permiscuit terrore hunc locum
insidiosa abdedit sese cavernâ se-
curæ. Inde exiens noctu suspensio
gradu, ubi se ingurgitavit ciliis
& suis catulos, fingens timorem,
circumspexit toto die. Aquila
timens periculum, desidet arbore.
Aper fugiens perniciem, non se
proripit foras. Quid plura? peri-
erunt fame cum suis, & dede-
runt magnam convivium natis
felis. Credulitas stolidâ monetur
hoc apologo quantum mali vir
fallax inserat.

Direpit ad cubile fetosæ suis;
Magno (inquit) in periculo sunt nati tui.
Nam simul exieris pastum, cum tenero grege,
Aquila est parata rapere porcellos tibi. 15
Hunc quoq; timore postquam complexit locum,
Dolosa tuto condidit sese cavo.
Inde evagata noctu suspensio pede,
Ubi esca se replevit & prolem suam,
Pavorem simulans prospicit toto die. 20
Ruinam metuens Aquila ramis desidet;
Aper rapinam vitans non prodit foras.
Quid multa? inedia sunt consumti cum suis,
Felixque catulis largam præbuerunt dapem.
¶ Quantum homo bilinguis sæpè concinnet mali.
Documentum habere stulta credulitas potest. 26

ANNOTATIONES.

14. Nam simul exieris.] Nam simul atque | lenter agit. Unde Virgilius vocat Tyrios *Blin-*
exieris. | gues, haud fidei servantissimos.

25. Homo bilinguis.] Qui dolose & fraudu-

FABULA V.

Ne quid nimis.

CÆSAR ad ATRIENSEM.

Est Rema genus Ardelionum
aberrans sollicitè, inquit in cuic-
te, anhelans incassum, plura fa-
ciendo, factens nihil, sibi que im-
portunum, & invivum ceteris.
Mens est mihi hoc corrigere, mo-
do tamen valeam, verâ historia:
operæ recium est illam auscultare.
Cum Tiberius Cæsar profectus
Neapolim, venisset in suam villam
Misenensem,

EST Ardelionum quædam Romæ natio,
Trepidè concursans, occupata in otio,
Gratis anhelans, multa agendo nihil agens,
Sibi molesta, & aliis odiosissima.
Hanc emendare, si tamen possum, volo
Verâ fabellâ: pretium est operæ attendere.
¶ Cæsar Tiberius quum petens Neapolim,
In Misenensem villam venisset suam.

ANNOTATIONES.

1. Ardelionum.] Hi vocantur homines qui
se negotiis omnibus immiscet, ab ardendo dicti,
quod pro festinando veteres usi parant. Quan-
quam melius ab Ardea avi dicti Ardeliones, quia
avis hujus instar huc & illic volitant & circun-
cursant, dum omnibus se student negotiis immis-
cere. Hoc genus hominum describit Martialis
tali Epigrammate:

Nil bene cum facias, facis attamen omnia belle.
Vis dicam cui sis? magnus es Ardelio.

6. Verâ fabula.] Fabula enim ad verum vel
falsum extenditur, ut supra ad fabulam primam
libri primi annotavimus.

7. Neapolim.] Urbs Campaniæ marina reg-
ni Neapolitani caput, ac totius Italiæ clarissima:
prius Parthenope dicta.

8. Misenensem villam.] Domus rustica. De
hac villa Misenensi ita Tacitus: *Muris sapius*
locis (Tiberius) *tandem ad Promontorium Mi-*
con- *fedit in villa cujus Lucullus Dominus fuerat.*
Est autem vicinum illud Promontorium monti,
Miseno dicto, à Miseno socio Æneæ ibi sepul-
to. De quo Virgilius 6. Æneid.

Morte sub ærio cui nunc Misenus ab illo
dicitur.

Quæ

Quæ monte summo posita Luculli manu,
 Prospektat Siculum & prospicit Tuscum mare;
 Ex alticinctis unus atriensibus,
 Cui tunica ab humeris linteo Pelusio
 Erat destrieta, cirris dependentibus,
 Perambulante læta Domino viridaria,
 Alveolo cœpit ligneo conspergere
 Humum æstuantem, come officium jactitans:
 Sed deridetur: inde notis flexibus
 Præcurrit alium in Xystum, sedans pulverem.
 Agnoscit hominem Cæsar remque intelligit.
 Heus (inquit Dominus) ille enimvero adsiluit.
 Tum sic jocata est tanti majestas Ducis:
 Multò majoris, alapæ mecum veneunt.

qua adificata à Lucullo in vertice
 montis spectat mare Siculum &
 afficit mare Tuscum, unus ser-
 vorum atriensium altius cincto-
 ram, cujus vestis colligebatur ab
 humeris linteo Pelusio cirris desu-
 entibus, demerente hero virida-
 ria amœna, cœpit aspergere ter-
 ram arentem vasculo ligneo,
 ostentans hoc officium urbanum;
 verum irridetur. Postea praver-
 tit Cæsarem in aliud ambulacrum
 divortii notis compefcentem pulve-
 rem. Tiberius sensit hominem,
 & caput rem. Heus tu, ait Ca-
 sar, hic statim accurrit. Tum
 princeps sic jocans, alapa non ven-
 duntur apud me tam vili pretio.

ANNOTATIONES.

9. *Luculli manu.*] Quam posuerat Lucullus Pompeii & Ciceronis æqualis. Summus & fortunatissimus Romanorum legatus, qui duobus præliis vicit Mithridatem, & egit de illo Romæ triumphum. Postea abjecta rerum publicatum curâ genio indulgit, & posuit superba Palatia, ædesque magnificas, inter quas fuit villa Misenfis.

10. *Siculum.*] Subintellige mare, quod à Sicilia Cretam usque excurrit.

Tuscum.] Mare, vulgò *Mer de Toscane*. Quod non solum Hetruriam, sed & Latium, & regnum Neapolitanum usque ad Fretum Siculum alluit.

11. *Ex alticinctis.*] Alticinctos pueros vocat Horatius servos Nasidieni; id est, strenuos & industrios, qui demissam vestem non gerebant, ne inter agendum impedirentur.

Atrienfis servus.] Qui stabant in atrio domus, limenque custodiebant. Ab Atriorum tutela, Varrone teste, nomen habent servi Atrienfes, Fulvius Ursinus suspicatur eosdem esse qui in inscriptionibus dicuntur, *Servi à supelle-*

stili: quia nempe servaverint supellestem convivalem, veteresque conitarent in Atrio, hoc est prope Culinam, ut videre est ex verbis Servii in I. *Æneid.* Vocemque per ampla volutant *Atria*. Tangit, inquit, Romanorum morem: nam, ut ait Cato, in Atrio, & duobus ferculis epulabantur antiqui. Ibi etiam & pecunias habebant. Unde qui honoratiores servi erant, liminum custodes adhibebantur.

12. *Linteo Pelusio.*] Pelusium erat Ostium Nili & Civitas Ægypti feracissima lini, ex quo conficiebantur lineæ.

18. *Xystum.*] Locus erat deambulationi adornatus, confitis utrinque Platanis.

19. *Remque intelligit.*] Mentem & consilium Ardelionis, qui ambiret libertatem.

22. *Alapa mecum veneunt.*] Id est, libertas carius emitur. Apud Veteres enim quando aliquem manumittebant, alapa percussum circumagebant, & liberum confirmabant apud Præto-rem. De modo manumittendi passim, neque quicquam protritum magis.

FABULA VI.

Potentiam malitiâ adjutam quis effugiat.

AQUILA, CORNIX, & TESTUDO.

CONtra potentes nemo est munitus satis:
 Si verò accessit consiliator maleficus,
 Vis & nequitia quidquid oppugnant ruit.
 ♀ Aquila in sublime sustulit Testudinem.

Nullus est sat testis adversus
 potentiores. Quidquid violentia
 & malignitas impugnant, id pe-
 rit, si consiliarius malignus super-
 venit. Aquila tulit Testudinem
 in altum.

Quæ

qua cum se abscondisset testâ corneâ, neque posset allatenus vulnervari abdita, Cornix intervenit per aërem & volitans prope: Sustulisti profecto escam epiparâ tuis unguibus, verum nî tibi ostendero quid oporteat te facere, fatigabis te frustra tanto onere. Promissa parte monet, ut frangat corneam domum missam ab alto caelo supra rupem, quâ illisâ, natriatur esca absque negotio. Aquila persuasa his verbis, obtemperavit monitori, & quoque paritâ est ample cibum suâ præceptrici. Ita Testudo qua munita fuerat beneficio naturæ, inferior duabus perit fatis luctuoso.

Quæ quum abdidiſſet corneâ corpus domo,
Nec ullo pacto lædi poſſet condita,
Venit per auras Cornix, & propter volans:
Opimam ſanè prædam rapuisti unguibus,
Sed niſi monſtrâro quid ſit faciendum tibi,
Gravi nequicquam te laſſabis pondere.
Promiſſa parte, ſuadet ut ſcopulum ſuper
Altis ab aſtris duram inlidat corticem,
Quâ comminutâ facilè veſcatur cibo.
Inducta verbis Aquila, monitis paruit,
Simul & magiſtræ largè diviſit dapem.
Sic tuta quæ naturæ fuerat munere;
Impar duabus occidit triſti nece.

ANNOTATIONES.

5. Corneâ domo.] Abusiſſe ponitur pro testa corneâ, quâ Testudines muniuntur.

7. Propter volans.] Id eſt juxta, ut apud Terentium, propter dormire.

FABULA VII.

Plura timenda divitibus.

MULI & LATRONES.

Duo Muli incedebant onustii oneribus; Unus portabat corbes cum nûmis, Alter saccos repletos multo hordeo. Primus dives suâ sarcina supereminens elato capite, & agitans collo tintinnabulû argutum. Alius it comes lentis & tranquillis passibus. Fures assilunt derepente ex insidiis, & inter fragem vulnerant Mulum ense, rapiunt pecuniam, nec curant hordeum nullius præiî. Cum ergo expilatus doleret suum infortunium: alter dixit: Lator me neglectum, nihil enim perdidî, neque accepi vulnus. Hoc exemplo egestas hominum secura est, ingentes vero divitiæ patent multis discrimini-

Muli gravati farcinis ibant duo;
Unus ferebat fiscos cum pecunia,
Alter tumentes multo saccos hordeo.
Ille onere dives cellâ cervice eminens,
Clarumque collo jactans tintinnabulum:
Comes quieto sequitur & placido gradu.
Subito Latrones ex insidiis advolant,
Intérque cædem ferro mulum trufitant.
Diripiunt nummos, negligunt vile hordeum.
Spoliatus igitur casus quum fieret suos,
Equidem (inquit alter) me contemptum gaudeo,
Nam nil amisi, nec sum læsus vulnere.
Hoc argumento tuta est hominum tenuitas,
Magno periculo sunt opes obnoxia.

ANNOTATIONES.

2. Fiscos.] Fiscus corbis erat vimineus in quo recondebant Romani pecuniam publicam & imperatoriam. Unde metaphorice desumitur vox illa pro pecunia.

8. Ferro trufitant.] Locus vexatissimus; vulgo legebatur trucidant. Alii trucidant, unde trufitant posuit Rigaltius. Meursius maluit trucidant, ut ita à tundendo, quasi variis ictibus ferri tunderent cutem Muli ne cum sarcina affugeret. Certe trufitant nullibi legitur nisi in hoc Phædri lo-

co. Tuditio verò est vox nota apud Festum, & significationem habet accommodatam ad locum Phædri. Trufito posset esse verbum frequentativum à verbo trudo; unde trufito, sed illius significatio non convenit clare sensui Phædri. Idcirco rejicio.

13. Tuta est hominum tenuitas.] Unde Sallustius: Egestas habetur facile sine damno. Et Horatius: Cantabii vacuus curam latrone viator.

FABULA

FABULA VIII.

Plus videas tuis oculis quàm alienis.

CERVUS & BOVES.

Cervus nemorosus excitatus latibulis,
 Ut venatorum fugeret instantem necem,
 Cæco timore proximam villam petit,
 Et opportuno se Bovili condidit.
 Hic bos latenti: Quidnam voluisti tibi,
 Infelix ultro qui ad necem cucurreris,
 Hominumque tecto spiritum commiseris?
 At ille supplex: Vos modò, inquit, parcite,
 Occasione rursus erumpam datâ,
 Spatium diei, noctis excipiunt vices;
 Frondem bubulcus adfert, nec ideo videt.
 Eunt subinde & redeunt omnes rustici,
 Nemo animadvertit: transit etiam villicus.
 Nec ille quicquam sentit, tum gaudens ferus
 Bobus quietis agere coepit gratias,
 Hospitium adverso quodd præstiterint tempore.
 Respondit unus: Salvum te cupimus quidem,
 Sed ille qui oculos centum habet, si venerit,
 Magno in periculo vira versatur tua.
 Hæc inter, ipse dominus à cœna redit:
 Et quia corruptos viderat nuper Boves,
 Accedit ad præsepe: Cur frondis parum est?
 Stramenta defunt. Tollere hæc aranea
 Quantum est laboris? Dum scrutatur singula,
 Cervi quoq; alta est conspicatus cornua.
 Quem convocatâ jubet occidi familiâ,
 Prædamq; tollit. ¶ Hæc significat fabula,
 Dominum videre plurimum in rebus suis.

*Cervus excitatus latebris nemoris
 fugit in villam vicinam metu
 imprudenti, ut se subduceret mor-
 ti sibi imminenti à venatoribus,
 & se occultavit in stabulo commo-
 do. Bos dixit huic delirescenti:
 Quidnam proposuisti, miser, qui
 te objeceris ultro morti, & credi-
 deris vitam adibus hominum?
 Cui ille rogans; vos, inquit, ne
 ledite, me præcipiam iterum fo-
 ras ubi se opportunitas obtulerit.
 Nox venit die exacto; Bubulcus
 apportat frondes bobus, neque ta-
 men animadvertit. Deinde om-
 nes rustici eunt redeuntque; nul-
 lus videt. Quin & villicus venit,
 neque hic deprehendit quicquam.
 Tum cervus exultans coepit habere
 gratiam bobus tacitis, quod illum
 exceperint hospitio, iniquo tempore.
 Unus dixit: Equidem te volumus
 incolumem: sed si ille acceperit,
 cui sunt centum oculi, tua vita
 versabitur in summo discrimine.
 Dum hac loqueretur, Herus ve-
 nit à cœna, & quoniam aspexer-
 rat non ita pridem boves dejectos,
 subis bovine: Quare, ait, parum
 adeo frondium est? Palea non
 sufficiunt. Quantum operis est
 auferre has telas aranearum?
 Dum lustrat singula, vidit elata
 cornua Cervi, quem imperavit in-
 terficiendum accitus servus, &
 abstulit prædam. Ista fabula de-
 monstrat dominum cernere mul-
 tum in suis rebus.*

ANNOTATIONES.

2. *Ut venatorum fugeret necem.* Scilicet à Venatoribus sibi inferendam. Ibi est ambiguitas, quia vox venatorum activè non passivè sumitur hoc loco.

3. *Cæco timore.* Quia facit nos cæcos, & imprudentes in rebus nostris.

5. *Voluisti tibi.* Malum parare. Imitatio Virgiliana: *Eheu quid misero volui mihi.*

15. *Quietis bobus.* Qui eum non prodiderant latitantem in stabulo.

16. *Hospitium adverso.* Ita Cic. *Amicus certus in re incerta cernitur.* Et Plautus eum amicum pronuntiat, qui in re dubia juvat. Unde Ovid.

*Si fueris dives multos numerabis amicos,
 Tempora si fuerint nubila solus oris.*

18. *Qui habet centum oculos.* Nec famam, aut Argum intellige, quibus Poetæ tribuunt centum oculos. Ibi est Periphrasis, ut heri curam & perspicaciam depingat. Dat enim centum oculos, ut indicet Dominum esse oculatissimum. Unde Socrat.

*Οὐμνα γὰρ διὰ τὴν πολλὰν ἀσθένειαν παραπίπτει.
 Namq; lumen adunum puto heri præsentiam.*

21. *Corruptos.* Macilentos, macie perditos. Imitatio Græci sermonis.

23. *Aranea hæc.* Adjectivè ibi sumitur, & subauditur *texta* aranea.

FABULA

FABULA IX.

Epilogus.

INVIDIA VIRTUTUM COMES.

Athenienses erexerunt magnā statuat *Æsopo*, & posuerunt hunc servum in basi semper mansura, ut innatesceret omnibus pandi iter ad gloriam, neque concedi honores nobilitati, sed virtuti.

Quia alius præcipuerat ne essem primus, curavi ne foret unicus scriptor Fabularum. Id non est invidere, sed emulari. Si verò Roma aspiravit meo labori, plures ipsi erunt auctores, quos conferat cum Græciæ autoribus. Si invidia voluerit carpere diligentiam, non ideo auferet tacitam cognitionem laudis mihi debita. Si noster labor devenit ad tuas aures, & si tua mens tangitur fabulis fictis indigesta, illud bonum præcidit omnem causam querimoniam: Sin verò eruditum studium, incidit in manus eorum, qui nati sunt in via à Minervā, neque quicquam valent, nisi obtrectare optimis quibuslibet. Suffinebo firmato animo hoc exitiale infortunium, dummodo fortunam pœniteat sui criminis.

Æ Sopo ingentem statuam posuere Attici, Servumq; collocarunt æterna in basi, Patere honoris scirent ut cuncti viam, Nec generi tribui, sed virtuti gloriam. Quoniam occuparat alter nè primus forem, Nè solus esset studui, quod superfuit: Nec hæc invidia, verum est æmulatio. Quod si labori faverit Latium meo, Plures habebit quos opponat Græciæ. Si livor obtrectare curam voluerit, Non tamen eripiet laudis conscientiam. Si nostrum studium ad aures pervenit tuas, Et arte fictas animus sentit fabulas, Omnem querelam submover felicitas. Sin autem doctus illis occurrit labor Sinistra quos in lucem natura extulit, Nec quicquam possunt nisi meliores carpere, Fatale exitium corde durato feram, Donec Fortunam criminis pudeat sui.

ANNOTATIONES.

1. *Æsopo ingentem statuam posuere Attici.*] Statuæ hujus autorem fuisse nobilissimum illum statuarium Lysippum discimus ex Epigrammate Agathie Scholastici, qui Justiniani Imperatoris ævo vixit: ex eodem quoq; discimus cum idem Athenienses etiam septem sapientibus Græciæ singulis suas collocassent statuas, omnium maximum honorem eos habuisse: *Æsopo*, ejusque statuat ordine primam esse voluisse. Sic igitur Agathias,

Εὐχὰ πρὸς Ἀντίωνος γέγονε, Σικωνίου πλάστα,
Δεινέρον Ἀδωνίου σῆσας τὸ σάπιν.

Laudo te Lysippe senex Sicovise sculptor,

Æsopi effigiem quod statuas Samii, &c.

Attici.] Attica, regio Achaie seu Heliadis, quæ & Mætopia & Cecropia dicta est, in qua

Athenæ urbs totius Græciæ caput. Hinc Atticus nomen gentis.

8. *Latium.*] Regio Italiæ notissima inter Hetruriam & Campaniam, à latendo dicta, quod ibi Saturnus latitarit.

9. *Plures habebis.*] qui meo exemplo conscribent fabulas.

Quos opponat Græciæ.] Id est, Doctissimis viris è Græciæ, qui multa opera reliquerunt posteritati.

14. *Omnem querelam submover felicitas.*] Ita mihi beatus videor, si movearis fabulis, nullum ut mihi querendi locum relictum esse putem.

15. *Illis doctus occurris labor.*] Id est, sit adversus labor: nam occurrere pro adversari hoc loco ponitur.

PHÆDRI FABULARUM LIBER TERTIUS.

PHÆDRUS ad EUTYCHUM.

Phædri libellos legere si desideras,
Vaces oportet, Euryche, à negotiis,
Ut liber animus sentiat vim carminis,
Verum, inquis, tanti non est ingenium tuum,
Momentum ut horæ pereat officii mei.
Non ergo causa est manibus id rangi tuis,
Quod occupatis auribus non convenit.
Fortassè dices: Aliquæ venient ferie
Quæ me soluto pectore ad studium vocent:
Legesne, quæso, potius viles næcias,
Impendas curam quam rei domesticæ,
Reddas amicis tempora, uxori vaces,
Animum relaxes, otium des corpori;
Ut adfuetam fortitùs præstes vicem?
Mutandum tibi propositum est, & vitæ genus,
Intrare si Musarum limen cogitas.

Si cupis, Eutyche, evolvere li-
bros Phædri, necesse est sis liber à
negotiis, ut mens vacua sapiat
elegantiam versus: Sed: ais, non
polles tanto ingenio, ut perdam vel
punctum hora mei muneris. Non
est igitur ratio cur trahes id tuis
manibus quod minime decet au-
res impeditas. Respones fortè; ali-
qui dies feriales aderunt, qui me
revocabunt ad studia libero ani-
mo. Verum, amabo, dedas ne te
potius lectioni fabularum inutili-
um, quam des operam rei fami-
liari, præstes amicis officia, servias
uxori, remittas animum, procu-
res quietem membris, ut recur-
ras validius ad officium solitum?
Est tibi inendum aliud consilium,
& alia ratio vitæ, si vis subire
penetralia Musarum.

ANNOTATIONES.

2. *Eutyche.*] Non satis compertum est quisnā fuerit ille Eutycheus, & qualem personam in aula Tiberii sustinuerit. Vetus tamen inscriptio Romæ legitur, EUTYCHUS AUG. LIB. NERONIANUS MEDICUS LUDI MATUTINI. Ludus autem ille matutinus, arena matutina dicitur apud Martialis Epigram. 25. lib. 10. Fit & mentio aliorum Eutychorum in inscriptionibus passim.

9. *Aliqua venient feria.*] Dies quibus nihil agere erat licitum. Unde Cicero 2. de Legibus, ait: *Feriarum, festorumque diurnum ratio in liberis re-*

quietem habet litium, & iurgiorum: in servis operum & laborum, quia compositio animi conferre debet & ad perfectionem operum rusticorum, & ad remissionem animorum. Erant autem ferie publicæ, & aliæ familiarum propriæ. Publicæ erant stativæ, quæ statis & certis quibusdam diebus observabantur. Aliæ conceptivæ, quæ ordinabantur quotannis à Sacerdotibus & Magistratibus. Aliæ demum imperativæ, quas Consules vel Prætores pro arbitrio potestatis indicabant.

Ego

Ego qui editus sum à mea parente in monte Parnassi, in quo veneranda Mnemosyne gravida novem vicibus dedit Jovi parentes artium. Quamquam sim natus in ipso ferme loco, & eradicaverim penitus ex animo amorem rei facienda, meque adjunxerim ad hoc genus vitæ gloriâ reclamante, tamen admittor cum fastidio in earum numerum. Quid existimas illi eventurum qui studet omni curâ aggerere amplas divitias, præferens quantum juvendum studiis eruditus. Sed jam quodcumque fuerit (ut Sinon dixit cum traheretur ad Regem Troja) conscribam tertium librum more *Æsopi*, illum consecrans tua dignitati, tuisque meritis. Si illum legis, gaudebo. Sin verò minus, erit cerè delectationi posteris. Nunc aperiam paucis cur fabula excogitata sint. Servitus quæ non est sui juris, quia non audebat effutire quæ vellet, velavit fabulis proprias cogitationes, & se subduxit calumniis joci effidis. Ego porro feci viam pro semita quam triverat, & adinveni plura quam tradiderat, seligens quadam in meum infortunium.

Ego, quem Pierio mater enixa est jugo,
In quo tonanti sancta Mnemosyne Jovi
Fœcunda novies artium peperit chorum,
Quamvis in ipsa natus sim penè schola,
Curamque habendi penitus corde eraserim,
Et laude invita in hanc vitam incubuerim,
Fastidiosè tamen in coetum recipior.
Quid credis illi accidere, qui magnas opes
Exaggerare quærit omni vigiliâ,
Docto labori dulce præponens lucrum?
Sed jam quodcumque fuerit (ut dixit Sinon
Ad regem quum Dardaniæ perductus foret)
Librum exarabo tertium *Æsopi* stilo,
Honoris & meritis dedicans illum tuis:
Quem si leges, lætabor, sin autem minùs:
Habebunt certè quò se oblectent posterì.
Nunc fabularum cur sit inventum genus,
Brevi docebo. Servitus obnoxia
Quia quæ volebat non audebat dicere,
Affectus proprios in fabellas transtulit,
Calumniamque fictis elusit jocis.
Ego porro illius semitâ feci viam,
Et cogitavi plura quàm reliquerat,
In calamitatem deligens quædam meam.

ANNOTATIONES.

18. *Pierio jugo.* Pierius mons Thessaliæ, in Macedoniæ confinio, Musis Sacer, quæ ex eo Pierides dictæ sunt.

19. *Mnemosyne.* Nympha Pieria, quæ habuit ex Jove novem Musas. Vox Græca est *μνημοσύνη* quæ memoriam significat. Poëtæ hanc Musarum matrem finxere, quia omnium scientiarum Theſaurus beneficio memoriæ acquiritur & conservatur.

20. *Artium chorus.* Chorus propriè est coævorum cantus & saltatio in Tragœdiis aut Comœdiis. Accipitur vero impropiè, pro quovis personarum numero, & ibi pro novem Musis quæ dicuntur artes adinvenisse. Prima vocabatur Chio historiæ parens, 2. Melpomene, Tragœdiæ. Thalia, Comœdiæ. Euterpe, Fiftularum. Terpsichore, Citharæ. Erato, Lyræ. Calliope, Versuum herôicorum. Urania, Astrologiæ. Et Polymnia, Eloquentiæ.

23. *Laude invita* Quæ me aliò vocabat. Vult se nullam spectasse laudem in eligendo hoc scribendi genere. Si enim id spectasset, debuerat aliud sequi studii genus quod magis laudatur. Gronovius legit, *laude nudâ*, id est, ob solam laudem, & non ob aliud præmium.

28. *Sinon.* Filius Sisyphi, neposque Autolyci, Græcus versipellis, & veterator, qui obsecrâ Troja à Trojanis se capiendum obulit, & ad Priamum Regem deductus, ipsi persuasit abisse Græcos, ac equum illum ingentem in urbem deducendum. Notissima historia.

29. *Regem Dardaniæ.* Priamum Regem Trojanum, qui vocati sunt Dardanii à Dardano filio Jovis & Electræ, qui regnum Trojanum condidit, & ipsa regio Dardaniæ dicta est. Postea urbs Provinciæ caput dicta fuit Troja, & populi Trojani, à Troe atavo Priami regis.

35. *Servitus obnoxia.* Potestati & arbitrio aliorum subdita. Intelligit *Æsopum* qui Xantho Philosopho servitutem servisse dicitur. Servile quippe est non loqui quod sentias. Unde Plautus ait, *Servum humanum habere oculos, manus & linguam continentem.*

39. *Illius semitâ feci viam.* Semita est quid minùs tritum quàm via. Primus *Æsopus* materiam fabularum repperit, hanc ego polivi versibus senariis. Sic effecti ut illius semita quam primus triverit, evaderet via. Semita enim fit via, cum à pluribus frequenter, & sic vulgatur magis.

Quod

Quodd si accusator alius Sejano foret,
Si testis alius, iudex alius denique,
Dignum faterer esse me tantis malis,
Nec his dolorem delinire remediis.
Suspicionem si quis errabit suam,
Et rapier ad se quod erit commune omnium,
Stulte nudabit animi conscientiam.

Huic excusatum me velim nihilominus.
Neque enim notare singulos mens est mihi,
Verum ipsam vitam & mores hominum offendere.

Rem me professum dicet forsitan aliquis gravem.

Si Phryx Æsopus potuit, Anacharsis Scythia
Æternam famam condere ingenio suo:

Ego litteratæ qui sum propior Græciæ,
Cur somno inerti deferam patriæ decus?

Threissa quum gens numeret auctores suos,
Linoque Apollo sit parens, Musa Orpheo,

Qui laxa cantu movit, & domuit feras,
Hebriq; tenuit impetus dulci morâ.

Ergo hinc abesto, livor, ne frustra gemas:
Quoniam mihi solemnis debetur gloria.

Induxi te ad legendum: sincerum mihi

Candore noto reddas iudicium peto.

Quod si alter delator à Sejano surgeret, si alter testis, si alter deum iudex, profiterer me mereri tot mala, neque levarem meam calamitatem his solatiis. Si quis ducatur in errorem suâ suspicionem, & imputabit sibi dictum quod dicitur omnibus, prodit imprudenter suam conscientiam, attamen peto ut me habeat excusatum: nec enim est mihi in animo designare singulos, sed notare vitam & mores hominum. Fortasse aliquis reponet me suscepisse duram provinciam. Si Æsopus à Phrygia, si Anacharsis à Scythia oriundi, posuerunt transmittere aternitati sua nomina ingenio: cur ego qui sum vicinior eruditæ Græciæ, negabo addere honorem meæ patriæ otio desidi? Cum Natio Thracum recenscat suos auctores: Apollo genuerit Linum, Musa Orpheum, qui excitavit rupes Lyra, delinivit feras, & moratus est fluctus Hebri dulci morâ. Ergo hinc procul (invidia) ne dolas incassum: quia dignus sum honore publico. Campuli te ut legeres, postulo ut mihi cognita sinceritatis præbeas verum testimonium.

ANNOTATIONES.

42. *Alius Sejano.* Id est, à Sejano, ut Horatius, *Alius Lysippa.* Sejanus pro arbitrio cuncta gessit sub Tiberio, suamque latissimè exercuit potestatem, ut ait Tacitus, lib. 4. Ann. Ipse Phædrus incidit in odium Sejani, à quo variis criminibus accusatus vix evasit incolumis; nam illa erat, & accusator & iudex.

53. *Phryx Æsopus.* In Phrygia natus, quæ est regio Asiæ minoris.

Anacharsis Scythia. Philosophus Scythicus multâ sapientiâ & doctrinâ præditus, qui summâ usus est libertate in carpendis hominum moribus, multaq; præclare dicta posteritati reliquit. Scythia Provincia Asiæ Borealis gemina intra & extra Imaum montem.

57. *Threissa cum gens.* Thracia est regio Europæ ampla: indicat vero Phædrus se gente Thracem esse, ideoque Græciæ eruditionis parenti propiorem quàm erat vel Æsopus Phryx, vel Anacharsis Scythia.

Numeret auctores suos. Linus & Orpheus primi litteris excoluerunt Græciam, itaq; auctores

eos vocat. Porro hos auctores dicit noster Thracum numerare suos, hoc est dicere non esse Græcos, verum Thracicæ gentis homines. Jam cum Thracum fuerint illi qui Græciam instruxerunt litteris, vult dicere: cur ego non studeo servare hoc decus meæ patriæ, cum præsertim Apollo & Musæ dii artium in Thracia mea habitent, ibiq; eos auctores litteratæ Græciæ progenuerint.

58. *Lino.* Linus filius Apollinis & Terpsichoræ, aut, ut alii volunt Mercurii & Uranie. Fuit Musicus & Poëta Thebanus.

Orpheo. Is fuit genere Thrax, filius Calliope & Apollinis, quem à Mercurio, aut à patre Apolline ferunt accepisse Lyram, quâ tantum valuit, ut illius cantu sylvas & saxa moverit, redieritque uxorem suam Eurydicen ab inferis. Fuit occisus à Mænadibus juxta Hebrum fluvium.

60. *Hebriq; tenuit impetus.* Hebrus fluvius Thraciæ ex Hæmo monte oriens, ac in Ægeum mare exiens. Volvit aquas magno impetu.

FABULA I.

Rei bonæ vel vestigia delectant.

ANUS ad AMPHORAM.

*Anus vidit jacere lagenam
vacuam qua diffunderet longè
suavem animam redolente adhuc
testâ facem vini falerni. Postea-
quam flagrans illam hausit totis
naribus; O dulcis odor, quan-
tum te dicam fuisse bonam olim,
cum habeas tales reliquias. Cui
metus sum, intelliget quò illud
spectet.*

ANus jacere vidit epotam amphoram,
Adhuc Falernâ fœce & testâ nobili,
Odorem quæ jucundum latè spargeret.
Hunc postquam totis avida traxit naribus:
O suavis anima! qualem te dicam bonam
Antehac fuisse, tales cum sint reliquiae?
Hoc quò pertineat dicet qui me poverit.

ANNOTATIONES.

1. *Amphora.*] Vinarium vas octo & quadra-
ginta sextarios continens.

2. *Falerna fac.*] Falernus mons & ager erat
Campaniæ: ager frumenti, mons vini genero-
sissimi ferax.

3. *Tales cum sint reliquiae.*] Ita Horatius:

*Quo semel est imbuta recens servabit odorem
Testa diu.* —

7. *Hoc quo pertineat.*] Senectutem suam con-
solatur Phædrus. Vult ex hoc ultimâ senectutis
quæ est quasi fœx vitæ, opusculo fabularum posse
colligi qualis fuerit integra adhuc ætate.

FABULA II.

Benefico benè erit.

PANTHERA & PASTORES.

*Simile beneficium solet rependi
à contemptis. Panthera impru-
dens cornuit aliquando in foveam.
Rustici adverterunt. Alii conji-
ciunt fustes, alii obruunt lapidi-
bus. Quidam è contra tali mi-
sericordia dederunt panem, ut
sustineret vitam, quippe mori-
tura, nisi nullus ipsi noceret.
Nox successit; repetunt securi
ades, quasi reperturi extinctam
postero die. Sed ut hoc reparavis
vires deliratas, exsilit à fovea
magno saltu, & festinat in suum
tectum cursu citato. Interjectis
diebus aliquot, irrupit, necat
armenta, trucidat pastores, &
diruens omnia furis sævo impetu.*

SOlet à despectis par referri gratia.
Panthera imprudens olim in foveâ decidit,
Vidère ægrestes: alii fustes congerunt,
Alii onerant saxis: quidam contra miseriti,
Perituræ quippe, quamvis nemo læderet,
Misère panem, ut sustineret spiritum.
Nox intecuta est, abeunt securi domum,
Quasi inventuri mortuam postridie.
At illa vires ut refecit languidas,
Veloci saltu foveâ sese liberat,
Et in cubile concito properat gradu.
Paucis diebus interpositis, provolat,
Pecus trucidat, ipsos pastores necat,
Et cuncta vastans sævit irato impetu.

ANNOTATIONES.

10. *Se lilevat foveâ.*] Pro à fovea. Ellipsis.

11. *Cubile.*] Vox communis hominibus &

feris, & etiam avibus, ut legere est passim in
Virgilio.

Tum

Tum sibi timentes, qui feræ perpercerant,
 Damnum haud reculant, tantum pro vitâ rogant.
 Et illa; Memini qui me saxo petierint,
 Qui panem dederint: vos timere abssistite;
 Illis revertor hostis qui me læserant.

15 Tunc metuentes sibi qui miseris
 fuerant fera, non detestans stra-
 gem, deprecantur solum vitam.
 Sed illa dixit: novi qui me lace-
 serint saxo, & qui miseris pa-
 nem; vos desinite metere. Re-
 deo solum infensa his qui me of-
 fenderunt.

F A B U L A III.

Experientia præstantior arte.

ÆSOPUS & RUSTICUS.

USu peritus hariole velocior
 Vulgò esse fertur: Causa sed non dicitur:
 Notescet quæ nunc primum fabellâ meâ.

¶ Habenti cuidam pecora pepererunt Oves
 Agnos humano capite: monstro exterritus
 Ad consulendos currit mœrens harios.
 Hic pertinere ad domini respondit caput,
 Et avertendum victimâ periculum.

Ille autem affirmat conjugem esse adulteram.

Et inuitivos significari liberos;

Sed expiari posse majori hostiâ.

Quid multa? variis dissident sententiis,

Hominisque curam curâ maiore aggravant.

Æsopus ibi stans naris emunctæ senex,

Natura nunquam verba cui potuit dare:

Si procurare vis ostentum, rustice,

Uxores, inquit, da tuis pastoribus.

Doctus experienciâ creditur
 vulgo verior conjectore, sed fletur
 ratio, qua jam jam vulgabitur
 meo Apologo. Oves enixa sunt
 Agnos capite hominis cuidam di-
 5 viti pecoris. Territus prodigio pro-
 perat tristis consulturus harios.
 Ille dicit hoc spectare vitam heri,
 & averruncandum infortunium
 hostiâ. Hic verò asseverat uxorem
 esse adulteram, & notari gna-
 tos esse adulterinos, sed procurari
 10 posse majori victimâ. Quid plu-
 ra? distrahuntur diversi opinio-
 nibus & adaugent anxietatem
 hominis majori anxietate. Æso-
 pus hic aderat senex acuta naris,
 quem natura non potuit un-
 quam decipere: Si vis, inquit,
 15 o Rusticola, avertere tale porten-
 tum, iunge conjuges tuis pa-
 storibus.

ANNOTATIONES.

6. Harios.] Hariole futurorum conjectores
 dicebantur. Quasi farioli à fari vel fando: ur,
 hados, fados.

7. Caput.] Pro vita sæpissime usurpatur apud
 melioris notæ autores.

8. Avertendum victimâ periculum.] Sole-
 10 bant enim prodigia hostiis procurari, idque ex
 consilio & Augurum præscripto, quindécimque
 virorum qui libros Sibyllinos super hac re adi-
 bant & inspiciebant.

13. Majori hostiâ.] Majorem hostiam pro
 maxima posuit, quod Poetis non insolens. Ma-
 xima autem hostia apud veteres de ovibus dice-
 batur; ita enim Festus: Maximam hostiam ovi-
 lis pecoris appellabant, non ab amplitudine corpo-
 ris, sed ab animo placidiore.

16. Procurare ostentum.] Solemnis vox Au-
 gurum, id est avertere, & à cervicibus nostris
 depellere.

FABULA IV.

Mentem hominis spectato non frontem.

SIMII CAPUT.

Aliquis conspexit Simium pendentem apud Lanionem inter alias mercimonias & cibaria. Percontatus est, quis esset sapor, tum Lanius ludens, Quale, ait, caput est, talis est sapor: Puto hoc dici jocis quàm verius, cum videret pulchros, nequissimos; & invenire plures deformes, honestissimos.

PENDERE ad Lanium quidam vidit Simium
Inter reliquas merces atque opsonia.
Quæsitum quidnam sciret, tum Lanius jocans:
Quale (inquit) caput est, talis præstatur sapor.
¶ Ridiculè magis hoc dictum quàm verè æstimo,
Quando & formosos sæpè inveni pessimos,
Et turpi facie multos cognovi optimos.

ANNOTATIONES.

1. *Ad Lanium.*] Id est, Apud Lanium, Plautum locis sexcentis adeas, ita *Ad prætorem* sulvere, pro *Apud prætorem*, &c.
2. *Inter reliquas merces.*] Hoc loco reliquas quatuor syllabarum est.

5. *Ridiculè magis.*] In gratiam Æsopi, qui licet turpi facie, tamen optimis moribus erat præditus: unde Ovidius:
*Si mihi difficilis formam natura negavit,
Ingenuo firma damna referendo mea.*

FABULA V.

Erit ubi pœnas det procax audacia.

ÆSOPUS & PETULANS.

Eventus felix trahit plurimos in ruinam. Quidam protervus congesserat saxum in Æsopum. Tanto, ait, melior; dein erogavit illi æsem. Cum iterum illi impigisset lapidem; per herculem nihil mihi est amplius, sed tibi ostendam unde possis habere. En nobilis & dives adest, impinge quoque illi lapidem, & reseres mercedem debitam. His adductus verbis, paruit mox nunti: Verum spes delusus temeritatem insolentem, captus etenim dedit pœnas patibulo.

SUCCESSUS ad perniciem multos devocat.
¶ Æsopo quidam petulans lapidem impegerat,
Tanto (inquit) melior; æsem deinde illi dedit.
Sic prosequutus: Plus non habeo me hercule,
Sed unde accipere possis monstrabo tibi. 5
Venit ecce dives & potens: huic similiter
Impinge lapidem, & dignum accipies præmium,
Persuasus ille, fecit quod monitus fuit.
Sed spes fefellit impudentem audaciam,
Comprehensus namq; pœnas persolvit cruce. 10

ANNOTATIONES.

3. *Tanto inquit melior.*] Laudandi atq; approbandi apud veteres formula. Improbandi vero: *Tanto nequior.* Ut est apud Plautum.

Æsem.] Non ibi sumitur vox æsis pro

libra, sed pro nummo æreo.

10. *Crux.*] Supplicii genus quod in usu fuit ad tempora Constantii Imperatoris, qui illud abrogavit in honorem Crucis J. C.

FABULA VI.

Ridenda imbecillorum superbiloquentia.

MUSCA & MULA.

Musca in temone fedit, & Mulam increpans,
Quam tarda es, inquit : non vis citius pro-
gredi?

Vide, ne dolone collum compungam tibi.

Respondit illa : Verbis non moveor tuis,

Sed istum timeo, sellâ qui primâ sedens

Jugum flagello remperat lento meum,

Et lora frænis continet spumantibus.

Quapropter aufer frivolam insolentiam :

Namq; ubi tricandum est, & ubi currendum, scio.

¶ Hac derideri fabulâ meritò potest,
Qui sine virtute vanas exercet minas.

Musca stetit in temone, & ar-
guens Mulam : Quam incedis
lente, ait ! non placet incedere ci-
tatius ? Cave ne tibi seriam cer-
vicem meo aculeo. Hac reposuit ;
verba tui non me tangunt, sed
reformido hunc qui sedens in sella
anteriori, moderatur meum ju-
gum verberare flexibili, & regis
habeas frænis plenis spumâ. Qua-
re omitte ridiculam audaciam :
Novi enim quando oportet morari,
& quando properare. Ille potest
jure irrideri hoc argumento, qui
jactat minas inanes sine animo.

ANNOTATIONES.

3. *Dolone.*] Dolon est lignum in quo latet
gladiolus. Scitè Phædrus Dolonem vocat Muscæ
aculeum quo pungit irata.

7. *Spumantibus.*] Ita tenet ut spument : vult
reddere rationem quare non possit citius progredi.
Non tantum, ait, tenet, sed tenet tam va-
lidè, meque cohibet, ut & fræna spument, hoc
est, spumâ ex labore oppleantur : Imitatione Virg.

Stat sonipes, & fræna serox spumantia mandit.
9. *Ubi tricandum.*] Legit Grutterus *strigan-*
dum. Quid striga, quid strigandum, quia vulgè
notum non est, Scaligeri verbis utar. Strigare
dicuntur equi quoties interquiescunt, dictum a stri-
ga qua erat spatium trumarum in quo equi strin-
gebantur.

FABULA VII.

Liber inops servo divite felicior.

CANIS & LUPUS.

Quam dulcis sit libertas breviter proloquar.
¶ Cani perpasso, macie confectus Lupus
Fortè occurrit : salutantes dein invicem
Ut restiterunt ; unde sic quæso nites,

Dicam brevi quantum liberi-
tas sit grata. Lupus macilentus
incidit forte in Canem præpin-
guem : Tum se salutantes mutui
ut steterunt. Unde, obsecro, sic
nitidus es,

ANNOTATIONES.

LUPUS & CANIS.] Similis ferme Fabula
legitur apud Æsopum de Asino Sylvestri qui be-
atum dicebat Asinum domesticum, & propter
bonam corporis habitudinem, & propter ciborum
copiam. Sed cum illum vidisset ferentem onera,
& Agalonem ipsum baculis percutientem, abiit

& infelicem existimavit. Mire Horatius, lib. 2.
S. rmonum Satyra 7. depingit quam libertas gra-
ta sit, fabulâ Muris rustici, & Muris domesticæ,
quam leges. Hos sequutus est tanquam duces in
hac fabula Phædrus notter.

Et quibus esis factus es ita corpulentus? Ego qui te praesto robore, enecor esuritione. Canis respondit ingenuè. Tibi erit fortuna similis, si valeas exhibere simile ministerium meo hero. Quodnam ait ille? Ut custodias estium, & serves ades per noctem tutas a latronibus. Ego vero praesto sum. Nunc tolero nives & pluviam, ducens aetatem duram in nemoribus, quando erit mihi melius morari in adibus, & me fidem replere multis cibis? Me igitur sequere. Dum eunt comites, Lupus animadvertit collum Canis tritum a vinculis. Dic fides, unde istud? Nihil est. Dic tamen, amabo. Quoniam videor ferox, me confringunt, ut dormiam per diem, & ut vigilem nocte accedente. Sero liber discaro quâ libitum est. Ojicitur ultro panis, & heras largitur ossa de sua mensa: Servi projiciunt frustra, & obsonium quod quisque respuit. Ila mea alvus satiatur sine labore. Age, si est animus aliquid ire, tam licet? Non est, ait, mihi. Utere, o Canis, iis quâ probas. Imperare nolo, eâ lege ut non sum mei juris.

Aut quo cibo fecisti tantum corporis? 5
Ego qui sum longè fortior, pereor fame.
Canis simpliciter: Eadem est conditio tibi,
Præstare domino si par officium potes.
Quod? inquit ille. Custos ut sis liminis,
A furibus tuearis & noctu domum. 10
Ego verò sum paratus: nunc patior nives,
Imbresque, in sylvis asperam vitam trahens,
Quanto est facilius mihi sub tecto vivere,
Et otiosum largo satiari cibo?
Veni ergo mecum. Dum procedunt, aspicit 15
Lupus à catena collum detritum Canis.
Unde hoc, amice? Nihil est. Dic quæso tamen,
Quia videor acer, alligant me interdiu,
Luce ut quiescam, & vigilem nox quum venerit:
Crepusculo solutus, quâ visum est, vagor. 20
Adfertur ultro panis, de mensa sua
Dat ossa dominus, frustra jactat familia,
Et quod fastidit quisque pulmentarium.
Sic sine labore venter impletur meus.
Age, si quò est abire animus, est licentia? 25
Non planè est, inquit. Fruere quæ laudas Canis:
Regnare nolo, liber ut non sim mihi.

ANNOTATIONES.

5. Fecisti tantum corporis.] Nullus præter Phædrum videtur usurpasse hunc loquendi modum. Significat pinguescere, & nitidum, beneque curatâ cute fieri, ut ait Horatius. Legitur apud Lucretium verbum significationis oppositæ; corpus amittere, id est, macrum fieri. Inveni tamen similes, & ferme germanas hujusce loquendi formulas, ut Citero in Verrem, Maximam hoc anno pecuniam facere posset; & Quintilianus, Vires faciamus.

20. Crepusculo.] Crepusculum est lux dubia, quæ fit ante solis ortum & occasum.

23. Pulmentarium.] Proprie dicitur puls vel cibis in modum pulvis factus. Quancum & generalius pro quovis obsonio sumitur.

27. Regnare nolo, ut non sim liber.] Ita mus rusticus apud Horatium loco laudato:

Tum rusticus, haud mihi vitâ
Est opus hac, ait, & valeas, niage sylva cavusq;
Tutus ab insidiis tenui solabitur ervo.

FABULA VIII.

Sat pulcher, qui fat bonus.

FRATER & SOROR.

Intuere te sæpe admonitus præceptis. Erat cuidam filia maxime deformis, & eidem filius, præclaro & eleganti vultu. Hi libdentes more puerorum se consideraverant fortuito in speculo posito in sedili generitricis;

PRæcepto monitus sæpè te considera.
Habebat quidam filiam turpissimam,
Idemque insigni & pulchrâ facie filium.
His speculum in cathedra matris suppositum fuit,
Pueriliter ludentes, fortè inspexerant. 5

Hic

Hic se formosum jactat: illa irascitur,
 Nec gloriantis sustinet fratris jocos,
 Accipiens (quid enim?) cuncta in contumeliam.
 Ergo ad patrem cucurrit læsura invicem,
 Magnaq; invidia criminatur filium,
 Vir natus, quodd rem fœminarum tetigerit.
 Amplexus utrumque ille, & carpens oscula.
 Dulcemq; in ambos charitatem partiens:
 Quotidie, inquit, speculo vos uti volo:
 Tu formam ne corrumpas nequitie malis:
 Tu faciem ut istam moribus vincas bonis.

ille se jactitat pulchrum; hac indignatur, neque fert cavillationes germani superbientis, interpretans etenim omnia in malam partem. Properat igitur ad parentem nocitura invicem, & accusat fratrem summâ invidiâ, quod vir natus contrectaverit ornamenta mulierum. Parens complexus ambos & osculatus (sic dividens gratum amorem in utrumque) inperor, inquit, vos contemplari quotidie in speculo. Tu, ô fili! ne dedecores tuam pulchritudinem malis moribus: Tu vero, nata, ut redimas faciem turpem bonâ indole.

ANNOTATIONES.

11. *Rem fœminarum.*] Omnem suppellectilem mulierum, speculum scilicet, pigmenta, & id genus alia, cultui & ornatui mulierum servientia, intelligit.

14. *Quotidie speculo vos uti volo.*] Sic Plautus Epidico:

Non oris causâ modo homines aquum fuit

Sibi habere speculû, ubi os contemplarent suum; Sed qui perspicere possent cor sapientia.

15. *Formam ne corrumpas.*] Sic Plautus Mostell.

Nequicquâ exornata est bene, si morata est male. Pulchris ornatis turpes mores pejor cœno collinunt; Nam si pulchra est, nimis ornata est.

FABULA IX.

Fidelem ubi invenias virum?

SOCRATIS DICTUM

Vulgare amici nomen, sed rara est fides.
 ¶ Quum parvas ædes sibi fundasset Socrates,
 (Cujus non fugio mortem, si famam adsequar,
 Et cedo invidiæ dummodò absolvar cinis)
 E populo sic nescio quis, ut fieri solet:
 Quæso tam angustam talis vir ponis domum?
 Utinam, inquit, veris hanc amicis impleam.

Nomen amici est obvium, at constantia amicorum minime obvia. Socrates (cujus non deprecor mortem, si optineam nomen; & subeo invidiam, modò insons fiam post obitum) Cum sibi adificasset parvulam domum, nescio quis è plebe, ut mos est, Dixit, Cur, ô tante vir, fundas adem adeo arctam? Utinam illam repleam amicis sinceris.

ANNOTATIONES.

2. *Socrates.*] Philosophus Atheniensis. Nota Historia de illius morte. Accusatores fuere Anytus & Melitus, qui postea omnium judiciis condemnati, ipse verò Socrates absolutus post mortem donatus.

4. *Absolvar cinis.*] Id est, post concrematum corpus, & in cineres adductum. Respicit ad morem antiquum. Rogo enim imposita cadavera in cineres convertabantur, exceptis infantibus adhuc edentulis.

FABULA X.

Ne sis credulus, maximè criminatori.

RES GESTA SUB AUGUSTO.

Nocivum est credere & non credere. Subjiciam paucis exemplum rei utriusque. Hippolytus periit, quoniam fides habita est Novercæ. Troja verò eversa, quoniam denegata est fides Cassandra. Inquirenda est igitur plurimum veritas antequam mens ferat iudicium iniquum sententiâ temeraria. Sed ne minnam hanc veritatem antiquitate mendaci, referam quod accidit meâ aetate. Cum vir quidam amaret uxorem, & jam destinaret nato togam puram, ductus est in locum remotum à suo liberto, confidente se substitui proximum heredem. Hic dum commentus foret plurima de filio, & multa de criminibus conjugis iudica, addidit id quod intelligebat, amantem ægerrime latinarum, venire scilicet crebro mactari, & debonestari nomen familia adulterio infami.

Periculosum est credere & non credere,
Utriusque exemplum breviter exponam rei.
 Hippolytus obiit, quia novercæ creditum est :
 Cassandra quia non creditum, ruit Ilium.
 Ergo imploranda est veritas multum prius, 5
 Quam stulta pravè judicet sententia.
 Sed fabulosa ne vetustate elevem,
 Narrabo tibi memoriâ quod factum est meâ.
Maritus quidam quum diligeret conjugem,
 Togamq; puram jam pararet filio, 10
 Seductus in secretum à liberto suo
 Sperante heredem suffici se proximum,
 Qui dum de puero multa mentitus foret,
 Et plura de flagitiis castæ mulieris,
 Adjecit id quod sentiebat maximè 15
 Doliturum amanti, ventitare adulterum,
 Stuproque turpi pollui famam domûs.

ANNOTATIONES.

3. *Hippolytus.*] Theſei & Hippolytæ Amazonis filius, qui cum constanti animo spernere mulierum congressum, à Phædra noverca, absente patre, amatus est, sed revulsam sæpius passa impudica mulier, insinuat stupri Hippolytum apud Theſeum. Ille credulus, filio, qui jam domum impudicam fugerat, mortem imprecatur. Quod votum ratum fecit Neptunus, emissit tauro marino qui equos Hippolyti consternavit, inde per vepres & saxa distractus periit. Quod ubi rescivit male sibi conscia mulier, scelus suum confessâ apud maritum, gladio se confodit.

4. *Cassandra.*] Priami regis Trojanorum filia, quæ sæpius exitium Trojæ prædixerat, sed à Trojanis fides ei non fuit habita, diis ita volentibus.

7. *Elevem.*] Hoc in loco significat *minnam*; *je diminué*. Significatio intencior, quæ tamen in Cicerone, & in Phædro bis repetitur. Desumpta videtur metaphora à Trutina pondere librata; ut enim Lanx una elevetur, pondus in ea impositum minuitur, quoque magis minuitur, eò magis Lanx elevatur. Recte igitur elevem, cum en, pro minuire assumitur.

10. *Togamque puram.*] Deposita nimirum prætextâ, quam purpurâ distinctam gestabant usque ad annum ætatis decimum quintum. Erat autem dicta pura, quòd albi coloris nulla admixta purpura esset. Dicebatur etiam virilis & libera, quia pueris virilem ætatem ingredientibus dabatur. Libera verò, quia pueris toga pura initium quoddam libertatis erat, cum antea essent sub pædagogis.

12. *Proximus hæres.*] Is dicitur qui & secundus. Tria hæredum genera à Jurisconsultis traduntur. Aut enim sunt necessarii; aut sui & necessarii; aut extranei. Necessarius hæres est, servus hæres institutus. Ideoque sic appellatur, quia sive velit, sive nolit, omnino post mortem testatoris liber & necessarius hæres fit. Sui autem & necessarii hæredes sunt veluti filii; sui hæredes appellantur, quia domestici hæredes sunt, & vivo quoque patre veluti domini habentur: necessarii verò dicuntur, quia sive velint, sive nolit, tam ab intestato quàm ex testamento, ex lege duodecim tabularum hæredes fiunt. Ceteri qui testatoris juri subjecti non sunt, extranei hæredes appellantur.

Inensus ille falso uxoris crimine,
 Simulavit iter ad villam, clamq; in oppido
 Subsedir, deinde noctu subito januam
 Intravit, rectâ cubiculum uxoris petens,
 In quo dormire mater natum jusserat,
 Ætatem adultam servans diligentius.
 Dum quærunt lumen, dum concursat familia,
 Iræ furentis impetum non sustinens
 Ad lectum accedit, tentat in tenebris caput.
 Ut sentit tonsum, gladio pectus transigit,
 Nihil respiciens dum dolorem vindicat.
 Lucernâ adlatâ, simul aspexit filium,
 Sanctamque uxorem dormientem cubiculo.
 Sopita primo quæ nil somno senserat:
 Repræsentavit in se poenam facinoris,
 Et ferro incubuit, quod credulitas strinxerat.
 Accusatores postularunt mulierem,
 Romamq; pertraxerunt ad Centumviros.
 Maligna infontem deprimit suspicio,
 Quod bona possideat. Stant patroni fortiter
 Causam tuentes innocentis foeminæ.
 A Divo Augusto tunc petière iudices
 Ut adjuvaret jurisjurandi fidem,
 Quod ipsos error implicuisset criminis.
 Qui postquam tenebras dispulit calumniæ,
 Certumq; fontem veritatis repperit.
 Luat (inquit) poenas causa libertus mali.
 Namq; orbam nato simul & privatam viro,
 Miserandam potiùs quàm damnandam exultimo.
 Quod si damnanda perscrutatus crimina
 Paterfamilias esset, si mendacium
 Subtiliter limasset à radicibus,
 Non evertisset scelere funesto domum.

¶ Nil spernat auris, nec tamen credat statim,
 Quandoquidem & illi peccant quos minimè putes;

Ille inflammatus flagitio supposito
 luxu mulieris, finxit se iurum ad
 villam, substitit tamen clancu-
 lum in pago; dein regressus est
 noctu domum, & subit rectâ cu-
 biculum uxoris, in quo genitrix
 voluerat quiescere filium, custo-
 diens accuratius ætatem matu-
 ram. Dum quæritur lumen, dum
 servi concurrant, hic impatiens
 furoris accurrit ad lectum, ten-
 tat caput in obsuro: ut atton-
 sam tractat, confodit corpus gla-
 dio, nihil curans modò ulciscatur
 dolorem. Lampade accensâ vi-
 dit in cubiculo filium dormientem
 una cum uxore casta, quæ sepul-
 ta alio somno nihil senserat; ex-
 hibuit in se supplicium sceleris,
 seque interfecit gladio quem cre-
 dulas eduxerat. Delatores ac-
 cusarunt faminam, & duxerunt
 Romam ad Centumviros. Ibi quæ
 suspicio quod potius bonis, op-
 primit innocentem. Advocati
 stant constanter defendentes cau-
 sam mulieris infontis. Iudices
 tunc rogant Divum Augu-
 stum ut sublevaret fidem jurisju-
 randi, quia ambiguitas criminis
 illos inivocabat. Qui postquam
 discussu tenebras malitiæ, & in-
 venit fontem indubitatum veri.
 Pœnia:ur, ait, Libertus origo ma-
 li; namque arbitror hanc mulie-
 rem dignam potius misericordiâ,
 quàm condemnatione, quæ perdi-
 dit simul & maritum & filium.
 Si vero paterfamilias excusasset
 flagitium condemnandum; si
 mendacium rimatus fuisset acutè
 à radicibus, non extrinxisset fa-
 miliam scelere exitiali. Auris
 contemnat nihil, neque tamen
 credat statim; quia & hi peccant
 quos non crederes,

ANNOTATIONES.

27. Ut sentit tonsum.] Viri scilicet caput:
 nam Romani tunc temporis barbam & capillos
 tondebant.

35. Ad Centumviros.] Centumviri, iudices
 erant de quibus sic scribit Festus: Centumvira-
 lia iudicia à Centumviris sunt dicta. Nam cum
 essent Roma triginta & quinque tribus, quæ & Cu-
 ria dicta sunt; terni ex singulis tribubus selecti fu-
 erunt ad iudicandum. Licet quinque amplius
 quàm centum extiterint, tamen quò facilius nomi-

narentur Centumviri sunt appellati. In illorum ju-
 diciis versabantur jura, ut ait Cicero, Usucapio-
 num, Tutelarum, Gentilitiarum, Agnationum,
 Alluvionum, Circumluvionum, Nexorum, Man-
 cipiorum, Parietum, Luminum, Stillicidiorum,
 Testamentorumque ruptorum, aut ratorum.

40. Jurisjurandi fidem.] Iudices enim ante-
 quam judicarent, in leges jurare consueverant,
 inquit Alconius.

Et qui non peccant, opprimuntur
fictis causis. Illud potest etiam
docere ignarus, ne quid ponderent
trutina aliorum. Etenim ambi-
tio diversa hominum, aut duci-
tur favore, aut suo odio. Ille tibi
erit cognitus quem noveris per te.
Hæc scripsi fusiùs, quod incurri
in offensionem quorundam nimia
brevitate.

Et qui non peccant impugnantur fraudibus.
Hoc admonere simplices etiam potest,
Opinione alterius ne quid ponderent : 55
Ambitio namque diffidens mortalium,
Aut gratiæ subscribit, aut odio suo.
Erit ille notus, quem per te cognoveris.
¶ Hæc secutus sum propterea pluribus,
Brevitate nimia quoniam quosdā offendimus. 60

FABULA XI.

Deformitas dolenda quæ ex merito venit.

EUNUCHUS ad IMPROBUM.

Spado iurgabat cum aliquo ne-
bulone, qui præter verba inbonesta
& iurgium acre, exprobravit ja-
curiam virilitatis erepta. En, in-
quit, illud unum est, quod me
angit vehementius, quoniam ca-
reo testibus corporis integri. Sed
quid, insane, carpis flagitium for-
tuna? Illud quippe infame est
levini, quod meritis sit ferre.

Eunuchus litigabat cum quodam improbo :
Cui super obscœna dicta & petulans iurgiū,
Damnum infectatus est amissi corporis.
En, ait, hoc unum est, cur laborem validius,
Integritatis testes quia defunt mihi, 5
Sed quid fortunæ, stulte, delictum arguis?
Id demum est homini turpe, quod meruit pati.

ANNOTATIONES.

7. Id demum est homini turpe quod meruit
pati.] Sic Plautus:
Pergin' servum me exprobrare

Esse, quod vi hostili obigit?
Nulla autem calamitas, aut deformitas corporis,
cuiquam probro dari debet.

FABULA XII.

Optima sæpe despecta.

MARGARITA IN STERQUILINIO.

Dum pullus gallina querit
cibum in fimo, invenit unionem.
Quam inbonesto, ait, tu quanta
res es, abjecta sis loco! O si quis
capus tuo pretio te repperisset,
jamdudum venisses ad summum
honorem. Ego qui te inveni, &
cui esca est longe optabilior, neque
valeo tibi esse alicujus utilitatis,
neque tu mihi. Hæc dico illis qui
me non norunt.

IN sterquilinio pullus gallinaceus
Dum quærit escam, margaritam repperit?
Jaces indigno quanta res (inquit) loco :
O si quis pretii cupidus vidisset tui :
Olim redisses ad splendorem maximum. 5
Ego qui te inveni, potior cui multò est cibis,
Nec tibi prodesse, nec mihi quicquam potes.
¶ Hoc illis narro qui me non intelligunt.

ANNOTATIONES.

8. Hæc illis dico qui me non intelligunt.] Con-
queritur Phædrus de illis qui utilitate suam fa-

bularum non moverentur, nec sentiebant vim
carminis, denegarentq; ipsi honorem debitum.

FABULA

FABULA XIII.

Opus artificem probat.

APES & FUCI VESPA JUDICE.

A Pes in alta quercu fecerant favos :
 Hos Fuci inertes esse dicebant suos.
 Lis ad forum deducta est, Vespâ judice :
 Quæ genus utrumq; nosset cùm pulcherrimè,
 Legem duâbus hanc proposuit partibus :
 Non inconveniens corpus, & par est color,
 In dubium planè res ut meritò venerit :
 Sed ne religio peccet imprudens mea,
 Alveos accipite & ceris opus infundite,
 Ut ex sapore mellis, & forma favi,
 De queis nunc agitur, auctor horum appareat.
 Fuci recusant, Apibus conditio placet.
 Tunc illa talem sustulit sententiam :
 Apertum est quis non possit, aut quis fecerit,
 Quapropter apibus fructum restituo suum.
 ¶ Hanc præterissem fabulam silentio,
 Si pactam Fuci non recusassent fidem.

*Apes posuerant favos in subli-
 mi quercu: Fuci pigri contende-
 bant suos esse. Contentio venit in
 jus, Vespa judice, cui cùm esset
 perspecta probe natura utriusque,
 obtulit illam conditionem duabus
 5 partibus. Corpus tam simile est,
 & color similis, ut res adducta
 sit jure in ambiguum. Verum ne
 mea religio insciens aberres, ca-
 pite alvearia, & conficite mel fa-
 vis, ut ex gustu mellis, & figu-
 10 ra favorum, dignoscatur auctor
 illorum de quibus controversatur
 nunc. Fuci respuunt legem, Apes
 accipiunt. Tunc Vespa protulit
 tale judicium. Non est jam du-
 bium, quis non valeat facere fa-
 vos, aut quis fecerit. Quare
 15 reddo Apibus suum opus. Præter-
 missem silentio hunc Apologum,
 si Fuci non violassent fidem da-
 tam.*

ANNOTATIONES.

2. *Fuci.*] Sunt autem fuci, inquit Plinius
 lib. II. sine aculeo, velut imperfecta apes, novissi-
 meque a fessis, & jam emeritis incubata, serotinus
 factus, & quasi servitia verarum Apum.

8. *Religio mea.*] Judicibus Religio tribuitur,

propter jusjurandum quo tenebantur.

17. *Si Fuci non recusassent fidem.*] Carpit il-
 los, quos vocat Virgilius:

O imitatores Eucum pecus.

FABULA XIV.

Otiare, quò labores.

ÆSOPUS LUDENS.

PUerorum in turbâ quidam ludentem Atticus
 Æsopum nucibus quum vidisset, restitit,

*Cum quidâ Atheniensis Æso-
 pum vidisset ludentem nucibus
 inter pueros, substitit,*

ANNOTATIONES.

1. *Puerorum in turba ludentem Æsopum.*] Nec enim inhonestum quid est, si Æsopus luserit
 cùm pueris. Hoc & summi viri fecere ante il-
 lum & post illum. Referunt Fridericum secun-
 dum Danie regem remittendi animi causa cum
 gulis luisse familiariter, dicendo, agite luda-

mus dum Rex abest. Deinde postquam tempus
 adesse visum, adductiore vultu, definamus in-
 quiebat, jam rex rediit.

Atticus.] Ex Attica regione, in qua totius
 regionis caput Athenæ, ut jam dictum est lib. 1.
 Fab. 3.

Et

illamque habuit pro insano. Senex
jocularior potius quam jocandus,
ut intellexit illud, prætulit in spe-
dito itinere arcum detensum:
Heus, ait, Sapiens, aperi quid ege-
rim. Accurrit multitudo: Hic
se excruciat diu, neque expedit
modum questionis proposita. Tan-
dem cessit victus. Tum Philoso-
phus victor: Franges breui arcum,
si teneas semper tensum; verum
si remiseris, poteris nisi cum erit
libitum. Ita ludus est nonnun-
quam concedendus animo, ut for-
tior recurrat ad cogitandum.

Et quasi delirum risit: quod sensit simul
Derisor potius quam deridendus senex,
Arcum retensum posuit in media via:
Heus (inquit) sapiens, expedi quid fecerim.
Concurrit populus: ille se torquet diu,
Nec questionis positam causam intelligit.
Novissimè succumbit: Tum victor sophus:
Citò rumpes arcum, semper si tensum habueris.
At si laxaris; quum voles, erit utilis.
¶ Sic lusus animo debent aliquando dari,
Ad cogitandum melior ut redeat tibi.

ANNOTATIONES.

9. *Victor sophus.*] Sic Plinius lib. 36. cap. 12. *Æsopum Fabularum Philosophum* appellat.

FABULA XV.

Qui educat, pater magis, quàm qui genuit.

AGNUS à CAPELLA NUTRITUS.

Canis dixit Agno balanti in-
ter Capellas, insane falleris, illa
non est tua mater, & monstra-
vit oves longè remotas. Non qua-
ro illam quæ sit gravida cum
vult, deinde fert pondus incertum
certis mensibus, tandem deponit
projectum onus: Sed quero illam
quæ me alit oblatâ mammâ, sub-
ducitque lac parvulis, ut mihi
præbeat. Verum quæ te genuit,
charior est? Non ita res est.
Unde illa novit, an nasceretur albus
aut niger? Porro fac novisti.
Certè mihi præstipit grande offi-
cium quod me conceperit marem,
ut expectarem Lanionem quæqua-
borâ. Quare illa sit pater cujus
nulla potestas fuit in procreando,
quàm quæ miserita est destituti,
& mihi largitur uliro amorem
jucundum. Charitas facit pa-
rentes, non natura. Auctor voluit
ostendere his versibus, homines ad-
versari legibus, dâmeri beneficiis.

INTER capellas Agno balanti Canis,
Stultè (inquit) erras: non est hæc mater tua:
Ovèsque segregatas ostendit procul.
Non illam quæro, quæ quum libitū est, concipit,
Dein portat onus ignorum certis mensibus.
Novissimè prolapsam effundit farcinam:
Verum illam quæ me nutrit admoto ubere,
Fraudatque natos lacte, ne desit mihi.
Tamen illa est potior quæ te peperit. Non ita est.
Unde illa scivit niger an albus nasceretur?
Age porro scisset: quum crearer masculus,
Beneficium magnum sanè natali dedit,
Ut expectarem lanium in horas singulas.
Cujus potestas nulla in gignendo fuit.
Cur hac sit potior, quæ jacentis miserita est,
Dulcemque sponte præstat benevolentiam?
Facit parentes bonitas, non necessitas.

¶ His demonstrare voluit auctor versibus
Obstare homines legibus, meritis capi.

ANNOTATIONES.

11. *Scisset.*] Per syncopen: pro scivisset.

12. *Beneficium magnum sanè.*] Ironice dictum.

17. *Facit parentes bonitas, non necessitas.*] Illi
verè dici possunt patres, qui non necessitate qua-

dam naturæ procreant liberos, sed qui procrea-
tis vitam sustinent alimentis, & consiliis juvant.

19. *Obstare homines legibus.*] Nam ut ait Poëta:
Nutrimur in vetitū semper, cupimusq; negata.

FABULA

FABULA XVI.

Humanitas, & gravior, & tutior.

CICADA & NOCTUA.

Humanitati qui se non accommodat,
Plerumque poenas appetit superbix.
¶ Cicada acerbum noctuæ convicium
Faciebat, solitæ victum in tenebris quærere.
Cavóque ramis capere somnum interdii.
Rogata est ut taceret: multò validiùs
Clamare cœpit. Rursus admotâ prece,
Accensa magis est. Noctua ut vidit sibi
Nullum esse auxilium, & verba contemni sua,
Hæc est adgressa garrulam fallaciâ:
Dormire quia me non sinunt cantus tui,
Sonare Citharâ quos putes Apollinis,
Portare est animus nectar, quod Pallas mihi
Nuper donavit: si non fastidis, veni;
Una bibamus. Illa quæ ardebat siti,
Simul cognovit vocem laudari suam,
Cupidè advolavit. Noctua egressa cavo
Trepidantem confectata est, & letho dedit.
Sic viva quod negarat, tribuit mortua.

Qui non se componit ad humanitatem, dat sape poenas superbia. Cicada edebat cantum importunum Noctua, quæ solet quarisare cibis noctu, & dormire per diem ramo cavo arboris. Noctua oravit ut sileret, verum cœpit vociferari longè vehementius. Adhibitis rursus precibus, est inflammata magis Cicada. Ut noctua animadverit nullum sibi superesse auxilium, & negligi suas preces, finxit talem fallaciam ad hanc garrulam. Quoniam tuas voces quas credas sonare Pleistro Apollinis, non mihi permittunt capere somnum, volo bibere nectar quod Pallas mihi donavit non ita pridem: Propera si tibi jucundum, & potemus simul. Illa quæ aestuabat siti, intelligens quoque laudari cantus suos, adfuit ardentem. Tum noctua exiens cavo, insequuta est trepidam, & occidit. Ita extincta dedit, quod viva denegarat.

ANNOTATIONES.

12. *Sonare Cithara quos putes Apollinis.*] Id est, tu dum cantas tuâ voce, sonas simile quid ac ipse Apol'o dum sonat Citharâ. Sensus istius versus mihi visus est perobscurus, idcirco explicui.

13. *Nectar.*] Potus Deorum. Pallas dederat Noctuæ nectar, quia avis est ipsi sacra.
Pallas donavit.] Pallas Jovis filia, nata ex ipsius cerebro, ut vulgatum est.

FABULA XVII.

Fructu non foliis arborem aestima.

ARBORES IN DEORUM TUTELA.

Olim quas vellent esse in tutela sua
Divi legerunt arbores. Quercus Jovi,

Dii elegerunt aliquando arbores, quas optarent esse in suo patrocinio. Quercus arrisit Jovi:

ANNOTATIONES.

2. *Quercus Jovi.*] Nam cum Saturni tempore ante Jovem homines carnibus humanis vescerentur, Juppiter vetuit, ne quis eo cibo uteretur,

& à carnibus ad glandes convertit, quæ arbor ab eo primum monstrata, sacra idcirco illi creditur.

Et

myrtus Veneri: Laurus Apollini: Pinus Cybela: Altra populus Herculi. Minerva admirans cur legerint arbores infœcundas, quæ suis causam. Juppiter talem protulit. Ne videamur vendere fructum cultu. Sed certe quidquid erit, sumo mihi Olivam propter fructum. Tunc pater deorum & creator hominum: O nata, jure sapiens haberi ab omnibus. Ridicula enim est gloria, nisi profit quod facimus. Fabula docet nihil esse agendum, quod non sit utile.

Et myrtus Veneri placuit, Phœbo laurea,
Pinus Cybelæ, populus celsa Herculi.
Minerva admirans, quare steriles fumerent, 5
Interrogavit. Causam dixit Jupiter:
Honore fructum ne videamur vendere.
At me hercule narrabit quod quis voluerit.
Oliva nobis propter fructum est gratior.
Tunc sic Deorum genitor atq; hominum sator:
O nata, meritò sapiens dicere omnibus: 11
Nisi utile est quod facimus, stulta est gloria.
¶ Nihil agere quod non profit, fabella admonet.

ANNOTATIONES.

3. *Myrtus Veneri.* Quia hæc arbor nascitur in littore maris, ubi Venus nata est. Quidam vero volunt idcirco Myrtum esse sacram Veneri, quod Venus Myrto fuisset ornata, cum judicio Paridis discessit pulchrior deabus.

Laurus Phæbo. Qui Daphnen ab Apolline amatam in hanc arborem mutatam ferunt.

4. *Pinus Cybela.* Huic deæ Pinus arbor sacra fuit, quod Arys quem deperibat, fuerit in hanc arborem mutatus, ut ait Ovidius, lib. 10. *Metamorph.*

Populus Herculi. Quia Hercules erat populo ornatus cum descendit ad inferos educturus Canem Cerberum.

7. *Honore fructum.* Elegimus arbores nullos ferentes fructus, ne videamur, si quando homines nos colunt, vendere fructum illarum arborum pro honore. Malim ego legere, quod alicubi invenitur. *Honorem fructu ne videamur vendere,* nempe dando hominibus fructum pro honore, quo nos afficiunt.

9. *Olivam Palladi.* Quia plantationem Olivæ invenit.

11. *Sapiens dicere omnibus.* Unde Martialis, lib. 11. *Epig. 77.*

Quid petis à Phæbo? nummos habet arca Minervæ,

Hæc sapit; hæc omnes sanerat una deos.

FABULA XVIII.

Tuis contentus ne concupiscas aliena.

PAVO ad JUNONEM

Pavo accessit ad Junonem indignans, quod sibi non concessisset melos luscini: Hunc esse ad mirationem omnibus volucribus, se vero esse derisum, ubi canit. Tunc Diva dixit, ad hunc solandum: Verum superas figurâ, superas amplitudine, collum tuum nitidius est smaragdo, & extendis caudam gemmantem variis plumis. Ad quid mihi, inquit, forma muta, si superor cantu?

Pavo ad Junonem venit, indignè ferens
Cantus luscini quod sibi non tribuerit:
Illum esse cunctis avibus admirabilem,
Se derideri simul ac vocem miserit.
Tunc consolandi gratiâ, dixit Dea: 5
Sed forma vincis, vincis magnitudine,
Nitor smaragdi collo præfulget tuo,
Pictisq; plumis gemmeam caudam explicas.
Quò mi, inquit, mutatam speciem si vincor sono?

ANNOTATIONES.

1. *Pavo.* Erat Avis Junoni sacra, quia propter illam cæsus fuit Argus à Mercurio, & in illam Avern mutatus.

Juno. Filia Saturni, & soror Jovis, cui

postea nupsit. Unde Virgilius:

*Ass ego quæ divum incedo Regina, Jovisque
Et soror & conjux.*

Fatorum

Fatorum arbitrio partes sunt vobis datæ :
Tibi forma, vires aquilæ, lusciniò melos,
Augurium corvo, læva cornici omina,
Omnesque propriis sunt contentæ vocibus.
¶ Noli adfectare quod tibi non est datum,
Delusâ ne spes ad querelam recidat.

10 | Ista vobis contigerunt nutu fato-
rum; tibi species, robur Aquila,
cantus Luscinio, augurium Cor-
vo, omina sinistra Cornici, qua
omnes contenta sunt propria voce.
Noli appetere, quod tibi denega-
tum est, ne spes frustrata delaba-
tur ad querimonias.

ANNOTATIONES.

14. Noli adfectare.] Quia ut ait Phædrus in | Ut etiam Camelus in Fabulis, qui poscens cor-
fabula Canis, | nua, auribus quoque privatus est.

Appetit proprium, qui alienum appetit.

FABULA XIX.

Multi homines nomine, non re.

ÆSOPUS ad GARRULUM.

Æsopus domino solus cùm esset familia,
Parare cœnam iussus est maturiùs.
Ignem ergo quærens, aliquot lustravit domus.
Tandemq; invenit ubi lucernam accenderet.
Tum circumeunti fuerat quod iter longius,
Effecit brevius: namq; rectâ per forum
Cœpit redire: & quidam è turba garrulus:
Æsope, medio sole quid cum lumine?
Hominem quæro (inquit) & abit festinans domũ.
¶ Hoc si molestus ille ad animum rettulit. 10
Sensit profectò se hominem non visum seni,
Intempestivè qui occupato adluserit.

Cum Æsopus esset solus servus
suo hero, iussus est instruere pran-
dium celerius solito. Pervadit
igitur aliquot adas reperturus ig-
nem, & tandem invenit, quo ex-
citaret facem. Quia autem cir-
cumiens protraxerat suum iter,
contraxit rediens, namque regres-
sus est recta per forum. Et qui-
dam Gerro è multitudine dixit:
Æsope quid tu cum lucerna alto
die? Quæro, inquit, hominem;
& properas celerans domum. Si
hic importunus revocavit illud in
animum, intellexit sanè, se non
visum esse hominem Æsopo, quod
voluerit joculari importune cum negotioso.

ANNOTATIONES.

1. Æsopus domino solus cùm esset familia.] terea ullum. Sic Sidonius Apollinaris:
Cùm haberet solum servum Æsopum, neq; præ-
Respublica nostra
Tota Camillus erat.

FABULA XX.

Miserrimus, qui in vita miser, post mortem miserior.

ASINUS & GALLI.

QUI natus est infelix, non vitam modò
Tritem decurrit, verùm post obitũ quoque,
Persequitur illum dura fati miseria.

Qui genitus est miser, non tra-
hit solum avum miserrimum, sed
etiam calamitas acerba fati illum
premit post mortem.

Galli

Galli Cybeles consueverant circumagere, lucri gratiâ, Asinum ferentem onera. Cum his periisset labore & vulneribus, avulso corio sibi consecerunt tympana. Statim interroganti cuidam quid fecissent de illo quem habebant in deliciis? Responderunt ita: Putabat se fore tutum post mortem. En nova vulnere dantur extinctio.

¶ Galli Cybeles circum quæstus ducere Asinum solebant bajulantem sarcinas. Is quum labore & plagis esset mortuus, Detracta pelle sibi fecerunt tympana. Rogati mox à quodam, delicio suo Quidnam fecissent, hoc locuti sunt modo: Putabat se post mortem securum fore, Ecce aliæ plagæ congeruntur mortuo.

5

10

ANNOTATIONES.

4. Galli Cybeles.] Dicitur sunt Galli, à Gallo fluminis. Vocatur Cybele, à monte Cybele in Phrygiæ. Fuisse Sacerdotes Cybelæ matris, qui hanc deam vicatim circumferebant more suo circulatorio pectora plangentes ad cantum tibiarum, & tympanorum sonitum.

Cybeles.] Cybele filia cæli & terræ, uxor Sa-

Circum quæstus ducere.] Scilicet gratiâ, ut sit Elleiphis Græcissans & tmesis.

EXPLICIT LIBER TERTIUS.

PHÆDRI

PHÆDRI FABULARUM LIBER QUARTUS.

PROLOGUS.

JOculare tibi videtur : & sanè bene.
Dum nihil habemus majus, calamo ludim⁹,
Sed diligenter intueri has nœnias.
Quantam sub illis utilitatem reperies?
Non semper ea sunt quæ videntur, decipit
Frons prima multos : rara mens intelligit
Quod interiore condidit cura angulo.
Hoc ne locutus sine mercede exiltimer,
Fabellam adjiciam de mustela & muribus.

INTERPRETATIO.

*Jocosum tibi videtur ; & rectè
quidem : nam dum nihil nobis
majus est agendum, ludimus ope-
ram scribendis fabulis. Verum
confidera attente hos apologos.
Quantum utilitatis deprehendes
sub illis. Non semper ea sunt
quæ apparent. Prima species fallit
plurimos. Pauci admodum capi-
unt, quod industria abdidit in
intimo recessu. Ne hoc videar di-
xisse frustra, addam fabulam Mustellæ & Murium.*

ANNOTATIONES.

5. *Decipit frons prima.*] Unde Cicero : *frons,*
vultus, oculi persape mentiuntur.

7. *Quod interiore condidit cura angulo.*] Quod
auctoris industria occultavit, & quasi involvit fa-
bularum involucriis.

8. *Sine mercede.*] Ne videar frustra dixisse,
non intelligi ab omnibus quid fabulis insit eru-
ditionis sapientiæque, proponam exemplum Mu-
stellæ & Murium.

FABULA I.

Astutus astu non capitur.

MUSTELLA & MURES.

Mustella quum annis & senectâ debilis,
Mures veloces non valeret adsequi,

*Cum Mustella gravis annis, &
Linguida senio non posset attingere
cursum mures celeres,*

ANNOTATIONES.

Simile quid legere est apud Æsopum Fabulâ
Felis & Murium, qui cum non posset adsequi mu-
res, pessulum quandam conscendit, de eo se

suspendit, & mortuum se simulabat : ad quem
sic quidam è muribus dixit. *Hæc tu, etsi saccus
fieres, non te adibo.*

Involvit

abscondit se farina, & se prostra-
vit cum negligentia in angulo
cave. Mus ratus prædam, ad-
volat, sed captus perit: Alius
pariter; dein & alius occubuit
mei: aliquos subsecutis adrepsit
& rugosus, qui evaserat sæpe ex
laqueis, & muscipulis, intelligens
procul dolos inimici versuti. Sic
te habeam, inquit, ut es farina
quæ jaces.

Involvit se farinâ, & obscuro loco
Abjecit negligenter, Mus escam putans,
Adsiluit, & compressus occubuit neci:
Alter similiter; deinde periit tertius.
Aliquot secutis, venit & retorridus,
Qui sæpe laqueos & muscipulam effugerat,
Procûlque infidias cernens hostis callidi:
Sic valeas, inquit, ut farina es quæ jaces.

FABULA II.

Spernit superbus quæ nequit assequi.

VULPES & UVA.

Vulpes compulsâ fame appete-
bat uvam in vineâ celsâ, assiliens
cæcis viribus. Ut non posset hanc
contingere, abiens ait: nondum
maturnit, nolo idere asperam.
Qui attenuant verbis, id quod
non valent præstare, debent sibi
assumere hoc exemplum.

Fame coacta Vulpis, altâ in vineâ
Uvam adpetebat summis saliens viribus:
Quam tangere ut non potuit, discedens ait:
Nondum matura est, nolo acerbam sumere.
¶ Qui facere quæ non possunt, verbis elevant,
Adscribere hoc debebunt exemplum sibi.

FABULA III.

Vindictæ cupidus sibi malum arcerfit.

EQUUS & APER.

Dum Aper se versat, fecit va-
dum turlementum, in quo Equus
solebat restringere suum. Inde nata
contentio. Equus irascens Apre,
imploravit opem hominis, quem
portans tergere, reversus est bila-
ris ad hostem. Postquam Equus
confodit suam sive vestrem idem teli,
ita fertur loquutus: Gaudio me
tibi præstitisse auxilium rogatu
tuo: Feci enim prædam, & novi
quanta sis militatis. Sicque im-
pulit reluctantem accipere franos.
Tunc ille tristis incidi in servitutem,

Equus sedare solitus quo fuerat sitim,
Dum sese Aper volutat, turbavit vadum.
Hinc orta lis est. Sonipes iratus fero,
Auxilium petiit hominis, quem dorso levans
Rediit ad hostem lætus. Hunc telis eques.
Postquam interfecit, sic locutus traditur,
Lætor tulisse auxilium me precibus tuis;
Nam prædam cepi, & didici quàm sis utilis.
Atque ita coëgit franos invitum pati.
Tum mœstus ille: Parvæ vindictam rei

ANNOTATIONES.

4. Auxilium petiit hominis.] Horatius ad Tus-
cum Aristum Fabulam narrat de Equo & Cervo.

Imploravit opes hominis, frantumq; recepit.
Hæc fabula primò usus est Stesichorus apud Hi-
merenses adversus Phalarim, ut tradit Aristotle-
les, cap. 20. lib. 11. Rhetoric. Cæterum hanc Fa-
bulam paulò aliter narrat Stesichorus, Horati-
usque, sed tamen res eadem est.

10. Vindictam dum quero.] Sic Hecuba inde-
citur loquens ab Euripide:

Τὸς κερὸς ὃ τι πορεύμεν,

Αἰὼνα τὸν σύμπαντα

Διελθεῖν θέλω.

Ipsos malos ulcisci dum liceat mihi

Me servituti mancipare haud æstimo

Omne per ævum.

Dum

Dum quero demens, servitutem repperi.

¶ Hæc iracundos admonebit fabula,
Impunè potiùs lædi, quàm dedi alteri.

dum quero insane ultionem læ-
vis injuria. Ista fabula docebit
præcis in iram, offendi potiùs im-
punè, quàm tradi alteri.

FABULA IV.

Homines non numerandi, sed ponderandi.

ÆSOPUS INTERPRES TESTAMENTI.

Plus esse in uno sæpè quàm in turbâ boni,

Narratione potteris tradam brevi.

¶ Quidam decedens tres reliquit filias,
Unam formosam & oculis venantem viros:

At alteram lanificam & frugi rusticam:

Devotam vino tertiam, & turpissimam.

Harum autem matrem fecit hæredem senex

Sub conditione, totam ut fortunam tribus

Æqualiter distribuât, sed tali modo,

Ne data possideant aut fruantur: tum simul 10

Habere res desierint quas acceperint

Centena matri conferant sestertia.

Athenas rumor implet: mater sedula

Jurisperitos consulit: nemo expedit

Quo pacto non possideant quod fuerit datum, 15

Fructumve capiant: deinde, quæ tulerint nihil,

Quanam ratione conferant pecuniam.

Postquam consumpta est temporis longi mora,

Nec testamenti potuit sensus colligi.

Fidem advocavit, jurè neglecto, parens: 20

Seponeit mœchæ vellem, mundum muliebrem,

Lavationem argenteam, eunuchos glabros:

Offendam posteritati brevè nar-
ratiuncula plus esse sæpe ingenij in
uno quàm in pluribus. Quidam
moriens reliquit tres natis, unam
pulchram & venantem viros suis
oculis: Aliam nentem lanam,
bonam & rusticam: Tertiam
turpissimam, & deditam vino,
Senex moriens renuntiavit illarum
matrem hæredem, ea lege, ut di-
vidat aequè tribus rem familia-
rem: sed tali ratione, ut neutra
habeat partem concessam, nec eâ
potiatur: Cum verò cessaverint
possidere bona quæ contigerint dent
sua parenti centena sestertia. Fa-
ma spargitur Athenis. Mater
diutius adit Jurisperitos, nullus
explicat, quomodo non retineant
quod fuerit attributum, & perci-
piant fructus: dein quoniam passa
largiantur pecuniam dictam, cum
acceperint nihil. Absumpto in-
tervallo longi temporis, non potuit
intelligi sensus testamenti. Mater
attribuit fidem, non curans jus.
Dat Mœcha in partem, vestimenta,
ornatum mulierum, Supelle-
tilem argenteam balnearum spa-
dones depiles.

ANNOTATIONES.

1. *Boni.*] Vox communis quæ extenditur, & ad bona animi, & corporis. Ibi verò ad ingenij bona refertur.

8. *Fortunam.*] Intellige opes, bona & rem familiarem. Frequentius usurpatur vox illa in plurali in hoc sensu.

10. *Fruantur data.*] Pro datis, antiquè dictum.

12. *Centena sestertia.*] Nota discrimen esse inter sestertium masculini generis, & sestertium neutrius, seu inter sesterios & sestertia. Sestertius apud Romanos moneta erat argentea. valens quartam partem denarii argentei, & ut ad Gallicæ pecuniæ æstimationem redigamus, decem denarios Turonicos, & semissem: sester-

tium autem in neutro, valebat mille nummos sestertios.

20. *Fidem advocavit jurè neglecto.*] Sic intelliges cum mater videret sensum testamenti non posse colligi à Jurisperitis, bonæ fide usa est, & ut testamento præscriptum, ita fecit: ut nempe distribueret tribus natis æqualiter partem bonorum: Neglexit verò appositam testamento conditionem; sed tali modo ne, &c. quia nullus illam intelligebat.

22. *Lavationem argenteam.*] Suppellectilem omnem balnearum, ut strigiles, guttos, urceolos, & alia.

E

Lanifica

*Dividit lanificæ Agros, pecora, villam, operarios, laves, equos. & suppellectilem rusticam. Sepelivit autem bibaci cellam repositam vino veteri, ades magnificas, & hortulos amantissimos. Cum vellet tribuere singulis ista sic divisa, & populus consentiret, cui erant cognita: Æsopus prodiiit de repente in media multitudinem. O si quis esset sensus patri sepulto, quam misere pateretur, quod Athenienses non potuissent colligere sensum testamenti. Dein canis hortantibus, levavit errorem omnium. Dividite lanificæ rusticæ, ades, ornamenta cum delicatis hortulis, & vinum antiquum. Tribuite potrici, vestes, gemmas, servos, & cætera. Concedite mæcha agros, vites & armenta cum pastoribus. Nulla ex his poterit ferre, ut possideat aliquid non conveniens suis moribus. Turpissima vendat mundum, ut emat vinum. Mæcha deferet Agros, ut comparet ornamenta. Illa vero devota pecori & lana, abjiciet venustas ades qualicumque pretio. Ita nulla retinebit, quod fuerit destinatum, & solvent pecuniam constitutam sua generitici, ex pretio rerum venditarum. Sic sagacitas unius hominis expe-
divit, quod latuerat multis.*

Lanificæ agellos, pecora, villam, operarios, Boves, jumenta, & instrumentum rusticum: Potrici, plenam antiquis apothecam cadis, Domum politam, & delicatos hortulos. Sic destinata dare quum vellet singulis, Et adprobaret populus qui illas noverat, Æsopus mediâ subito in turbâ constitit: O si maneret condito sensus patri, Quam graviter ferret, quod voluntatem suam Interpretari non potuissent Attici! Rogatus deinde, solvit errorem omnium. Domum & ornamenta cum venustis hortulis Et vina vetera dare lanificæ rusticæ: Vestem, uniones, pedisequos, & cætera Illi assignate, vitam quæ luxu trahit: Agros, vites, & pecora cum pastoribus Donate mæchæ: Nulla poterit perpeti Ut moribus quid teneat alienum suis. Deformis cultum vendet, ut vinum parer; Agros abjiciet mæcha, ut ornatum parer; At illa gaudens pecore, & lanae dedita, Quacunque summâ tradet luxuriæ domum: Sic nulla possidebit quod fuerit datum, Et dictam matri conferent pecuniam Ex pretio rerum quas vendiderint singulæ. ¶ Ita quod multorum fugit imprudentiam, Unius hominis repperit solertia.

FABULA V.

Feriunt summos fulmina montes.

PUGNA MURIUM & MUSTELARUM.

Cum superati Mures copius Mustellarum (quorum pugna pingitur in popinis) caperent fugam, & paverent prope cavernas obscuras, vix admissi tamen vitarunt mortem. Ducitores illorum, qui imposuerant suis cervicibus cornua, ut Milites haberent in certamine signum evidens quod sequerentur, remanserunt in ingressu, & oppressi sunt ab hostibus. Quos victor mactatus dentibus crudis immisit in ventrem vastum & obscurum. Ubi successus funestus urget populum,

Quum victi Mures Mustelarum exercitu Fugerent, & arctos circū trepidarent cavos, Ægrè recepti, tamen evaserunt necem. Duces eorum, ut qui capitibus cornua Suis ligarant, ut conspicuum in prælio Haberent signum quod sequerentur milites, Hæserē in portis, suntq; capti ab hostibus, Quos immolatos victor avidis dentibus Capacis alvi merfit tartareo specu.

¶ Quemcumque populum tristis eventus premit,

Peri-

Periclitatur magnitudo principum :
Minuta plebes facili præsidio laet.

*sublimitas magnatum versatur
in periculo; Populus vero tatus
est levi præsidio.*

ANNOTATIONES.

11. *Periclitatur magnitudo principum.* Similis est sententia :

*Tuta est hominum temeritas
Magna periculo sunt opes obnoxia.*

12. *Minuta plebes.* Pro plebs, non est Aristarchinus, cum certum sit Livium nunquam attinet locutum, ut nec Sallustium, nec ejus imitorem Tacitum.

FABULA VI.

Structus nisi quod ipse facit, nil rectum putat.

PHÆDRUS IN FABULARUM ÆSOPIARUM CENSORES.

Tu qui nasute scripta distringis mea,
Et hoc jocosum legere fastidis genus,
Parvâ libellum sustine patientiâ,
Severitatem frontis dum placo tuæ,
Et in cothurnis prodit Ælopus novis.
Utinam nec unquam Pelei nemoris jugo
Pinus bipenni concidisset Thessalâ,
Nec ad profectæ mortis audacem viam
Fabricasset Argus opere Palladio ratem,
Inhospitâlis prima quæ Ponti sinus
Patefecit, in perniciem Graïum & Barbarum.
Namque & superbi luget Ætææ domus,
Et regna Pelicæ scelere Medææ jacent,

*Tu qui carpis subtiliter meas
scriptiones, & respicis legere jocos
istiusmodi, seras hunc libellum
aliquantulâ patientiâ, dum se-
reno austeram frontem, & Ælo-
pus adest Cothurnatus insolite.
5 Utinam pinus Thessalâ fuisse
nunquam cesa bipenni in silva
Pelei, neque Argus adificasset
navem arte Palladis ad iter au-
dax mortis indubitata. Hac pri-
ma reclusit sinum Ponti Euxini,
10 maris inhospitâlis, in ruinam Gra-
corum & Barbarum. Namque fa-
milia Ætææ superbi dolet, & im-
perium Pelicæ eversum est flagitii
Medææ.*

ANNOTATIONES.

5. *Et in cothurnis novis.* Id est, novo, & tragœdiæ sermone convenienti, quod erat novum & insolens Ælopo. Cothurnus autem erat calcamenti genus, quo Actores Tragœdiarum utebantur. Atque hinc pro sublimiori dicendi genere usurpatur.

6. *Utinam nec unquam.* Initium Medææ Euripidis: sed suo more modoque contraxit Phædrus. Possem asserere Euripidos versum (nam olim eam fabulam convertit Ennius) sed notissimi sunt.

Pelei nemoris. Sylva quæ erat in Pelione monte Thessaliæ incumbente in sinum Pelasgicam,

7. *Pinus Thessalâ.* Quæ in Pelicæ monte Thessaliæ reperitur frequens. Unde Ovidius:

Summa virent pinus: cætera quærens habet.

9. *Argus fabricasset ratem.* Is fuit navis illius artifex, quæ vectus est Jason in Colchidem, ad Vellus aureum reportandum.

Opere Palladio. Palladii consilio & arte.

10. *Inhospitâlis quæ prima Ponti sinum.* Pontus Euxinus, antea dictus Axenus, id est, inhospitus, teste Plinio. Erat inter Mosiam inferiorem, &

Thraciam ad Occasum: Asiam minorem ad Meridiem: Colchidem ad ortum, & Sarmatiam Europæam; & Sarmatiam Asiaticam ad Boream.

12. *Ætææ domus, & regna Pelicæ scelere Medææ jacent.* Jason suadente Pater suo Pelicæ, navem paratâ, & collecta nobili societate, profectus est Colchos, pro autem Vellere obtinendo, quem filia regis Colchorum adamavit, cujus auxilio consilioque defunctus multis periculis, Vellus obtinuit. Jasonem ergo Medæa, relicta parentibus (erat autem Ætææ ex Hecate filia) secuta est, & eadem rupta: Creon Rex Corinthiorum filiam suam traditurus Jasoni in matrimonium, jussit occidi Medeam ob malas artes; sed precibus Jasonis, mutatum est mortis supplicium in exilium. Medæa obtentis exilii induciis ad spatium unius diei, Creusæ filicæ Creontis, jam Jasoni desponsatæ, Pallam veneno tinctam dedit, quam dum traxisset Creusâ, accensus subito ignis illam cum Patre consumpsit. Sic luget domus Ætææ propter varia scelera filicæ Medææ. Ita quoque deletum est penitus regnum Pelicæ artibus Medææ.

qua regens diversis artibus animam crudellem, illic sibi fecit viam sparsis membris fratris, hic cruentavit manus Peliadum morte genitoris. Quid ais? Hoc etiam ridiculum est, inquis, & dictum falsum, quia Minus longè antiquior subegit navibus Ægeum mare, & ultus est incursiones supplicii aequis. Quid igitur tibi possum facere, lector severe, si neque Fabella, neque Fabula tibi placens? Noli te præbere omnino morosum litteris, ne te afficiant majori incommodo. Istud spectat hos qui insani fastidiunt cuncta, & criminantur cælum, ut videantur sapientes.

Quæ sævum ingenium variis involvens modis
Illic per artus fratris explicuit fugam, 15
Hic cæde Patris Peliadum infecit manus.
Quid tibi videretur? hoc quoque insulsum est, ais,
Falsoque dictum; longè quia vetustior
Ægeâ Minos classe perdomuit frera,
Iustoque vindicavit exemplo imperum. 20
Quid ergo possum facere tibi lector Cato,
Si nec fabellæ te juvant, nec fabulæ?
Noli molestus esse omnino litteris,
Majorem exhibeant nè tibi molestiam.
Hoc illis dictum est, si qui stulti nauseant: 25
Et ut putentur sapere, cælum vituperant.

ANNOTATIONES.

15. *Per artus fratris explicuit fugam.* Cùm enim Ætas pater Medæ illam insequeretur ob extinctum Absyrtum filium suum, & fratrem Medæ; hæc dissipavit membra fratris, ut eorum collectio mororque patrius, celeritatem persequendi retardaret.

16. *Et cæde patris Peliadum infecit manus.* Sic enim res narratur: Pelias Neptuni filius ex Tyro Salmonei regis filia, frater Æsonis, & Thesfalizæ Rex, filiarum suarum manibus jugulatus est, idque hortatu Medæ, quæ integræ ætati se illum restitutum simulabat.

18. *Longè quia vetustior Minos qui Ægea classe*

perdomuit frerem. Illam antequam Phædrus expedisset, si novisset duos fuisse Minoas, alterum Jovis filium, justum hominem; alterum nepotem injustum, quia pendere dirum tributum sibi jussit Athenienses. Testis est Diodorus Siculus, testis & Plotarchus in Theseo. Imo falsum fuit Argonautas omnium primos navibus usos. Si quidem Æta erat Corinthius, & in eas oras cum Medea filia se contulerat, teste Eumelo Historico, Poëta Homeri æquali, apud Scholiasten Pindari, in Oden 13. Pythonicarum.

21. *Lector Cato.* Posuit pro terrore ac moroso censore, qui fastidit cuncta.

FABULA VII.

Maledico maledicens pejus audier.

VIPERA & LIMA.

Qui laceffit lingua maligna mordaciorem se, intelligat se depingi hac fabula. Vipera irrepsit in officinam fabri. Quæ cum quaereret si quid esset esca, adpetit limam: hac renitens contra. Quid hoc, ais, insana tentas mordere dente, quæ solita sum rodere omne ferrum.

Mordaciorem qui improbo dente adpetit,
Hoc argumento se describi sentiat.

¶ In officinam fabri venit Vipera.
Hæc quum tentaret si qua res esset cibi;
Limam momordit: illa contra contumax: 5
Quid me, inquit, stulta dente captas lødere,
Onne adfuevi ferrum quæ conrodere?

ANNOTATIONES.

4. *Si qua res cibi.* Id est, si aliquis cibus; ut rem voluptuam dixit Plautus. Nihil crebrius apud Græcos, præsertim apud Atticos, & Ionas, ut genus suum pija. Magnus Afer.

5. *Illæ contra contumax.* Ita Horatius, lib. 2. sat. 1. loquens de invidia:

*Et fragili quærens illidere dente
Offendas solido.*

FABULA

FABULA VIII.

Improbi ne pereant, perdunt.

VULPES & HIRCUS.

Homo simul ac venit in magnum periculum,
Effugium reperire alterius quærit malo.

¶ Quum decidisset Vulpis in puteum inscia,

Et altiore clauderetur margine,

Devenit Hircus sitiens in eundem locum:

Simul rogavit, esset an dulcis liquor,

Et copiosius? Illa fraudem moliens:

Descende, amice, tanta bonitas est aquæ,

Voluptas ut satiari non possit mea.

Inmisit se barbatus: tum Vulpecula

Evasit puteo, nixa celsis cornibus:

Hircumque clauso liquit hærentem vado.

Simul atque homo incidit in grande malum, conatur invenire effugium periculo alterius. Cum Vulpecula imprudens decidisset in puteum, qui prætebatur margine elatiori, Hircus subundus accessit in eundem locum, quasi vitq; an aqua esset multa & suavis? Hac parans dolum: Veni, amice, adeo liquor dulcis est, ut mea sitis non possit expleri. Descendit hircus, sum Vulpes elata altris cornibus illius, egressa est puteo, & deseruit Hircum jacentem alto puteo.

ANNOTATIONES.

Hanc & Fabulam legere est quoque apud Æsopum: Ἀλλήμῃς καὶ τρυφῇ διαστῆναι εἰς ὅσας κατέκτανεν. Vulpes & Hircus sumentes in puteum descendunt.

FABULA IX.

Suas cuiq; attributus est error, sed non videmus manticæ quod in tergo est.

P E R A.

Peras imposuit Jupiter nobis duas:

Proprius repletam vitiis post tergum dedit,
Alienis ante pectus suspendit gravem.

¶ Hac re videre nostra mala non possumus:

Alii simul delinquant, censores sumus.

Jupiter nos operavit duobus sacculis. Imposuit unum à tergo plenum propriis vitiis: Objecit alterum ob oculos onustum vitiis aliorum. Quo fit ut non possimus cernere nostros defectus, simus verò reprehensores ubi alii peccant.

ANNOTATIONES.

4. Hac re.] Id est, ideo, vel, hac ex re: sicut dicitur, quare, pro, quâ de re. Ita Cornelius Nepos: Vidit hostes eadem re fore tardiores, pro, eadem ex re.

Ut videre nostra mala non possumus.] Sic in hanc Fabulam Horatius:

Cum tua prævideas oculis male lippus inunctis,
Cur in amicorum vitia tam cernis acutum,
Quam aut Aquila, aut Serpens Epidaurius?
Et Catullus:
Sed non videmus id mantica quod in tergo est.
Et Persius:
Sed præcedenti spectatur mantica tergo.

FABULA X.

Antecedentem scelestum non deserit pede poena claudo.

FUR ARAM COMPILANS.

Latro excitavit facem ex ara Jovis, & depradavit eam ad suā lucem. Qui cum se reciperet dives sacrilegio, Religio sancta emisit subito vocem. Esi ista dona fuerint dona sceleratorum, & mihi odiosa, ut non indignetur auferri atamen, scelerate, expiabis aliquando tuum crimen capitis poena, cum dies supplicii aderis diellus satis; verum ne flamma nostra, quā pietas veneratur divo timendas, praeferat lumen sceleri, edico ne talis sit communis catio lucis. Itaq; non licet hodie excitari lucernam de igne Deorum, neq; accendi sacrificium de lucerna. Alter ab illo qui excogitavit, non evolvit quantas dotes illa fabula complectatur. Edocet primo illos quos ipse fovetis, repperiri sapē tūi insensissimos. Significat secundo flagitia non plesti irā Deorum, sed tempore adscripto à satis. Tandem vetat ne vā frangi habeat societatem ullius rei cum improbo.

Lucernam fur accendit ex arā Jovis, Ipsumque compilavit ad lumen suum; Onustus qui sacrilegio quum discederet, Repente vocem sancta misit religio: Malorum quamvis ista fuerint munera, Mihique invisa, ut non offendar subripi; Tamen, sceleste, spiritu culpam lues, Olim quum adscriptus venerit poenae dies. Sed ne ignis noxter facinori prae luceat, Per quem verendos excolit pietas Deos, Vero esse tale luminis commercium. Ita hodie nec lucernam de flamma Deūm, Nec de lucerna fas est accendi sacrum.

¶ Quot res confineat hoc argumentum utiles, Non explicabit alius quā qui repperit. Significat primo, saepe quos ipse alueris, Tibi inveniri maxime contrarios. Secundo ostendit, scelera non irā Deūm Fatorum dicto, sed puniri tempore. Novissimē interdicat ne cum malefico Usus bonus consociet ullius rei.

ANNOTATIONES.

3. *Sacrilegio.*] Sacrilegium, est sacrarum rerum ablatio.

11. *Luminis commercium.*] Vult vetasse accendi imposterum lumen de igne sacro. Non enim ex culina, sed è coelo petebant ignem, quo in sacrificiis uterentur. Unde Servius 12. *Aeneid.* *Apud majores, inquit, ara non incendebantur, sed ignem divinum precibus eliciebant.*

18. *Non irā deūm puniri, sed dicto tempore à satis.*] Summum enim jus vitae & necis tribuebant satis aut Parcis antiqui, quibus etiam submittebantur dii. Unde nulli Deo licebat quemquam punire, ni parces poenam statuissent, & tempus poenae dixissent, ut legere est apud Lucianum.

FABULA XI.

Opes irritamenta malorum.

HERCULES & PLUTUS.

Divitia adosa sunt justis hominibus magnanimo, quoniam summa opes conjunctae geminantes gratiam.

OPes invisa meritò sunt forti viro, Quia dives arca veram laudem intercipit.

Cælo

¶ Cœlo receptus propter virtutem Hercules,
Quum gratulanter perſalutaſſet Deos,
Veniente Pluto, qui Fortune eſt filius,
Avertit oculos: cauſam quæſivit Pater:
Odi, inquit, illum, quia malis amicus eſt,
Simulq; objecto cuncta corrumpit lucro.

Hercules admiſſus inter deos pro-
pter virtutem, cum dixiſſet ſalu-
tem diis ſibi gratulantibus, aſcen-
dente Pluto qui gnatus eſt fortu-
na, reſorſit oculos. Jupiter roga-
vit rationem. Hunc odio proſe-
quer, ait, quia favet improbis,
& etiam pervertit omnia propo-
ſitâ mercede.

ANNOTATIONES.

3. Hercules. J Jovis & Alcmene filius, qui ob
virtutem & gloriam geſtorum creditur annu-
ratus inter deos.

5. Pluto. J Plutus Jaſonis, & Cereris filius, di-
vitiarum Deus. Hunc Jupiter excæcavit, quod
bonis tantum hominibus opes largiretur. Ex hac
autem cæcitate evenit, ut jam promiſcui bonos
& malos daret. Hunc etiam claudum fingit Lu-
cianus, cum ad aliquem ditandum venit; velo-
ciſſimum verò eam ab illo recedit.

9. Et cuncta corrumpit lucro. J Ad hoc ele-
gantèr Propertius:

Auro pulſa fides, auro venalia jura.

Et Petronius:

— Quidvis nummiſ præſentibus opta

Et venit, clauſum poſules arca Jovem.

In quâ ſententiam, & ipſe Horatius, lib. 2°
ſat. 3.

— Omnis enim res
Virtus, fama, decus; divina, humanaq; pulchris
Divitiis parent; quas qui contruxerit, ille
Clarus erit, fortis, juſtus, ſapiens, etiam & rex
Et quicquid volet.

FABULA XII.

Sinceritas laudanda.

LEO REGNANS.

UTilius homini nihil eſt quàm rectè loqui.
Probanda cunctis eſt quidem ſententia:
Sed ad perniciem ſolet agi ſinceritas.

¶ Quum ſe ferarum regem feciſſet Leo,
Et æquitatis vellet famam conſequi,
A priſtinâ deſlexit conſuetudine:
Atque inter illas tenui contentus cibo,
Sancta incorruptâ jura reddebat fide.

1 Nihil magis conducit homini,
quàm directè loqui. Hac ſanè opi-
nio debet comprobari ab omnibus,
veram ingenuitas ſolet duci in
ruinam. Cum Leo ſe creaiſſet re-
gem animalium, & ambire ob-
tinere nomen juſtitia, deſcivit à
nativo morè agendi, atque inter
illa mens parvo, dicebat juſ-
aquum fide intemeratâ.

Reliqui verſus huiusce Fabulæ perire.

FABULA XIII.

POſtquam lavare cœpit penis tentia
A fictione veretri linguam mulieris
Adſinitatem traxit inde obſcœnitas.

FABULA XIV.

ROgavit tribadas & molles mares
Quæ ratio procreaſſet; expoſuit ſenex.
Idem Prometheus, autor vulgi fictilis
Qui ſimul offendiſt ad naturam frangitur;

Naturæ partes, veste quas celat pudor,
 Cum separatim toto finxisset die,
 Aptare mox ut posset corporibus suis,
 Ad cœnam est invitatus subito à Libero:
 Ubi inrigatus multo venas nectare
 Serò domum est reversus titubanti pede.
 Tum semisomno corde, & errore ebrio
 Adplicuit virginale generi masculo,
 Et masculina membra adplicuit feminis:
 Ita nunc libido pravo fruitur gaudio.

FABULA XV.

Pares non habitus, sed virtus facit.

CAPELLÆ & HIRCI.

Cum Capella obtinissent Barbam à Jove, Hirci dolentes ceperunt offendi, quia mulieres haberent parem honorem cum illis. Suffinete, ait, has potiri laude inani, & sibi arrogare insignia vestra dignitatis, dum non aequent vestram virtutem. Hac fabula te educet, ut feras illos usurpare tui ornatum, qui tili sunt inferiores virtute.

BArbam-capellæ quum impetrassent ab Jove,
 Hirci mœrentes indignari cœperant,
 Quod dignitatem feminæ æquassent suam.
 Sinite, inquit, illas gloriâ vana frui,
 Et usurpare vestri ornatum muneris:
 Pares dum non sint vestræ fortitudinis.

¶ Hoc argumentum monet ut sustineas tibi
 Habitu esse similes, qui sint virtute impares.

FABULA XVI.

In secundis time, in adversis spera.

GUBERNATOR & NAUTÆ.

Cum aliquis ex consularibus de sua sorte, Æsopus excogitavit hoc argumentum, solandi causâ. Navi jactat à astris procellis, inter fluctus eorum qui vehantur, & formidinem mortis, dies vertitur derepeniè ad faciem tranquillam, & navis tuta cœpit agi ventis melioribus, atque perfundere nautas nimia lætitiâ. At Nautæ factus sapiens periculo: oportet, inquit, latari parce, & conqueri moderate, quoniam cœnis vita miscetur dolore & gaudio.

QUum de fortunis quidam quereretur suis,
 Æsopus finxit consolandi gratiâ.

¶ Vexatâ lævis navi tempestatibus,
 Inter vectōrum lacrymas & mortis metum,
 Faciem ad serenam subito mutatur dies,
 Ferri secundis tuta cœpit flatibus,
 Nimiâque nautas hilaritate extollere.
 Factus periculo tum gubernator sophus:
 Parcè gaudere oportet, & sensim queri:
 Totam quia vitam miscet dolor & gaudium.

FABULA XVII.

Nimia verecundia inverecundum facit.

CANUM LEGATI ad JOVEM.

Canes miserunt quondam legatos ad Jovem, rogaturi tempus viae sanctioris,

CAnes, legatos olim misere ad Jovem,
 Melioris vitæ temp⁹ oratū suæ,

Uti

Uti se abriperent hominum contumeliis,
 Furfuribus sibi consparsum quoddam panem darent,
 Fimoque turpi maximam explerent famem.
 Profecti sunt legati non celeri pede,
 Dum naribus scrutantur escam in stercore.
 Citati non respondent: vix tandem invenit
 Eos Mercurius, & turbatos adtrahit.
 Tum verò vultum magni ut viderunt Jovis,
 Totam timentes concacaverunt regiam.
 Propulsi verò fustibus, vadunt foras:
 Vetat dimitti magnus illos Jupiter.
 Mirant sibi legatos non revertier,
 Turpe aestimantes aliquid commissum à suis,
 Post aliquod tempus alios adscribi jubent.
 Rumor legatos superiores prodidit:
 Timentes rursus aliquid ne simile accidat,
 Odore canibus anum, sed multo replent;
 Mandata dant; legati mittuntur: itatim
 Adeunt: rogantes aditum, continuò impetrant.
 Confedit genitor tum Deorum maximus,
 Quassatque fulmen: tremere cœpere omnia:
 Canes, confusus subito quoddam fuerat fragor,
 Repente odorem mixtum cum merdis cacant.
 Reclamant omnes vindicandam injuriam.
 Sic est locutus ante poenam Jupiter:
 Non est legatos regis non dimittere,
 Nec est difficile poenas culpæ imponere:
 Non veto dimitti, verum cruciari fame,
 Ne ventrem continere non possint suum:
 Sed hoc feretis pro judicio præmium.
 Illi autem qui miserunt vos tam futiles
 Nunquam carebunt hominis contumeliâ.
 Ita nunc legatos expectant & posterius;
 Novumque venire qui videt, culum olfacit.

ut non paterent amplius injuriis
 hominum, qui illis praberent pa-
 nem furfurisum, & satiarent
 multam famem stercore fædo.
 Legati abierunt gradu non ci-
 tato, dum indagant naribus ci-
 bum in fimo. Non parent vocati,
 & vix Mercurius illos repperis
 & adducit trepidos. Ut autem
 aspexere faciem summi Jovis, pa-
 vidi conspurcarunt sordibus to-
 tum palatium: eiectione verò fusti-
 bus, se proripiunt foras. Magnus
 Jupiter prohibet illos remitti. Stupen-
 tes quod legati non redirent,
 rati turpe quid peccatum ab suis,
 imperant delegari alios post ali-
 quod tempus. Interim fama vul-
 garit quod acciderat primis lega-
 tis, veriti rursus ne quid simile
 contingat, immittunt in anum
 legatorum plurimum odoris, man-
 dant facienda, dimittuntque. Illi
 accedunt statim orantes aditum,
 & sine mora obtinent. Tunc ma-
 ximus pater Deorum sedens agi-
 tavit fulmen, cuncta caperunt
 moveri: & quia strepitus fuerat
 confusus derepente, canes reddide-
 re subito odorem permixtum ster-
 core. Cuncti conclamant punien-
 dam esse injuriam. Verum Ju-
 piter sic fatus ante supplicium.
 Non decet regem retinere legatos,
 nec est operosum præmium pro me-
 ritis adscribere. Hac itaque erit
 poena. Non prohibeo remitti, sed
 jubeo torqueri fame, ut possint
 cohibere alvum. Qui verò vos de-
 legarunt tam futiles, si eripient
 nunquam ex contumeliis mortali-
 um. Ita nunc Canes praestolan-
 tes novissimos legatos, cum vident
 canem aliquem venientem, odo-
 rantur anum.

ANNOTATIONES.

14. Non revertier.] Pro, non reverti. Hoc Po-
 etis familiare, & usitatum.

17. Rumor legatos superiores prodidit.] Rumor
 spargitur superiores legatos concacasse totam Jo-
 vis regiam.

28. Non est regis legatos non dimittere.] Ne sci-
 licet jus gentium ipsis retentis violetur, quo jure
 illi sancti sunt. Ita enim Cicero: Legatorum
 jus divino humanoque vallatum præsidio, cuius

tam sanctum & venerabile nomen esse debet, ut
 non modo inter sociorum jura, sed & hostium tela
 incolume versetur.

32. Sed hoc feretis pro judicio præmium.] Hic
 verius non legitur in Phædro editionis Rigaltii.
 Sive sit Phædri, sive alterius, confert tamen
 multum ad illustrandum hunc locum Phædri. Id-
 circo illum non prætermittimus.

FABULA XVIII.

Malo qui bene facit, pejorem facit.

HOMO & COLUBRA.

Qui auxiliatur improbis, aliquanto post dolet. Quidam collegis Colubram rigidam frigore, & posuit in sinum indulgens in sui perniciem. Ut enim recepit vires, interfecit statim hominem. Roganti vero alteri rationem sceleris, dixit ne quis discat auxilium ferre malis.

QUI fert malis auxilium, post tempus dolet. Gelu rigentem quidam Colubram sustulit, Sinuque fovit contra se ipse misericors. Namque ut refecta est necuit hominem protinus, Hanc alia quum rogaret causam facinoris; Respondit: Ne quis discat prodesse improbis.

FABULA XIX.

Avarus auri custos, non dominus.

VULPES & DRACO.

Dum Vulpecula agens suum cubile, egerit terram, & fodit profundius multos cuniculos, devenit ad inum antri Draconis qui servabat thesauros abditos. Ut illum vidit: Precor primo, inquit, ut parcas mea imprudentia: Deum si recte intelligis, quam aurum conveniat parum mea vita, respondeas benigne qualem utilitatem refers ex isto labore, quare tanta sit merces, ut privaris summo & degas vitam in tenebris. Nulla, ait, o Vulpes: Verum illud mihi imperatum est a magno Jove. Neque igitur tibi concedis quicquam, neque aliis? Sic visum est satis. Bona verba quas si dixero libere. Qui similis est tibi, gemitus est Diis adversus. Cum tibi sit abeundum illuc quo Majores abierunt, quare argis infelicem animum tam caeco furore? Te alloquor, Avare, voluistas tui hæredis, qui sultrahis tuis diis, tibi vero cibos; qui mæstus excipis sonum musicum citharæ, quem hilaritas tibiærum exorciat, & cui pretia ciborum eliciunt gemitus. Qui dum addis quadrantes tuis bonis, laceffis deos turpi perjurio.

Vulpis cubile fodiens, dum terram eruit, Agitque plures altius cuniculos, Pervenit ad Draconis speluncam ultimam, Custodiebat qui thesauros abditos. Hunc simul aspexit; Oro ut imprudentiæ Des primum veniam, deinde si pulchrè vides Quam non conveniens aurum sit vitæ meæ, Respondeas clementer, quem fructum capis Hoc ex labore, quodve tantum est præmium, Ut careas somno & ævum in tenebris exigas? Nullum, inquit ille: verum hoc à summo mihi Jove adtributum est. Ergo nec sumis tibi, Nec ulli donas quicquam? Sic fatis placet. Nolo irascaris, libere si dixero: Diis est iratis natus qui est similis tibi. Abiturus illuc quod priores abierunt, Quid mente cæcâ miserum torques spiritum? Tibi dico avare, gaudium hæredis tui, Qui thure superos, ipsum te fraudas cibo? Qui tristis audis musicum citharæ sonum; Quem tibiærum macerat jucunditas; Obsoniorum pretia cui gemitum exprimunt; Qui dum quadrantes aggeras patrimonio, Cælum fatigas sordido perjurio;

ANNOTATIONES.

22. Obsoniorum pretia cui gemitum exprimunt.] Inde facillimus avari ægrotantis cum medico dialogismus apud Horatium: Med. Tu cessas? Agendum sume hoc presenariū Oryzæ. Ægrot. Quansi empta? Med. Oïto assiduū. Ægrot. Eben

Quid refert morbo an furtis, pereamne rapinis.

23. Quadrantes.] Quadrans est quarta pars denarii, poniturque hoc loco pro nummis minimis, quibus aggerendis avari rem suam amplificant.

Qui

Qui circumcidis omnem impensam funeris, 25
Libitina ne quid de tuo faciat lucrum.

Qui recidis omnes sumptus fune-
ris, ne Libitina lucretur aliquid
de tuo funere.

ANNOTATIONES.

26. Libitina.] Dea funerum, in cujus templo vendebantur & locabantur necessaria ad funus in-
struendum.

FABULA XX.

Inventa perficere non inglorium.

PHÆDRUS DE FABULIS.

Quid judicare cogitur livor modò,
Licet dissimulet, pulchrè tamen intelligo.
Quicquid putabit esse dignum memoriæ,
Æsopi dicet: si quid minùs adriserit,
A me contendet fictum quovis pignore.
Quem volo refelli jam nunc responso meo:
Sive hoc ineptum, sive laudandum est opus,
Invenit ille, nostra perfecit manus
Sed exequamur cœptum propositi ordinem.

Quamvis invidia dissimulet,
rectè tamen video, quid nunc to-
neatur sentire. Quicquid existi-
mabit in fabulis dignum com-
mendatione, tribuet Æsopo. Si quid
placuerit minis, certabis quovis
pretio esse à me excogitatum. Il-
lam volo confutare modò meâ re-
sponsione. Seu illud opus sit vitu-
perandum, seu commendandum,
Æsopus repperit, nostra industria
poliuit. Verum teneamus ordinem
inceptum nostri instituti.

FABULA XXI.

Veras divitias eripit nemo.

NAUFRAGIUM SIMONIDIS.

Homo doctus in se semper divitias habet.
Simonides, qui scripsit egregium melos,
Quò paupertatem sustineret facilius,
Circumire cœpit urbes Asiæ nobiles,
Mercede acceptâ laudem victorum canens.
Hoc genere quæstus postquam locuples factus est,
Venire in patriam voluit cursu pelagio,
(Erat autem natus, ut aiunt, in Ceo insulâ)
Ascendit navem, quam tempestas horrida
Simul & verustas medio dissolvit mari.
Hi zonas, illi res pretiosas colligunt
Subsidium vitæ. Quidam curiosior:
Simonide, tu ex opibus nihil fumis tuis?
Mecum, inquit, mea sunt cuncta. Tunc pauci enatâr,
Quia plures onere degravari perierant.
Prædones adsunt, rapiunt quod quisque extulit,
Nudos relinquunt. Forte Clazomenæ propè,
Antiqua fuit urbs, quam petierunt naufragi.

Vir eruditus continet semper in
se opes. Simonides qui composuit
pulchros versus, ut ferres commo-
dius pauperiem, cepit peragrarè
præclaras civitates Asiæ, cele-
brans laudes victorum conditio
pretio. Postquam evasis dives hoc
genere lucri, cogitavis redire in
patriam mari (ferunt enim geni-
tum in insula Ceo.) Conscendit
navem, qua distracta est medio
in mari, tum sæva tempestate,
tum simul vastitate. Alii su-
munt crumenas, alii pretiosa qua-
que, in sustentaculum vitæ. Qui-
dam curiosior, dixit: Simonide,
tu colligis nihil ex tuis bonis: Ha-
beo, inquit, omnia mecum. Tum
pauci evadunt incolumes, quia
multi oppressi sarcinis, extincti fu-
erant in undis. Latrones adiungunt,
auferunt quod quisque servaverat,
& dimittunt spoliatas. Fuit forte
urbs propè antiqua, dicta Clazome-
næ, in quam naufragi se recipiunt.

ANNOTATIONES.

2. Simonides.] Lyricus Poëta fuit è Ceo insula,
quæstui poësim habuit, & hac arte vitâ sustentabat.

8. Ceo.] Insula maris Ægei. Unde Ovidius:
Cingitur Ægeo nomine Cea mari.

17. Clazomena.] Urbs fuit Asiæ minoris in Io-
nia, & in ora maris Ægei & finis Smyrnei, me-
dia inter Smyrnam ad ortum, & Chium ad occi-
dum.

Hic

Hic vir quidam additus litteris,
qui legerat sæpe carmina Simoni-
dis, tumq; absentem plurimum
admirabatur, exceptit apud se
quantissimè Simonidem quem
agnoverat verbis, & dedit vestes,
nummus, & servos: Alii nau-
fragi ferunt suam tabulam, po-
tentes stipem. Cum Simonides for-
tè fortunâ incidisset in illos. Di-
xi, ait, mea bona esse mecum, vos
autem amissis quod exultatis.

Hic litterarum quidam studio deditus,
Simonidis qui sæpè versus legerat,
Erâtque abientis admirator maximus,
Sermone ab ipso cognitum, cupidissimè
Ad se recepit, veste, nummis, familiâ
Hominem exornavit. Cæteri tabulam suam
Portant, rogantes victum, quo casu obvi-
us Simonides, ut vidit: Dixi, inquit, mea
Mecum esse cuncta, vos quod rapuistis, periit.

ANNOTATIONES.

24. Tabulam portant quærentes victum.] Sic
enim Juvenalis:

Et pîcâ se tempestate tuctur.

Nam moris erat ut naufragi in tabella ab hume-
ris dependente ferrent pictum naufragium men-
dicantes stipem. Idem Juven.

— *Mersâ rate naufragus assens
Dum rogat.*

27. *Mecum, inquit, mea sunt cuncta.*] Tribui-
tur & Bianti hoc dictum apud Laertium, à quo
transduxisse Phædrus hoc videtur ad Simonidem.

FABULA XXII.

Magna ne jactes, sed præstes.

MONS PARTURIENS.

Mons proximus partui edebat
grandes gemitus, & erat summa
expectatio in terris. Verum pepe-
rit marem. Hoc tibi dicitur, qui
cum jactitas magnifica, perficis
nihil.

MONS parturibat, gemitus immanes ciens,
Erâtque in terris maxima expectatio:
At ille murem peperit. Hoc scriptum est tibi
Qui magna quum minaris, extricas nihil.

ANNOTATIONES.

1. *Mons parturiens.*] Notus est ad hanc Fabu-
lam versus Horatii:

Parturiens montes, nascetur ridiculus mus.

Et alio in loco:

*Quid dignum tanto feres hic promissor hiatu.
De magnificis, verum inanibus promissis & moli-
tionibus.*

FABULA XXIII.

Vera gloria fictam obscurat.

FORMICA & MUSCA.

Formica & Musca disputabant
ardenter, utra præstaret. Musca
incepit prima. Tu putes te compa-
rare nostris laudibus? Ubi ma-
clatur victima, prælibo viscera
oblata diis. Versor inter altaria,
& pervado omnia delubra. Ubi
placet infideo capiti regum,

FORMICA & Musca contendebant acriter,
Quæ pluris esset: Musca sic coepit prior.
Conferre nostris tu potes te laudibus?
Ubi immolatur, exta prægusto Deum.
Moror inter aras, templa perlustro omnia,
In capite regis sedeo, quum visum est mihi,

ANNOTATIONES.

4. *Immolatur.*] Vox illa proprie significat vi-
ctimam mola salsa conspergere. Unde immola-
tio est quasi molæ in caput victimæ aspersio.
Quia autem in sacrificiis mactabatur victima,
viurpatur vox immolari pro mactari frequen-
tissimè apud autores.

Extâ prægusto Deum.] Id est diis oblata. Ex-
enteratâ enim victimâ Sacerdos cultro ferreo ex-
ta rimabatur, postea farinâ farris ea involvebat,
& aris imposita comburebat in honorem Deo-
rum. Extâ vero tribuebantur diis, quia per ipsâ
voluntas Deorum innotescebat.

IV. Et matronarum casta delibo oscula;
 Laboro nihil, atque optimis rebus fruor.
 20 Quid horum simile tibi contingit rustica?
 Est gloriosus sanè convictus Deum,
 Sed illi qui invitatur, non qui invitus est.
 Reges commemoras & matronarum oscula:
 Ego granum in hyemem quum studiosè congero:
 25 Te circa murum video pasci stercore:
 Aras frequentas, nempe abigeris quò venis:
 Nihil laboras, ideo quum opus est nil habes:
 Superba jactas regere quod debet pudor.
 Æstate me laceffis; quum bruma est, files:
 Mori contractam quum te cogunt frigora,
 Me copiosa recipit incolumem domus.
 Satis profectò rettudi superbiam.
 ¶ Fabella talis hominum discernit notas
 Eorum qui se falsis ornant laudibus,
 Et quorum virtus exhibet solidum decus.

Et deseculur casta nobiles faminae.
 Ago nihil, & vescor rebus opti-
 mis. Quid simile horum tibi acci-
 dit, o Agrestis? Est gloriosus
 10 sator, o Musca, uti convictus Deo-
 rum, sed gloriosum illi, qui vo-
 catur, non qui venit odiosus. Me-
 moras reges, & oscula nobilium
 mulierum: cum ego recendo di-
 ligenter frumentum in hyemem,
 te aspicio circa murum vescentem
 15 sordibus. Moraris inter aras, sed
 expelleris illuc unde venisti. Non
 laboras, idcirco egres ubi ingruit
 necessitas. Jactitas insolens quod
 verecundia debet occultare. Irri-
 tas me æstate, obmutescis hyeme:
 20 cum frigus te cogit mori rigentem,
 ego recipior salva in ales abun-
 dantissimas. Repressi profectò satia-
 tuum fastum. Hic Apologus di-
 stinguat hominum characteres; illo-
 rum qui se efferni ementitis lau-
 dibus, & eorum quorum virtus
 confert veram gloriam.

ANNOTATIONES.

38. Bruma.] Bruma dicitur dies solstitii hyemalis, quod accidit die 20. aut 21. Decembris, [Sry. sc.]
 no] quo die Sol ad nos redit.

FABULA XXIV.

Deum colenti stat sua merces.

SIMONIDES à DIIS SERVATUS.

Quantum valerent inter homines literæ
 Dixi superius: quantus nunc illis honos
 A superis sit tributus, tradam memoriæ.
 Simonides idem ille de quo rettuli,
 Victoris laudem cuidam pyætæ ut scriberet
 Certo condixit pretio, secretum petiit:
 Exigua quum frænaret materia impetum,
 Usus poetæ, ut moris est, licentiâ:
 Atque interposuit gemina Ledaë fidera,

1 Ostendi supra, quanta artes ef-
 sent autoritatis inter homines:
 nunc prodam posteris, quanta ipsis
 gloria sit concessa à Diis. Simoni-
 des idem ille de quo mentionem
 feci, pactus est certâ mercede ca-
 nere laudes cujusdam pugilis vi-
 ctoris. Secessit: Cum verò vis
 ingenii languosceret angusto argu-
 mento, usus est, juxta consuetu-
 dinem, libertate poetarum, & in-
 servit in opus ambo fidera Ledaë,

ANNOTATIONES.

2. Dixi superius.] Cum nempe rettuli Simoni-
 dem naufragum invenisse Clazomenæ virum qui
 hunc exceperit, ornaveritque rebus omnibus, ob
 illius peritiam, eruditionemque singularem.

5. Pyætæ.] πύατος, vox Græca quæ signifi-
 cat pugil Latine: legebatur antea πύατος, id est,
 ornatè. Sed melius restitutum πύατος.

9. Gemina Leda fidera.] Intellige Castorem
 & Pollucem, Ledaë ex Jove filios. Jupiter enim
 motatus in Cygnum cum Leda concubuit, ex quo
 concubitu Leda dicitur peperisse duo ova, ex

quorum altero nati sunt Pollux & Helena, ex al-
 tero verò Castor & Clytemnestra: occiso autem
 Castore à Lynceō, Jupiter concessit Polluci, ut al-
 ternaret immortalitatem suam cum fratre Casto-
 re. (Hic enim cum Clytemnestra ex Tyndaro
 rege oriundus; alter vero ex Jove fingebatur.)
 Unde Virgilius:

Si fratrem Pollux alterna morte redemit,
 Itaque redituque viam toties.

Vocantur verò ab Astronomis, Gemini.

Auto-

propterea exemplum laudis peris.
 Laudavit opus; verum donavit
 poëta tertiam partem præmii. Po-
 tenti reliquam, dixit: Persequens
 tibi illi duo qui habent partem
 laudam in tuo opere. Sed ne in-
 telligam te à me recessisse iracun-
 diæ, Condixit mihi ad cenam, volo
 vocare hodie agnatos, quos inter
 te pono. Hic licet delusus, & im-
 patiens injuria, condixit illi, ne
 perderet beneficium male repudia-
 tum. Venit ad horam adscriptam,
 accubuit. Cena nitebat lato po-
 culis, & domus perstrepebat in-
 genti apparatu; cum ecce duo
 adolescentes præstantiores formâ
 mortali, confarsi pulvere, mem-
 bris madentibus puerimo sudore,
 præcipiunt cuidam puero, ut Si-
 monidem ad se producat foras; è re-
 illius plurimum esse ne moretur.
 Puer sollicitus vocat Simonidem,
 vicque protulerat unum pedem e
 triclinio, cum subito casus cenæ-
 culi oppressit ceteros convivæ, ne-
 que ulli juvenes visi sunt ante
 ades. Ut istud sparsum est in
 vulgus, secundum eundem accide-
 rat, agnovere cuncti deos præsen-
 tes tribuisse vitam poëta pro parte
 pretii.

Auctoritatem similis referens gloriæ
 Opus adprobavit: sed mercedis tertiam
 Accepit partem, Quam reliquam posceret:
 Illi (inquit) reddent quorum sunt laudes dux.
 Verum ne iratè dimissum te sentiam,
 Ad cenam mihi promitte; cognatos volo
 Hodie invitare, quorum es in numero mihi.
 Fraudatus quamvis & dolens injuriâ,
 Ne malè dimissam & gratiam corrumpere,
 Promisit. Rediit horâ dictâ; recubuit.
 Splendebat hilare poculis convivium,
 Magno apparatu leta resonabat domus;
 Repente quum duo juvenes sparsi pulvere,
 Sudore multo diffuentes corpora,
 Humanam supra formam, cuidam servulo
 Mandant, ut ad se provocet Simonidem:
 Illius interesse nè faciat moram.
 Homo perturbatus excitat Simonidem.
 Unum promorat vix pedem triclinio,
 Ruina cameræ subito oppressit ceteros;
 Nec ulli juvenes sunt reperi ad januam.
 Ut est vulgatus ordo narratæ rei,
 Omnes scierunt, numinum præsentiam
 Vati dedisse vitam, mercedis loco.

ANNOTATIONES.

10. Auctoritatem similis referens gloria.] Vult
 retulisse Simonidem quæ de simili Castoris &
 Pollucis victoria memorantur; illos nuntiasse
 Vatinio victoriam, quam obtinuerant Romani
 contra Persas; adjuvisse etiam, ut refert Justi-

nus, Lacenses contra Crotenenses, & pugnasse di-
 verso à ceteris armorum habitu, albis equis & co-
 cinea paludamentis.

28. Tri. linio.] Triclinium à tribus lectis dictum,
 in quo cenabant Romani.

FABULA XXV.

Multum auxiliatur qui citò.

EPILOGUS ad EUTICHUM.

Restant adhuc mihi quæ fingâ,
 verum abstineo non ignarus, pri-
 mo ne tibi sim importunus, qui
 distingeris multitudinem diversorum
 negotiorum. Deinde si quis velit
 forsas tentare eadem, ut possit
 esse superesse aliquid residua mat-
 eria quam scribat. Quamvis tan-
 ta sit ubertas argumenti, ut ar-
 tificis desu operi, non opus artificis.
 Postulo ut tribuas mercedem quæ
 promissæ brevitati nostræ,

Superfunt mihi quæ scribam, sed parco sciens:
 Primum esse ne tibi videar molestior,
 Destringit quem multarum rerum varietas:
 Dein si quis eadem fortè conari velit,
 Habere ut possit aliquid operis residui:
 Quamvis materiæ tanta abundet copia,
 Labori faber ut desit, non fabro labor.
 Brevitatis nostræ præmium ut reddas peto

Quod

10 Quod es pollicitus. Exhibe vocis fidem :
 Nam vita morti propior est quotidie :
 Et hoc minus veniet ad me muneris
 Quod plus consumet temporis dilatio.
 Si citò rem perages, usus fiet longior :
 15 Fruar diutius, si celerius cepero.
 Languentis cui dum sunt aliquæ reliquæ,
 Auxilio locus est: olim Senio debilem
 Frustra adjuvare bonitas nitetur tua,
 Quum jam defierit esse beneficium utile,
 20 Et mors vicina flagitabit debitum.
 Stultum admovere tibi preces existima,
 Proclivis ultrò quum sit misericordia.
 Sæpe impetravit veniam confessus reus,
 Quantò innocenti justius debet dari?
 25 Tux prius sunt partes, aliorum dein ;
 Similique gyro venient aliorum vices.
 Decerne quod religio, quod patitur fides,
 Et gratulari me fac iudicio tuo.
 Excedit animus quem proposuit terminum.
 Sed difficulter continetur spiritus
 Integritatis qui sinceræ conscius
 A noxiorum premitur insolentiis.
 Qui sint requires, apparebunt tempore.
 Ego quondam legi quam puer sententiam.
 Palam mutire plebeio periculum est,
 Dum sanitas constabit pulchrè meminero.

10 & præstes fidem verborum. Quotidie enim mors magis inquitque instat, & eo minus redibit ad me præmii, quod plus temporis procrastinatio edet. Si conficiat rem citius, usura erit diuturnior, & præstet longius, si incipero maturius. Dum reliqua aliqua vita deficientis restant adhuc, locus relinquatur auxilio: Incautum tua benevolentia conabitur auxiliari mihi confesso annis, cum jam benignitas cessaverit esse opportuna, & mors propinquam exiget vitam debitam. Crede esse ridiculum adhibere preces erga te, cum facilis ultro sis ad misericordiam. Reus confitens exoratus sapinnumero veniam? Quantò equius debet concedi infanti. Tuum est primò, deinde aliorum, & venient partes aliorum pari cursu. Statue quid religio, & quod fides suavit, & effice ut laudem tuam sententiam. Jam mea mens aberrat à proposito termino; verum animus integer, conscius suæ innocentia, qui obruitur injuriis malevolorum, vix sibi potest temperare. Rogas quinam sint malevoli: erumpent quandoque. Ego meminero semper optimò dum ero sanus, hujus effatis quod didici puer: Periculosum est homini novo obloqui publice.

ANNOTATIONES.

11. Ex hoc minus veniet ad me muneris.] Hic versus mensuris suis caret. Emendari sic autem potest. Et hoc minus, & minus veniet ad me muneris; vel, Et hoc minus tui ad me veniet muneris.

26. Simili gyro venient aliorum vices.] Tuo nempe exemplo alii monebuntur, ut & ipsi tuo quisque tempore & loco præstent debitum officium, & innocentia succurrant.

28. Gratulari me fac iudicio tuo.] Ellepthis præpositionis de, ut sit, de tuo iudicio.

32. A noxiorum.] Sejani scilicet, quem sibi accusatorem, testem ac iudicem simul fuisse conquestrus est alià fabulâ.

34. Legi puer sententiam.] Ex Ennii Theopropo sumptus est.

Palam mutire plebeio periculum est. Istud ipsum est, quod alicubi facere dixit juvenalis:

Plurima sunt, quæ

Non audent homines persua dicere lena.

36. Sanitas constabit.] Absolutè pro ipsâ ratione, Ita Cicero: Quibus ad sanitatem redeundi potestas facta est; pro, ad bonam mentem. Senatus igitur: Dum sanitas constabit; id est, dum ero sanâ mente præditus, cautè revocabo in memoriam hanc sententiam.

LIBER QUARTUS EXPLICIT.

PHÆDRI

PHÆDR I FABULARUM LIBER QUINTUS.

PROLOGVS ad PARTICULONEM.

Cum proposuissem imponere finem operi, eo consilio, ut super-
esset aliis satis argumenti, repu-
diaui tacite memm consilium. Nam
si quis autor talis operis surgat,
qua ratione intelliget id quod pra-
etermiserim, ut velim commen-
dare ipsum fama, cum sit suus
cuique modus cogitandi, & color
proprius. Non igitur aliqua in-
constantia mihi praebeuit ansam
exarandarum fabularum, sed ra-
tio indubitata. Quocirca, Parti-
culo, cum delectaris fabulis quas
insepsi fabulas Aesopias, non
Aesopi, quia scripserit paucas,
ego exaravi multas sequens vete-
rem rationem, sed inserens novas
res. Dum tu otiosus leges hunc
quartum librum, si lixiv volue-
ris illum carpere, carpat per me
licet, modo non queat hunc asse-
qui imitando. Acquisita mihi
est gloria, quod tu & quod viri
tui ingenii transcribis meo apo-
logos in vestris commentariis, &
existimatis dignos aternitate. Cu-
pio venire in approbationem litteratorum hominum.

QUū destinassem operis habere terminū,
In hoc ut aliis esset materiae satis,
Consilium tacito corde damnavi meū.
Nam si quis talis etiā est tituli *artifex*
Quo pacto divinabit quidnam omiserim,
Ut illum ipsum cupiam famae tradere:
Sua cuique quum sit animi cogitatio
Colorque privus. Ergo non levitas mihi,
Sed certa ratio causam scribendi dedit.
Quare, Particulo, quoniam caperis fabulis,
Quas Aesopias non Aesopi nomino,
Quasi paucas ostenderit, ego plures differo,
Ufus vetusto genere, sed rebus novis.
Quartum libellum dum tu vacive perleges,
Hunc obtreectare si volet malignitas,
Imitari dum non possit, obtreectet licet.
Mihi parva laus est, quod tu, quod similes tui
Vestras in chartas verba transfertis mea,
Dignumque longā judicatis memoriā.
In litterarum plausum ire desidero.

ANNOTATIONES.

4. *Tituli artifex.*] Si quis velit scribere fabu-
las, & illud opus tali titulo insignire. Vox illa
artifex desideratur in quibusdam exemplaribus.
Fuit verò restituta in editione Phædri, quam cu-
ravit Pithæus.

8. *Colorque privus.*] Legendum est, & ob
sensum, & ob metri necessitatem, *colorque pri-*

vus; id est proprius & particularis. At verò co-
lor metaphoricè est agendi ratio; ut legere est
apud Senecam.

20. *In litterarum plausum ire desidero.*] Parum
curo quid de me, sentiat vulgus ac judicet, mo-
dò eruditorum hominum æstimationem habeat.

FABULA I.

Nihil ad honorem famâ ingenii aprius.

DEMETRIUS & MENANDER.

ÆSopi nomen sicubi interposuero,
Cui reddidi jampridem quidquid debui,
Auctoritatis esse scito gratiâ.

Ut quidam artifices nostro faciunt sæculo
Qui pretium operibus majus inveniunt, novo
Si marmori adscripserunt Praxitelem suo,
Myronem argento, plus vetustis nam faver
Invidia mordax, quam bonis præsentibus.
Sed jam ad fabellam talis exempli feror.

¶ Demetrius qui dictus est Phalereus,
Athenas occupavit imperio improbo.

Ut mos est vulgi, passim & ceratim ruunt:
Felicitè, subclamant ipsi principes:
Illam osculantur, quâ sunt oppressi manum,
Taciè gementes tristem fortunæ vicem.

Quin etiam refides & sequentes otium
Ne defuisse noceat, reptant ultimi;
In queis Menander nobilis comœdiis
Quas, ipsum ignorans, legerat Demetrius
Et admiratus fuerat ingenium viri,
Unguento delibutus, vestitu adfluens;
Veniebat gressu delicato & languido.

Hunc ubi tyrannus vidit extremo agmine:
Effœminatus quid hic in conspectu meo
Audet venire? responderunt proximi:
Hic est Menander scriptor: mutatus statim
Compellat hominem blandè, dextramque arripit.

ANNOTATIONES.

6. *Praxitelem.*] Statuarius fuit multi nominis, maximè ob duplicem Venerem, quas summæ artis & industriæ elaboravit: natus erat in extremâ Italiæ orâ, quam olim magnam Græciam appellabant Romani.

7. *Myronem.*] Statuarius fuit insignis, ex ejus operibus præcipuam laudem meruit Bacula exte-
re ita ad vivum cõflata, ut non gregem tantum, sed & pastorem posset fallere.

10. *Demetrius Phalereus.*] Orator fuit & Philosophus eximius. Est autem memorabile in illo exemplum levitatis fortunæ, autæque popularis. Primò enim fuit in tanto honore Demetrius apud Athenienses, ut ipsi trecentas statuas virtutis ergo posuerint: tãptã postea flagravir invidia, ut fugere coactus sit in Ægyptû, & trecentas

illæ statuas uno die per tumultû everse fuerint.

13. *Felicitè subclamant.*] Solemnis erat acclamationis formula apud antiquos, ut hodie, *vivas*. Tralatitia acclamatio. Ita Juvenalis:

Dictum Felicitèr, ingens

Cornu sedet.

14. *Manum osculantur.*] Antiquus modus adorandi principes.

17. *Reptant ultimi.*] Ita emendo, *reptant*, & melior lectio: Sic Terentius:

Perreptavi totum oppidum.

18. *Menander.*] Atheniensis Poëta, Comicorum princeps, cujus est insignis commendatio apud Quintilianum. Scripsit centum & octo Comœdias de quibus nihil restat, nisi quidam versus huc & illuc sparsi.

Si infernè alicubi nomen
Æsopi, cui jamdudum detuli
honorem debitum, noveris idfa-
ctum causâ auctoritatis compa-
randæ, exemplo quorundam ar-
tificum nostra ætatis, qui addunt
pretium suis operibus, si apponant
nomen Praxitelis nova statua
marmorea; aut Myronis, statua
argentea. Livor etenim malefi-
cus plus laudas vetera, quam
nova. Sed jam venio ad fabulam
ejusmodi exempli. Demetrius to-
catus Phalereus invasit imperium
Athenarum malignâ auctoritate.
Plebs juxta consuetudinem accur-
rit undique certatim, acclamat
Fœliciter. Primi urbis præsent
dexteram quâ premuntur, dolen-
tes intra se de luctuosa mutatione
fortis. Quin & desides & indul-
gentes otio veniunt novissimi, ne
crimini sit non adfuisse. Inter
quos Menander clarus scriptor
Comœdiarum quas Demetrius le-
gerat, (Menandro sui non cogni-
to) & admirator fuerat ingenii
tanti viri: Ille incedebar gradus
mollis & effaminato, persusus odo-
ribus, & veste flumete. Ubi illius
Rex conspexit in ultimâ turba.
Quare hic Cinadus andes subire
meum conspectû? Qui adhærebant
Tyranno, dixere: Hic est poëta
Menander, Rex statim mutatus.
Vocat ad se hominem amicè &
prehendit manum.

FABULA II.

Ventosa lingua: pedes fugaces.

VIATORES & LATRO.

Duo homines strenui faciebant iter, unus erat timidus, alter vero audax. Latro fit illis obviam, qui petit aurum minitans mortem. Promptus manu statim faciens impetum repellit vim vi atque invadit Latronem, nec opinum gladio, Et sese expedit acri manu. Præcone interfecto, socius imbellis venit, & educit enses, deinde abjecto pallio, clamat: Utinam ille est, jam effugium intelligat quos aggressus est. Tum qui consecraverat manum, dixit: minam saltem me tunc suspensisses his verbis, fuisset animus reputans vera. Nunc mitte gladium & veriosam pariter justificationem, ut possis desipere ignotos. Ego qui novi quantâ velocitate fugias, scio non esse fidendum tua virtuti. Fabula illi scribitur, cui magno animo est re prosperâ, jam fugit re periculosa.

Viam expediti pariter carpebant duo;
Imbellis alter, alter at promptus manu.
Occurrit illis Latro, & intemans necem
Aurum poposcit: Audax confestim irruens
Vim vi repellit, ac ferro incautum occubat,
Et vindicavit sese forti dexterâ.
Latrone occiso timidus accurrit comes,
Stringitque gladium, dein rejectâ penulâ:
Cedo, inquit, illum; jam curabo lentius
Quos adrentarit. Tunc qui depugnâverat: 10
Vellem istis verbis saltem adjuvisses modò,
Constantior fuisset vera existimans:
Nunc conde ferrum, & linguam pariter futilem,
Ut possis alios ignorantes fallere,
Ego qui sum expertus quantis fugias viribus, 15
Scio quod virtuti non fit credendum rursus.
¶ Illi adsignari debet hæc narratio
Qui re secundâ fortis est, dubiâ fugax.

ANNOTATIONES.

8. *Rejectâ penulâ.* Vestis densa ac vilis, quæ supra tunicam in itinere assumitur propter imbrem aut frigus.

18. *Qui re secundâ fortis est, dubiâ fugax.* Quod bene Nonnius:

Extra bella &c., lepus in discrimine pugna.
Et Tacitus:

Paganorum lixarumque ignavia, sed ante periculum proceræ manus.

FABULA III.

Sponte peccanti nullus est veniæ locus.

CALVUS & MUSCA.

Musca supponit caput nudum Calvi: hic comatus illam occidit. sibi infixit magni colapsum. Tunc illa ridens; voluisti, inquit, indicare necesse punishmentem aris perire?

Calvi momordit Musca nudatum caput;
Quam opprimere captans, alapam sibi duxit gravem,
Tunc illa irridens: Punctum volucris parvule
Voluisti morte ulcisci: quid facies tibi,

ANNOTATIONES.

5. *Volucris parvula.* Volucris, quasi volantis. Nam Musca insecti genus est, non volucris.

Injuriæ

Injuriz qui addideris contumeliam ?
Respondit: Mecum facile redeo in gratiam,
Quia non fuisse mentem lædendi scio:
Sed te contempti generis animal improbum,
Quæ delectaris bibere humanum sanguinem,
Optem necare, vel majore incommodo.

¶ Hoc argumentum veniam magè dari docet,
Qui casu peccat, quàm qui consilio est nocens:
Illum esse quavis poenâ dignum judico.

5 Quam sumes poenam de te qui
cumulavisti injuriam contume-
lia. Respondit, in eo pacem facile
mecum, quia novi non fuisse ani-
mum nocendi. Verum in animal
pestimum prolis abiecta, cui gra-
tiam est haurire sanguinem mor-
taliū, vellem te opprimere, vel
10 majori damno. Hac fabula innu-
it concedi potius veniam illi qui
errat fortuito, quàm cui rem est
consulto, quem existimò promereri
quodvis supplicium.

FABULA IV.

Feliciter sapit, qui alieno periculo sapit.

HOMO & ASINUS.

10 Quidā immolasset verrē quā sancto Herculi,
Cui pro salute vorum debebat sua,
Asello iussit reliquias poni hordei.

Quas aspernatus ille, sic locutus est:
Tuum libenter prorsus adpeterem cibum
15 Nisi qui nutritus illo est, jugulatus foret.

¶ Hujus respectu fabulæ deterritus
Periculosum semper vitavi lucrum.
Sed dicis: Qui rapuere divitias, habent.
Numeremus, agedum, qui deprensi perierint. 10
Majorem turbam punitorum reperies.
Paucis temeritas est bono, multis malo.

Cum quidam mactasset porcum
marem Herculi sancto, cui vens
erat voti ob suam incoluntatem.
Imperavit ut residuum hordei ap-
porteretur Asello. Quo repudiato,
5 ille dixit; Vicerer libenter prorsus
hoc hordeo, ni immolasses eum
qui hoc est saginatus. Deterritus
intuitu hujusce argumenti, fugi
perpetuo quantum plenum alea.
Verum objicis, qui corraserunt
opes, has possident. Agedum re-
censeamus, quot circumventi, ex-
ciniti sunt. Invenies majorem nu-
merum eorum qui dederint po-
nac. Audacia est utilitati non
multis, pluribus verò damno.

ANNOTATIONES.

1. Verrē Herculi sancto.] Sacrificabatur Aper
Herculi, ob devictum ab ipso Aprum Eryman-
theum, quem vivum humeris sustulit. Apud
Varronem Hercules vocatur sanctus pater, &
Propertius Herculem alloquens, ait:

Sancte pater salve, cui jam favet aspera Juno.

10. Deprensi.] Qui ob nimias opes variis
accusationibus circumventi, suppliciis fuerint af-
fecti. Respicit suorum temporum calamitatem,
quibus præsentissimum erat unicuique periculum
ex magnis divitiis, ut docent Tacitus & Sue-
tonius.

FABULA V.

Præjudicata opinio judicium obruit.

SCURRA & RUSTICUS.

PRavo favore labi mortales solent,
Et pro judicio dum stant erroris sui,
Ad poenitendum rebus manifestis agi.

Homines consueverunt falli gra-
tia perversa, & adduci ad poeni-
tentiam rebus evidentiis, dum
propugnant sententiam sui animi
hallucinantis.

Quidam nobilis potens opibus daturus ludos convocavit omnes, promissa mercede, ut quisque pro virili, apportaret aliquid novi. Conventere artifices ad certationem pramii. Inter quos Scurra quidam nobilis lepidus facetus, dixit se ostensorum genus spectaculi quod nunquam fuisset exhibitum in Scenâ. Vulgata fama excitat totam urbem, nec loca ante sola capiunt multitudinem. Postquam autem prodit in Theatrum solus sine ornatu, nullo socio, ipsa expectatio dedit attentionem. Hic statim depresso capite in sinum, jumulavit adeo genuini graminum Porci suâ voce, ut crederent verum porcellum latere sub toga, & imperarint excuti: quo facto ut inventum est nihil: illum cumulant plurimis laudibus, & excipiunt magnis acclamationibus. Agrestis videns id fieri, exclamat: certe non me superabit, & continuo promissa se imitaturum postridie similis vocem Porci. Accurritur majori numero; jam favor occupat animos, & venire, non qui spectarent, sed irriderent. Ambo subeunt Scenâ. Scurra grunnit primus, & excitat acclamationes, clamoresque. Tunc Rusticola fingens se occultare vestitus Porcellum, quem reverâ occultabat, vellicat aurem Porci latentis, & elicit dolore grunni-um nativum.

¶ Facturus ludos quidam dives nobilis, Proposito cum quos invitavit præmio, Quam quisque possit ut novitatem ostenderet. Venere artifices laudis ad certamina, Quos inter Scurra notus urbano sale, Habere dixit se genus spectaculi Quod in theatro nunquam prolatum foret. Dispersus rumor civitatem concitat: Paulò antè vacua turbam deficiunt loca. In scenâ verò postquam solus constitit, Sine apparatu, nullis adjutoribus, Silentium ipsa fecit expectatio. Ille in sinum repenti demisit caput, Et sic porcelli vocem est imitatus suâ, Verùm ut subesse pallio contenderent, Et excuti juberent: quo facto simul Nihil est repertum, multis onerant laudibus, Hominemque plausu prosequuntur maximo. Hoc vidit fieri Rusticus: Non me hercule Me vincet, inquit: & statim professus est Idem facturum meliùs se postridie. Fit turba major: jam favor mentes tenet, Et derisuri, non spectaturi sedent. Uterque prodit. Scurra digrunnit prior, Movetq; plausus & clamores suscitât. Tunc simulans sese vestimentis Rusticus Porcellum obtegere, quod faciebat scilicet, Sed in priore quia nil compererant, latens, Pervellit aurem vero quem celaverat, Et cum dolore vocem naturæ exprimit.

ANNOTATIONES.

4. *Facturus ludos quidam dives nobilis.* Non fuit semper penes Magistratus dare ludos populo, id etiam nobiles & potentes usurparunt, sive in funeribus, sive ut ambirent popularem auram, licet obrepere aut honores.

Ludos. Erant Romæ maxime duo ludorum genera. Alii Circenses fuerunt, alii Scenici. Circenses dicebantur, quod in Circo exhiberentur, Scenici quod in Scenâ, hoc est in umbra agerentur, & hi ingeniorum acumine & arte constabant. Plures numerantur ludorum Scenicorum species; Tragedia, Comœdia, Satyra & Mimus. Ibi loquitur Phædrus de Ludis Scenicis, & de Mimo.

8. *Scurra.* Qui risum excitat auditoribus, non habita ratione veritatis & dignitatis.

10. *Theatro.* In quo ludi Scenici repræsen-

tabantur. Figura erat in modum Hemicycli, cuius ab utroque cornu scenæ erant. Partes enim Theatri sunt. Scenâ, Orchestra, Proscenium & Pulpitum. Scenâ frons est Theatri. Proscenium, locus ante Scenam porrectus. Orchestra locus in quo Senatores spectaturi sedebant; apud Græcos vero saltationes in eo peragebantur. Pulpitum est in quo actores prodibant.

13. *Scenâ.* Proprie erat arborum in se cubantium concamerata condensatio. Nam priscis temporibus, ante usum Theatrorum, sub frondibus & umbraculis agebant ludos Scenicos. Quare Scenâ dicta est, inquit Cassiodorus, ab umbra Luci densissima, ubi à pastoribus inchoante vere carmina cantabantur. Nunc dicta est Theatri pars in qua vel Comœdia, vel Tragedia, aut Satyra exhibetur.

Adcla-

Adclamat populus: Scurram multò similiùs
Imitatum, & cogit Rusticum trudi foras.
At ille profert ipsum porcellum è sinu,
Turpemque aperto pignore errorem probans,
En hic declarat quales sitis iudices.

Adhuc supersunt multa quæ possim loqui,
Et copiosa abundat rerum varietas,
Sed temperatæ suaves sunt argutæ;
Immodicæ offendunt. Quare, vir sanctissime
Particulo, chartis nomen victurum meis,
Latinis dum manebit pretium literis,
Si non ingenium, certè brevitatem adproba,
Qui commendari tantò debet justius,
Quantò Poëtæ sunt molesti validiùs.

35 Plebs conclamat Scurram effu-
xisse multò meliùs, & voluit ru-
sticum ejici foras. Verùm hic edu-
cit Porcellum è sinu, convincens
illos erroris turpis prolato Porco.
En ille probat quales iudices sitis.
40 Restant adhuc plurima quæ pos-
sim scribere, & diversitas copiosa
rerum non deficit. Verùm sales
moderati conferunt ad delicias.
nimis verò, nausea sunt. Quo-
circa, Particulo vir integerrime,
cujus nomen vivet tandis in meis
scriptis, quandiu lingua Latina
erit aliquo in pretio, si non laudas
ingenium, lauda sane brevita-
tem, qua debet probari tantò
equius, quantò Poëta prolixiores
sunt incommodi.

FABULA VI.

Non omnia omnibus congruunt.

DUO CALVI.

INvenit Calvus fortè in trivio pectinem:

Accessit alter æquè defectus pilis:
Heia, inquit, est commune quodcumq; est lucri.
Ostendit ille prædam, & adjecit simul:
Superum voluntas favit, sed fato invido
Carbonem, ut aiunt, pro thesauro invenimus.

¶ Quem spes delusit, huic querela convenit.

Calvus reperit casu pectinem
in compito, intervenit alius pilis
aquè carens. Eja, ait, est com-
munis quacunque sit præda. Hic
exhibet inventum, & addidit:
5 Voluntas Deorum arrisit, verùm
fatis invidentibus, invenimus car-
bonem pro thesauro, ut dicitur.
Hac querimonia spectat ad eum
qui spe frustratus est.

FABULA VII.

Stulta superbia ridetur ab omnibus.

PRINCEPS TIBICEN.

UBI vanus animus aurâ captus frivola

Arripuit insolentem sibi fiduciam,
Facile ad derisum stulta levitas ducitur.

¶ Princeps tibicen notior paulò fuit,
Operam Bathyllo solitus in scenâ dare,
Is forte ludis, non satis memini quibus
Dum pegma rapitur, concidit casu gravi

1 Cum mens inanis, insolescens
favore vano, assumpsit sibi confi-
dentiam superbam, levissus ineptus
incurrit facile in risum omnium.
Auladus, cognomine Princeps,
erat alicujus nominis, quod sole-
bat præstare industriam Bathyllo in
5 Scenâ. Hic ludis, non satis scio
quibus, decidit imprudens casu
gravi dum tollitur pegma,

ANNOTATIONES.

5. *Bathyllo.*] Bathylus Pantomimus fuit, Moe-
cenatis libertus.

7. *Pegma.*] Machina est artificiosa, in qua

statuæ collocantur: erat variè adernata, pro
diversitate argumenti.

Nec

et suis rupta Tibiam lavam, cum
petrus optasset amittere ambas
dexterat. Elatus inter manus, &
querens plurimum, effertur in
ades. Aliquot menses abeant,
dum curatio adducitur ad sani-
tatem. Tunc pro more spectanti-
um visus est hic lepidus homo de-
esse, cujus fano ardor saltantium
solebat excitari. Quidam haud
ignobilis erat daturus ludos, &
Princeps Tibicen incipiebat am-
bulare. Illicet hunc mercede &
precibus, qui in conspectum pro-
dires saltemmodo ipso die ludorum.
Ut statim venit, rumor spargi-
tur in Theatro de Tibicine. Qui-
dam contendens illum esse fato
functum; quidam contra, statim
se ostensurum. Demisso aulao,
factis tonitribus, Dii sunt locuti
modo vulgari. Chorus & canti-
cum usitatum tunc temporis im-
posuit tibicini reduci, cujus hic
fuit sensus: Latere incolumis
Roma salvo principe. Applau-
sum est; Tibicen protendit ma-
nus, credit amicos sibi gratulari.
Equites subdolanatur illius erro-
rem ineptum,

Nec opinans, & sinistram fregit tibiam,
Duas quum dexterat maluisset perdere.
Inter manus sublatus & multum gemens. 10
Domum refertur. Aliquot menses transeunt
Ad sanitatem dum venit curatio.
Ut spectatorum mos est, & lepidum genus,
Desiderari coepit, cujus flatibus
Solebat excitari saltantis vigor. 15
Erat facturus ludos quidam nobilis,
Et incipiebat Princeps ingredier: eum
Adducit pretio, precibus, ut tantummodo
Ipso ludorum ostenderet sese die.
Qui simul advenit, rumor de tibicine 20
Fremat in theatro: quidam affirmant mortuum,
Quidam in conspectum proditurum sine morâ.
Aulaeo misso, devolutis tonitribus,
Dii sunt locuti more translatitio.
Chorus reducto tunc & notum canticum 25
Imposuit, cujus hæc fuit sententia:
Latere incolumis Roma salvo Principe.
In plausus confurrectum est, jactat basia
Tibicen, gratulari fautores putat.
Equester ordo stultum errorem intelligit,

ANNOTATIONES.

8. Sinistram fregit tibiam duas cum dexterat
maluisset perdere.] Ludit Phædrus in voce Ti-
bia. Cum enim dicit sinistram fregit Tibiam,
intelligit pedem sinistram: cum vero addit ista
verba; duas cum dexterat maluisset perdere,
debent referri ad Tibias quibus excitabat saltan-
tium vigorem. Sic in Eunuchi titulo apud Te-
rentium legitur, eam fabulam actam fuisse titius
duabus dextris. Quod ut clarius fiat, res paulo
altius est repetenda. Adhibebantur olim Tibiæ
in ludis scenicis, ad exhilarandos animos. Erant
dextræ, erant sinistræ Tibiæ. Quid autem
dextræ, quid sinistræ, ambigitur. Scaliger
vult dextras & sinistras appellari ab lateribus unde
inflarentur. Victorius autem aliter sentit.
Vocabantur, inquit, Tibia dextra quia dextra parte
aris & manus tenebantur: eodemque pacto sinistra,
qua contraria parte aris, & manus inflarentur.
Tibicen autem dicebatur dextris & sinistris, &
duabus dextris uti, qui simul ambas inflaret. Sinis-
tra gravem sonum reddebant, dextra acutum, ut-
pote variis organis, & inaequalibus feraminibus di-
stincta.

23. Devolutis tonitribus.] Quæ vocabantur
& Claudiana; quia Claudius Pulcher instituit,
ut ludis post Scenam conjectus lapidum ita fie-
ret, ut veri tonitru sonum imitaretur. Nam an-

tea leves admodum, & parvi sonitus fiebant,
cum clavi & lapides in labrum æneum conjece-
rentur.

24. Dii sunt locuti.] Ut præsentia Deorum
sentiretur magis, devolvebant tonitrua, & Dii
loquebantur. Unde natum istud, Deus dicitur
jurare. Deus est Machina. Inducebantur autem
Dii cum dignus aliquis vindice nodus incidisset.
Mare translatitio.] Non sibi nativo & pro-
prio.

25. Chorus.] Multitudo canentium & saltan-
tium cum tibicine.

Reducto tunc & notum canticum.] Verior
hæc videtur lectio, quamquam & aliam probem.
Tunc chorus ignotum mox reducto canticum inso-
nuat. Cum enim Princeps Tibicen derentus fu-
isset lecto propter acceptum vulnus, poterat
nescire canticum in honorem Imperatoris. Or-
doque horum verborum talis est: Tunc chorus
insonuit canticum ignotum reducto Principi Ti-
bicini. Quo factum est ut erraverit vehemen-
ter, sibi dictum putans, quod imperatori dice-
batur.

28. Jactat basia.] Id est, adorat populum.

30. Equester ordo.] Erat in Theatro certus
equestri ordini assignatus locus.

Magnoque

Magnoque risu canticum repeti jubet,
Iteratur illud; homo meus se in pulpito
Torum prostermit; plaudit inludens eques;
Rogare populus hunc coronam existimat.
Ut verò cuneis notuit res omnibus,
Princeps ligato crure niveâ fasciâ,
Niveisq; tunicis, niveis etiam calceis,
Superbiens honore divinæ domûs,
Ab universis capite est protrusus foras.

35

Et effusi in risus imperant iterari
canticum. Repetitur. Mens homo
se totum prostermit in pulpito.
Equeſter ordo irridens conſurgit in
plauſus. Populus credit illum po-
ſtulare coronam. Cum autem res
fuit cognita omnibus cuneis,
Princeps crure revincto fasciâ
candida, veste candida & soccis
candidis, inſoleſcens majeſtate do-
mûs imperatoria, pulſus eſt ca-
pite foras ab omnibus.

ANNOTATIONES.

32. In pulpito.] Pulpitum, pars Theatri ubi
perionæ canere, agereque fabulam solebant.

35. Cuneis.] Erant ſpectatorum ſedilia in
Theatro, ubi ſedebat populus.

FABULA VIII.

Fugit irreparabile tempus.

OCCASIO DEPICTA.

CURſu volucris pendens, in novaculâ,
Calvus, comosâ fronte, nudo corpore,
Quem ſi occuparis, teneas; elapſum ſemel
Non ipſe poſſit Jupiter reprehendere:
Occaſionem rerum ſignificat brevem.

Effectus impediret ne ſegnīs mora,
Finxere antiqui talem effigiem temporis.

5

Homo calvus gradens ſuper
novacula curſu volucris, nudis
membris, & occipite crinito.
Quem ſi arripias, poſſidebis; ſi
ſinas elabi ſemel, non ipſe Jupiter
valeat occupare. Hæc pictura
demonſtrat Occaſionem rerum eſſe
momentaneam. Priſci pinxerunt
talem imaginem temporis, ne cur-
ſuſ pigra moraretur eventus.

ANNOTATIONES.

Hæc non eſt fabula, ſed *ſatyræ*. Eſt enim
occaſionis deſcriptio, quam invenies apud Auſo-
nium Epigrammate undeciſimâ.

1. Pendens curſu volucris in novacula.] Id eſt,
tantâ velocitate, ut poſſet incedere in nova-
cula.

FABULA IX.

Ne ſus Minervam.

TAURUS & VITULUS.

ANGUſto in aditu Taurus luſtans cornibus,
Quum vix intrare poſſit ad præſepia,
Monſtrabat Vitulus quo ſe pacto plecteret:
Tace, inquit, antè hoc novi quàm tu natus es.
Qui doctiorem emendat, ſibi dici putet.

5

Bos enixus cornibus in tranſitu
arcto, cum vix poſſet ingredi in
Bovile, vitulus oſtendebat quomo-
do ſe plecteret. Sile, ait, ſcio id
antequam fuiſſes procreatus. Sibi
id pro dicto habeat, qui doctet pe-
riorem.

FABULA

FABULA X.

Omnia fert ætas.

VENATOR & CANIS.

*Cum Canis acer prastitisset semper suam operam hero contra can-
 elas celeres feras, cepit deficere
 atate devexâ. Commissus vero
 festea in pugnam cum Apro hir-
 suto, corripuit illius aurem; ve-
 rum reliquit prædam dentibus
 adestis carie. Hic tum Venator
 moestas increpabat canem: cui
 senex Canis ailatrans: Animus
 meus non defuit tibi, sed meæ vi-
 res. Probas quod fuimus; jam
 vituperas quod non sumus. O Phi-
 lete, iudicas rectè quare finxerim
 istud.*

ADversus omnes fortis veloces feras
 Canis quum domino semper fecisset satis,
 Languere cepit annis ingravantibus,
 Aliquando objectus hispidi pugnae suis,
 Adripuit aurem: sed cariosis dentibus
 Prædam dimisit. Hic tum Venator dolens,
 Canem objurgabat: cui senex contra latrans:
 Non me destituit animus, sed vires meæ.
 Quod fuim⁹ laudas, jam damnas quod non sumus.
 ¶ Hoc cur, Philete, scripserim pulchrè vides.

ANNOTATIONES.

7. Senex latrans.] Latrantem, pro Cane dixit,
 ut supra Lanigerum, pro Agno: Barbatum, pro
 Capro: Senescètem, pro equo.

10. Hoc cur scripserim vides.] Nempe quia se-
 nex sum, & annorum deprædationem ac damna
 sentio.

PHÆDRI LIBERTI Liber Quintus ex-
 plicit feliciter.

INDEX

INDEX VOCABULORUM.

*Prior numerus Fabulae Librum. Alter Fabulam.
Tertius vero Fabulae cujusque Versum denotat.*

A

- A** Catena, 3. 7. 16
 A coena, 2. 8. 20
 A crocodilis, 1. 25. 4.
 A despectis, 3. 2. 1
 à divo Augusto, 3. 10. 39
 à feminis, 2. 2. 1
 à furibus, 3. 7. 10.
 à Jove, 1. 2. 11
 à liberto, 3. 10. 11
 à me, 4. 20. 5
 à negotiis, 3. prolog. 2
 à noxiorum insolentis, 4. 25. 32
 à pristina consuetudine, 4. 12. 6
 à quo, 1. 3. 11
 à quodam, 3. 20. 8
 à radicibus, 3. 10. 49
 à suis, 4. 17. 16
 à summo Jove, 4. 19. 11
 à Superis, 1. 17. 9
 à te, 1. 1. 8
 Ab alia, 1. 30. 4.
 ab alio, 1. 4. 4
 ab aquila, 1. 9. 3
 ab ara, 1. 28. 8
 ab astris, 2. 6. 12
 ab homine, 1. 22. 1
 ab hostibus, 4. 5. 7
 ab humeris, 2. 5. 12
 ab illis, 1. 30. 6
 ab improbis, 1. 8. 1
 ab omni injuria, 1. 31. 9
 ab ipso, 4. 21. 22
 ab ove, 1. 17. 2
 ab universis, 5. 7. 44
 abdidisset, 2. 6. 5
 abditos, 4. 19. 4
 abelto, 3. prolog. 61.
 abit, 3. 19. 9
 abeunt, 3. 2. 7
 abierunt, 4. 19. 16.
 abiturus, 4. 19. 16
 abire, 1. 16. 5 : 1. 8. 3 : 3. 7. 25
 abjiciet, 4. 4. 42
 abjecit, 4. 1. 4
 abigeris, 4. 23. 15.
 abriperent, 4. 17.
 absentis, 4. 21. 21.
 abstitite, 3. 2. 18
 absolvar, 3. 9. 4
 abstuleris, 1. 8. 12
 abstulit, 1. 5. 11
 abundat, 5. 5. 41
 abundet, 3. 25. 6
 accedit, 2. 8. 22
 Accedit ad lectem, 3. 10. 26
 accessit alter, 5. 6. 2
 accessit, 2. 6. 2
 accendit, 4. 10. 1
 accenderet, 3. 19. 4
 accensa magis est, 3. 16. 8
 accendi, 4. 10. 13
 accidat, 4. 17. 19
 accipere, 3. 5. 5
 accipias, 2. prolog. 11
 accipimus, 1. 26. 11
 accipies, 3. 5. 7
 accipiens, 3. 8. 8
 accipite, 3. 13. 9
 acceperint, 4. 4. 11
 accepit, 4. 22. 12
 accepta, 4. 21. 5.
 accessum, 2. 1. 10
 acer, 3. 7. 18
 acerbam, 4. 2. 4
 acerbum, 3. 16. 3
 accidere, 3. prolog. 25.
 accipiter, 1. 9. 6
 accommodat, 3. 16. 1
 accurrit, 5. 2. 7
 accusator, 3. prolog. 42.
 accusatores, 3. 10. 34
 acquisivit, 1. 14. 4
 acriter, 4. 21. 1
 acuatque, 2. prolog. 4.
 Ad animum, 3. 19. 10
 ad aures, 2. 9. 12
 ad Centumviros, 3. 10. 35.
 ad certamina, 5. 7. 5
 ad coenam, 1. 26. 3
 ad coenam promitte, 4. 24. 15
 ad cogitandum, 3. 14. 13
 ad consulendos, 3. 3. 6
 ad cubile, 2. 4. 12
 ad derisum, 5. 7. 3
 ad eum, 1. 21. 5
 ad fabellam, 5. 1. 9

A

ad fa-

I N D E X

- ad faciem, 4. 16. 5
 ad fallaciam, 1. 31. 5
 ad fontem, 1. 12. 3
 ad forum, 3. 13. 3
 ad hostem, 4. 3. 5
 ad januam, 4. 22. 30
 ad illos, 1. 14. 17
 ad imam, 2. 4. 3
 ad Junonem, 3. 18. 1
 ad Jovem, 1. 2. 22.
 ad lanium, 3. 4. 1
 ad lectum, 3. 10. 16
 ad legendum, 3. prolog.
 63
 ad lumen, 4. 10. 2
 ad me, 4. 23. 11
 ad meos hausit, 1. 1. 8
 ad necem, 2. 8. 6
 ad nidum, 2. 4. 6
 ad nostrum caput, 1. 30.
 11
 ad patrem, 3. 8. 9
 ad perniciem, 1. 20. 2
 ad perniciem multos, 3.
 5. 1
 ad poenitendum, 5. 5. 3.
 ad præsepe, 2. 8. 22
 ad præsepia, 5. 9. 2
 ad proprium genus, 1. 3.
 10
 ad querelam, 3. 18. 15
 ad regem, 3. prolog. 29.
 ad rivum, 1. 1. 1
 ad sanitatem, 5. 7. 12
 ad se, 3. prolog. 47.
 ad se recepit, 4. 21. 23
 ad fidera, 1. 6. 4
 ad speluncam, 4. 19. 3
 ad splendorem, 3. 12. 5
 ad studium, 3. prolog. 10
 ad villam, 3. 10. 19
 adclamat, 5. 5. 34.
 addideris, 5. 3. 5
 addidit, 1. 14. 13
 adducit, 5. 7. 18
 adeo, 1. 4. 7
 adfectare, 3. 18. 14.
 adfert, 2. 8. 11
 adfertur, 3. 7. 21
 adlata, 3. 10. 29
 adficietur, 1. 5. 10
 adficiuntur, 1. 11. 10
 adfluens, 5. 1. 20
 adgressa est, 3. 16. 10
 adhuc, 3. 1. 2
 adhuc supersunt, 5. 5. 5
 adjiciam, 4. prolog. 10
 adjecit, 3. 10. 15
 adeunt, 4. 17. 22
 adeptus, 1. 31. 11
 adjutoribus, 5. 5. 14.
 aditum, 4. 17. 22
 aditu, 5. 9. 1
 adjuvare, 4. 23. 19
 adjuvaret, 3. 10. 40.
 adjuvat, 1. 8. 2
 adjuvisses, 5. 2. 11
 adluserit, 3. 19. 12
 admirabilem, 3. 18. 3
 admirator, 4. 21. 21
 admirans, 3. 17. 5.
 admiratus fuerat, 5. 1.
 20
 admonere, 3. 10. 54
 admonet, 3. 17. 13
 admonuit, 1. 11. 4
 admonebit, 4. 3. 12
 admovere preces, 4. 25.
 20
 admovit preces, 1. 19. 6
 admota prece, 3. 16. 7
 admoto ubere, 3. 15. 7
 adnatant, 1. 2. 19
 adpetit, 1. 4. 1
 adpetit dente, 4. 7. 1
 adpetebat, 4. 2. 2
 adpeterem, 5. 4. 5
 adproba, 5. 5. 46
 adprobaret, 4. 4. 28
 adprobavit, 4. 24. 11
 adripuit aurem, 5. 10. 5
 adriterit, 4. 20. 4
 adscribere, 4. 2. 6
 adscribi, 4. 16. 17
 adscripserunt, 5. 1. 6
 adscriptus, 4. 10. 8
 adsequi, 4. 1. 2
 adsequar, 3. 9. 3.
 adsignari, 5. 2. 17
 adsignate, 4. 4. 37
 adsiluit, 2. 5. 20
 adsiluit, 4. 1. 5
 adfuevi, 4. 7. 7
 adfuevit, 1. 16. 5
 adfuetam, 3. prolog. 15.
 adfunt, 4. 21. 16
 adtentarit, 5. 2. 10
 adtrahit, 4. 17. 9
 adtributum est, 4. 19. 12
 advenit, 5. 7. 20
 advenerit, 1. 16. 7
 adverso, 2. 8. 16
 adversus, 5. 10. 1
 advocavit fidem, 4. 4. 20
 advocata, 1. 14. 13
 advolant, 2. 7. 7
 advolavit, 3. 16. 17
 adultam, 3. 10. 23
 adulteram, 3. 3. 9
 adulterum, 3. 10. 16.
 ædes, 3. 9. 2
 Ætæ, 4. 6. 12
 Ægæa, 4. 6. 19
 ægre, 4. 5. 3
 æmulatio, 2. 9. 7
 æquassent, 4. 15. 3
 æqualiter, 4. 4. 9
 æquitatis, 4. 14. 5
 æque, 5. 6. 2
 æquo animo, 1. 26. 12
 Æquis, 1. 2. 1
 Æsopias, 5. Prolog. 11.
 Æsopus, 1. 2. 9 : 13. 3 :
 1. 6. 2 : 2. 2. 4 : 3. 19. 1
 Æsopus auctor, 1. pro-
 log. 1.
 Æsopæ, 4. 20. 4
 Æsopifabula, 1. 10. 3
 Æsope,

VOCABULORUM.

- Ælope, 3. 19. 8
 Ælopi genus, 2. prolog. 1
 Ælopi nomen, 5. 1. 1
 Ælopi stylo, 3. Prolog.
 30.
 Ælopo, 2. 9. 1.
 Ælopo quidam, 3. 5. 2
 Ælopum, 3. 14. 2.
 Ælopus ibi, 3. 3. 14
 ætate, 4. 23. 18
 æstimo, 3. 4. 5
 æstimantes, 4. 17. 16
 æstuantem, 2. 5. 16
 ætatem, 3. 10. 24
 ætatis, 2. 2. 3
 æterna in basi, 2. 19. 2
 æternam famam, 3. pro-
 log. 54.
 ævum, 4. 19. 10
 ævum sollicitum, 1. 31. 7
 ævi, 4. 25. 15
 Affectus, 3. Prolog. 37.
 affirmat, 3. 3. 9
 affirmant, 5. 7. 21
 affirmavit, 1. 17. 5
 afflictis, 1. 2. 28
 Agellos, 4. 4. 23
 agere, 3. 17. 13
 agere gratias, 2. 8. 15
 age, 3. 7. 25
 agedum, 5. 4. 10
 age porro, 3. 15. 11
 agit, 4. 19. 2
 agens, 2. 5. 3
 agendo, Ibid.
 agi, 4. 12. 3
 agi ad poenitendum, 5.
 5. 3
 aggeras, 4. 19. 23
 aggravant, 3. 3. 13
 aggressa est, 3. 16. 10
 agmine, 5. 1. 23
 agnoscit, 2. 5. 19
 agnoscere, 1. 22. 10
 agnus, 1. 1. 1
 agno, 3. 15. 1
 agnos, 3. 3. 5
 agrestes, 3. 2. 3
 agros, 4. 4. 38. & 42
 ais, 4. 6. 17
 ait, 1. 30. 3, &c.
 aiunt, 5. 6. 6
 alapam, 5. 3. 2
 alapæ, 2. 5. 22
 albus, 3. 15. 10
 alueris, 4. 10. 16
 ales, 1. 13. 8
 alienum, 1. 4. 1
 alienum moribus, 4. 4.
 40
 alienis, 1. 3. 1
 aliquando, 3. 14. 12
 aliquis, 3. Prolog. 52.
 aliquæ, 3. Prolog. 8.
 aliquid, 4. 17. 16, & 19
 aliquot, 5. 7. 11
 aliquot domus, 3. 19. 3
 aliquot secutis, 4. 1. 7.
 alius 3. Prolog. 42, 43
 alium, 1. 2. 22
 alio, 1. 4. 4
 alii, 3. 2. 3, 4
 alii simul, 4. 9. 5
 aliorum, 4. 25. 25
 aliorum vires, 4. 25, 26
 alios, 1. 29. 2
 alios fallere, 5. 2. 14
 aliis, 1. 9. 1.
 aliis 2. 5. 4
 aliamque, 1. 4. 4
 alia plagæ, 3. 30. 11
 aliud quicquam, 2. Pro-
 log. 2.
 allicit, 2. 3. 7
 alligant, 3. 7. 18
 alta, 2. 8. 25
 alta quercu. 3. 13. 1
 alta in vinea, 4. 2. 1
 alter, 2. 7. 3
 alter occuparat, 2. 9. 5
 alterius, 3. 10. 55;
 alterius periculo, 4. 8. 2
 alteri, 3. 3. 13
 alteram, 4. 4. 5
 alticinctis, 2. 5. 11
 altiore, 4. 8. 4
 altis, 2. 6. 12
 altius, 4. 19. 2
 alveos, 3. 13. 9
 alveolo, 2. 5. 15
 alvi, 4. 3. 9
 ament, 2. 2. 2
 amentur, 2. 2. 2
 amanti, 3. 10. 16
 ambæ, 2. 2. 5
 ambitio, 3. 10. 56
 ambos, 3. 8. 13
 amicus, 4. 11. 7
 amici, 3. 9. 1
 amice. 3. 7. 17 : 4. 8. 8
 amicis, 3. Prolog. 13 :
 3. 9. 7
 amittit, 1. 4. 1 : 1. 10. 2
 amisi, 2. 7. 12
 amisit, 1. 21. 1
 amissi, 3. 11. 3
 amplexus 3. 8. 12
 Amphoram, 3. 1. 1
 An, 1. 23. 4 : &c.
 Anacharsis, 3. Prolog. 53
 angulo, 4. Prolog. 7.
 angustam, 3. 9. 6
 angusto, 5. 9. 1
 anhelans, 2. 5. 3
 animadvertit, 2. 8. 13
 anima, 3. 1. 5
 animal, 5. 3. 8
 animus, 5. 7. 1 : 3. 7. 25 :
 3. Prolog. 3 : 2. 9. 13
 animi, 5. Prolog. 7 : 3.
 Prolog. 48.
 animum, 1. 11. 15 : 3.
 Prolog. 14.
 animo, 3. 14. 12 : 1. 26. 12
 animos, 2. 2. 5
 annos, 2. 2. 4
 annis, 1. 21. 3 : 4. 1. 1 :
 5. 10. 3
 ante,

I N D E X

- ante, 1. 1. 10: 4. 9. 3: 4. 17. 28.
antehac, 3. 1. 6
antequam, 5. 9. 4
antidotum, 1. 14. 3
antidoto, 1. 14. 8
antiqua, 4. 21. 18
antiqui, 5. 8. 7
antiquis, 4. 4. 25
anus, 2. 2. 9: 3. 1. 1
anum, 4. 17. 20
aper, 1. 21. 5: 2. 4. 22: 1. 29. 9: 4. 3. 2
aprum, 2. 4. 9
apro, 1. 29. 9
apertum est, 3. 13. 14
aperto, 5. 5. 37
apes, 3. 13. 1
apibus, 3. 13. 12.
apothecam, 4. 4. 25
Apollo, 3. Prolog. 58.
Apollinis, 3. 16. 12
apparatu, 5. 5. 14: 4. 24. 21
apparebunt, 4. 25. 33
aqua, 1. 14. 7
aquæ, 4. 8. 8
aquam, 1. 1. 6
aquilâ, 1. 9. 3
Aquila, 1. 28. 3. 11: 2. 4. 1. 15. 21.
Aquilæ, 3. 18. 11
Arâ, 1. 28. 8: 4. 10. 1
aras, 4. 23. 5
aranea, 2. 8. 23
arborem, 1. 28. 9.
arbore, 1. 13. 4
arbores, 1. Prolog. 6: 3. 17. 2.
arbitrio, 3. 18. 10
arca, 4. 11. 2
arcem, 1. 2. 5
arctos, 4. 5. 2
arcum, 3. 14. 5. 10
Ardelionum, 2. 2. 1
ardebat, 3. 16. 15
ardentem, 1. 28. 8
arguis, 3. 11. 6
arguebat, 1. 10. 4
argento, 5. 1. 7
argenteam, 4. 5. 22
argumentum, 4. 15. 7
argumento, 4. 7. 2
Argus, 4. 7. 9
argutia, 5. 5. 3
arida, 1. 6. 8
arripuit, 5. 6. 2
artis, 1. 14. 11
artium, 3. Prolog. 20
arte, 2. 9. 13
artifices, 5. 5. 7
Artus, 4. 6. 15
ascendit, 4. 21. 9
asellus, 1. 29. 4
asellum, 1. 15. 4
afello, 5. 4. 3
afello comite, 1. 11. 3
Asiæ, 4. 21. 4
asinus, 1. 21. 8
asino, 1. 15. 6
asinum, 1. 11. 11
aspero, 1. 2. 24
asperam, 3. 7. 12
aspernatus, 5. 4. 4
assem, 3. 5. 3
aspexit, 3. 10. 29
aspicit, 3. 7. 15
altris, 2. 6. 12
At, 1. 15. 7. & alibi.
Athenæ, 1. 2. 1
Athenas, 4. 4. 13
atque, 1. 2. 13. & alibi.
atque ita, 2. 5. 11.
atriensibus,
attende, 2. Prolog. 14.
attendere, 2. 5. 6
attestatur, 1. 10. 3
Atticus, 3. 14. 1
Attici, 2. 9. 1
Attici, 4. 4. 32
attingere, 1. 4. 7
avare, 4. 19. 4
avaris, 1. 27. 1
auctor, 3. 15. 18
auctor Æsopus, 1. Prolog. 1.
auctoris, 2. Prolog. 7
auctores, 3. Prolog. 57
auctoritatis, 5. 1. 3
auctoritate, 4. 24. 10
audaciam, 3. 5. 9
audacter, 2. 1. 9
audacem, 4. 6. 8
audet, 5. 1. 25
audebat, 3. Prolog. 36
audis, 4. 19. 20
audierat, 2. 3. 3.
avertit, 4. 11. 6
avertendum, 3. 3. 8
aufer, 3. 6. 8
augurium, 3. 18. 12
Augusto, 3. 10. 39
avi, 3. 18. 3
avibus, 1. 4. 5
aviditas, 1. 3. 8
aviditas dives, 2. 1. 12
avida, 2. 1. 4
avidis, 1. 13. 11
aulæo, 5. 7. 23
aura, 5. 7. 1
auras, 2. 6. 7
auris, 3. 10. 51
aurem, 2. Prolog. 6
aurem pervellit, 5. 5. 32
aures, 2. 9. 12
auribus, 3. Prolog. 7.
aurículas, 1. 1. 6
aurum, 1. 27. 7: 4. 19. 7
aut, 3. 10. 57. & alibi.
autem, 3. 3. 9
auxilium, 3. 16. 9
auxilium me, 3. 3. 7
auxilium petit, 3. 3. 4
auxilio, 4. 25. 16
auxilia, 1. 31. 2

VOCABULORUM.

B

Bajulantem, 3. 10. 5
balanti, 3. 15. 1
barbam, 4. 15. 1.
barbatus, 4. 4. 10
barbarum, 4. 6. 11
basi, 2. 19. 2
basia, 5. 7. 28
Bathyllo, 5. 7. 5
beneficium, 4. 25. 18
beneficium vanum, 1. 22. 8.

benevolentiam, 3. 15. 16
benignitas, 1. 23. 7
bestias, 1. 11. 8
bibere, 1. 14. 9
bibere, 1. 20. 5
bibere in Nilo, 1. 25. 3
bibamus, 3. 16. 15.
bibisset, 1. 12. 3
bibenti, 1. 1. 6
bilinguis, 2. 4. 25
binas, 1. 15. 7
bipenni, 4. 6. 7
bis, 1. 8. 2
bis mori, 1. 21. 12
blanditiæ, 1. 19. 1
bona, 3. 10. 37
bonam, 3. 1. 5
bonas, 2. Prolog. 11
boni, 3. 4. 1
bonis, 1. 3. 1
bonis præsentibus, 5. 1. 8
bono, 5. 4. 12
bonum, 1. 2. 29
bonus, 4. 10. 21
bonitas, 4. 25. 17
bonitas aquæ, 4. 8. 8
bos, 2. 8. 5
bovem, 1. 24. 8
bove, 1. 24. 5.
boves, 2. 8. 21
Bobus, 2. 8. 15
bovili, 2. 8. 4

breve, 1. 19. 6
brevem, 5. 8. 5
brevis, 3. 4. 2
brevis docebo, 3. Pro-
log. 35
brevitas, 2. Prolog. 12
brevitatis, 4. 25. 8
brevitatem, 5. 5. 46
brevitate, 3. 10. 60
breviter, 3. 7. 1
brevius, 3. 19. 6
bruma, 4. 23. 18
Bŭbulcus, 2. 8. 11

C

CAcant, 4. 17. 25
Cadis, 4. 5. 25
cæcâ, 4. 19. 17
cæco, 2. 8. 3
cædem, 2. 7. 8
cæde, 1. 11. 11
cæde patris, 4. 6. 16
Cæo, 4. 21. 8
Cæsar, 2. 5. 19
Cæsar Tiberius, 2. 5. 7
calamitas, 1. 3. 16
calamitatem, 3. Pro-
log. 41
calamo, 4. Prolog. 2
calceandos, 1. 14. 16
calceis, 5. 7. 42
callidi, 4. 1. 9
calumniæ, 3. 10. 42
calumniamque, 3. Pro-
log. 38
calumniator, 1. 17. 2
calumniari, 1. Pro-
log. 5.
calvus, 2. 2. 8
calvus fortè, 5. 6. 1
calvus, 5. 8. 2
calvi, 5. 3. 1
calculus, 1. 21. 9
cameræ, 4. 24. 29
Campum, 1. 12. 8

candore noto, 3. Prolog. 64
canens, 4. 21. 5
canis, 1. 4. 2
canis, 1. 17. 2
canis, 1. 25. 5.
canis parturiens, 1. 19. 3
canis vehementis, 2. 3. 1
cani, 1. 23. 3
canem, 5. 10. 7
canes, 1. 25. 3
canes elusit, 1. 12. 9
canes currentes, 1. 25. 3
canum, 1. 12. 11
canibus, 2. 3. 5
canibus anum, 4. 17. 19
capacis, 4. 5. 9
canticum, 5. 7. 25. 26
cantus lusciniæ, 3. 18. 2
cantus, 3. 16. 11
cantu saxa, 3. Prolog. 59
canos, 2. 2. 10
capella, 1. 5. 3
capella barbam, 4. 15. 1
capellas, 3. 15. 1
capere, 3. 16. 5
capi, 4. 19. 8
capiat, 2. Prolog. 6
capiant, 4. 5. 1
caperis, 5. Prolog. 10
capi, 1. 15. 6
capi cibo, 1. 23. 4
capi meritis, 3. 15. 19
captus, 5. 7. 1
capti, 4. 6. 8
captas, 4. 7. 6
captant, 1. 29. 1
captans, 5. 3. 2
capillos, 2. 2. 7
caput, 1. 2. 17
caput, 1. 8. 11
caput ita, 1. 3. 11
caput, 3. 3. 7
caput, 5. 3. 1
capite, 4. 25. 6
cap. est protrusus, 5. 7. 44
capite humano, 3. 3. 5

INDEX

- capita, 1. 14. 13
capitibus 4. 6. 5
carbonem, 5. 6. 6
caret, 1. 20. 1
careas, 4. 19. 10
cafebunt, 4. 17. 34
cariosis, 5. 10. 5
carminis, 3. Prolog. 3.
carnis mæx, 1. 25. 9
carnem, 1. 4. 2
carperent, 1. 28. 4
carpere, 2. 9. 17
carpens, 3. 8. 9
caseum 1. 13. 3
caseum emisit ore, 1.
13. 10
Cassandræ, 3. 10. 4
casus 2. 7. 10.
casu, 4. 21. 26
casu gravi, 1. 21. 2
casu, 5. 7. 7
casu peccat, 5. 3. 12
castæ mulieris, 3. 10. 14
cista oscula, 4. 23. 8
catenâ, 3. 7. 13.
cathedra, 3. 8. 4
Cato, 4. 7. 21
Catulos, 1. 19. 7
Catulos Vulpinos, 1. 28. 3
Catulis, 2. 4. 24
caudam, 3. 18. 8
cavere, 1. 9. 1
cavernam, 2. 4. 2
causa, 3. Prolog. 6.
causâ sed, 3. 3. 2
causâ mali, 3. 10. 44
causâ meâ, 1. 22. 4
causam, 1. 6. 6
causam intelligit, 3. 14. 8.
causam cum perorâ-
sent, 1. 10. 7
causam dixit, 3. 17. 6
causam iurgii, 1. 1. 4
causam scribendi, 5.
Prolog. 9.
causam tuentes, 3. 10. 38
causis, 1. 1. 15
cautis, 1. 25. 10
cavo, 2. 4. 17. 3. 16. 17
cavo ramo, 3. 16. 5
cavos, 4. 6. 3
cedo, 5. 2. 9
cedo invidiæ, 3. 9. 4
cedam loco, 1. 19. 10
celaverat, 5. 5. 32
celans, 2. 2. 4
celebres nuptias, 1. 6. 1
celeri, 4. 17. 6
celerius, 4. 25. 14
celeritate pennar, 1. 31. 4
celeriter, 1. 13. 10
celsa populus, 3. 17. 4
celsa arbore, 1. 13. 4
celsâ cervice, 2. 7. 4
celsis cornibus, 4. 8. 11
Censores, 4. 9. 5
centena, 4. 5. 12
centum, 2. 8. 18
centumviros, 3. 10. 35
cepi prædam, 4. 4. 8
ceperat animos, 2. 2. 5
cepero, 4. 25. 14
cepissent 1. 5. 5
Ceris, 3. 13. 9
cerebrum, 1. 7. 2
cernens, 4. 1. 9
certamina, 5. 5. 7
certarent, 1. 30. 5
certatim, 1. 2. 19
certatim ruunt, 5. 1. 3
certa ratio, 5. Prolog. 9.
certæ, 2. 5. 21
certo pretio, 4. 24. 6
certumque, 3. 10. 43
certis mensibus 3. 15. 5
certè, 1. 21. 12
certè quo, 3. Prolog. 32.
certè brevitatem, 5. 5. 46
cervice, 2. 7. 4
cervus, 1. 12. 3. 1. 16. 3
cervi, 2. 8. 25
cervum, 1. 5. 5
cessarunt, 1. 9. 5
ceteri, 4. 21. 24
ceteros 4. 24. 29
cetera 4. 5. 36
charitatem, 3. 8. 13
chartas, 5. Prolog. 18
chartis, 5. 3. 44
chorus, 5. 7. 25
chorum, 3. Prolog. 20
Cibellæ, 3. 17. 4
Cybeles, 4. 1. 4
cibus, 3. 12. 6
cibi, 1. 27. 7
cibi res, 4. 7. 4
cibum, 1. 4. 6
cibum appeterem, 5. 4. 5
cibo, 1. 23. 4
cibo intrito, 1. 26. 7
cibo vescatur, 2. 6. 31
cibo largo, 3. 7. 14
cibo tenui, 4. 12. 7
cicada, 3. 16. 3
ciconia, 1. 26. 6
ciconiam, 1. 26. 3
ciens, 4. 22. 1
ciens gemitus, 1. 18. 3
Cinis, 3. 9. 4
circa, 4. 23. 14
circumcidis, 4. 19. 25
circumdedit, 1. 28. 9
circumire, 4. 21. 4
circum, 3. 19. 5. 4. 1.
4. 4. 6. 3.
cirris, 2. 5. 13
citatus, 1. 17. 4
citati, 4. 17. 8
cithara, 3. 16. 12
citharæ, 4. 19. 20
cives, 1. 2. 30
civitatem, 1. 2. 2. 5. 5. 11
cito, 3. 14. 10. 4. 25. 13
citius, 3. 6. 2
clamque, 3. 10. 19.
clamere, 3. 16. 7
clamitantem, 1. 9. 7
clamore, 1. 11. 7. 1. 15. 5
clamorem

VOCABULORUM.

clamorem, 1. 6. 4
 clamores, 5. 5. 28
 clarum, 2. 7. 5
 classe, 4. 7. 19
 Clazomenæ, 4. 21. 17
 clauderetur, 4. 8. 4
 clauso, 4. 8. 12
 clementer, 4. 19. 8.
 Clitellas, 1. 15. 8, 10
 cœlum, 4. 19. 24. 4. 6. 26
 cœlo, 4. 11. 3
 cœnâ, 2. 8. 20
 cœnam, 1. 26. 3: 3. 19.
 2: 4. 22. 15.
 cœpit, 1. 2. 25
 cœpit, 1. 3. 19
 cœpit, 1. 8. 5
 cœpit, 2. 8. 15
 cœpit, 4. 26. 6.
 cœpit, 4. 21. 4
 cœpit, 4. 23. 3
 cœpit, 3. 16. 7
 cœpit, 2. 15. 14
 cœpit desiderari, 5. 7. 14
 cœpit flagitare. 1. 19. 9
 cœpit fugere, 1. 12. 8
 cœpit lacerari, 1. 12. 11
 cœpit languere, 5. 10. 3
 cœpit redire, 3. 19. 7
 cœpit vesci, 1. 31. 11
 cœpere, 2. 2.
 cœpere, 4. 17. 23
 cœpere bibere, 1. 20. 5
 cœperant, 4. 15. 2
 cœpissent, 1. 2. 8.
 cœpisset bibere, 1. 25. 5
 cœpisset facere, 1. 14. 2
 cœptum ordinem, 4. 20.
 9
 cœtum, 3. Prolog. 23.
 cogitas, 3. Prolog. 16.
 cogitavi plura, 3. Pro-
 log. 36.
 cogitet, 4. 20. 1.
 cogitandum, 3. 14. 13
 cogitatio animi, 5. Pro-
 log. 7

coaëta fame, 4. 3. 1
 coëgit, 4. 4. 9
 cogit, 5. 5. 35
 cogitque, 1. 6. 8
 cogor ferre, 1. 21. 12
 cogunt, 4. 23. 20
 cognatos, 4. 24. 15
 cognovi, 3. 4. 7
 cognovit, 3. 16. 16
 cognoveris, 3. 10. 58
 cognitum, 4. 21. 22
 colligunt, 4. 21. 11
 colligi sensus, 4. 5. 19
 collocarunt, 2. 9. 2.
 collum, 3. 6. 3
 collum lagenæ, 1. 26. 10
 colli, 1. 8. 8
 collo, 2. 7. 5: 3. 18. 7
 color, 3. 13. 6
 colorque, 4. Prolog. 8
 colubram, 4. 18. 2
 columbæ, 3. 31. 3
 comes, 2. 7. 6
 comes, 5. 2. 7
 comite asello, 1. 11. 3
 come officium, 2. 5. 15
 comesse, 1. 10. 4
 comesse, 1. 13. 4
 commemoras, 4. 23. 13
 commendasse, 1. 17. 3
 commendatur, Pro-
 log. 7
 commendari, 5. 5. 47
 commendatio, 2. Pro-
 log. 13
 commercium, 4. 10. 11
 cominuta, 2. 6. 13
 commiserit, 1. 14. 16
 commiseris, 2. 8. 7
 commissum, 4. 17. 15
 communem, 1. 7. 4
 commune, 5. 6. 3
 commuæ omnium, 3.
 Prolog. 47.
 commutando, 1. 15. 1
 comœdius, 5. 1. 9

comosa fronte, 5. 8. 2
 compegerant, 5. 5. 31
 compulsi siti, 1. 1. 2
 compefceret, 1. 3. 12
 compilavit, 4. 10. 2
 complevit, 2. 4. 16
 comprehensus, 3. 5. 10
 compressus, 4. 2. 5
 compungam, 3. 4. 3
 conari, 4. 25. 4
 concarunt, 4. 17. 11
 concidisset, 4. 6. 7
 concidit, 5. 7. 7
 concinnet mali, 2. 4. 24
 concione advocata, 1. 14.
 13
 concipit, 3. 15. 4
 conceptus trivio, 1. 27. 11
 conceptum, 1. 18. 7
 concitat civitatem, 5. 5.
 10
 concitant periculum, 1.
 29. 3
 concito gradu, 3. 2. 11
 concupiti, 1. 27. 16
 concurrit populus, 3. 14.
 8
 concurrant, 3. 10. 24
 concursans, 2. 5. 2
 condidit, 4. prolog. 7
 condidit se, 2. 4. 17
 condidit se bovili, 2. 8. 4
 conde ferrum, 5. 2. 13
 condere famam, 3. Pro-
 log. 53.
 condita, 2. 6. 6
 conditio, 3. 7. 7
 conditio placet, 3. 13. 12
 conditione 4. 5. 8
 conditio patri, 4. 5. 30
 conducit pretio, 4. 24. 6
 conferre, 4. 23. 4
 conferent pecuniam, 4.
 5. 46
 conferant, 4. 5. 12
 conferat pecuniâ, 4. 5. 17
 A 4 confido

INDEX

- confido, 1. 18. 6
 confectus macie, 3. 7. 2
 confectus morbo, 1.
 14. 5
 confessus, 1. 14. 5
 confessus reus, 5. Pro-
 log. 22
 confodit, 1. 21. 7
 confusus fragor, 4. 17.
 24
 congero, 4. 23. 14
 congerunt, 3. 2. 3
 conjugem, 3. 3. 9: 3.
 10. 9
 conrodere, 4. 7. 6
 conscientiam, 3. Pro-
 log. 48
 conscientiam laudis, 2.
 9. 11
 conscius, 5. 25. 30
 consecrata est, 3. 16. 18
 consequi, 4. 12. 5
 considera, 3. 8. 1
 consiliator maleficus, 2.
 6. 2
 consilium, 1. 31. 5: 5.
 Prolog. 3
 consilium dare, 1. 9. 1
 consilium stultum, 1.
 20. 1.
 consilio, 5. 3. 12
 consilio monet, 1. Pro-
 log. 4
 consilia prava, 1. 25.
 1
 consedit, 4. 17. 22
 consociet usum, 4. 10.
 21
 consolandi, 3. 18. 5
 conspargere, 2. 5.
 14
 consparsum, 4. 17. 4
 conspexit, 1. 17. 8: 1.
 24. 2
 conspicatus, 2. 8. 25
 conspectum, 5. 7. 22
 conspectu, 1. 16. 6: 5.
 1. 15
 conspicuum, 4. 6. 6
 conspiratis, 1. 2. 4
 constabit, 4. 25. 35
 constitit, 4. 5. 29: 5.
 5. 13.
 constantior, 5. 2. 7
 consuetudine, 4. 12. 6
 consulit, 4. 4. 14
 Consulendos, 3. 3. 6
 consumet, 4. 25. 12
 consumptus, 1. 27. 7
 consumpta est, 4. 5. 19
 consumpto, 1. 19. 8
 consumpti, 2. 4. 23
 confurrectum est, 5. 7.
 27
 contempfit, 1. 28. 7
 contempleris, 1. 12. 1
 contemptum, 2. 7. 10
 contempti generis, 5. 3. 8
 contemnens, 1. 3. 6
 contemni, 3. 16. 9
 contendebant, 4. 23. 2
 contendet, 4. 20. 5
 contenderet, 1. 17. 3
 contenderent, 5. 5. 18
 contentus, 1. 3. 18: 4.
 12. 7
 contentæ, 3. 18. 13
 contreritus, 1. 13. 7
 contextit, 1. 11. 4
 continet frenis, 2. 6. 7
 contineat, 4. 10. 14
 continere, 4. 17. 32
 continetur, 2. Prolog. 1
 continetur, 4. 25. 30
 contingit, 4. 23. 10
 contingerint, 1. 20. 6
 continuo, 1. 6. 2: 4.
 17. 21
 contra, 1. 1. 6: 1. 2. 28:
 3. 2. 4: 4. 7. 5: 5. 10. 7
 contra potentes, 2. 6. 1
 contra se, 4. 18. 3
 contractam, 4. 23. 20
 contrarios, 4. 10. 17
 contubernium fortui-
 tum, 2. 4. 4
 contumax, 4. 7. 5
 contumelia, 1. 2. 21:
 1. 29. 2: 4. 17. 34
 contumeliam, 1. 3. 15:
 3. 8. 8: 5. 3. 5.
 contumeliis, 4. 17. 3
 convenit, 5. 6. 7
 conveniens, 4. 19. 7
 conveniens avaris, 1. 27. 1
 convocata familia, 2. 3.
 26
 convicium acerbum, 3.
 15. 3
 convicio, 1. 6. 5
 convictus Deum, 4. 23.
 11
 convivam, 1. 26. 9
 convivium, 5. Prolog. 20
 copia, 4. 25. 6
 copiosus, 4. 8. 7
 copiosa domus, 4. 23. 21
 copiosa varietas, 5. 5. 41
 coram pluribus, 2. 4. 4
 corde durato, 2. 9. 18
 corde eraserim, 5. Prolog. 21
 corde tacito, 5. Prolog. 3
 corium, 1. 20. 3
 cornea domo, 2. 6. 5
 cornix, 2. 6. 7
 cornici, 3. 18. 12
 cornua, 2. 8. 25: 4. 6. 5
 cornua ramosa, 1. 11. 5
 cornibus, 1. 13. 10: 1.
 21. 7: 4. 9. 11: 5. 9. 1
 coronam, 5. 7. 34
 corpus, 1. 18. 4: 2. 6.
 5: 3. 13. 6
 corpus hostile, 1. 21. 9
 corporis, 1. 5. 5: 3. 7. 5
 corporis amissi, 3. 11. 4
 corpori, 3. Prolog. 14
 corpore, 1. 13. 7

cor-

VOCABULORUM.

- corpore nudo, 5. 8. 2
 corpora, 4. 24. 23
 corrigatur, 2. Prolog. 3
 corripere, 1. 2. 25
 correptum, 1. 1. 13
 corrumpit, 4. 11. 8
 corrupas, 3. 8. 15
 corrumpet, 4. 24. 18
 corruptos boves, 2. 8. 21
 corticem duram, 2. 6. 12
 corve, 1. 13. 6
 corvus, 1. 13. 3
 corvi stupor, 1. 13. 12
 corvo, 3. 18. 12
 Cothurnis, 4. 6. 5
 creatis regem, 1. 31. 8
 crearit, 1. 6. 9
 crearer, 3. 15. 11
 credat, 3. 10. 51
 credo, 1. 10. 10
 credis, 3. Prolog. 25
 credens, 1. 8. 8
 credentes, 1. 31. 10
 credendum virtuti, 5. 2.
 10
 creditum, 3. 10. 4
 creditum est, 3. 10. 3
 credulitas stulta, 2. 4. 26
 credere, 3. 10. 1. 1. 14. 15
 crepusculo, 3. 7. 20
 criminis 2. 9. 19. 3. 10. 41
 crimine, 3. 10. 18
 crimine furti, 1. 10. 4
 crimina, 3. 10. 47
 criminatur, 3. 8. 10
 crocodillus, 1. 25. 6
 crocodillis, 1. 25. 4
 cruciari, 4. 17. 31
 crudelis, 1. 2. 7
 cruore, 2. 3. 2
 crure ligato, 5. 7. 36
 crurumque, 1. 12. 6
 cruce, 3. 5. 10
 cubiculum, 3. 10. 21
 cubiculo, 3. 10. 30
 cubile, 1. 19. 9: 4. 19. 1
 cubile setosæ suis, 2. 4.
 12
 cucurrit, 3. 8. 9
 cuius, 2. Prolog. 13. & alibi.
 cui, 1. 14. 16. & alibi.
 cuique, 5. Prolog. 7
 cuiusdam, 3. 3. 4. & alibi.
 culpa mea, 1. 23. 8
 culpæ, 4. 17. 29
 culpæ præmium, 2. 3. 6
 culpæ proximam, 1. 10. 5
 culpam lues, 4. 10. 7
 cultrix, 2. 5. 3
 cultum vendet, 4. 5. 41.
 culum, 4. 17. 36
 cum, 1. 2. 1. & alibi.
 cuneis, 5. 7. 35
 cuniculos, 4. 19. 2
 cuncta, 3. 8. 8
 cuncti, 2. 9. 3
 cunctas, 1. 2. 18
 cunctos, 5. 5. 5
 cunctis, 3. 18. 3
 cupimus, 2. 8. 17
 cupiam, 5. Prolog. 6
 cupiditas, 1. 27. 5
 cupidus, 3. 12. 4
 cupidum, 1. 25. 9.
 cupidis, 2. 1. 1
 cupide, 3. 16. 17
 cupidissime, 4. 21. 22
 cur, 1. 1. 5. & alibi.
 curâ, 2. Prolog. 8: 3. 3. 13
 curam, 2. 9. 10
 curam, 3. 3. 13
 curam habendi, 3. Pro-
 log. 22
 curam impendas, 3. Pro-
 log. 12
 curabo, 5. 2. 9
 curatio, 5. 7. 12
 curiosior, 4. 21. 12
 currit, 3. 3. 6
 cucurrit, 3. 8. 9
 cucurreris, 2. 8. 6
 currens, 1. 25. 5
 currentes, 1. 25. 3
 currendum, 3. 6. 5
 cursu, 5. 8. 2: 1. 12. 8
 cursu pelagi, 4. 21. 7
 custodit, 1. 27. 7
 custodiebat, 4. 19. 4
 custos, 3. 7. 9: 1. 24. 6
 cutem, 1. 24. 6

D

- D**Amnas, 5. 10. 9
 Damnavi, 5. Pro-
 log. 3
 damnandam, 3. 10. 46
 damnanda, 3. 10. 47
 damnata, 1. 17. 6
 damnum, 3. 11. 3: 3. 2. 16
 damno, 1. 28. 10
 dapem, 2. 6. 15
 dapem largam, 2. 4. 24
 Dardaniæ, 3. Prolog. 29
 dare, 4. 5. 27
 dare consilium, 1. 9. 1
 dare operam, 5. 7. 5
 dare verba, 3. 3. 15
 dare vellet, 4. 4. 27
 dat, 3. 7. 22
 dat pœnas, 1. 13. 2
 dant, 1. 2. 27
 dant consilia, 1. 25. 1
 dant mandata, 4. 17. 21
 da uxores, 3. 3. 17
 date, 4. 4. 35
 darem, 2. 1. 5
 darent, 4. 17. 4
 daret, 2. 1. 10
 dari, 4. 25. 24: 3. 14. 12
 dari veniam, 5. 3. 11
 datur, 1. 17. 9
 datus, 1. 2. 23
 data occasione, 2. 8. 9
 datæ, 3. 18. 10
 data, 4. 4. 10
 datum, 4. 4. 15. 45
 datum est, 3. 18. 14

De,

I N D E X

- De, 1. 16. 6. & alibi.
 Dea, 3. 18. 5
 debet, 1. 26. 12, & alibi.
 debent, 1. 28. 1
 debebat, 1. 17. 7
 debebat votum, 5. 4. 2
 debui, 5. 1. 2
 debebunt, 4. 2. 6
 debeas, 2. Prolog. 14
 debetur, 2. 1. 8.
 debetur gloria, 3. Prolog. 62.
 debent dari, 3. 14. 12
 deberi, 1. 17. 5
 debilis, 4. 1. 1
 debilem, 4. 25. 16
 debitum, sc. naturæ, 4. 25. 19
 decedens, 4. 4. 3
 decem, 1. 17. 5
 decerne, 4. 25. 27
 decidit, 3. 2. 2
 deciderant, 1. 3. 5
 decidisset, 4. 8. 3
 decipit, 4. Prolog. 5
 decepti dolo, 1. 31. 6
 deceptus, 1. 13. 12
 decepta, 1. 4. 5
 declarat, 5. 5. 39
 decus patriæ, 3. Prolog. 56
 decus solidum, 4. 23. 24
 decoris, 1. 13. 7
 decurrit, 1. 1. 8
 decurrit, 4. 1. 2
 dedecus, 1. 21. 11
 dederat, 1. 3. 14
 dederis, 5. 3. 5
 dedissem, 1. 22. 5
 deditisse, 4. 24. 33
 dederit, 2. 2. 18
 dederint, 3. 2. 18
 dedicans, 3. Prolog. 31
 dedi, 4. 3. 13
 dedit, 1. 22. 9: 3. 5. 3: 3. 15. 12: 3. 16. 18: 4. 9. 2: 5. Prolog. 9
 deditus, 4. 21. 19
 dedita, 4. 4. 43
 deductus, 2. 1. 5
 deducta est, 3. 13. 3
 deficiunt, 5. 5. 12
 defectus annis, 1. 21. 3
 defectus pilis, 5. 6. 2
 deflexit, 4. 14. 6
 defluentes, 4. 24. 23
 deformis, 4. 4. 41
 defuisse, 5. 1. 17
 degere, 1. 3. 2
 degerent, 1. 30. 6
 degravati, 4. 21. 15
 dehinc, 1. 13. 5
 dejectum, 2. 1. 1
 dein, 1. 14. 7, & alibi.
 dein invicem, 3. 7. 3
 deinde, 1. 3. 6, & alibi.
 deinde quia, 1. 8. 3
 delectet, 2. Prolog. 10.
 delectaris, 5. 3. 9
 delibo, 4. 23. 7
 delibutus, 5. 1. 21
 delicato, 5. 1. 22
 delicatos, 4. 4. 26
 delicio suo, 3. 20. 8
 delictum, 3. 11. 6
 deligens, 3. Prolog. 41
 delinirem, 3. Prolog. 45
 delinquent, 4. 9. 5
 delirum, 3. 14. 3
 delusit, 5. 6. 7
 delusa, 3. 18. 15
 demens, 4. 3. 11
 dementia, 1. 14. 14
 Demetrius, 5. 1. 19
 Demetrius Phalereus, 5. 1. 10
 demisit, 5. 5. 16
 demisit ore cibum, 1. 4. 6
 demonstrare, 3. 15. 18
 demum, 1. 12. 13, & alibi.
 demum ingemuit, 1. 13. 12
 denique, 3. Prolog. 43
 dente aspero, 1. 2. 24
 dente improbo, 4. 7. 1
 dente lædere, 4. 7. 6
 dentibus avidis, 1. 13. 11
 dentibus, 4. 5. 8: 5. 10. 5
 dentibus fulmineis, 1. 21. 5
 Deorum, 1. 2. 13: 3. 17. 10: 4. 17. 23.
 dependentibus, 2. 5. 13
 deperditus inopia, 1. 14. 1
 deploras, 1. 9. 10
 deponeret factum, 1. 19. 4
 deponeret onus, 1. 18. 5
 deprehensi, 5. 4. 10
 deprimit, 3. 10. 36
 depressum, 1. 20. 3
 depugnaverat, 5. 2. 10
 deridetur, 2. 5. 17
 deridentur, 1. 25. 2
 deridendus, 3. 14. 4
 derideri, 3. 6. 10
 derideri simul, 3. 18. 4
 derisuri, 5. 5. 26
 derisor, 3. 14. 4
 derisui, 1. 11. 2
 derisum, 5. 7. 3
 des, 3. Prolog. 14
 descende, 4. 8. 8.
 describi, 4. 7. 2
 deferam, 3. Prolog. 56
 desertus, 1. 21. 3
 desidet, 2. 4. 21
 desideras, 3. Prolog. 1
 desiderat, 1. 8. 1
 desidero ire, 5. Prolog. 20
 desiderari, 5. 7. 14
 desierit, 4. 25. 18
 desierint, 4. 4. 11
 despexeram, 1. 12. 11
 despexit, 1. 3. 12
 despectis, 3. 2. 1
 destinassent, 5. Prolog. 1
 destinata, 4. 4. 27
 destituit,

VOCABULORUM.

- 43 destituit, 5. 10. 8
 4 diffringit, 4. 25. 3
 .1 diffringunt, 4. 29. 2
 6 districta, 2. 5. 13
 .11 defunt stramenta, 2. 8.
 0.5 23
 .1 defunt mihi, 3. 11. 5
 .3 defuit mihi, 3. 15. 8
 .3 defuit, 4. 25. 7
 .3 devolutis, 5. 7. 23
 13 deterritus, 5. 4. 7
 14 detracta pelle, 3. 20. 7
 19 detritum, 3. 7. 16
 .3 devenit, 4. 8. 5
 .3 devocat, 1. 20. 2
 .3 devores, 1. 22. 7
 .3 devorent, 2. 3. 5
 .3 devoratum, 1. 8. 4
 .3 devotam, 4. 4. 6
 10 Deos, 4. 11. 4
 Deos Manes, 1. 27. 4
 Deos verendos, 4. 10. 10
 Deum, 4. 10. 12, 18: 4.
 23. 11
 4 Deus, 1. 2. 28
 dextera, 5. 2. 5
 dextras, 5. 7. 9
 dicebant, 3. 13. 2
 dicis, 5. 4. 9
 dico tibi, 4. 18. 19
 dic, 3. 7. 17
 dicam, 3. 1. 5
 56 dicēs, 3. Prolog. 8
 dicet, 3. 1. 7: 4. 20. 4
 diceret, 1. 30. 4
 dicere, 3. Prolog. 36: 3.
 17. 11
 20 dici, 1. 27. 2: 5. 9. 5
 dicitur, 1. 26. 3
 dicitur, 3. 3. 2
 dicta hora, 4. 24. 19
 dictam, 4. 5. 46
 dictum, 3. 4. 5
 dictum falso, 4. 6. 18
 dictum est, 1. 7. 3
 dictum in se, 1. 22. 10
 dicto, 4. 10. 19
 dicta, 3. 11. 2
 dictus, 5. 1. 1
 dictorum, 2. Prolog. 10
 didici, 4. 3. 8
 dies, 1. 18: 7
 dies mutatur, 4. 16. 5
 dies advenerit, 1. 16. 7
 dies poenæ, 4. 10. 8
 diei, 2. 8. 5
 die, 2. 4. 20
 die ludorum, 5. 7. 19
 diebus, 3. 2. 12
 difficile, 4. 17. 30
 difficulter, 4. 25. 30
 dignum, 3. Prolog. 44
 dignumque, 5. Prolog.
 19
 dignum memoriae, 4. 20.
 3
 dignum poena, 5. 3. 13
 dignum præmium, 3. 5.
 7
 dignitatem, 4. 15. 3
 dignitatem pristinam, 1.
 21. 1
 digrunnit, 5. 5. 27
 Dii, 5. 7. 24
 Diis iratis, 4. 19. 15
 dilatio, 4. 25. 12
 diligens, 2. Prolog. 4
 diligentius, 3. 10. 23
 diligenter, 4. Prolog. 3
 diligeret, 3. 10. 9
 dimisit, 5. 10. 6
 dimittere, 4. 17. 29
 dimittuntur, 4. 17. 20
 dimitti, 4. 17. 3
 dimissam, 4. 24. 18
 dimissum, 4. 24. 14
 direpit ad cubile, 2. 4. 12
 diripiunt, 2. 7. 9
 discederet, 4. 10. 3
 discedens, 4. 2. 3
 discimus, 2. 2. 2
 discat, 4. 18. 6
 discernit, 4. 23. 22
 dispulit tenebras, 3. 10.
 42
 dispersus rumor, 5. 5. 11
 dissero, 5. Prolog. 12
 dissident, 1. 30. 1
 dissident variis, 3. 3. 12
 dissidens, 3. 10. 56
 dissimulet, 4. 20. 2
 dissolutos mores, 1. 2. 12
 dissolvit, 4. 21. 10
 distribuat, 4. 4. 9
 distringis, 4. 6. 1
 distringunt, 1. 31. 2
 diversum, 1. 30. 7
 Dives aviditas, 21. 1. 12
 dives arca, 4. 11. 2
 dives nobilis, 5. 5. 4
 dives onere, 2. 7. 4
 dives. & potens, 3. 5. 6
 divi, 3. 17. 2
 divinabit, 5. Prolog. 5
 divisit, 2. 6. 15
 diviso, 2. 1. 9
 divinæ domus, 5. 7. 43
 divitiarum, 1. 27. 5
 divitias, 4. 21. 1: 5. 4. 9
 dru, 3. 14. 7
 diutius, 4. 25. 14: 1. 2.
 16
 divo Augusto, 3. 10. 39
 dixerunt, 1. 24. 8
 dixerō, 4. 19. 14
 dixerim, 1. 14. 17
 dixi, 4. 21. 26: 4. 24. 2
 dixit, 3. 17. 6: 5. 5. 9
 dixisse, 1. 10. 8
 docet, 5. 3. 11
 docebo, 3. Prolog. 35
 docili, 1. 28. 2
 doctus, 4. 21. 1
 doctus labor, 2. 9. 15
 docto labori, 3. Prolog.
 27
 doctiorem, 5. 9. 5
 documentum, 2. 4. 25
 dolet,

INDEX

dolet, 4. 18. 1
 dolens, 5. 10. 6
 dolens injuria, 4. 24. 17
 doliturum, 3. 10. 16
 dolone, 3. 6. 3
 dolor, 4. 16. 10
 dolorem, 1. 28. 10
 dolorem, 3. Prolog. 45
 dolorem vindicet, 3. 10.
 28
 dolore: 5. 5. 33: 1. 8. 5
 dolosa, 2. 4. 17
 dolosa vulpes, 1. 13. 11
 dolum, 1. 16. 4
 dolo, 1. 31. 6
 dolos, 1. 25. 7
 dolos irritos, 1. 23. 2
 domuit, 3. Prolog. 59
 domesticæ, 3. Prolog. 12
 domini re, 1. 15. 2
 domini mores, 1. 23. 6
 dominum, 2. 8. 28
 domino, 5. 10. 2: 2. 5.
 14
 dominus, 2. 8. 20: 2.
 5: 20
 domus, 3. 10. 17
 domus aliquot, 3. 19. 3
 domus Ætæ, 4. 6. 12
 domus copiosa, 4. 23. 20
 domus divinæ, 5. 7. 43
 domum, 1. 22. 3
 domum, 3. 7. 10
 domum, 3. 2. 7
 domum, 3. 9. 6
 domino par, 3. 7. 8
 domini caput, 3. 3. 7
 domino cum, 3. 19. 18
 domum luxuriæ, 4. 4.
 44
 domum politam, 4. 4. 26
 domo cornea, 2. 6. 5
 domum abit, 3. 19. 9
 domum refertur, 5. 7. 11
 donas, 4. 19. 3
 donavit, 3. 16. 14

donate, 4. 4. 39
 donec, 2. 9. 19
 dormientem, 3. 10. 30
 dormire, 3. 10. 22
 dormire, 3. 16. 11
 dorso levans, 4. 3. 4
 dōs, 1. Prolog. 3
 draconis, 4. 19. 3
 dubitatis, 1. 14. 15
 dubium, 3. 13. 7
 dubiā, 5. 2. 16
 ducis ævum, 1. 31. 7
 ducere, 1. 19. 7
 ducere asinum, 3. 3. 4
 ducere, 1. 6. 3
 ducitur, 5. 7. 3
 ducis, 2. 5. 21
 duces, 4. 5. 4
 dulce, 3. Prolog. 26
 dulcis, 4. 8. 6: 3. 7. 1
 dulcemque, 3. 8. 13
 dulcem benevolentiam,
 3. 15. 16
 dulci mora, 3. Prolog.
 60
 dum, 4. 25. 15. & alibi
 pluries
 dummodo, 3. 9. 4
 duo, 2. 7. 1: 4. 24. 22
 dux laudes, 4. 24. 13
 duas, 5. 7. 9: 4. 9. 1
 duabus impar, 2. 6. 17
 duabus partibus, 3. 13. 5
 duplex, 1. Prolog. 3
 durato corde, 2. 9. 18
 dura miseria, 3. 20. 3
 duram, 2. 6. 12
 duro, 1. 30. 10
 duxit, 5. 3. 2

E

E Cavo, 1. 2. 17
 E sinu, 5. 5. 36
 E itagno, 1. 2. 17
 E turba, 3. 19. 7

Ea sunt, 4. Prolog. 5
 eam, 3. 3. 5
 eadem, 3. 7. 7
 ecce, 3. 20. 11
 edidisse, 1. 12. 12
 edentem, 1. 9. 3
 educatus, 1. 27. 11
 effectus, 5. 8. 6
 effectus, 1. 20. 1
 effecit, 3. 19. 7
 effeminatus, 5. 1. 24
 effigiem, 1. 12. 4
 effigiem temporis, 5:
 8. 7
 effodiens, 1. 27. 3
 effuso, 2. 4. 11
 effugerat, 4. 1. 8
 effugere necem, 1. 22. 2
 effugeret, 2. 8. 2
 effugium, 4. 8. 2
 effundit, 3. 15. 6
 ego, 1. Prolog. 2. &
 alibi
 egressa, 3. 16. 17
 egregium, 2. 1. 11
 egregium melos, 4. 21.
 2
 ejus, 1. 19. 4
 eiecit, 2. 1. 4
 ejusdem, 2. 2. 4
 elapsum, 5. 8. 3
 elegantia, 2. 2. 4
 elevant verbis, 4. 2. 5
 elevem, 3. 10. 7
 elusit, 3. Prolog. 38
 elusit canes, 1. 12. 9
 emendat, 5. 9. 5
 emendare, 2. 5. 5
 eminens, 2. 7. 4
 emisit, 1. 13. 10
 emori, 1. 6. 8
 emunctæ, 3. 3. 14
 en, 3. 11. 4
 enatant, 4. 21. 14
 enim, 3. Prolog. 50
 enimvero, 2. 5. 20
 enixa,

VOCABULORUM.

- enixa, 3. Prolog. 18
 eo, 5. 4. 6
 eorum, 4. 5. 4: 4. 23. 25
 eos, 4. 17. 9
 epotam, 3. 1. 1
 eques, 3. 7. 38: 4. 3. 5
 equester, 5. 7. 30
 equidem, 2. 7. 11: 11. 1. 11
 equus, 4. 3. 1
 eraserim, 3. Prolog. 22
 eram, 1. 1. 11
 erat, 2. 5. 13: 5. 7. 16.
 & alibi.
 ergo, 1. 15. 9: 3. 19. 3.
 & alibi.
 eripiunt, 1. 3. 8
 eriperet, 1. 28. 11
 eripiet, 2. 9. 11
 eripere, 1. 4. 5
 erit, 3. Prolog. 47
 erit, 3. 10. 58
 erit utilis, 3. 14. 11
 erras, 3. 15. 2
 errabit, 3. Prolog. 46
 error, 3. 10. 41
 error mortaliū, 2.
 Prolog. 3
 erroris, 5. 5. 2
 errorem, 4. 4. 33: 5.
 5. 37: 5. 7. 30
 eruit, 4. 19. 1
 erumpam, 2. 8. 9
 escam, 4. 1. 4
 escam carperent, 1. 28. 4
 esca se replevit, 2. 4. 19
 es, 5. 9. 4: 3. 6. 2
 es farina, 4. 1. 10
 es in numero, 4. 24. 16
 es pollicitus, 4. 25. 9
 est, 1. 27. 8. & alibi plu-
 ries.
 esse, 1. 10. 5: 1. 14. 14:
 1. 15. 3: 1. 27. 1: 2.
 3. 6. & alibi.
 esses expertus, 1. 3.
 15
 esset, 1. 24. 5. & 8: 2.
 9. 6. & alibi.
 esset mortuus, 3. 19. 20
 esuriens, 1. 26. 6
 &, 1. Prolog. 4. & alibi
 quā pluries.
 etiam, 1. 10. 2: 3. 10.
 34. & alibi.
 etiam si, 5. 7. 42
 evagata, 2. 4. 8
 evalit, 4. 8. 11
 evaserunt, 4. 5. 3
 evellerat, 2. 2. 9
 eventus, 4. 5. 10
 evertit, 2. 4. 5
 evertisset, 3. 10. 50
 evertere, 2. 4. 9
 eum, 1. 21. 5
 eundem, 1. 1. 1: 2. 1. 5:
 4. 8. 5
 eunt, 2. 8. 12
 evocat, 1. 2. 18: 1. 1. 11
 eunuchos, 3. 11. 1
 eunuchus glabros 4. 4. 22
 Eutyche, 3. Prolog. 2
 ex, 2. 7. 7
 ex Ara Jovis, 4. 10. 1
 ex illis, 3. 3. 12
 ex insidiis, 2. 7. 7
 ex labore, 4. 19. 9
 ex opibus, 4. 21. 13
 ex pretio, 4. 4. 47
 ex sapore, 3. 13. 10
 exaggerare, 3. Prolog. 26
 exarabo, 3. Prolog. 30
 excedit, 4. 25. 29
 excipiunt, 2. 8. 10
 excepit, 1. 12. 9
 exciperet, 1. 11. 6
 excitat, 4. 24. 27
 excitatus, 2. 8. 1
 excitari, 5. 7. 15
 excolit, 4. 10. 10
 excusatum, 3. Prolog. 49
 excuti, 5. 5. 19
 exercere, 1. 31. 12
 exemplum, 1. 3. 3: 4. 2. 6
 exemplum egregium, 2.
 1. 11
 exempli, 5. 1. 9
 exemplo, 4. 6. 20
 exempla, 1. 26. 12
 exemplis, 2. Prolog. 1.
 exemplis discimus, 2. 2. 2
 exequamur, 4. 20. 9
 exercet, 3. 6. 11
 exercitu, 4. 5. 1
 exerit, 1. 12. 2
 exhibet, 4. 23. 24
 exhibe, 4. 25. 9
 exhibeant, 4. Prolog. 24
 exigas, 4. 19. 10
 exigua materia, 4. 24. 7
 exieris, 2. 4. 14
 existimo, 3. 10. 48
 existimat, 5. 7. 39
 existima, 4. 25. 20
 existimer, 4. Prolog. 9
 existimans, 5. 2. 12
 exitium, 1. 31. 2
 exitium fatale, 2. 9. 18
 exitus, 1. 11. 9
 exorans, 1. 19. 6
 exornavit, 1. 3. 6: 4.
 21. 24
 expectarem, 3. 15. 13
 expectant, 4. 17. 36
 expectantes, 4. 17. 35
 expectatio, 4. 22. 2:
 5. 5. 15
 expedit, 4. 4. 14
 expedi, 3. 14. 6
 expedire, 1. 16. 2
 expers, 1. 11. 1
 experiundi, 1. 14. 6
 expertus, 1. 3. 15
 expertus sum, 5. 2. 15
 expetit, 1. 16. 2
 expiari, 3. 3. 11
 explerent, 4. 17. 5
 explicas, 3. 11. 1
 explicuit, 4. 8. 15
 ex-

explicabit, 4. 10. 15
 exploranda, 3. 10. 5
 explorato, 1. 2. 18
 exponam, 3. 10. 2
 exprimit, 5. 5. 33
 exprimunt, 4. 19. 22
 expirans, 1. 21. 10
 exta Deum, 4. 23. 4
 exterit, 1. 21. 9
 exterritus, 3. 3. 5
 extollere, 4. 16. 7
 extraherent, 1. 8. 6
 extractum, 1. 20. 44
 extremum, 1. 21. 4
 extremo agmine, 5. 1. 23
 extricas, 4. 22. 4
 extulit, 2. 9. 16. 4. 11. 16
 exurit, 1. 6. 7

F

Fabella, 1. 5. 2. 1. 15.
 3. 1. 26. 2. 2. 5. 5.
 3. 3. 3. 3. 17. 13
 Fabellam, 1. 2. 9. 5. 1. 9.
 Fabellam adjiciam, 4.
 prolog. 10
 Fabellæ, 4. 6. 22
 Fabellas, 3. Prolog. 37.
 Faber, 4. 25. 7
 Fabri, 4. 7. 3
 Fabro, 4. 25. 7
 Fabricasset, 4. 6. 9
 Fabula, 1. 1. 14. 4. 3.
 12. 2. 8. 27. 3. 6. 10.
 Fabula Æsopi, 1. 10. 3
 Fabulam, 3. 13. 16
 Fabulæ, 4. 6. 22
 Fabularum, 3. prolog. 34
 Fabulas, 2. 9. 13
 Fabulis, 1. Prolog. 7. 5.
 prolog. 10
 Fabulosa, 3. 10. 7
 facit, 3. 15. 17
 facimus, 3. 17. 12
 faciunt, 5. 1. 4
 faciebat, 5. 5. 30

I N D E X

faciebat convicium, 3.
 16. 4
 facias, 1. 23. 8
 faciat moram, 4. 24. 26
 facies, 5. 3. 4
 fac, 4. 25. 28
 facerem, 1. 25. 7
 faciendum, 2. 6. 9
 facere, 1. 1. 7. 4. 1. 5.
 1. 29. 9
 facere generosum impe-
 tum, 1. 29. 9
 facere medicinam, 1. 14.
 2
 faceres, 1. 22. 4
 factum est, 3. 10. 8
 factum, 1. 14. 12
 facturum, 5. 5. 24
 facturus, 5. 5. 4
 factus, 4. 21. 6
 factus est, 2. 2. 8
 factus sophus, 4. 16. 8
 factis, 1. 5. 6
 faciem, 3. 8. 16
 faciem serenam, 4. 16. 6
 facie, 3. 4. 7. 3. 8. 3
 facile, 1. 19. 5. 5. 3. 6.
 5. 7. 3
 facilis, 1. 29. 10
 facili, 4. 5. 12
 facilius, 1. 20. 4. 3. 7.
 13.
 facinoris, 3. 10. 32. 4.
 18. 5
 facinori, 4. 10. 9
 factionum, 1. 2. 4
 facto, 1. 8. 10. 5. 5. 19
 facem, 1. 28. 8
 falerna, 3. 1. 2.
 fallacia, 3. 16. 10
 fallaciam, 1. 31. 5
 fallit, 1. 11. 2
 fallere, 5. 2. 14
 falleris, 1. 23. 6
 falso crimine, 3. 10. 18
 falso dictum, 4. 6. 18

falso nomine, 1. 14. 3
 falso testimonio, 1. 17. 6
 falsis laudibus, 4. 23. 24
 famæ tradere, 5. prolog. 6
 famam, 3. 9. 3
 famam, 1. 14. 4
 famam æternam, 3. pro-
 log. 54
 famam domus, 3. 10. 17
 fame, 1. 26. 9. 3. 7. 6.
 4. 17. 31
 fame, 4. 2. 1
 fame consumptus, 1.
 27. 8
 famem, 4. 17. 5
 familia, 3. 10. 24. 3. 19.
 1. 2. 8. 26
 farina, 4. 1. 3. 10
 fas est, 4. 10. 13
 fascia nivea, 5. 7. 41
 fastidiose, 3. Prolog. 24
 fastidis, 3. 16. 14. 4. 6. 2
 fastidit, 3. 7. 23
 fatale, 2. 9. 18
 faterer, 3. Prolog. 44
 fatigas, 4. 19. 24
 fati miseria, 3. 20. 3
 fato invido, 5. 6. 5
 fata, 1. 9. 10
 fatorum, 3. 18. 10
 fatorum dicto tempore,
 4. 10. 19
 fatis placet,
 fauce, 1. 1. 3
 favet, 5. 1. 7
 favit, 5. 6. 5
 faverit, 2. 9. 8
 favor, 5. 5. 25.
 favore, 5. 5. 11
 fautores, 5. 7. 29
 favi, 3. 13. 10
 favos, 1. 13. 1
 feci viam, 3. Prolog. 39
 fecisti, 1. 1. 5
 fecisti tantum corporis,
 3. 7. 5

fecit,

VOCABULORUM.

fecit, 1. 8. 9	fert auxilium, 4. 18. 1	flatibus, 5. 7. 14. 4. 16. 6
fecit hæredem, 4. 4. 7	fertur, 1. 10. 8 : 3. 3. 2	flebiles, 1. 8. 3
fecit medicinam, 1. 7. 9	fertur locutus, 1. 27. 9	fleret, 2. 7. 10
fecit silentium, 5. 5. 15	ferum, 1. 13. 9 : 1. 21. 8	flerent, 1. 2. 6
fecerunt, 4. 1. 16	feroque, 2. 1. 8	fletus, 1. 9. 3
fecerat nidum, 2. 4. 1	fero, id est, Apro, 4. 4. 3	flexibus, 2. 5. 16
fecerant favos, 3. 14. 1	ferus 2. 8. 14	florerent, 1. 2. 1
fecerim, 3. 14. 6	fessus cæde, 1. 11. 11	fodiens, 4. 18. 1
fecerit, 3. 13. 14	festinans, 3. 19. 9	fodere, 2. 4. 8
fecisset satis, 5. 10. 2	fece Falerna, 3. 1. 1	foedere, 1. 31. 8
fecisset se regem, 4. 12. 5	fictum, 4. 20. 5	foecunda, 3. Prolog. 19
fecissent, 4. 1. 9	fictas arte, 2. 9. 15	foetum, 2. 4. 3 : 1. 19. 4
fecisse, 3. 10. 12	fictis causis, 1. 1. 15	flumen, 1. 4. 2
fecellit, 3. 5. 9	fictis fabulis, 1. Prolog. 7	flumine, 1. 25. 2
felicitas, 2. 9. 14	fictis jociis, 3. Prolog. 37	fluvio, 1. 20. 3
FELICITER, 5. 1. 4	fidelis, 1. 5. 1	foras, 4. 17. 12
felisque, 2. 4. 24	fides, 3. 9. 1 : 4. 25. 26	foras, 2. 4. 22 : 5. 7. 39
Feles, 2. 4. 2 : 2. 4. 4	fidem, 3. 13. 17	foras, trudi, 5. 5. 33
feminæ, 4. 15. 3 : 3. 10. 34	fidem advocavit, 4. 5. 20	foret, 1. 13. 8
feminarum, 3. 8. 11	fidem amittit, 1. 10. 2	fore, 4. 1. 10
feminiis, 2. 2. 1	fidem jurisjurandi, 3. 10. 40	forma, 3. 18. 11
fenestra, 1. 13. 3	fidem vocis, 4. 25. 9	formâ favi, 3. 13. 11
feram, 2. 9. 17	fide, 4. 12. 8	formâ vincis, 3. 18. 6
feræ, 3. 2. 15 : 1. Prolog. 2	fiduciam, 5. 7. 2	formam, 3. 8. 15 : 4. 24. 24
ferarum, 4. 12. 4	fiet, 4. 25. 13	formica, 4. 23. 2
feras, 1. 11. 5	fieri, 5. 5. 22	formosum, 3. 8. 6
feras domuit, 3. Prolog. 58	filiam, 3. 8. 2	formosam, 4. 5. 4
feras veloces, 2. 10. 1	filias, 4. 5. 3	formoso, 1. 3. 7
fere, 2. 13. 2	filius Fortunæ, 4. 11. 5	formosos, 3. 4. 6
ferebat, 2. 7. 2	filium, 3. 8. 3 : 3. 8. 10	forſan, 2. 4. 7
ferens indigne, 3. 18. 1	filio, 3. 10. 6	fortasse, 3. Prolog. 8
feretis præmium, 4. 17. 28	finiri, 1. 18. 7	fortè, 1. 2. 17, & alibi.
feriæ, 3. Prolog. 8	finxit, 4. 16. 2	fortis, 1. 5. 8, & alibi.
feror ad fabellam, 5. 1. 10	finxere, 5. 8. 7	forti, 4. 11. 1 : 5. 2. 1
ferret, 1. 4. 2	fimoque, 4. 17. 5	fortes, 1. 21. 10
ferret graviter, 4. 5. 31	firmiores, 1. 19. 7	fortior, 3. 7. 6
ferre, 1. 2. 29.	fiſcos, 2. 7. 2	fortiùs, 3. Prolog. 14
ferre cogor, 1. 21. 12	fit, 5. 5. 25	fortiter, 3. 10. 37
ferri ſecundis flatibus, 4. 16. 6	flagello, 3. 6. 6	fortitudinis, 4. 15. 6
ferrum, 4. 7. 7 : 5. 2. 8	flagitabit, 4. 25. 19	fortuna, 1. 7. 4
ferro, 3. 10. 33	flagitaret, 1. 8. 10	fortunæ, 3. 11. 6
ferro tonſant, 2. 7. 8	flagitare, 1. 19. 8	fortunæ filius, 4. 11. 5
	flagitiis, 3. 10. 14	fortunæ vicem, 5. 1. 6
	flamma Deſum, 4. 10. 12	fortunam, 2. 9. 19 : 4. 5. 8
	flammis, 1. 28. 9	fortunis, 4. 16. 1
		fortuitum, 2. 4. 4
		forum,

INDEX

forum, 3. 13. 3 : 3.
19. 6
fontem, 1. 12. 3 : 3.
10. 43
fovea, 1. 17. 8 : 3. 2.
10
foveam, 3. 2. 2
fovit, 4. 18. 3
fragor, 4. 17. 24
frater, 1. 29. 5
fratris, 3. 8. 7 : 4. 6.
16
fraudas, 4. 20. 4
fraudat lacte, 3. 15. 8
fraudatus, 4. 24. 17
fraudator, 1. 16. 1
fraudis, 1. 17. 9
fraudem, 4. 8. 7
fraude, 1. 10. 1
fraudibus, 3. 10. 53
fregit, 5. 7. 8
fremet, 5. 7. 21
frenaret, 4. 24. 7
frenos, 4. 4. 9
frenumque, 1. 2. 3
frenis, 3. 6. 8
frequentas, 4. 23. 16
freta Ægea, 4. 6. 20
frigora, 4. 23. 20
frivolâ, 5. 7. 1
frivolam, 3. 6. 8
frondis, 2. 8. 22
frondem, 2. 8. 11
frons prima, 4. Pro-
log. 6.
frontis, 4. 6. 4
frontem, 1. 21. 9
fronte, 5. 8. 2
fructum, 3. 13. 15 : 3.
17. 7 : 4. 19. 8
fructus, 3. 17. 9
fructumve, 4. 5. 16
frugi, 4. 5. 5
fruor, 4. 23. 9
fruere, 3. 7. 26
fruar, 4. 25. 14

fruaris, 1. 22. 6
fruantur, 4. 5. 10
frui, 4. 15. 4
frustra, 1. 2. 25. & a-
libi.
frutice, 1. 11. 4
fuci, 3. 13. 2. 13. 17
fuerat, 1. 2. 23
fuere, 1. 5. 4
fuerit, 2. Prolog. 5
fuerint, 4. 10. 5
fugam, 4. 6. 16
fugantque, 1. 3. 9
fugatæ, 5. Prolog. 8
fugax, 5. 2. 18
fugio, 3. 9. 3
fugit, 4. 5. 4. 8
fugias, 5. 2. 10
fugerent, 4. 6. 3
fugissent, 1. 31. 3
fugientes, 1. 11. 6
fugere, 1. 12. 8 : 1. 15.
6 : 1. 16. 6
fugitant, 1. 2. 27
fuit, 3. 5. 8
fuimus, 5. 10. 9
fuissem, 1. 11. 15 : 5.
2. 7
fuissem, 1. 3. 13
fuisset, 1. 29. 4
fuisse, 3. 1. 6
fulmen, 4. 17. 23
fulmineis, 1. 21. 5
fundasset sibi, 3. 9. 2
funditus, 2. 2. 10
funesto, 3. 10. 50
funeris, 4. 20. 10
fur, 4. 10. 1
fur nocturnus, 1. 23. 3
furis, 1. 6. 1
furibus, 3. 7. 10
furentis, 3. 10. 25
furfuribus, 4. 17. 4
furor, 1. 30. 11
furtum, 1. 2. 28
furti crimine, 1. 10. 4

fusa, 1. 14. 7
fustes, 3. 2. 3
fustibus, 4. 17. 12
futilem, 5. 2. 8
futiles, 4. 17. 33
futurum, 1. 6. 9.

G

GAlli Cybeles, 4.
1. 4
Gallinaceus, 3. 12. 1
garrulus, 3. 19. 7
garrulam, 3. 16. 10
gaudeo, 2. 7. 11
gaudet, 1. 13. 1
gaudens, 2. 8. 14
gaudens pecore, 4. 5.
43
gaudere, 4. 16. 9
gaudium, 4. 16. 10
gaudium hæredis, 4.
20. 3
gelu, 1. 18. 2
gemas, 3. Prolog. 61
gemens, 5. 7. 10
gementes, 5. 1. 6
gemina, 4. 24. 9
gemitum, 4. 20. 7
gemitus, 1. 18. 3 : 4.
22. 1
gemmeam, 3. 18. 8
generosum, 1. 29. 9
genitor, 3. 17. 10 : 4.
17. 22
gens, 3. Prolog. 56
genusque, 1. 11. 15
genus Ælopi, 2. Pro-
log. 1
genus diversum, 1. 30.
7
genus fabularum, 3.
Prolog. 33
genus inermis, 1. 31. 6
genus jocorum, 4. 6. 2
genus lepidum, 5. 7. 13
genus

VOCABULORUM.

genus pavidum, 1. 2. 15
 genus proprium, 1. 3. 10
 genus spectaculi, 5. 5. 9
 genus vitæ, 3. Prolog. 15
 genus utrumque, 3. 13. 4
 generis contempti, 5. 3. 8
 genere, 4. 21. 6
 generi, 2. 9. 4
 genere quæstus, 4. 21. 6
 genere vetusto, 5. Prolog. 13
 geris corpore, 1. 13. 7
 gignendo, 3. 15. 14
 glabros, 4. 5. 22
 gladium, 5. 2. 3
 gladio, 5. 10. 23
 gloria, 3. 17. 12
 gloria solennis, 3. Prolog. 61
 gloria vana, 4. 15. 4
 gloria, 4. 24. 10
 gloriam, 1. 7. 3 : 1. 11.
 1 : 2. 9. 4
 gloriantis, 3. 8. 7
 gloriari, 1. 3. 1
 gloriosus, 4. 23. 11
 graculus, 1. 3. 4. 9
 Græciæ, 2. 9. 9
 Græciæ literatæ, 3. Prolog. 54
 gradu, 1. 7. 6 : 3. 2. 11
 Graium, 4. 6. 11
 granum, 4. 23. 14
 gratia, 1. 14. 6. & alibi.
 gratiam, 2. Prolog. 12.
 & alibi.
 gratiæ, 3. 10. 57
 gratias agere, 2. 8. 15
 gratis anhelans, 2. 5. 3
 gratulantes, 4. 11. 4
 gratulari, 4. 25. 27
 gratus est, 1. 23. 1
 gratum esset, 1. 22. 5
 gratior, 3. 19. 9
 gravati, 2. 7. 1

grave, 1. 2. 7
 gravem, 4. 9. 3
 gravem alapam, 5. 3. 2
 gravem rem, 3. Prolog. 51
 gravi casu, 1. 21. 2
 gravi contumelia, 1. 29. 2
 gravi morbo, 1. 14. 5
 gravi pondere, 2. 6. 17
 graves, 1. 9. 3
 graviter feret, 4. 5. 31
 gressu delicato, 5. 1. 13
 gregis, 1. 30. 5
 grege, 2. 4. 14
 gregi pavonum, 1. 3. 7
 gruis, 1. 8. 7
 gubernator, 4. 16. 8
 gulæque, 1. 8. 8
 gustare, 1. 26. 6
 gyro, 4. 25. 25

H

Habeo, 3. 5. 4
 Habes, 4. 23. 17
 Habet, 1. 7. 2. & alibi.
 habemus, 4. Prolog. 2
 habent, 5. 4. 9
 habent infidias, 1. 19. 1
 habebat, 3. 8. 2
 habebit, 2. 9. 9
 habebunt, 3. Prolog. 31
 haberes, 1. 13. 8
 haberent, 4. 6. 9
 habueris, 3. 14. 10
 habuerint, 1. 12. 15
 habenti, 3. 3. 4
 habendi, 3. Prolog. 21
 habere, 4. 25. 5. & alibi.
 habere documentum, 2.
 4. 26
 habere terminum, 5.
 Prolog. 1
 habitu, 1. 3. 2
 habitu similes, 4. 15. 8
 hac, 3. 6. 10. & alibi.
 hac re, 1. 13. 13

hæc, 1. 1. 14. & alibi
 pluries.
 hæfere, 4. 6. 8
 hæreret, 1. 8. 4
 hæredis, 4. 20. 3
 hæredem, 3. 10. 12
 hærentem, 4. 8. 12
 hæredem fecit, 4. 5. 7
 hanc, 1. 3. 16. & alibi.
 hancee, 1. 1. 2
 harum, 4. 5. 7
 Hariolo, 3. 3. 1
 Hariolos, 3. 3. 6
 has nænias, 4. Prolog. 3
 haud, 3. 2. 16
 haustus, 1. 1. 8
 heia, 5. 6. 3
 Hercle, 1. 1. 12
 Hercules, 4. 11. 3
 Herculi, 3. 17. 4
 Herculi sancto, 5. 4. 1
 heu, 1. 30. 3
 heus, 1. 23. 5. & alibi.
 hi, 1. 5. 5. & alibi.
 hic, 1. 11. 6. & alibi.
 hilare convivium, 4. 21.
 20
 hilaritate, 4. 16. 7
 hinc, 1. 2. 4 : 3. Prolog. 60
 Hippolytus, 3. 10. 3
 hircus, 4. 8. 5
 hircumque, 4. 8. 12
 hirci, 4. 15. 2
 his, 3. 7. 4 : 3. 15. 18
 Hispidi suis, 5. 10. 4
 historia, 4. 6. 2
 hoc, 1. 2. 16. & alibi
 pluries.
 hodie, 4. 10. 12 : 4. 24.
 16
 hominis, 4. 4. 4 : 4. 5.
 49 : 4. 17. 34
 hominis mali, 1. 19.
 1
 hominisque, 3. 3. 18
 B homini,

INDEX

- homini, 2. 1. 10 : 2.2.
7. & alibi.
homini improbo, 1.
31. 1
hominem, 2. 5. 18 : 3.
19. 11. & alibi.
hominemque, 5. 5. 21
hominem quæro, 3.
19. 9.
homine, 1. 22. 1
homines, 1. 1. 14, &
alibi.
hominum, 4. 17. 3 : 4.
23. 22
hominum mores, 3.
Prolog. 50
hominum tenuitas, 2.
7. 12
hominumque, 2. 8. 7
hominum Sator, 3. 17.
10
hominibus, 1. 25. 1
homo, 4. 8. 1 : 4. 24.
27
homo bilinguis, 2. 4.
25
homo doctus, 4. 21. 1
homomeus, 5. 7. 32
honos, 4. 24. 2
honoris viam, 2. 9. 3
honeri, 3. Prolog. 30
honorem, 1. 7. 3
honore, 3. 17. 7
horæ momentum, 3.
Prolog. 5
hora dicta, 4. 24. 19
horas singulas, 3. 15.
13
hordeum, 2. 7. 9
hordei, 5. 14. 3
hordeo, 2. 7. 3
horrendo, 1. 11. 10
horrida, 4. 21. 9
hortatus, 1. 18. 4
hortulos, 4. 5. 26
hortulis, 4. 4. 34
horum, 3. 13. 12 : 4.
22. 10
hos, 4. 1. 10
hospitium, 2. 8. 16
hostia, 3. 3. 11
hostile, 1. 21. 8
hostis, 3. 2. 19
hostis callidi, 4. 2. 9
hosti, 1. 18. 10
hostem, 4. 3. 5
hostium, 1. 15. 5
hostibus, 4. 6. 8
hujus, 3. 4. 7
hunc, 1. 26. 8, & ali-
bi.
humanitati, 3. 16. 1
humanum, 5. 3. 9
humanam, 4. 24. 24
humano, 3. 3. 5
humana ossa, 1. 27. 3
humeris, 2. 5. 12
humiles, 1. 28. 1 : 1.
30. 1
humiles nati, 1. 27. 2
humum, 2. 5. 15
humo, 1. 18. 3
hunc, 1. 13. 5. & alibi.
Hydram, 1. 2. 24
hyemem, 4. 23. 11
I
Jaces, 1. 27. 9 : 3.
12. 3
Jacent, 4. 6. 13
jacebat humo, 1. 18. 3
jacuit, 1. 24. 10
jaceret, 1. 2. 16 : 1.
21. 4
jaceret morbo confe-
ctus, 1. 14. 5
jacentis, 3. 15. 15
jacentem, 1. 17. 8
jacere, 3. 1. 1
jactis telis, 4. 4. 5
jactas, 4. 23. 18
jactat, 3. 8. 6
jactat basia, 5. 7. 28
jactat frustra, 3. 7. 22
jactant meritum, 1.
22. 12
jactans gloriam, 1. 11. 1
jactans officium, 2. 5.
15
jactans tintinnabulum,
2. 7. 5
jam, 1. 8. 3. & alibi.
jam nunc, 4. 10. 7
jampridem, 5. Prolog. 2
januam, 4. 14. 30
januam intravit, 3. 10.
20
ibant, 2. 7. 1
ibi mirans, 1. 12. 5
ibi, 1. 20. 6
ibi stans, 3. 3. 14
icto fodere, 1. 31. 8
icta, 1. 21. 6
id, 1. 15. 3
id demum, 3. 11. 7
id quod, 3. 10. 15
idem, 5. 5. 24
idem ille, 4. 24. 4
idemque, 3. 8. 3
ideo, 2. 8. 11
igitur, 1. 2. 28. & alibi
ignave, 1. 29. 11
ignavis, 1. 21. 2
ignis, 4. 10. 9
ignem, 3. 19. 3
ignorans, 5. 1. 10
ignorantes, 5. 2. 9
ignotum, 3. 15. 5
ignoto, 1. 14. 2
ignotos fallit, 1. 11. 2
Ilium, 3. 10. 4
ille, 1. 1. 9. & alibi plu-
ries.
ille stultus, 1. 13. 9
illa, 1. 9. 5. & alibi.
illud, 1. 8. 6. & alibi.
illius, 1. 14. 8 : 3. Prolog. 38
illius

VOCABULORUM.

- illius interesse, 4. 24.
26
illum, 1. 11. 4. & alibi.
illam, 1. 3. 15. & alibi.
illo, 1. 18. 6
illi, 1. 3. 8. & alibi.
illæ, 1. 2. 19
illorum, 1. 30. 11
illos, 1. 1. 14. & alibi.
illas, 4. 5. 28
illis, 1. 2. 13. & alibi.
illie, 4. 6. 15
illuc, 4. 20. 1
inani, 2. 4. 3
imbresque, 3. 7. 12
imitatus est, 5. 5. 17
imitatum, 5. 5. 33
imitari, 1. 24. 1 : 5. Prolog.
log. 16
immanes, 4. 22. 1
immiscuit se, 1. 3. 7
immisit, 2. 3. 2
immisit se, 4. 8. 10
immodica, 5. 6. 4
immolasset, 5. 4. 1
immolatos, 4. 6. 9
immolatur, 4. 23. 5
impar duabus, 2. 6. 17
impares, 4. 15. 8
impediret, 5. 7. 6
impeditus, 1. 12. 10
imperidas curam, 3. Prolog.
log. 11
impensam funeris, 4. 20
10
imperium, 1. 31. 12
imperio, 5. 1. 2
impetrant, 4. 17. 21
impetravit, 1. 19. 5 : 4.
25. 22
impetrasset, 4. 15. 1
impetus, 3. Prolog. 60
impetum, 4. 6. 20 : 4.
24. 7
impetum iræ, 3. 10.
25
impetum generosum, 1. 19. 9
impetu, 1. 16. 6 : 3. 2.
14 : 1. 12. 10
impinge, 3. 5. 7
impegerat, 3. 5. 2
implet, 4. 5. 13
impleam, 3. 9. 6
impletur, 3. 7. 24
implicuisset, 3. 10. 41
imposuit, 4. 9. 1
impositurum,
imponere, 4. 17. 29
importaret, 2. 8. 6
improbum, 2. 1. 6
improbum animal, 5.
3. 8
improbam, 1. 22. 9
improbo, 3. 11. 1
improbo dente, 4. 7. 1
improbo homini, 3.
31. 1
improbo imperio, 5. 1. 2
improbo sponse, 1.
16. 1
improba, 1. 1. 3
improborum, 2. 2. 7
improbis, 1. 8. 1 : 4.
18. 6
improbitas, 1. 5. 11
imprudens, 3. 2. 2 : 3.
13. 9
imprudentibus, 1. 22.
12
imprudentiæ, 4. 19. 5
imprudentiam, 4. 5. 48
impudenti, 1. 3. 8
impudentem, 3. 5. 9
impudentia, 1. 14. 18
impugnantur, 3. 10. 53
impune abire, 1. 7. 3
impune lædi, 1. 21. 9 :
4. 4. 13
imputare, 1. 22. 8
in, 1. 11. 15 : & alibi
pluries.
inane, 1. 22. 12
inani, 1. 3. 4
incensus, 3. 10. 18
incipit, 1. 6. 2 : 1. 28. 5
incipiebat, 5. 5. 17
incitatus, 1. 1. 4
incola, 1. 6. 6
incolumis, 5. 7. 27
incolume, 1. 8. 12
incolumem, 4. 23. 21
incolumes, 1. 28. 12
incommodo, 5. 3. 10
inconueniens, 3. 13. 6
incorrupta, 4. 12. 8
increpans, 3. 6. 1
incubuit ferro, 3. 10.
33
incubuerim, 3. Prolog.
23
inde, 4. 4. 18
indicat, 1. 15. 3
indignans, 1. 29. 5
indignata, 1. 24. 9
indignari, 4. 25. 2
indigno, 3. 12. 3
indignos, 1. 8. 2
indigne ferens, 3. 18. 1
indigne tuli, 1. 21. 10
induxi, 3. Prolog. 63
inducta verbis, 2. 6. 14
industria, 2. Prolog. 4
inedia, 2. 4. 23
ineptum, 4. 20. 7
ineme, 1. 31. 6
inerti, 3. Prolog. 56
inertes, 1. 3. 26
inertes fuci, 3. 13. 2
infelix, 2. 8. 6 : 3. 20. 1
infelicem, 1. 12. 13
inflavit, 1. 24. 4
inflare, 1. 24. 10
inferior, 1. 1. 3
infestis taurus, 1. 21.
7
infundite, 3. 3. 9
ingemuit, 1. 13. 12
B 2 inge-

I N D E X

ingenium, 1. 13. 13: 3.
 Prolog. 4. & alibi.
 ingenio, 3. Prolog. 54
 ingentem, 2. 9. 1
 ingrata, 1. 8. 11
 ingravantibus, 5. 10. 3
 ingredier, 5. 7. 17
 inhospitalis, 4. 6. 10
 injecta est, 1. 27. 5
 initio, 1. 18. 7
 injuria, 1. 31. 9: 4. 24.
 17
 injuriæ, 5. 3. 5
 injuriæ patiens ovis, 1.
 5. 3
 injuriam, 4. 17. 27
 injuriam veterem, 1. 21. 6
 injusta nece, 1. 1. 13
 illicere pretio, 1. 8. 6
 inlidat, 2. 6. 12
 inludens, 5. 7. 38
 innocentis, 3. 10. 38
 innocenti, 4. 25. 24
 innocentes, 1. 1. 15
 innotuit, 1. 10. 1
 innoxius, 2. 1. 4
 inops, 1. 24. 1
 inopia deperditus, 1. 14. 1
 inquinassent, 1. 2. 21
 inquinari, 1. 29. 11
 inquis, 3. Prolog. 4
 inquit, 1. 8. 11: 1. 22.
 2: & alibi pluries.
 inridebas, 1. 9. 9
 inridens, 5. 3. 3
 infcia, 4. 8. 3
 infectatus est, 3. 11. 3
 infecuta, 3. 2. 7
 inferens, 1. 26. 8
 infidias, 1. 19. 1: 4. 1. 9
 infidiis, 2. 7. 7
 infidiosum, 2. 4. 9
 insignis, 1. 11. 14
 insigni, 3. 8. 3
 insilit, 1. 2. 20
 insitivos, 3. 4. 10

insolens, 1. 11. 12
 insolentem, 5. 7. 2
 insolentiam, 3. 6. 8
 insolentius, 4. 25. 32
 infontem, 3. 10. 36
 inspexerant, 3. 8. 5
 instat, 1. 30. 3
 instantem, 1. 22. 1: 2.
 8. 2
 instante, 1. 18. 2
 instrumentum, 4. 4. 24
 insuetâ, 1. 11. 5
 insuetis, 1. 2. 8
 insula, 4. 21. 8
 insulsum est, 4. 6. 17
 insultare, 1. 21. 11
 integritatis testes, 3. 11. 5
 intelligo, 1. 12. 13: 4.
 20. 2
 intelligit, 2. 5. 19: 4.
 Prolog. 6. 5. 7. 30
 intelligunt, 3. 12. 8
 intempestive, 3. 19. 12
 intendit cutem, 1. 24. 6
 inter, 3. 4. 2: 5. 5. 8
 inter aras, 4. 23. 5
 inter eadem, 2. 7. 8
 inter capellas, 3. 15. 1
 inter hæc, 2. 8. 20
 inter homines, 4. 24. 1
 inter illas, 4. 14. 7
 inter manus, 5. 7. 10
 intercipit, 4. 11. 2
 interdicat, 4. 10. 20
 interdiu, 3. 16. 5
 interesse, 4. 24. 26
 interficit, 1. 9. 7
 interfecit, 4. 3. 6
 interiore, 4. Prolog. 7
 interposuit, 4. 24. 9
 interposuero, 5. 1. 1
 interponere, 2. Prolog. 9
 interpositis, 3. 2. 12
 interpretari, 4. 4. 32
 interrogavit, 1. 24. 5
 interrogata, 1. 30. 4

intervenit, 2. 1. 2
 intrare, 3. Prolog. 17:
 5. 9. 2
 intravit, 3. 10. 21
 intrito, 1. 26. 7
 intueri, 4. Prolog. 3
 intuens, 1. 30. 2
 intulit, 1. 1. 4
 invenit, 4. 17. 8: 4.
 20. 8
 invenit exitum, 1. 31. 2
 invenit tandem, 3. 19. 4
 invenit, 1. 27. 4: 3. 6. 1
 invenimus, 5. 6. 6
 inveniunt, 5. 1. 5
 inveni, 3. 12. 6
 inveniri, 1. 12. 2: 4. 10
 17
 inventuri, 3. 2. 8
 inveniri, 4. 10. 17
 inventum, 3. Prolog. 34
 invicem, 2. 2. 6: 3. 7. 3:
 3. 8. 9
 invidia, 1. 24. 3: 2. 9.
 7: 5. 1. 8
 invidiæ, 3. 9. 4
 invido, 5. 6. 5
 invisus est, 4. 23. 11
 invisâ, 4. 10. 6
 invisâ, 4. 11. 1
 invitavit, 5. 5. 5
 invitasse, 1. 26. 4
 invitare, 4. 24. 16
 invitatur, 4. 23. 11
 invita, 3. Prolog. 23
 invitum, 4. 3. 9
 involvit se, 4. 1. 3
 involens, 4. 6. 14
 inutilis, 1. 2. 23
 jocans, 3. 4. 3
 joculari, 1. Prolog. 7
 joculari, 4. Prolog. 1
 jocus est, 1. 21. 2
 jocosum, 4. 6. 2
 jocos, 3. 8. 7
 jocata est, 2. 5. 21
 jove,

VOCABULORUM.

jove, 1. 2. 11 : 4. 15. 1 :
 4. 19. 12
 jovem, 1. 2. 22. 27 : 4.
 17. 1
 jovi, 3. Prolog. 19
 jovis, 4. 10. 1 : 4. 17.
 10
 jocis, 3. Prolog. 38
 ipse, 4. 10. 16 : 4. 18.
 3 : 5. 8. 4
 ipsa, 1. 26. 9 : 5. 5. 15
 ipsi, 5. 1. 14
 ipsum, 4. 19. 19 : 5. Pro-
 log. 6 : 5. 5. 36 : 5. 1. 19
 ipsam, 3. Prolog. 51
 ipso, 1. 28. 7 : 4. 21. 22 :
 5 : 7. 19
 ipsos, 3. 2. 13
 ira, 4. 24. 14
 ira Desum, 4. 10. 18
 iræ, 3. 10. 25
 iram, 1. 29. 10
 iracundos, 4. 3. 12
 irascitur, 3. 8. 6
 irascaris, 4. 19. 14
 iratus, 4. 3. 3
 irato, 3. 2. 14
 iratis, 4. 19. 15.
 ire, 5. Prolog. 20
 irritos, 1. 23. 2
 is, 1. 15. 5 : 5. 7. 6
 ista, 1. 25. 7
 istum, 3. 6. 5
 istam, 3. 8. 16
 istis, 5. 2. 11
 ita, 1. 30. 11. & alibi.
 ita locutus, 1. 22. 9
 ita nunc, 4. 17. 36
 irridens, 5. 3. 3
 itaque, 1. 27. 7
 iter, 3. 10. 19
 iter longius, 3. 9. 5
 iteratur, 5. 7. 32
 jubet, 1. 11. 12 : 5. 7. 31
 jubent, 4. 17. 16
 juberent, 5. 5. 19

jucundum, 3. 1. 3
 jucunditas, 4. 19. 21
 jussus est, 3. 19. 2
 judex, 3. Prolog. 43
 judex sedit, 1. 10. 6
 judice, 3. 13. 3
 judices, 3. 10. 3 : 5. 5.
 38
 judico, 5. 3. 13
 judicatis, 5. Prolog. 19
 judicet, 3. 10. 6
 judicare, 4. 20. 1
 judicium, 3. Prolog. 64
 judicio, 4. 17. 33 : 4. 25.
 28 : 5. 5. 2
 jugulatus, 5. 4. 6
 jugum, 3. 6. 6
 jugo Pelei Nemoris, 4.
 6. 6
 jugo, 3. Prolog. 8
 jumenta, 4. 4. 24
 junonem, 3. 18. 1
 jupiter, 3. 17. 6 : 4. 17.
 13 : 5. 8. 4
 jurgium, 3. 11. 2
 jurgii, 1. 1. 4
 jure, 4. 4. 20
 jure simili, 1. 26. 2
 jura, 4. 14. 8
 jurisjurandi, 3. 10. 40
 jurejurando, 1. 8. 7
 jurisperitos, 4. 4. 14
 jussit, 3. 10. 72
 jussit, 1. 14. 9 : 5. 4. 3
 iusto, 4. 6. 20
 iustius, 4. 25. 24 : 5. 5. 47
 juvant, 4. 6. 22
 juvencum, 2. 1. 1
 juvenis, 2. 2. 4
 juvenes, 4. 24. 21. 30

L

L Abi, 5. 5. 1
 labor, 2. 9. 15 :
 4. 25. 7

laboris, 2. 8. 24
 labori, 4. 25. 7
 labori, 2. 9. 8
 labore, 3. 7. 24 : 3. 20.
 6 : 4. 19. 9
 laboro, 4. 23. 8
 laboras, 4. 23. 16 : 1.
 22. 6
 laborant, 1. 30. 1
 laborem, 3. 11. 4
 lacte, 3. 15. 8
 lachrymas, 4. 16. 4
 lacerat, 1. 1. 13
 laceratus, 2. 3. 1
 lacerari, 1. 12. 11
 laceffis me, 4. 23. 19
 lacus, 1. 6. 7
 lædi, 2. 6. 6 : 4. 3. 13
 læsit, 1. 18. 1
 læderet, 3. 2. 5
 læserit, 1. 26. 1
 læserant, 3. 2. 19
 lædendi, 5. 3. 7
 læsura, 3. 8. 9
 lædere, 4. 7. 6
 læsus, 2. 7. 12
 lædi, 1. 21. 9 : 4. 4.
 13
 lætor, 4. 4. 7
 lætabor, 3. Prolog. 31
 lætare, 5. 7. 27
 læta, 4. 24. 21
 læva, 3. 18. 12
 lagenæ, 1. 26. 10
 lagenam, 1. 26. 8
 lambe, 1. 25. 6
 lamberet, 1. 26. 10
 lanæ, 4. 5. 43
 languentis, 4. 25. 15
 languere, 5. 10. 3
 languido, 5. 1. 23
 languidas, 3. 2. 9
 lanificæ, 4. 5. 23. 37
 lanificam, 4. 5. 5
 laniger, 1. 1. 6
 lanius, 3. 4. 3
 B 3 lanium,

INDEX

- lanium, 3. 4. 1
lapidem, 3. 5. 2. 7
laqueos, 4. 2. 8
largo, 3. 7. 14
largam, 2. 4. 24
large, 2. 6. 15
lassabis, 2. 6. 10
latè, 3. 1. 3
latet, 4. 6. 13
latens, 5. 5. 31
latenti, 2. 8. 5
latibula, 1. 30. 9
latibulis, 2. 8. 1
Latinis, 5. 5. 6
Latium, 2. 9. 8
latrem, 1. 23. 6
latrans, 5. 10. 7
latro, 1. 1. 4
latrone, 5. 2. 7
latrones, 2. 7. 7
lатор, 1. 24. 5
lavationem, 4. 5. 22
laudabile, 2. 1. 13
laudas, 3. 7. 26 : 5.
10. 9
laudat, 1. 12. 5
laudaram, 1. 12. 15
laudandum, 4. 20. 7
laudatis, 1. 12. 1
laudari, 1. 13. 1
laus, 5. Prolog. 17
laudis, 5. 5. 7 : 2. 9.
11
laudem, 4. 11. 2 : 4.
12. 5 : 4. 12. 5
laude invita, 3. Prolog.
22
laudes duæ, 4. 24. 13
laudibus, 4. 23. 4 : 5.
5. 20
laurea, 3. 17. 3
laxaris, 3. 14. 11
lector, 2. Prolog. 11 :
4. 6. 22
lectum, 3. 10. 26
lecto, 1. 18. 4
Leda, 4. 24. 9
legati, 4. 17. 6
legatos, 4. 17. 1. 13. 16.
27. 34
legibus, 1. 2. 1
legi, 4. 25. 33
legerunt, 3. 17. 2
leges, 3. Prolog. 10. 31
legerat, 4. 21. 20
legendum, 3. Prolog.
63
legere, 3. Prolog. 1 : 4.
6. 2
legere capillos, 2. 2. 7
lentus, 1. 15. 7
lento, 3. 6. 6
leo, 1. 5. 6. 7 : 1. 11. 3 :
1. 21. 4
leonis, 1. 11. 10
leone, 1. 5. 4
lepidum, 5. 7. 13
lepus, 1. 9. 8
leporem, 1. 9. 4
leto, 1. 22. 9
levans, 4. 4. 4
levem, 1. 19. 1
levi, 1. 12. 8
levitas, 5. Prolog. 8 : 5.
7. 3
legem, 3. 13. 5
legibus, 1. 2. 1 : 3. 16.
19
libeat, 1. 3. 1
libuerit, 2. Prolog. 9
libelli, 1. Prolog. 3
libellum, 4. 6. 3 : 5.
Prolog. 14
libellos, 3. Prolog. 1
libenter, 1. 18. 1 : 5. 4. 5
liberat, 3. 2. 10
liberalis, 1. 23. 1
liber, 3. 7. 27
liber animus, 3. Pro-
log. 3
libertas, 1. 2. 2
librum, 3. Prolog. 29
liberos, 1. 6. 9 : 3. 3.
10
liberis, 1. 2. 10
libertus, 3. 10. 44
liberto, 3. 10. 11
Libitina, 4. 19. 26
licentia, 1. 2. 3 : 3. 7.
25 : 4. 24. 8
licet, 4. 20. 2 : 5. Pro-
log. 16.
ligarant, 4. 6. 6
ligato crure, 5. 7. 36
lignumque, 1. 2. 20
ligneo, 2. 5. 14
limam, 4. 7. 5
limasset, 3. 10. 4
limen, 3. Prolog. 16
liminis, 6. 7. 1. 9
limo, 1. 2. 16
linguam, 1. 23. 5 : 5. 2.
13
linoque, 3. Prolog. 57
linteo, 2. 5. 12
liquit, 4. 8. 12
liquidam, 1. 26. 5
liquor, 1. 1. 8
liquore, 1. 12. 4
lis, 3. 13. 3
lis est orta, 4. 4. 3
literæ, 4. 24. 1
literarum plaufum, 5.
Prolog. 20
literarum studio, 4. 21.
19
literis, 4. 6. 23 : 5. 5. 6
literatæ, 3. Prolog. 54
litigabat, 3. 11. 1
livor, 2. 9. 10 : 3. Pro-
log. 60 : 4. 20. 1
locat, 1. 15. 1
locuples, 4. 20. 6
locupletes, 1. 27. 2
locus est auxilio, 4. 25.
16
locus narrandi, 2. Pro-
log. 5
locum,

VOCABULORUM.

locum, 1. 18. 1: 1. 19.
5: 2. 1. 7: 2. 4. 16:
4. 8. 5

loco, 1. 14. 2: 1. 18.
6: 1. 19. 10: 1. 28.
7: 3. 12. 3

loco mercedis, 4. 24.
33

loco obscuro, 4. 2. 3
loca, 5. 5. 12

longe, 1. 1. 3
longe vetustior, 4. 6. 8

longa, 5. Prolog. 19
longa mora, 4. 4. 18

longior, 4. 27. 13
longius iter, 3. 19. 5

longitudinem, 1. 8. 8
loquitur, 1. 9. 6

loquantur, 1. Prolog. 6
locutus, 1. 5. 6: 1. 22.

9. & alibi.
locutus est, 5. 4. 4

locuta, 2. 5. 22
locutam, 1. 26. 11

locuti, 3. 20. 9: 5. 7.
24

loqui, 1. 13. 5: 4. 12.
1: 5. 5. 1

lora, 3. 6. 7
lubitum, 3. 15. 4

lucerna, 3. 10. 29: 4.
10. 13

lucernam, 4. 10. 12
lucernam accenderet, 3.

19. 4
lucrum, 1. 23. 8

lucrum dulce, 3. Pro-
log. 26

lucrum periculosum, 4.
4. 8

lucrum facias, 1. 23. 8
lucris, 5. 6. 3

lucro, 4. 11. 8
luctans, 5. 9. 1

luctus, 1. 12. 15
luctum, 1. 28. 6

Luculli, 2. 5. 9
ludius, 4. Prolog. 2

ludentem, 3. 14. 1
ludentes, 3. 8. 5

ludorum, 5. 7. 19
ludos, 3. 5. 41: 5. 7.

16
ludis, 3. 7. 6
lues, 4. 10. 7

luat, 3. 10. 44
luere, 1. 18. 1

luget, 4. 6. 12
lumen, 3. 10. 24

lumen suum, 4. 10. 2
luminis, 4. 10. 12

lumine, 3. 19. 8
lupus, 1. 1. 1. 2: 1. 10.

4: 1. 18. 4. & alibi.
lupi, 1. 8. 4

lupum, 1. 19. 8
lupc, 1. 1. 7

lupo, 1. 8. 9
lupo sponse, 1. 16. 4

luscini, 3. 18. 3
luscini, 3. 18. 11

lustravit, 3. 19. 3
luscum, 3. 14. 12

lucem, 2. 9. 16
lucce, 3. 7. 19

luxurie domum, 4. 5.
46

luxu vitam trahit, 4. 5.
39

lympharum, 1. 4. 3
M

Acerat, 4. 19. 21
macie confectus, 3. 7. 2

mage, 5. 3. 11
magis, 3. 4. 5: 3. 16. 8

magistræ, 2. 6. 15
magnitudo principum, 4. 5. 12

magnitudinis, 1. 24. 3
magnitudine, 3. 18. 6

magnus Jupiter, 4. 17.
13

magnum, 3. 15. 12
magnum periculum, 4.

8. 1
magni Jovis, 4. 17. 10

magno, 2. 4. 13: 2. 8.
19

magno apparatu, 4. 24.
21

magno clamore, 1. 2.
11.

magno dolore, 1. 8. 5
magnoque risu, 5. 7. 31

magnaue invidia, 3. 7.
10

magna, 4. 23. 5
magnæ, 2. 7. 14

magnas opes, 3. Pro-
log. 24

major, 1. 24. 8: 5. 5.
25

majori, 3. 3. 11
majore, 3. 3. 11: 5. 3.

10
majore nisu, 1. 24. 10

majores, 2. 5. 24
majorem, 5. 4. 11

majorem molestiam, 4.
6. 24

maius, 1. 2. 31: 4. Pro-
log. 2

maius pretium, 5. 1. 5
majestas, 2. 5. 22

maledixisti, 1. 1. 10
maledixit, 1. 1. 12

maleficus, 2. 6. 2
malefici, 1. 17. 1

malefico, 2. 3. 2: 4.
10. 20

maligna, 3. 10. 36
malignitas, 5. Prolog.

15
malitia, 2. 4. 5

maluisset, 5. 7. 9
B 4

malus,

I N D E X

- malus, 1. 14. 1
 mali, 1. 19. 1
 malum, 1. 2. 31: 1. 7. 6
 malum perferre, 1. 2. 30
 malum finire, 1. 18. 7
 mali, 2. 4. 25: 3. 10. 44
 malo, 4. 8. 2: 5. 4. 12
 malo addicitur, 1. 5. 10
 mala, 1. 9. 9: 4. 10. 4
 mala videre, 1. 16. 2
 malorum, 4. 10. 5
 malis, 3. Prolog. 43. & alibi.
 malè, 4. 24. 18
 male multatus, 1. 3. 9
 manebit, 5. 5. 6
 maneret, 4. 5. 41
 mandant, 4. 27. 19: 4. 24. 21
 mandata, 1. 2. 27
 Manes Deos, 1. 24. 4
 manifestis, 5. 5. 3
 manus, 4. 6. 1: 4. 20. 8: 5. 7. 10
 manum, 5. 1. 5
 manu, 2. 5. 9
 manibus, 3. Prolog. 6
 mare, 2. 5. 10
 mari, 4. 21. 10
 margaritam, 3. 12. 2
 margine, 4. 8. 4
 maritus, 3. 10. 9
 marmori, 5. 1. 6
 masculus, 3. 15. 11
 mater, 1. 28. 5: 3. Prolog. 17: 3. 15. 2
 mater sedula, 4. 4. 13
 matris, 3. 8. 4
 matri, 4. 4. 12: 4. 4. 46
 matrem, 4. 4. 7
 materia exigua, 4. 24. 7
 memoriæ, 4. 25. 6: 5. Prolog. 2
 materiam, 1. Prolog. 1
 matronarum, 4. 23. 8
 matronarum oscula, 4. 23. 13
 matura est, 4. 2. 4
 maturius, 3. 19. 2
 maximus, 4. 17. 21
 maxima, 4. 22. 2
 maximum, 3. 12. 5
 maximam, 4. 17. 5
 maximo, 5. 5. 21
 maxime, 3. 10. 15
 maxime contrarios, 4. 10. 17
 me, 1. 5. 9. & alibi pluries.
 mea refert, 1. 14. 9
 meas, 1. 15. 10
 mecum, 2. 5. 24. & alibi.
 Medæ, 4. 6. 13
 medicinam facere, 1. 4. 3
 medicinam fecit, 1. 8. 9
 medicum, 1. 14. 11
 medio mari, 4. 21. 10
 medio sole, 3. 19. 8
 mediæ, 2. 2. 3
 media, 2. 4. 2
 media in turba, 4. 5. 29
 media via, 3. 14. 5
 mehercule, 1. 25. 8: 3. 5. 4: 5. 5. 22
 melior, 3. 5. 3
 melioris vitæ, 4. 17. 2
 meliores, 2. 9. 17
 melius, 1. 17. 5: 5. 5. 24
 melos, 4. 21. 2
 melos luscini, 3. 18. 11
 memini, 3. 2. 17: 4. 25. 35: 5. 7. 6
 meminerit, 1. Prolog. 7
 memoria, 3. 10. 8: 5. Prolog. 24.
 memoriæ, 4. 20. 3
 memoriæ tradam, 4. 24. 3
 Menander nobilis comædus, 5. 1. 9
 Menander scriptor, 5. 1. 18
 mendaces, 1. 17. 1
 mendacium, 3. 10. 48
 mens est, 3. Prolog. 49
 mens rara, 4. Prolog. 6
 mentem, 3. 3. 7
 mente, 4. 19. 17
 mentes, 5. 5. 25
 mensa, 3. 7. 21
 menses, 1. 1. 10
 mensibus, 3. 15. 5
 mensibus peractis, 1. 18. 2
 mentitus, 3. 10. 13
 mentiri, 1. 29. 8
 merces, 3. 4. 2
 merces fraudis, 1. 17. 9
 mercedis, 4. 24. 11
 mercedis loco, 4. 24. 33
 mercedem, 1. 8. 12
 mercede, 4. Prolog. 8: 4. 21. 5
 mercurius, 4. 17. 9
 mercurio, 1. 2. 27
 merdis, 4. 17. 16
 merfit, 4. 5. 9
 mersum, 1. 2. 16
 meritum, 1. 22. 12
 meriti, 1. 8. 1
 merito, 1. 4. 1: 3. 6. 10. & alibi.
 meritis, 3. Prolog. 30
 meruit, 3. 11. 7
 metuens, 2. 4. 21
 metuere, 1. 28. 1
 metus, 1. 2. 26
 metum, 4. 26. 4
 metu, 1. 11. 15
 meus, 3. 7. 24
 meus homo, 5. 7. 32
 mea, 3. 3. 3. & alibi.
 mea causa, 1. 22. 4
 mea culpa, 1. 23. 8
 mex

VOCABULORUM.

- meæ carnis, 1. 25. 9
 meæ vitæ, 4. 19. 7
 meæ vocis, 1. 11. 13
 meæ turbæ, 1. 19. 9
 mei, 3. Prolog. 5
 meum, 1. 5. 2
 meam, 1. 23. 5 : 3. Prolog. 40
 meo, 2. 9. 8. & alibi.
 meæ vires, 5. 10. 8
 meos, 1. 1. 8
 meis, 5. 5. 5
 mi, 3. 18. 9
 mihi, 1. 1. 10. & alibi
 pluries.
 mihiq̃ue, 4. 10. 6
 milites, 4. 5. 7
 milvio, 1. 31. 10
 milvium, 1. 31. 3
 minas, 3. 6. 11
 minaris, 4. 22. 5
 Minerva, 3. 17. 5
 minime, 1. 18. 6
 Minos, 4. 6. 19
 mintus, 4. 20. 4 : 4. 25.
 II
 minuta, 4. 5. 12
 miraculo, 1. 11. 8
 mirans, 1. 12. 5
 mirati, 4. 17. 10
 miscet, 4. 16. 10
 miscuit, 1. 2. 2
 miscens, 1. 28. 10
 miscere, 1. 14. 8
 mixtum, 4. 17. 24
 misenensem, 2. 5. 8
 miseræ, 2. 4. 7
 miseræ sibi, 1. 28. 6
 miserum, 4. 19. 17
 miseras, 1. 6. 8
 miseria, 3. 20. 3
 misericors, 4. 18. 3
 misericordia, 4. 25. 21
 miserandam, 3. 10. 46
 miserita est, 3. 15. 15
 miseriti, 3. 2. 4
 misit, 1. 2. 24
 misit vocem, 4. 10. 4
 misère, 1. 2. 22
 misère legatos, 4. 17. 1
 misère panem, 3. 2. 6
 miserunt, 4. 17. 32
 misisset, 1. 23. 3
 miserit, 3. 18. 4
 missum, 1. 2. 14
 misso aulæo, 5. 7. 23
 Mnemosyne, 3. Prolog. 18
 modestiæ, 2. 1. 10
 modestis, 2. 1. 2
 modium, 1. 16. 3
 modò, 1. 9. 9. & alibi.
 modo simili, 1. 24. 7
 modis, 4. 6. 14
 modium, 1. 16. 3
 mœcha, 4. 5. 44
 mœchæ, 4. 5. 41 : 4. 5.
 21
 mœrens, 1. 3. 10 : 3. 3. 6
 mœrentes, 4. 15. 2
 mœstus, 4. 3. 10
 molestus ille, 3. 19. 10
 molestus esse, 4. 9. 23
 molesta, 2. 5. 4
 molestior, 4. 25. 2
 molesti, 5. 5. 9
 molestis, 1. 22. 3
 molestiam, 4. 9. 24
 moliens, 4. 8. 7
 momentum, 3. Prolog. 5
 monet, 4. 15. 7
 monet consilio, 1. Prolog. 4
 monent, 1. 19. 2
 monitus fuit, 3. 5. 8
 monitus præcepto, 3. 8. 1
 monitis, 2. 6. 14
 mons, 4. 22. 1
 monte, 2. 5. 9
 monstrabat, 5. 9. 3
 monstrabo, 3. 5. 5
 monstraro, 2. 6. 9
 monstro, 3. 3. 5
 mora, 5. 7. 22 : 5. 8. 6 :
 4. 5. 18
 moram, 4. 24. 26
 morâ, 3. Prolog. 59
 morbo, 1. 14. 5
 mordax, 5. 1. 9
 mordaciorem, 4. 7. 1
 mordidit, 4. 7. 1
 moriens, 1. 12. 12
 mortuus esset, 3. 20. 6
 mortua, 3. 16. 19
 mortuo, 3. 20. 11
 mortuum, 5. 7. 21
 mortuam, 3. 2. 8
 mori, 1. 21. 12
 moror, 4. 23. 6
 mors, 4. 25. 19
 mortis, 1. 9. 8.
 mortis metum, 4. 16. 4
 mortis periculo, 1. 28.
 II
 mortis professæ, 4. 6. 8
 mortis timore, 1. 14. 10
 morti, 4. 25. 10
 mortem, 3. 9. 3 : 3. 20.
 IO
 morte, 5. 3. 4
 morsu, 2. 3. 1
 morfibus, 1. 12. 11
 mortales, 1. 20. 2
 mortaliū, 2. Prolog. 3 :
 3. 10. 56
 mos, 5. 1. 3 : 5. 7. 13
 moris, 4. 24. 8
 morem, 2. Prolog. 8
 more, 5. 7. 24. 25
 mores, 1. 2. 12
 mores domini, 1. 15. 2
 mores hominum, 3. Prolog. 50
 moribus, 3. 8. 16
 moribus alienum, 4. 6.
 42
 motu, 1. 2. 15
 movet risum, 1. Prolog. 3
 mo-

INDEX

movetque, 5. 5. 28
 movit, 3. Prolog. 58
 moveor, 3. 6. 4
 mox, 1. 21. 7: 3. 20. 8
 mulier, 1. 18. 2
 mulieris, 3. 10. 14
 mulierem, 3. 10. 34
 mulierum, 2. 2. 8
 muliebrem, 4. 5. 21
 multandum, 1. 26. 2
 multatus, 1. 3. 9
 multo, 2. 5. 24: 2. 7. 3:
 3. 12. 6: 4. 24. 23
 multo similis, 5. 5. 54:
 3. 16. 6
 multa, 2. 4. 23: 3. 3.
 12: 3. 10. 13: 2.
 5. 3
 multorum, 4. 5. 50
 multarum, 4. 25. 3
 multos, 3. 4. 7: 3. 5. 1:
 4. Prolog. 6
 multis, 5. 4. 12: 5. 5.
 20
 multum, 3. 10. 5
 multum falleris, 1. 23. 6
 multum gemens, 5. 7.
 10
 multum prius, 3. 10. 5
 mulam, 2. 7. 8
 mulam, 3. 6. 1
 muli, 2. 7. 1
 mundum, 4. 5. 21
 munitus, 2. 6. 1
 muneris, 4. 15. 5
 munere, 2. 6. 16
 munera, 4. 10. 5
 murum, 4. 23. 15
 mus, 4. 1. 4
 murem, 4. 22. 3
 mures, 4. 6. 1
 mures veloces, 4. 1. 2
 muribus, 1. 22. 3
 musa, 3. Prolog. 7
 musarum, 3. Prolog.
 16

musca, 3. 6. 1: 4. 23.
 2: 4. 23. 3
 muscipula, 4. 1. 8
 musicum, 4. 19. 19
 mustela, 1. 22. 1: 4.
 1. 1
 mustelarum, 4. 6. 1
 mutant, 1. 15. 2
 mutandum, 3. Prolog.
 15
 mutatur, 4. 16. 5
 mutatus, 5. 1. 17
 mutire, 4. 25. 34
 mutam, 3. 18. 9
 Myronem, 5. 1. 7
 Myrtus, 3. 17. 3

N

NActa, 2. 4. 2
 Nænas, 3. Prolog.
 10: 4. Prolog. 3
 nam, 2. 2. 9. & alibi.
 naris, 3. 3. 14
 naribus, 3. 1. 4: 4. 17. 7
 narratio, 1. 12. 2: 5. 7.
 17
 narratione, 4. 5. 2
 narro, 3. 12. 8
 narrabo, 3. 10. 8
 narrabit, 3. 17. 8
 narrandi, 2. Prolog. 15
 narrare, 1. 6. 2
 narrata, 4. 24. 31
 nasceret, 3. 15. 10
 natus, 1. 1. 11: 3. Pro-
 log. 20: 3. 8. 6: 4.
 19. 15
 natus es, 5. 9. 4
 natus est, 3. 20. 1
 nati, 1. 27. 2
 nasute, 4. 6. 1
 nata, 3. 7. 6
 natali, 3. 15. 12
 natans, 1. 4. 2
 natio, 2. 5. 1

natum, 3. 10. 22
 nato, 3. 10. 45
 nati tui, 2. 4. 13
 natos, 1. 24. 4: 1. 8.
 12
 natura, 1. 3. 14: 2. 9.
 16
 natura sinistra, 2. 9. 16
 naturæ, 5. 5. 33
 naturæ dedecus, 1. 21:
 11
 naturæ munere, 2. 6.
 16
 naturæ onus, 1. 18. 5
 naufragi, 4. 21. 18
 navis, 4. 16. 3
 navem, 4. 21. 9
 nauscant, 4. 7. 25
 nautas, 4. 16. 7
 ne, 1. 2. 31. & alibi
 pluries.
 Neapolim, 2. 5. 7
 nec, 1. 5. 7: & alibi
 pluries.
 necessitas, 3. 15. 17
 necat, 3. 2. 13
 neci, 4. 1. 5
 necuit, 4. 18. 4
 necare, 5. 3. 10
 nectar, 3. 16. 13
 negas, 1. 10. 10
 negabat, 1. 10. 5
 negavit, 1. 15. 9
 negarunt, 1. 24. 6
 negarat, 3. 16. 19
 negare, 2. 1. 1
 negligunt, 2. 7. 9
 neglecto, 4. 4. 20
 negligenter, 4. 1. 4
 negotiis, 3. Prolog. 2
 nemo, 1. 14. 16. & a-
 libi.
 nempe, 2. 2. 2: 4. 23.
 16
 nemoris, 1. 30. 8
 nemoris cultrix, 2. 4. 3

VOCABULORUM.

- nemoris Pelei iugo, 4. 6. 6.
 nemorosis, 2. 8. 2
 8. nescit, 2. Prolog. 13
 nescio quid, 2. 5. 19
 9. nequicquam, 2. 6. 10
 nequitia, 2. 6. 3
 16. nequitia, 3. 8. 15
 necem, 1. 2. 25: 1. 31.
 11. 4: 2. 8. 2. 6: 4. 6. 3
 necem instantem, 1. 22. 1
 6. nece, 2. 6. 17
 nece iniusta, 1. 1. 13
 nidum, 4. 4. 1. 6
 nidoque, 1. 28. 4
 nihil, 3. 10. 28: 3. 17. 8.
 & alibi pluries.
 nihilominus, 3. Prolog. 48
 niger, 3. 15. 10
 nigros, 2. 2. 10
 nil, 1. 15. 2. & alibi.
 Nilo, 1. 25. 5
 nimiam, 1. 12. 6
 nimiaque, 4. 16. 7
 nimia brevitate, 3. 10. 60
 nisi, 1. 11. 14: & alibi.
 nifu, 1. 24. 7
 nites, 3. 7. 4
 nitetur, 4. 25. 17
 nixa, 4. 8. 11
 nitor, 1. 13. 6
 nitor sinaragdi, 3. 18. 7
 nives, 3. 7. 11
 nivea, 5. 7. 36
 niveis, 5. 7. 37: 5. 7. 37
 37
 nobilis, 5. 7. 16
 nobilis comœdiis, 5. 1. 9
 nobilis dives, 5. 5. 4
 nobilem, 1. 14. 12
 nobili, 3. 1. 2
 nobiles, 4. 21. 4
 noccat, 5. 1. 8
 nocens est, 5. 3. 12
 nocendum, 1. 26. 1
 nocivum, 1. 29. 3
 noctu, 2. 4. 18: 3. 7. 10
 noctua, 3. 16. 8. 17
 noctua, 3. 16. 3
 nocturnus, 1. 23. 3
 nolo, 1. 29. 11: 3. 7. 27: 4. 3. 4
 noluiſtis, 1. 2. 29
 noli, 1. 22. 8: 1. 25. 7: 7. 3. 4: 4. 9. 23
 noli adfectare, 3. 18. 14
 nomen, 1. 15. 2: 1. 16. 1
 nomen Æſopi, 5. 1. 1
 nomen amici, 3. 9. 1
 nomine, 1. 14. 3
 nomine auctoris, 2. Prolog. 7
 nomino, 5. Prolog. 11
 nominor, 1. 5. 7
 non, 1. Prolog. 6. & alibi pluries.
 nondum, 4. 3. 4
 nos, 1. Prolog. 7
 nobis, 1. 3. 3: 1. 30. 3. & alibi.
 noſter, 4. 10. 9
 noſtra, 1. 9. 9: 4. 9. 4. & alibi.
 noſtrum, 1. 30. 11
 noſtrum ſtudio, 2. 9. 12
 noſtræ, 4. 25. 8
 noſtram, 2. 4. 10
 noſtro, 1. 8. 11
 noſtro ſeculo, 5. 1. 4
 poſtris, 1. 3. 13: 4. 23. 4
 noſſem, 1. 11. 14
 noſſet, 3. 13. 4
 notam, 1. 3. 11
 notas, 4. 23. 37
 notis, 1. 11. 2
 notare, 3. Prolog. 49
 noſceſcet, 3. 3. 3
 notuit, 5. 7. 35
 notus, 3. 10. 58: 5. 5. 8
 nota, 1. 9. 5
 noto, 3. Prolog. 63
 notis, 2. 5. 16
 notior, 5. 7. 4
 notos, 1. 11. 9
 novacula, 5. 8. 1
 novercæ, 3. 10. 3
 noverat, 4. 5. 28
 noverit, 3. 1. 7
 novies, 3. Prolog. 19
 novitatem, 5. 5. 6
 novum, 4. 17. 35
 novo, 1. 11. 8: 5. 1. 5.
 novi, 5. 9. 4
 novos, 1. 11. 9
 novis, 4. 6. 5
 novis rebus, 5. Prolog. 13
 noviſſime, 1. 24. 9: 3. 14. 9: 4. 10. 20
 nox, 3. 2. 7: 3. 7. 19
 noctis, 2. 8. 10
 noxiarum, 4. 25. 31
 nudabit, 3. Prolog. 47
 nudatum, 5. 3. 1
 nudo, 5. 8. 2
 nudos, 4. 21. 17
 nulla, 1. 13. 8: 3. 15. 14. & alibi.
 nullum, 4. 19. 11: 3. 16. 9
 nulli, 1. 25. 1
 nullo modo, 1. 26. 5
 nullis, 5. 5. 14
 num, 1. 15. 7
 numinum, 4. 24. 32
 numeret, 3. Prolog. 56
 numeremus, 5. 4. 10
 numero, 4. 24. 16
 nummos, 2. 7. 9
 nummis, 4. 21. 23
 nunc, 1. 6. 7. & alibi.
 nun-

I N D E X

nunquam, 1. 4. 5: 3. 3.
 15. & alibi.
 nuper, 4. 16. 14: 2. 8.
 21
 nuptias, 1. 6. 1
 nutrit, 3. 15. 7
 nutritus, 5. 4. 6
 nucibus, 3. 14. 2

O

O Canis, 1. 27. 9
O me infelicem, 1.
 12. 13
 ô nata, 3. 17. 11
 ô quanta species, 1. 7. 2
 ô qui, 1. 13. 6
 ô si, 4. 5. 30
 ô suavis anima, 3. 1. 5
 objectus, 5. 10. 4
 objecto, 1. 23. 4: 4.
 11. 8
 obiit, 3. 10. 3
 obitum, 3. 20. 2
 objurgabat, 1. 9. 4
 objurgabat canem, 5.
 10. 7
 oblectent, 3. Prolog.
 32
 oblitus, 1. 27. 7
 obnoxia, 3. Prolog. 34
 obnoxia, 2. 7. 14
 obscœna, 3. 11. 2
 obfistere, 3. 16. 19
 obscuro, 4. 2. 3
 obtegere, 5. 5. 30
 obteret, 1. 30. 10
 obtrectet, 5. Prolog. 16
 obtrectare, 2. 9. 10: 5.
 Prolog. 15
 obuius, 1. 29. 4: 4. 21.
 25
 occasione, 5. 8. 3
 occasione, 2. 8. 9
 occœpit, 1. 13. 5
 occidi, 2. 8. 26

occidit, 2. 6. 17
 occiso, 5. 2. 7
 occubuit, 4. 2. 5
 occupat, 1. 2. 5
 occupavit, 5. 1. 2
 occuparat, 2. 9. 5
 occupaveris, 5. 8. 3
 occupata, 2. 5. 2
 occupato, 3. 19. 12
 occurrit, 2. 9. 15: 3.
 7. 3
 oculos, 4. 11. 6
 oculos centum, 2. 8.
 18
 oculis, 4. 4. 4
 odi, 4. 11. 7
 odio, 3. 10. 57
 odiosissima, 2. 5. 4
 odorem, 3. 1. 3: 4. 17.
 24
 odore, 4. 17. 18
 offendimus, 3. 10. 60
 offendunt, 5. 5. 4
 offender, 4. 10. 6
 offerre, 2. 1. 2
 officinam, 4. 7. 3
 officium, 1. 29. 6: 3.
 7. 8
 officium come, 2. 5. 15
 officii mei, 3. Prolog. 5
 olfacit, 4. 17. 35
 olim, 3. 2. 2. & alibi.
 oliva, 3. 17. 9
 omina læva, 3. 18. 12
 omiserim, 5. Prolog. 5
 omnino, 1. 2. 8: 4. 9.
 23
 omne, 4. 7. 7
 omnem, 2. 9. 14: 4. 19.
 25
 omni, 1. 2. 21: 1. 31. 9
 omni cura, 3. Prolog. 8
 omni vigilia, 3. Pro-
 log. 25
 omnes, 1. 6. 7. & alibi.
 omnia, 4. 17. 22: 4. 22. 6

omnium, 4. 5. 33
 omnibus, 3. 17. 11: 5.
 7. 35
 onerant laudibus, 5. 5.
 20
 onerant saxi, 3. 2. 4
 onus, 1. 2. 8
 onus ignotum, 3. 15. 5
 onus naturæ, 1. 18. 5
 onere degravati, 4. 21.
 15
 onere dives, 2. 7. 4
 onustus, 4. 10. 3
 opera, 2. 5. 23
 opera vocis meæ, 1. 11.
 13
 operæ pretium, 2. 5. 6
 operam, 5. 7. 5
 operam perdunt, 1. 25. 2
 operarios, 4. 5. 23
 opes, 1. 7. 14: 3. Prolog.
 24: 4. 11. 1
 opes regales, 1. 27. 10
 opibus, 4. 21. 13
 opimam prædam, 1. 6. 8
 opinans, 5. 7. 8
 opinione, 3. 10. 55
 opinum, 1. 9. 6
 oportet, 2. Prolog. 2.
 4. 16. 9
 appetit, 3. 16. 2
 oppido, 3. 10. 19
 opponat, 2. 9. 9
 opportuno, 2. 8. 4
 opprimunt, 1. 1. 15
 oppressit, 4. 24. 29
 opprimat, 2. 4. 10
 opprimere, 5. 3. 2
 oppressum, 1. 9. 3
 oppressi, 5. 1. 5
 oppugnant, 2. 6. 3
 opsonia, 3. 4. 2
 opsoniorum, 4. 19. 22
 optem, 5. 3. 10
 optimos, 3. 4. 7
 optimis rebus, 4. 23. 23
 opus,

VOCABULORUM.

- opus, 4. 20. 7
opus infundite, 3. 13. 9
opus adprobavit, 4. 24.
II
operis, 5. Prolog. I
operis residui, 4. 25. 5
opere, 4. 9. 9
operibus, 5. I. 5
opus est, 4. 23. 3 I
oro, 4. 19. 5
oratum, 4. 17. 2
orare, I. 28. 5
orbam, 3. 10. 45
ordo, 5. 7. 30
ordinem, 4. 20. 9
ordo vulgatus, 4. 24.
3 I
orta, 4. 3. 3
ornamenta, 4. 5. 36
ornant se, 3. 23. 38
ornatum, 4. 5. 44 : 4.
15. 5
Orpheo, 3. Prolog. 57
ore, I. 4. 6 : I. 8. II
ore emisit, I. 13. 10
os, I. 8. 4
ossa, 3. 7. 2 I
ossa humana, I. 27. 3
osculantur, 5. I. 5
oscula, 3. 8. 12 : 4. 23.
22
oscula matronarum, 4.
23. 27
ostendit, 3. 15. 3 : 4. 10.
18 : 5. 6. 4
ostendamus, I. 9. 2
ostenderet, 5. 5. 6
ostenderet sese, 5. 7. 19
ostenderit, 5. Prolog. 12
ostendere, 3. Prolog. 50
ostendere vocem, I. 13. 9
ostentum, 3. 3. 16
otiosum, 3. 7. 14
otium, 5. I. 7
otium des corpori, 3.
Prolog. 13
otio, 2. 5. 2
ovis, I. 17. 6 : I. 17. 8
ovis patiens injuriæ, I.
5. 3
ove, I. 17. 2
ovem, I. 16. 3
oves, 3. 3. 4
ovesque, 3. 15. 3
P
Pactam, 3. 8. 17
pacto, 2. 6. 6. &
alibi.
palam, 4. 25. 33
Pallas, 3. 16. 13
palladio, 4. 6. 9
pallio, 5. 5. 18
paludis, I. 30. 9
palude, I. 30. 2
paludibus, I. 11. 10
panis, 3. 7. 2 I
panem, I. 17. 3 : & alibi.
Panthera, 3. 2. 2
par esse, I. 19. 10
par color, 3. 13. 6
par gratia, 3. 2. I
par officium, 3. 7. 8
pares, 2. 2. 7 : 4. 15. 6
parco sciens, 4. 25. I
pepercerant, 3. 2. 10
parcas mihi, I. 22. 2
parcite, 2. 8. 8
parcè, 4. 16. 9
paruit, 2. 6. 18
parens, 3. Prolog. 57 :
4. 5. 20
parentes, 3. 16. 17
pareret, 4. 22. 3
pererit, 3. Prolog. 19 : 3.
15. 9 : 4. 22. 3
pepererunt, 3. 3. 4
pepererat, 2. 4. 2
pariter, 5. 2. 13
paret ornatum, 4. 5. 44
paret vinum, 4. 5. 43
parta, 5. Prolog. 17
pararet, 3. 10. 10
parare, 3. 19. 2
paratur, 2. 4. 7
paratus, 3. 7. II
parata, 2. 4. 15
pars, 2. I. 10
partem, 4. 24. 12
partem postulans, 2. I. 4
parte, 2. 6. II
partes, 2. Prolog. II : 3.
18. 10
partes tuæ, 4. 25. 24
partibus, I. 2. 4 : 3.
13. 5
partibus factis, I. 5. 6
particulo, 5. Prolog. 10 :
5. 5. 5
partiens, 3. 8. 13
parturibat, 4. 22. I
parturiens, I. 19. 3
partu, I. 18. 2
parum, 4. 8. 3
parum est, 2. 8. 22
parva, I. 15. 3
parvum, I. 2. 14
parvæ rei, 4. 3. 10
parvo, 5. 5. I
parvas, 3. 9. 2
parvulæ, 5. 3. 3
pascēbat, I. 15. 3
pastum, 2. 4. 14
pasci, 4. 23. 39
passer, I. 9. 4
passim, 5. I. 3
pastores, 3. 2. 13
pastoribus, 3. 3. 17 : 4.
5. 40
patefecit, 4. 6. II
patena, I. 26. 4
patet, I. 28. 2
patere, 2. 9. 3
pater, I. I. 12
pater Deorum, I. 2. 15
patris, 4. 6. 16
patri, 4. 5. 32
pater-

I N D E X

- paterfamilias, 3. 10.
 48
 patientia, 4. 6. 3
 patior, 3. 7. 11
 patitur, 4. 25. 2
 patiens, 1. 5. 3
 pati, 1. 3. 11 : 1. 26. 12 :
 4. 4. 9
 patrimonio, 4. 19. 23
 patriæ, 3. Prolog. 55
 patriam, 4. 21. 7
 patroni, 3. 10. 37
 pauci, 4. 21. 14
 paucos, 1. 17. 7
 paucas, 5. Prolog. 12
 paucis, 1. 9. 2 : 3. 2. 12 :
 5. 4. 12
 paventes, 1. 11. 9
 pavidum, 1. 2. 15
 paulo, 5. 7. 4. 12
 pavo, 3. 18. 1
 pavoni, 1. 13. 5 : 1. 3. 8
 pavonum, 1. 3. 7
 pavorem, 2. 4. 20
 pauper, 2. 1. 14
 pauperes, 1. 15. 2
 paupertatem, 4. 21. 3
 peccat, 1. 8. 2 : 5. 3. 12
 peccant, 3. 10. 52. 53
 peccet, 3. 13. 8
 pectinem, 5. 6. 1
 pectus, 3. 10. 27 : 4.
 9. 3
 pectore, 3. Prolog. 9
 pecunia, 2. 7. 2
 pecuniam, 4. 5. 17. 48
 pecus, 3. 2. 13
 pecore, 4. 5. 45
 pecora, 3. 3. 4 : 4. 5.
 23. 40
 pedes, 1. 9. 5
 pedissequos, 4. 5. 38
 pegma, 5. 7. 7
 Pelagi, 4. 21. 7
 Pelei, 4. 6. 6
 Pelia, 4. 6. 12
 Peliadum, 4. 6. 16
 pellem, 1. 24. 4
 pelle, 4. 1. 7
 Pelusio, 2. 5. 12
 penderet, 1. 27. 6
 pendens, 5. 8. 1
 pendere, 3. 4. 1
 penitus, 3. Prolog. 21
 pennæ, 1. 31. 4
 pennarum, 1. 13. 6
 pennas, 1. 3. 5. 8
 penula, 5. 2. 8
 per artus fratris, 4. 6.
 15
 per auras, 2. 6. 7
 per campum, 1. 12. 8
 per flumen, 1. 4. 2
 per forum, 3. 19. 6
 per fabellas, 2. Pro-
 log. 2
 per quem, 4. 10. 10
 per te, 2. 1. 5
 peras, 4. 9. 1
 perages, 4. 25. 13
 peractis mensibus, 1.
 18. 2
 perdunt, 1. 25. 2
 perdidisse, 1. 10. 9
 perdere, 5. 7. 9
 perdomuit, 4. 9. 19
 perductus, 3. Prolog.
 28
 peregrinam, 1. 26. 11
 pereo, 3. 7. 6
 perferri, 1. 4. 4
 perit, 1. 24. 1 : 4. 2. 6
 perit opera, 2. 5. 23
 periit, 4. 21. 27
 periere, 1. 20. 6
 pereat, 3. Prolog. 5
 perierant, 4. 21. 15
 perierint, 5. 4. 10
 perituræ, 3. 2. 5
 perfecit, 4. 20. 8
 periclitatur, 4. 5. 11
 periculum, 3. 3. 8 : 4.
 8. 1 : 1. 29. 3 : 4.
 25. 34
 periculo, 2. 4. 13 : 2.
 7. 14 : 2. 8. 19 : 4.
 16. 8
 periculo mortis, 1. 28.
 11
 periculosum est, 3. 10.
 periculosum lucrum, 5.
 4. 8
 periculosam, 1. 8. 9
 peritus, 3. 3. 1
 peritis, 1. 23. 2
 perjurio, 4. 19. 24
 perleges, 5. Prolog. 14
 peflultro, 4. 22. 6
 permotus, 1. 6. 5
 pernicies, 1. 30. 39 : 2.
 4. 6
 perniciem, 1. 20. 2
 pernicitas, 1. 9. 4
 perorassent, 1. 10. 7
 perpasso, 3. 7. 2
 perpeti, 4. 5. 41
 perfulatset, 4. 11. 4
 perscrutatus, 3. 10. 47
 persequitur, 3. 20. 3
 persecuta, 1. 28. 5
 persolvit, 3. 5. 1
 personam, 1. 7. 1
 perstes, 3. Prolog. 14
 persuasus, 3. 5. 8
 persuasa est, 1. 8. 7
 pertinet, 1. 30. 11
 pertineat, 3. 1. 7
 pertinere, 1. 14. 17 : 3.
 3. 7
 pertraxerunt, 3. 10. 39
 perturbatus, 4. 4. 27
 perturbatis, 2. 4. 11
 pervellit, 5. 5. 32
 pervenit, 2. 9. 12 : 4.
 19. 3
 pedem, 2. 1. 8 : 4. 4. 28
 pede, 1. 30. 10 : 2. 4. 18 :
 4. 17. 6
 pedes,

VOCABULORUM.

- 4 pedes, 1. 14. 16: 1. 9. 5
 pessimos, 3. 4. 6
 2 peto, 3. Prolog. 63: 4.
 4 25. 8
 petis, 1. 10. 9
 28 petit, 2. 8. 3: 4. 24. 6
 petunt, 1. 11. 9
 5 petebat, 1. 4. 7
 5 petiit, 4. 3. 4
 petivit, 2. 1. 12
 petierunt, 2. 1. 11: 4.
 21. 18
 petiere, 3. 10. 39
 peteret, 1. 17. 2
 4 petierant, 1. 20. 6
 petierint, 2. 1. 2: 3. 2.
 19
 2 petens, 3. 10. 21
 petens Neapolim, 2. 5. 7
 petivit, 2. 1. 12
 petulas, 3. 5. 2
 petulans jurgium, 3.
 11. 2
 petulans turba, 1. 2. 20
 Phœbo, 3. 17. 3
 Phœdri, 2. Prolog. 1
 Phalereus, 5. 1. 1
 philite, 4. 10. 10
 Phryx, 3. Prolog. 52
 Pierio, 3. Prolog. 17
 pietas, 4. 10. 10
 pignore, 4. 20. 5: 5. 5.
 37
 pilis, 5. 6. 2
 pictis, 3. 18. 8
 3 pingi, 2. 2. 8
 pinus, 3. 17. 4: 4. 6. 7
 9 Pisistratus, 1. 2. 5
 placet, ibid.
 placet satis, 4. 19. 13
 placuit, 3. 17. 3
 placidus, 2. 1. 9
 placido, 2. 7. 6
 3 placo, 4. 6. 4
 2 plagæ, 4. 1. 11
 plagis, 4. 1. 6
 plane, 3. 7. 26: 3. 13. 7
 plano, 2. 4. 10
 plaudit, 5. 7. 33
 plausum, 5. Prolog. 20
 plausu, 5. 5. 21
 plausus, 5. 5. 28: 5. 7.
 28
 plebes, 4. 5. 12
 plebeio, 4. 25. 34
 plecteret, 5. 9. 3
 plectimur, 1. 31. 13
 plenam, 4. 5. 35: 1. 26.
 8
 plerumque, 1. 26. 8: 3.
 16. 2
 plunhis, 3. 18. 8
 plurimum, 2. 8. 28
 plus, 3. 5. 4: 4. 4. 1:
 1. 5. 8
 plus temporis, 4. 25. 12
 plus valeo, 1. 5. 9
 plures, 2. 3. 7: 2. 9. 9:
 4. 19. 2: 4. 21. 15:
 5. Prolog. 12
 plura, 3. Prolog. 39: 3.
 10. 14
 pluribus, 2. 3. 4: 3. 10.
 59
 pluris, 4. 23. 3
 Pluto, 4. 11. 5
 poculis, 4. 24. 20
 poenæ, 4. 10. 8
 poenam, 4. 17. 26: 3.
 10. 32
 poena dignum, 3. 3. 13
 poenas, 4. 17. 28
 poenas dat, 1. 13. 2
 poenas luat, 3. 10. 44
 poenas luere, 1. 17. 1
 poenas oppetit, 3. 16. 2
 poenas penderet, 1. 27. 6
 poenas persolvit, 3. 5. 10
 poenitendum, 5. 5. 3
 poenitentia, 1. 13. 2
 Poëtæ, 5. 5. 9: 4. 24.
 3
 polivi, 1. Prolog. 2
 politam, 4. 5. 36
 pollicitus, 4. 5. 26
 pollui, 3. 10. 17
 ponderet, 3. 10. 55
 pondere, 2. 6. 10
 ponis, 3. 9. 5
 poni, 5. 4. 3
 ponti, 4. 6. 10
 poposcit, 1. 4. 7
 populus, 3. 14. 7: 4. 5.
 30: 5. 5. 34: 5. 7. 34
 populum, 4. 5. 10
 populus cella, 3. 17. 4
 porcelli, 5. 5. 17
 porcellum, 5. 5. 3: 5. 5.
 36
 porcellos, 2. 4. 15
 porrigunt, 4. 21. 25
 porro, 3. Prolog. 38:
 3. 15. 11
 portis, 4. 5. 7
 portat, 3. 15. 5
 portem, 1. 15. 10
 posceret, 4. 24. 12
 posita, 2. 5. 9
 posita, 3. 14. 8
 posito, 1. 14. 9: 1. 2.
 19
 posse, 1. 18. 6: 3. 3. 11
 posset, 1. 19. 7. & alibi.
 possent, 1. 15. 6: 1. 20. 4
 possideat, 3. 10. 37
 possideant, 4. 5. 10: 4.
 5. 15
 possidebit, 4. 5. 47
 possis, 3. 5. 5: 5. 2. 14
 possint, 4. 17. 31
 possit, 3. 13. 14. & ali-
 bi.
 possum, 1. 1. 7
 possunt, 3. 9. 17: 4. 2. 5
 possumus, 4. 9. 4
 post mortem, 3. 20. 10
 post obitum, 3. 20. 2
 post paucos dies, 1. 17. 7
 post

I N D E X

post tempus, 4. 18. 1
 post tergum, 4. 9. 2
 poster, 3. Prolog. 32
 posteros, 4. 17. 34
 posteris, 4. 4. 2
 postquam, 1. 1. 11: &
 alibi.
 postridie, 3. 2. 8: 5. 5:
 24
 postulas, 1. 8. 12
 postularunt, 3. 10. 34
 postulans, 2. 1. 2
 posuit, 1. 26. 8: 1. 28.
 4: 3. 14. 5
 posuerat, 2. 4. 3
 posuere, 2. 9. 1
 posuisse, 1. 26. 5
 potare, 3. 16. 13
 potens, 3. 5. 6
 potentem, 1. 24. 1
 potente, 1. 5. 1
 potentes, 1. 30. 1
 poterit, 4. 4. 39
 potes, 3. 7. 8: 3. 12. 7:
 4. 23. 3
 potest, 1. 27. 1: 2. 4.
 26
 potestas, 3. 15. 14
 potior, 3. 12. 6: 3. 15.
 9. 15
 potius, 1. 3. 2: 4. 3.
 13
 potrici, 4. 4. 25
 potueris, 1. 19. 10
 potuerit, 1. 26. 6
 potuissent, 4. 4. 32
 potuit, 3. 3. 15: 4. 2.
 3: 4. 4. 19
 præbuerunt, 2. 4. 24
 præcepto, 3. 8. 1
 præcludit, 1. 2. 26
 præcludere, 1. 23. 5
 præcurrit, 2. 5. 18
 prædam, 1. 5. 11: 2. 6.
 8: 2. 8. 27: 5. 6. 4:
 5. 10. 6

prædator, 2. 1. 2
 prædones, 4. 21. 16
 præfulget, 3. 18. 7
 prægusto, 4. 23. 4
 prælio, 4. 5. 5
 præluceat, 4. 10. 9
 præmetuens, 1. 16. 4
 præmium, 1. 8. 10: 2.
 3. 6: 3. 5. 7: 4. 17.
 33: 4. 19. 9: 4. 25.
 8
 præmio, 1. 14. 9: 5. 5.
 5: 5. 14. 9
 præponens, 3. Prolog.
 27
 præsentiam, 5. 24. 32
 præsentibus, 5. 1. 8
 præsepe, 2. 8. 22
 præsepia, 5. 9. 2
 præsidio, 4. 5. 12
 præstat, 3. 15. 16
 præstem, 1. 31. 9
 præstes, 3. Prolog. 15
 præstiterint, 2. 8. 16
 præstare, 3. 7. 8
 præstatur, 3. 4. 4
 præter, 1. 15. 2
 præterissem, 3. 13. 16
 prævalet, 1. 13. 14
 prato, 1. 24. 2
 prava, 1. 25. 1
 prave, 3. 10. 6
 Praxitelem, 5. 1. 6
 prece, 3. 16. 7
 preces, 1. 19. 6
 præcibus, 5. 7. 18: 4.
 3. 7
 premit, 4. 5. 10
 premere, 1. 11. 12
 premitur, 4. 25. 32
 presa, 1. 22. 1
 pretium, 1. 8. 1: 5. 1. 5:
 5. 5. 45: 1. 8. 1
 pretium est operæ, 2.
 5. 6
 pretii, 3. 12. 4

pretio, 1. 8. 6: 4. 4. 47.
 & alibi.
 pretia, 4. 19. 12
 pretiosas, 4. 21. 11
 primus, 2. 9. 5
 prima, 3. 6. 5: 4. 6. 10:
 4. Prol. 6
 primum, 4. 19. 6: 4.
 25. 2
 primam, 1. 5. 7
 primo, 3. 10. 31: 4. 10.
 16
 primum, 3. 3. 3
 princeps, 5. 7. 17: 5. 7.
 41
 princeps tibicen, 5. 7. 4
 principes, 5. 7. 27: 5.
 1. 13
 principum, 4. 5. 11
 principatu, 1. 30. 5
 prior, 1. 26. 4: 4. 23.
 2: 5. 5. 27
 prior ales, 1. 13. 8
 priore, 5. 5. 31
 priores, 4. 19. 16
 prius, 1. 3. 12: 3. 10. 5:
 4. 25. 24
 pristinum, 1. 2. 3
 pristinam, 1. 21. 1
 pristina, 4. 12. 6
 privata, 1. 22. 11
 privatam, 3. 10. 45
 privus, 5. Prolog. 8
 pro judicio, 5. 5. 2
 pro quo, 1. 8. 10
 pro re domini, 1. 23. 6
 pro salute, 5. 4. 2
 pro thesauro, 5. 6. 6
 pro vita, 3. 2. 16
 probans, 5. 5. 37
 probatur, 1. 13. 13
 probanda, 4. 12. 2
 procax, 1. 2. 2
 procedunt, 3. 7. 15
 proclivis, 4. 25. 21
 procul, 4. 1. 9
 pro-

VOCABULORUM.

47. proculcatas, 1. 30. 10
 procurare, 3. 3. 16
 prodesse, 3. 12. 7: 4.
 18. 6
 prodit, 4. 6. 5: 5. 5.
 27
 prodit foras, 2. 4. 22
 4. prodidit, 1. 3. 3: 4. 17.
 18
 proditurum, 5. 7. 22
 10. profuerint, 1. 12. 14
 progeniem, 2. 4. 10
 7. progredi, 3. 6. 2
 profecto, 3. 19. 11: 4.
 24. 21
 4. profert, 5. 5. 36
 5. prolatum, 5. 5. 10
 profecti, 4. 17. 6
 professus est, 5. 5. 23
 23. professæ, 4. 6. 8
 professum, 3. Prolog. 52
 profugerit, 1. 30. 8
 prolapsam, 3. 15. 6
 prolem, 2. 4. 19
 proloquar, 3. 7. 1
 5. promissit, 4. 24. 19
 promitte, 4. 24. 13
 promissa, 2. 6. 11
 promorat, 4. 24. 28
 prope, 4. 21. 17
 propulsi, 4. 17. 12
 prosperat, 3. 2. 11
 propior, 4. 25. 10
 propior est, 4. 25. 10
 proposuit, 3. 13. 5: 4.
 25. 29
 proposito, 5. 5. 5
 propositum, 1. 5. 2:
 2. Prolog. 6: 3. Pro-
 log. 16
 propositi, 4. 20. 9
 proprium, 1. 4. 1
 proprium genus, 1. 3.
 10
 proprios, 3. Prolog. 36
 proprii, 3. 18. 13: 4. 9. 2
 propriis viribus, 3. Pro-
 log. 36
 propter illos, 1. 1. 14
 propter fructum, 3. 17.
 9
 propter virtutem, 4.
 11. 3
 propter volans, 2. 6. 7
 propterea, 3. 10. 59
 prorsus, 2. 1. 11: 5. 4. 5
 prosequuntur, 5. 5. 21
 profectus, 3. 5. 4
 prospectat, 2. 5. 10
 prospicit, 2. 4. 20, 2. 5.
 10
 prosternit se, 5. 7. 38
 profit, 3. 17. 13
 protinus, 4. 18. 4
 protrusus, 5. 7. 44
 provocet, 4. 24. 25
 provolat, 3. 2. 12
 proximum, 3. 10. 12
 proximam, 2. 8. 3
 proximam culpæ, 1. 10. 5
 proximi, 5. 1. 16
 prudenti, 1. Prolog. 4
 prudentia, 1. 14. 11
 pudeat, 2. 9. 19
 pudor, 2. 1. 12
 puella, 2. 2. 9
 puer, 4. 25. 34
 puero, 3. 10. 13
 puerorum, 3. 14. 1
 puériliter, 3. 8. 5
 pugnae, 5. 10. 4
 pugnam, 1. 3. 2
 pulchra juvenis, 2. 2. 4
 pulchra facie, 3. 8. 3
 pulchre, 1. 10. 10: 4.
 19. 6: 4. 20. 2
 pulcherrime, 3. 13. 4
 pullus, 3. 12. 1
 pullis, 1. 28. 4
 pulmentarium, 3. 7. 23
 pulpito, 5. 7. 37
 pulverem, 2. 5. 17
 pulvere, 4. 24. 22
 pulsus, 1. 30. 8
 puniri, 4. 10. 19
 punitorum, 5. 4. 11
 punctum, 5. 3. 3
 puram, 3. 10. 10
 purgo, 1. 22. 3
 putas, 1. 15. 8
 putat, 5. 7. 29
 putatis, 1. 14. 14
 putabat, 3. 20. 10
 putavit, 2. 5. 19
 putabit, 4. 20. 3
 putes, 3. 10. 52
 putet, 5. 9. 5
 putaret, 2. 2. 7
 putans, 1. 4. 4: 4. 1. 4
 putans escam, 4. 1. 4
 putentur, 4. 6. 26
 puteum, 4. 8. 3
 puteo, 4. 8. 11
 pyctæ, 4. 24. 5

Q

QUA, 1. 12. 10: &
 alibi.
 qua res, 4. 7. 4
 qua visum est, 3. 7. 20
 quadrantes, 4. 19. 23
 quæro, 3. 19. 9
 quæro vindictam, 4. 3. 11
 quærit, 1. 6. 5: 1. 29.
 6: 3. Prolog. 25: 4.
 8. 2
 quærit escam, 3. 12. 2
 quærun, 3. 10. 24
 quæsit, 1. 24. 7: 3.
 4. 3: 4. 11. 6
 quærens ignem, 3. 18. 3
 quæreere victum, 3. 16. 4
 quæritur, 2. Prolog. 2
 quæso, 1. 4. 7: & alibi.
 quæstionis, 3. 14. 8
 quæstus, 3. 20. 4
 quæstus genere, 4. 21. 6
 C
 quæ-

I N D E X

querstus stultitiz, 1. 14.

18

qualis, 1. 11. 13

quale, 3. 4. 4

qualem, 3. 1. 5

quales, 5. 5. 38

quam, 1. Prolog. 1: &

alibi pluries.

quamlibet, 1. 25. 6

quamvis, 1. 28. 1: &

alibi.

quando, 3. 4. 6

quandoquidem, 3. 10.

52

quantus, 4. 24. 2

quanta, 1. 7. 2: 1.

30. 3

quanta res, 3. 12. 3

quantz, 1. 14. 14

quantam, 4. Prolog. 4

quantis, 5. 2. 15

quantò, 5. 5. 9

quantò facilius, 3. 7.

13

quantò justius, 4. 25.

23

quantum, 1. 13. 13: 2.

4. 25: 1. 13. 7: 2.

8. 24: 1. 12. 15: 4.

24. 1

quapropter, 3. 6. 8: 3.

13. 15

quare, 1. 31. 7: 3. 17.

5: 5. Prolog. 10: 5.

5. 4

quantum, 5. Prolog. 14

quantam, 1. 5. 10

quas, 1. 19. 2: & alibi.

quasi, 3. 2. 8: 5. Pro-

log. 12.

quassat, 4. 17. 22

queis, 5. 1. 11

quem, 1. 4. 6: & alibi.

Quercus, 3. 17. 2

Quercum, 3. 4. 9

Quercu, 3. 13. 1

Quercu sublimi, 2. 4. 1

querela, 5. 6. 7

querella, 1. 9. 10

querella, 1. 6. 6

querellam, 2. 9. 14: 3.

18. 15

quereris, 1. 1. 7

quereretur, 4. 16. 1

queri, 1. 2. 8: 4. 16. 9

questuque, 1. 9. 7

qui, 1. 1. 15. & alibi

quam pluries.

qui possum, 1. 1. 7

quis, 1. Prolog. 5. &

alibi.

quæ, 1. 3. 5: & alibi

quam pluries.

quod, 1. Prolog. 3: & a-

libi pluries.

quodve, 4. 19. 9

quid, 3. Prolog. 24: &

alibi.

quo, 1. 3. 11: & alibi.

qua, 1. 12. 10: & alibi.

qui sint, 4. 25. 32

quorum, 1. 14. 18: &

alibi.

quos, 1. 3. 12: & alibi.

quibus, 1. 7. 3: 5. 7. 6

quîs, 1. Prolog. 5: &

alibi.

quia, 1. 2. 7

quicquam, 1. 8. 14: 3.

12. 7: 4. 19. 13

quidquid, 2. 6. 3: 4. 20.

3: 2. 1. 2

quicumque, 1. 10. 1: 1.

21. 1: 2. Prol. 5

quodcumque, 3. Prolog.

27

quemcumque, 4. 5. 10

quacumque, 4. 5. 46

quidam, 1. 3. 12: &

alibi.

quædam, 1. 6. 6: &

alibi.

quedam, 1. 24. 2: &

alibi.

quosdam, 3. 10. 60

quidem, 2. 8. 17: 4.

12. 2

quidnam, 1. 6. 9: &

alibi.

quiescam, 3. 7. 19

quieto, 2. 7. 6

quies, 2. 8. 15

quinetiam, 5. 1. 7

quippe, 1. 28. 7: 3. 2. 5

quidnam, 3. 4. 3

quanam, 4. 5. 17

quinam, 5. 1. 15

quisque, 1. 26. 12: &

alibi.

quovis pignora, 4. 20. 5

quævis, 5. 3. 13

quò, 4. 19. 16: & alibi.

quò mi, 3. 18. 9

quò pertineat, 3. 1. 7

quò venis, 4. 23. 30

quòd, 4. 5. 33: 5. 2. 16

quod si, 2. 9. 8: 3. Pro-

log. 41: 3. 10. 47

quondam, 1. 6. 3: 1. 28.

3: 4. 25. 33

quoriam, 1. 2. 7: &

alibi.

quotidie, 2. 4. 8: &

alibi.

quoque, 1. 2. 30: &

alibi.

quot, 4. 10. 14

R

R Adicibus, 3. 10. 49

ramo, 3. 16. 3

ramis, 2. 4. 21

ramosa, 1. 12. 5

rana, 1. 24. 2: 1. 30. 2

ranæ, 1. 1. 10: 1. 6. 4

rapit, 1. 9. 6

rapiant, 4. 21. 16

VOCABULORUM.

- rapuisti, 3. 6. 8
 rapuit, 1. 13. 11
 rapuistis, 4. 21. 27
 rapuere, 5. 4. 9
 rapiet ad se, 3. Prolog. 46
 rapere, 1. 16. 5
 rapitur, 5. 7. 7
 rapiantur, 1. 25. 3
 raptum, 1. 13. 3
 rapinam, 2. 4. 22
 raptor, 1. 31. 5
 rara, 3. 9. 1
 rara mens, 4. Prolog. 6
 ratio, 5. Prolog. 9
 ratem, 4. 6. 9
 recidat, 3. 18. 15
 recipit, 4. 23. 35
 recipit ad se, 4. 21. 23
 reciperet, 1. 18. 4
 recipior, 3. Prolog. 23
 receptus celo, 4. 11. 3
 recepti, 4. 5. 3
 reclamant, 4. 17. 25
 recolat, 1. 18. 1
 recta, 3. 10. 21
 recta per forum, 3. 19. 6
 recte, 4. 12. 1
 recubuit, 4. 24. 19
 recusant, 3. 2. 18 : 3. 13. 12
 recusassent, 3. 13. 17
 reddebat, 4. 12. 8
 reddidi, 5. 1. 2
 reddent, 4. 24. 13
 reddas, 3. Prolog. 12
 reddas iudicium, 3. Prolog. 64
 reddas primum, 4. 25. 8
 redeo, 5. 3. 6
 redit, 2. 8. 17
 redeunt, 2. 8. 12
 rediit, 4. 3. 5 : 5. 24. 19
 redeat tibi, 3. 14. 13
 redisses, 3. 12. 5
 redire, 1. 3. 10 : 3. 19. 7
 reducit, 5. 7. 18
 refelli, 4. 20. 6
 refert, 1. 15. 9
 referens, 4. 24. 10
 refertur, 5. 7. 11
 referri, 3. 2. 1
 refecit, 3. 2. 9
 refecta est, 4. 18. 4
 regales, 1. 27. 10
 regiam, 4. 17. 11
 regnare, 3. 7. 27
 regnum, 1. 31. 11
 regno, 1. 30. 8
 Rege, 1. 2. 18
 Regem, 1. 2. 11 : 1. 2. 22
 Reges, 3. Prolog. 28
 Regis, 4. 17. 27
 Regna, 4. 6. 13
 rejecit, 2. 1. 6
 rejecta, 5. 2. 8
 relaxes, 3. Prolog. 13
 religio, 3. 13. 8 : 4. 25. 26
 religio sancta, 4. 10. 4
 religioni, 1. 27. 6
 relinquunt, 4. 21. 17
 reliquit, 4. 4. 3
 reliquerat, 3. Prolog. 39
 reliquam, 4. 24. 12
 reliquas, 3. 4. 2
 reliquis, 1. 31. 13
 reliquias, 3. 1. 6 : 4. 25. 15
 reliquias, 5. 4. 3
 reliquijs, 1. 22. 6
 remedijs, 3. Prolog. 44
 remedium, 2. 3. 3
 rependet, 3. Prolog. 12
 repente, 1. 23. 1 : 2. 2. 8 : & alibi.
 repente liberalis, 1. 23. 1
 reperit, 3. 10. 43 : 3. 12. 2 : 4. 5. 51 : 4. 10. 15
 reperi servitutem, 4. 3. 11
 repperit, 1. Prolog. 1
 reperies, 5. 4. 11
 reperies utilitatem, 4. Prolog. 4
 reperire, 4. 8. 2
 repertum, 5. 5. 20
 reperti sunt, 4. 24. 30
 repetunt, 5. 1. 8
 repeti, 5. 7. 31
 replent, 4. 17. 18
 replevit, 2. 4. 19
 repletam, 4. 11. 2
 repositenti, 1. 19. 5
 repræsentavit, 3. 10. 32
 reprehendere, 5. 7. 4
 repressit, 1. 29. 10
 repudiat, 1. 29. 5
 repullam, 1. 3. 16
 repullus, 1. 1. 9 : 1. 3. 11
 reputavi, 5. 4. 8
 requiris, 4. 25. 32
 requirit, 1. 31. 2
 requiram, 1. 16. 7
 res, 1. 27. 1 : 3. 12. 3 : 3. 13. 7 : 4. 4. 11 : 4. 10. 14 : 5. 7. 35
 res tibi, 4. 7. 4
 rei, 3. 10. 2 : 4. 10. 21
 rei domesticæ, 3. Prolog. 11
 rei narratæ, 4. 24. 31
 rei parvæ, 4. 3. 10
 rem, 1. 16. 2
 rem seminarum, 3. 8. 11
 rem gravem, 3. Prolog. 51
 remque intelligit, 2. 5. 18
 re, 1. 13. 13 : 1. 23. 6 : 2. Prolog. 7
 rerum, 4. 5. 49 : 4. 25. 3 : 5. 8. 5
 C 2 re-

I N D E X.

rerum varietas, 5. 5. 2
 res, 4. 21. 11
 rebus, 4. 23. 23 : 5. 5. 3
 rebus novis, 5. Prolog.
 13
 rebus suis, 3. 8. 28
 resides, 3. 1. 7
 residens, 1. 13. 4
 residui, 4. 25. 5
 resonabat, 4. 24. 21
 respectu, 5. 4. 7
 respiciens, 3. 10. 28
 respondens, 4. 27. 8
 respondit, 1. 1. 11 : 1.
 22. 4 : 5. 3. 6 : 2. 8.
 17 : 3. 3. 7 : 4. 6. 4 :
 4. 18. 6
 responderunt, 5. 1. 16
 respondeas, 4. 19. 8
 responso, 4. 20. 6
 restitit, 1. 12. 3 : 3. 14.
 2
 restiterunt, 3. 7. 4
 restituo, 3. 13. 15
 retorridus, 4. 1. 7
 retensum, 3. 14. 5
 retentis, 1. 12. 10
 retro, 2. 1. 6
 retudi, 4. 23. 36
 retuli, 4. 24. 4
 retulit, 1. 1. 9 : 2. 1. 6
 retulit ad animum, 3.
 19. 10
 retulit, 2. 1. 8
 revertor, 3. 2. 21
 revertier, 4. 17. 14
 revocasset, 1. 26. 7
 reus, 4. 25. 22
 reum, 5. 7. 17
 rex, 1. 14. 6. 13
 risit, 1. 1. 13
 ridicule, 3. 4. 5
 rigentem, 4. 18. 2
 risum, 1. 29. 1
 risum movet, 1. Pro-
 log. 3

risu, 5. 7. 31
 rivum, 1. 1. 1
 rogant, 3. 2. 16
 rogabat, 1. 16. 3
 rogavit, 4. 8. 6
 rogaret, 4. 18. 5
 rogasset, 1. 19. 3
 rogantes, 1. 1. 22 : 4. 17.
 20 : 4. 21. 25
 rogare, 5. 7. 34
 rogatus, 4. 5. 35
 rogata est, 3. 16. 6
 rogati, 3. 20. 8
 Roma, 5. 7. 27
 Romæ, 2. 5. 1
 Romamque, 3. 10. 35
 rostrum, 1. 26. 8
 rostris, 1. 3. 9
 rudis, 2. 2. 3
 rugosam, 1. 24. 4
 ruina, 4. 24. 29
 ruinam, 2. 4. 21
 ruit : 2. 6. 3 : 3. 10. 4
 ruunt, 5. 1. 3
 rumor, 4. 5. 13 : 4. 17. 16 :
 5. 5. 11 : 5. 7. 20
 rosuri, 1. 22. 7
 rumpes, 3. 14. 10
 rupto, 1. 24. 10
 rupti, 1. 20. 5
 rursus, 1. 24. 6 : & a-
 libi.
 rusticus, 5. 5. 22. 29
 rustica, 4. 22. 24
 rustica, 4. 5. 37
 rusticum, 5. 5. 35
 rusticam, 4. 5. 5
 rustice, 3. 3. 16
 rustici, 2. 8. 12
 rusticam, 4. 5. 24

S

S Accos, 2. 7. 3
 sacrilegio, 4. 10. 3
 sacrum, 4. 10. 13

secutis, 4. 1. 7
 sepe, 1. 12. 2 : & alibi
 sepius, 1. 15. 1
 sevit, 3. 2. 14
 seyum, 4. 6. 14
 sevis, 1. 12. 11 : 4. 16.
 3 : 1. 31. 12
 sale, 5. 5. 8
 saliens, 4. 2. 2
 saltantis, 5. 7. 15
 saltem, 5. 2. 11
 saltu, 3. 2. 10
 saltibus, 1. 5. 4
 salve, 1. 29. 5
 salutantes, 3. 7. 3
 salute, 5. 4. 2
 saluum, 2. 8. 17
 salvo, 5. 7. 27
 sancta, 3. Prolog. 19
 sancta religio, 4. 10. 4
 sancto, 5. 4. 1
 sanctæ, 1. 27. 6
 sanctamque, 3. 10. 30
 sancta, 4. 12. 8
 sanctissime, 5. 5. 43
 sane, 3. 15. 12. & alibi
 sanguinis, 1. 28. 10
 sanguinem, 5. 3. 9
 sanguine, 1. 29. 11
 sanitas, 4. 25. 36
 sanitatem, 5. 7. 12
 sapiens, 3. 14. 6 : 3. 17.
 II
 sapientia, 1. 13. 14
 saperet, 3. 4. 3
 sapere, 4. 6. 26
 sapor, 3. 4. 4
 sapore, 3. 13. 10
 sarcinam, 3. 15. 6
 sarcinas, 3. 20. 5
 sarcinis, 2. 7. 3
 satiatur, 1. 26. 9
 satiari, 4. 8. 9
 satiari cibo, 3. 7. 14
 satis, 2. 6. 1 : 4. 23. 21
 satis fecisset, 5. 10. 2
 sator,

VOCABULORUM,

- fator, 3. 17. 10
 faxo, 3. 2. 17
 faxa, 3. Prolog. 59
 faxis, 3. 2. 4
 feandit, 2. 4. 6
 sceleste, 4. 10. 7
 scelesta, 2. 4. 5
 scelere, 3. 10. 50
 scelera, 4. 10. 18
 scena, 5. 5. 13: 5. 7. 5
 schola, 3. Prolog. 21
 scilicet, 5. 5. 30
 scio, 3. 6. 9: 5. 3. 7
 scivit, 3. 15. 10
 scierunt, 4. 24. 32
 scito, 5. 1. 3
 scirem, 1. 25. 8
 scirent, 2. 9. 3
 scisset, 3. 15. 11
 scierint, 2. 3. 6
 sciens, 4. 25. 1
 scopulum, 2. 6. 11
 scribam, 4. 25. 1
 scripsit, 4. 21. 2
 scriberet, 4. 24. 5
 scripserim, 5. 10. 10
 scribendi, 5. Prolog. 9
 scriptum est, 4. 22. 3
 scriptor, 5. 1. 26
 scripta, 1. 1. 14: 4. 6. 1
 scrutatur, 2. 8. 24
 scrutantur, 4. 17. 7
 scurra, 5. 5. 8: 5. 5. 27
 scurram, 5. 5. 34
 scyphum, 1. 14. 7
 scythia, 3. Prolog. 53
 se, 1. 3. 6. & alibi.
 sese, 1. 24. 10. & alibi.
 secretum, 3. 10. 11: 4. 24. 6: 4. 4. 6
 secreteta, 1. 30. 9
 seculo, 5. 1. 4
 secunda re, 5. 2. 18
 secundum, 4. 10. 18
 secundam, 1. 5. 8
 secundis, 4. 16. 6
 secundo, 4. 10. 28
 secutus, 3. 10. 59
 secutis, 4. 1. 7
 securus, 1. 9. 9
 securum, 3. 20. 10
 securi, 3. 2. 7
 sed, 1. 20. 2. & alibi
 pluries.
 sedeo, 4. 23. 6
 sedent, 5. 5. 26
 fedit, 1. 10. 6: 3. 6. 1
 sedens, 3. 6. 5
 sedans, 2. 5. 18
 sedare, 4. 3. 1
 sede, 1. 6. 8
 sedibus, 1. 3. 13
 seductus, 3. 10. 11
 sedula, 4. 4. 13
 segnis, 5. 8. 6
 segregatas, 3. 15. 3
 Sejano, 3. Prolog. 42
 sella, 3. 6. 5
 semel, 1. 10. 10
 semianimus, 1. 9. 8
 semita, 3. Prolog. 39
 semper, 1. 13. 14. &
 alibi.
 senariis, 1. Prolog. 2
 senex, 1. 15. 49: 3. 3. 14: 3. 14. 4: 4. 4. 7
 senex latrans, 5. 10. 7
 senis, 2. Prolog. 8
 seni, 3. 19. 11
 senecta, 4. 1. 1
 senio, 4. 25. 16
 senfim, 4. 16. 9
 sensus, 2. Prolog. 10
 sensus testamenti, 4. 4. 19: 4. 4. 30
 sensum, 1. 7. 4
 sensibus, 2. 4. 11
 sententia, 3. 10. 6
 sententiam, 4. 25. 34
 sententiam dixisse, 1. 10. 8
 sententiam sustulit, 3. 13. 13
 sententiis, 3. 3. 12
 sentit, 2. 8. 14: 2. 9. 13: 3. 10. 27
 sentiebat, 3. 10. 15
 sensit, 3. 14. 3: 3. 19. 11
 sentiam, 4. 24. 14
 sentiat, 3. Prolog. 3: 4. 7. 2: 5. 2. 9
 sentiret, 1. 3. 16
 senserat, 3. 10. 31
 separata, 1. 30. 7
 seponit, 4. 4. 21
 sequitur, 2. 7. 6
 sequetur, 1. 5. 9
 sequerentur, 4. 5. 6
 sequentes, 5. 1. 16
 serenam, 4. 16. 5
 sermone, 4. 21. 22
 servit, 1. 22. 11
 serviam, 1. 15. 10
 servabo, 2. Prolog. 8
 fervet, 2. Prolog. 6
 servans, 3. 10. 23
 servumque, 2. 9. 2
 servulo, 4. 24. 24
 servitus, 3. Prolog. 35
 servitutum, 1. 2. 6
 servitutum reperi, 4. 3. 11
 sestertia, 4. 4. 12
 setosa, 2. 4. 12
 severitatem, 4. 6. 4
 sex, 1. 1. 10
 si, 1. Prolog. 5. & alibi.
 sic, 1. 5. 6. & alibi pluries.
 ficubi, 5. 24. 32
 Siculum, 2. 5. 10
 fidera, 1. 6. 4
 fidera Ledæ, 4. 24. 9
 significat, 2. 8. 27: 4. 10. 16: 5. 8. 5
 significari, 3. 3. 10
 signum, 4. 5. 5
 files, 4. 23. 18
 silentium, 5. 5. 15
 C 3 silentio,

INDEX

- silentio*, 3. 13. 16
silva, 1. 12. 9
silvas, 2. 1. 10
silvis, 3. 7. 12
sim, 3. 7. 27
similis, 4. 19. 15
simile, 4. 23. 9
similis gloriæ, 4. 24. 10
simili, 1. 9. 10: 1. 11. 15:
 1. 24. 7: 1. 26. 2
simili gyro, 2. 25. 26
simili querella, 1. 9. 10
similes habitu, 4. 15. 7
similes tui, 5. Prolog. 17
similiter, 3. 5. 6
similius, 3. 5. 34
simius, 1. 10. 6
simium, 3. 4. 1
Simonides, 4. 21. 2. 26:
 4. 24. 4
Simonidis, 4. 21. 20
Simōnidem, 4. 24. 25.
 27
Simonide, 4. 21. 13
simplices, 3. 10. 54
simpliciter, 3. 7. 7
simul, 1. 11. 4. & alibi.
simulachrum, 1. 4. 3
simulat, 5. 5. 29
simulavit, 3. 10. 19
simulans, 1. 14. 7: 2. 4.
 20: 5. 5. 29
sin, 2. 9. 13: 3. Pro-
 log. 31
sincerum, 3. Prolog.
 63
sinceræ, 4. 25. 31
sinceritas, 4. 12. 3
sine apparatu, 5. 5. 14
sine labore, 3. 7. 14
sine mercede, 4. Pro-
 log. 8
sine mora, 5. 7. 24
sine virtute, 3. 6. 11
singulæ, 2. 8. 24
singula, 4. 4. 47
singulos, 1. 8. 5: 3. Pro-
 log. 50
singulas, 1. 2. 23: 1. 31.
 11
singulas horas, 3. 15. 13
singulis, 4. 4. 27
sinistra, 2. 9. 16
sinistram, 5. 7. 8
sinunt, 3. 16. 11
finite, 4. 15. 4
sinon, 3. Prolog. 27
sinus, 4. 6. 10
sinum, 5. 5. 16
sinu, 4. 18. 3: 5. 5. 36
sinuque, 4. 18. 3
sitiens, 4. 8. 5
sitim, 4. 3. 1
siti, 1. 1. 2: 3. 16. 15
sint, 3. 1. 6
five, 4. 21. 7
sis, 3. 7. 9
sit, 2. 6. 9: & alibi.
sitis, 5. 5. 38
sylva, 1. 12. 9
sylvas, 2. 1. 12
sylvis, 3. 7. 12
Smaragdi, 3. 18. 7
focii, 1. 5. 4
societas, 1. 5. 1
Socrates, 3. 9. 2
sol, 1. 6. 3
solem, 1. 4. 3
sole, 3. 19. 8
solatium, 1. 9. 8
solennis, 3. Prolog. 62
folet, 3. 2. 1: 3. 9. 5
solent, 1. 17. 1: 5. 5. 1
solebat, 5. 7. 15
solebant, 3. 20. 5
soleres, 2. 1. 3
solitus, 4. 3. 1: 5. 7. 5
solitæ, 3. 16. 4
solertia, 4. 4. 49
solertiæ, 1. 28. 2
solidum, 4. 23. 24
sollicitum, 1. 31. 7
solvit, 1. 2. 3: 1. 17. 7:
 4. 4. 33
solutus, 3. 7. 20
soluto, 3. Prolog. 10
solus, 2. 9. 6: 3. 19. 1:
 5. 5. 13
sola, 1. 5. 11
somnum, 3. 16. 5
somno, 3. 10. 31: 4. 19.
 10
somno inerti, 3. Pro-
 log. 56
sonare, 3. 16. 12
sonipes, 4. 3. 3
sonum Citharæ, 4. 19.
 20
sonoque, 1. 2. 15
sono vincor, 3. 12. 9
sophus, 3. 14. 9: 4. 16.
 8
sopita, 3. 10. 31
forbitionem, 1. 26. 5
fordido, 4. 19. 24
spacium, 2. 8. 10
spargeret, 3. 1. 3
sparsi, 4. 24. 22
species, 1. 7. 2
speciem, 3. 18. 9
spectaculi, 5. 5. 9
spectatorum, 5. 7. 13
spectaturi, 5. 5. 26
speculum, 3. 8. 4
speculo, 1. 4. 3
specu, 4. 5. 9
speluncam, 4. 19. 3
spernat, 3. 10. 51
sperante, 3. 10. 12
spes, 3. 5. 9
spes delusa, 3. 18. 15
spiritus, 4. 25. 30
spiritum, 1. 21. 4: 2.
 8. 7: 3. 2. 6: 4. 19.
 17
spiritu, 4. 10. 7
splendebat, 4. 24. 20
splendorem, 3. 11. 5
 spo-

VOCABULORUM.

- 7: **spoliatus**, 2. 7. 20
spoliari, 2. 2. 1
sponsu, 1. 16. 1
sponsore, 1. 16. 4
 1: **sponste**, 3: 15. 16
spumantibus, 3. 6. 7
stagni, 1. 6. 6
stagno, 1. 2. 17
 19. **stant**, 3. 10. 27
stant pro iudicio, 1. 5. 2
stabat, 1. 1. 2: 2. 1. 1
stans, 3. 3. 24
statim, 3. 10. 51
statuam, 2. 9. 1: 4.
 9. 17. 19: 5. 1. 17: 5.
 5. 23
stercore, 1. 27. 12: 4.
 17. 7
 6. **steriles**, 3. 17. 5
sterquilinio, 3. 12. 1
stramenta, 2. 8. 23
stringitque, 5. 2. 8
strinxerat, 3. 10. 33
strophis, 1. 14. 4
student, 1. 27. 2
studium, 2. 9. 12: 3.
 Prolog. 10
studii, 2. 9. 6
studio, 4. 21. 19
studiosè, 4. 23. 13
stultus, 1. 13. 9
stultum, 1. 20. 1: 4.
 25. 20: 5. 7. 30
stulte, 3. Prolog. 48: 3. 15. 2
stulti, 1. 29. 6: 4. 6.
 25
stultis, 1. 23. 1
stulta, 2. 4. 25: 3. 17.
 12: 4. 7. 6: 5. 7. 3
stultitiam, 4. 9. 25
stultitiæ, 1. 14. 18
stupor, 1. 13. 12
stupore, 1. 14. 12
stuproque, 3. 10. 17
style, 3. Prolog. 30
suadet, 2. 6. 11
studui, 2. 9. 6
suadebat, 1. 15. 6
suavis, 3. 1. 5
suffici, 3. 10. 12
suaves, 5. 5. 42
sub conditione, 4. 4. 8
sub illis, 4. Prolog. 4
sub tecto, 3. 7. 13
sub clamant, 5. 1. 13
subdolis, 1. 13. 1
subesse, 1. 5. 18
subiecti, 1. 19. 2
subinde, 2. 8. 12
subita, 1. 23. 7
subito, 1. 2. 14: 1. 12.
 7: 1. 11. 7:
subito, 1. 27. 10: 2. 7.
 7: 4. 5. 31: 4. 16. 5:
 4. 17. 23: 4. 24. 35
sublatus, 5. 7. 10
sublime, 2. 6. 7
sublimi, 2. 4. 1
sublimes, 1. 28. 1
submovet, 2. 9. 14
subripi, 4. 10. 6
subscribit, 3. 10. 57
subsedit, 3. 10. 20
subsidium, 4. 21. 12
subtiliter, 3. 10. 45
successus, 2. 3. 7: 3. 5. 1
succumbit, 3. 14. 9
succurrat, 1. 2. 28
sudore, 4. 24. 23
subripuisse, 1. 10. 10
sua, 5. Prolog. 7
suâ, 3. Prolog. 45: 3. 7.
 21: 3. 17. 1: 5. 4. 2:
 5. 5. 17
sua exempla, 1. 26. 12:
 3. 16. 9
sux, 4. 17. 2
suam, 1. 10. 7: 1. 12. 4:
 2. 4. 19: 2. 5. 8: 3. 16.
 16: 4. 5. 33: 4. 15. 3:
 4. 21. 24
sui, 2. 9. 19: 5. 5. 2
suis, 2. 4. 23: 4. 5. 42:
 4. 16. 1: 2. 8. 28: 4.
 5. 5: 4. 17. 15: 3.
 13. 2
sum, 1. 5. 8: 2. 7. 12: 3.
 Prolog. 54: 3. 7. 6:
 3. 10. 59
sum paratus, 3. 7. 11
sum expertus, 5. 2. 15
sumus, 4. 9. 5: 5. 10. 9
sunt, 1. 22. 7: 2. 4. 13,
 23: 3. 18. 10, 13: 4.
 Prolog. 5: 4. 11. 1:
 4. 15. 8: 4. 21. 14: 4.
 24. 13: 25. 1. 15
summa, 4. 4. 44
summo, 2. 5. 9: 4. 19.
 11
summis, 4. 2. 2
sumis, 4. 19. 12
sumerent, 3. 17. 5
sumere, 2. 1. 3: 4. 2. 4
suo, 1. 3. 2: 3. 10. 11
suos, 1: 3. 6: 1. 24. 4: 1,
 28, 11: 3. Prolog. 56:
 2. 7. 10
super, 1. 27. 8
super iuvenum, 2: 1. 1
super obscena dicta, 3.
 11. 2
super scopulum, 2. 6.
 11
superbi, 4. 6. 12
superbia, 4. 23. 17
superbia, 1. 3. 4
superbiæ, 3. 16. 2
superbiam, 4. 23. 21
superbiens, 5. 7. 43
superum, 5. 6. 5
superos, 4. 19. 19
superis, 1. 17. 9: 4. 24.
 3
superior, 1. 1. 2
superiores, 4. 17. 18
superius, 4. 24. 2
 C 4 **super.**

INDEX

superfunt, 4. 25. 1: 5.
 5. 40
 superfuit, 2. 9. 6
 supplex, 1. 28. 12: 2.
 8. 8
 supplici, 1. 22. 5
 suppositum, 3. 8. 4
 supra formam, 4. 24.
 24
 supra lignum, 1. 2. 20
 fus, 2. 4. 3
 fuis, 5. 10. 4
 fuis setosæ, 2. 4. 12
 fuscitat, 5. 5. 28
 fuspendit, 4. 9. 3
 fuspensio, 2. 4. 18
 fuspicio, 3. 10. 36
 fuspicione, 3. Prolog.
 46
 sustinet, 3. 8. 7
 sustinuit, 1. 3. 11
 sustine, 4. 6. 3
 sustinere, 1. 2. 31
 sustineas, 4. 15. 7
 sustineret, 4. 21. 3
 sustineret, 3. 2. 6
 sustinens, 3. 10. 25
 sustinete, 1. 2. 31
 sustulit, 1. 3. 5: 1. 28.
 3: 2. 6. 4: 3. 13. 13:
 4. 18. 2
 sustulere, 1. 6. 4
 futor, 1. 14. 1
 suum, 2. Prolog. 6: &
 alibi

T

TAbulam, 4. 21. 24
 tace, 5. 9. 4
 taceret, 3. 16. 6
 tacito, 5. Prolog. 3
 tacite, 1. 2. 17
 tæd, 3. 4. 4: 4. 23. 3
 talis vir, 3. 9. 5
 tale, 2. 3. 6: 4. 10. 11

talis exempli, 5. 1. 10
 talis tituli, 5. Prolog. 4
 talem, 1. 2. 9: & alibi.
 tali, 1. 21. 5
 tali modo, 4. 4. 9
 tales reliquæ, 3. 1. 6
 tam, 3. 9. 5: 4. 17. 32
 tamen, 2. 5. 5: 2. 9. 11:
 3. Prolog. 23: 3. 10. 51:
 3. 15. 9: 4. 5. 3: 4. 10.
 7: 4. 20. 2
 tandem, 1. 8. 7: 4. 17. 8:
 3. 19. 4
 tanti, 2. 5. 21: 3. Pro.
 log. 4
 tanto iustius, 5. 5. 8
 tanto melior, 3. 5. 3
 tantum, 1. Prolog. 6:
 4. 19. 9
 tantum, id est, solum,
 3. 2. 16
 tantummodo, 5. 7. 19
 tanta bonitas, 4. 8. 8
 tanta copia, 4. 25. 6
 tantæ, 1. 24. 3
 tantis, 3. Prolog. 44
 tangere, 4. 2. 3
 tacta, 1. 24. 3
 tangi, 3. Prolog. 6
 tarda, 3. 6. 2
 tartareo, 4. 5. 9
 taurus, 1. 21. 7: 5. 9.

I

tautorum, 1. 30. 2
 te, 1. 1. 8: & alibi.
 tecto, 2. 8. 7: 3. 7. 13
 tegebat, 2. 2. 3
 tegere, 4. 23. 17
 telis, 4. 3. 5
 temeritas, 5. 4. 12
 temone, 3. 6. 1
 temperat, 3. 6. 6
 temperatæ, 5. 5. 42
 tempestas, 4. 21. 9
 tempestatibus, 4. 16. 3
 templa, 4. 23. 5

tempus, 1. 19. 6: 4. 17.
 2: 4. 18. 1
 temporis, 4. 4. 18: 4.
 25. 12: 5. 8. 7. 4. 5.
 18
 tempore, 2. 8. 16: 4.
 10. 19
 tempora, 3. Prolog. 3
 tendit, 1. 23. 2
 tensum, 3. 14. 10
 tenebras, 3. 10. 42
 tenebris, 3. 10. 26: 3. 16.
 4: 4. 19. 10
 tenet, 5. 5. 25
 tenebat, 1. 4. 6
 tenuit, 3. Prolog. 60
 teneas, 5. 8. 3
 teneat, 4. 5. 42
 tenero, 2. 4. 14
 tentat, 3. 10. 2
 tentaret, 4. 7. 4
 tentans, 1. 23. 4
 temui, 4. 12. 7
 tennitas, 2. 7. 13
 tenuitatem, 1. 12. 6
 terгоре, 2. 1. 9
 tergum, 4. 9. 2
 terminum, 4. 25. 28
 terminum operis, 5. Pro-
 log. 1
 terram, 2. 4. 8
 terram fodere, 2. 4. 8
 terris, 4. 22. 2
 terruit, 1. 2. 15
 terreret, 1. 11. 5
 territus, 1. 15. 5
 terrore, 2. 4. 11
 tertius, 4. 1. 6
 tertia, 1. 5. 9
 tertium, 3. Prolog. 30
 tertiam, 4. 4. 6
 tertiam partem, 4. 24.
 11
 testa, 3. 1. 2
 testamenti, 4. 4. 19
 testatur, 1. 5. 2
 testi-

VOCABULORUM.

- 4.17. testimonio, 1. 17. 6
 3. 4. testis, 1. 17. 4: 3. Pro-
 4.5. log. 43
 3. 4. testis citatus, 1. 17. 4
 3. 4. testes, 3. 11. 5
 3. 4. testudinem, 3. 6. 4
 3. tetigerit, 3. 8. 11: 1.
 3. 5. 10
 3. theatro, 5. 5. 10
 16. thesaurum, 1. 27. 3
 thesauro, 5. 6. 6
 thesauros, 4. 19. 4
 Theffala, 4. 6. 7
 Threiffa gens, 3. Pro-
 log. 56
 thure, 4. 19. 19
 Tiberius Cæsar, 2. 5. 7
 tibi, 1. 22. 3: & alibi.
 tibiam, 5. 7. 8
 tibiærum, 4. 19. 21
 tibicen, 5. 7. 29
 tibicine, 5. 7. 29
 tigillum, 1. 2. 14
 timeo, 3. 6. 5
 timeas, 2. 1. 7
 timens, 1. 1. 6
 timentes, 3. 2. 15: 4. 17.
 11: 4. 17. 18
 timere, 3. 2. 18
 timidus, 1. 15. 4
 timidus comes, 5. 2. 7
 timore, 1. 2. 19: 1.
 14. 10: 2. 4. 16: 2.
 8. 3
 tinctum, 2. 3. 2
 tintinnabulum, 2. 7. 5
 tituli, 5. Prolog. 4
 togamque, 3. 10. 10
 tollo, 1. 5. 7
 tollit, 1. 11. 7: 2. 8. 27
 tolle, 2. 1. 9
 tollere, 2. 8. 23
 tonanti, 3. Prolog. 19
 tonsum, 2. 10. 27
 tonitrubus, 5. 7. 23
 torques, 4. 19. 17
 torquet, 1. 26. 9
 torquet se, 3. 14. 7
 totum, 5. 7. 33
 totam, 1. 5. 11: 1. 28. 9:
 4. 4. 8: 4. 16. 10:
 4. 17. 11.
 toto, 2. 4. 20
 toto die, 2. 4. 20
 totis, 3. 1. 4
 totis viribus, 1. 11. 7
 toxicum, 1. 14. 8
 tradunt sese, 1. 31. 10
 tradidit, 1. 28. 12
 tradam, 4. 4. 2: 4. 23. 3
 tradet, 4. 4. 44
 tradere famæ, 5. Pro-
 log. 6
 traditur, 4. 3. 6
 traditum est, 1. 25. 4
 tragicam personam, 1.
 7. 1
 trahit, 4. 4. 37
 traxit, 3. 1. 4
 trahens, 1. 2. 14: 3. 7. 12
 transit, 2. 8. 13
 transeunt, 5. 7. 1
 transfertis, 5. Prolog. 18
 transtulit, 3. Prolog. 37
 transigit, 3. 10. 27
 translatitio, 5. 7. 24
 tremere, 4. 17. 24
 trepidarent, 4. 5. 2
 trepidantem, 3. 16. 18
 trepide, 2. 5. 2
 tres, 4. 4. 3
 tribus, 4. 4. 8
 tribuit, 1. 7. 4: 3. 16.
 19
 tribuetis, 1. 5. 8
 tribuerit, 3. 18. 2
 tributus, 4. 24. 3
 tribui, 2. 9. 4
 tricandum, 3. 6. 9
 triclinio, 4. 24. 28
 tristis, 4. 19. 20
 tristis eventus, 4. 5. 10
 tristem, 1. 3. 11
 tristem fortunæ vicem,
 5. 1. 6
 tristem servitutem, 1.
 2. 6
 tristem vitam, 3. 20. 2
 tristi, 2. 6. 17
 tritici, 1. 16. 3
 trivio, 1. 27. 11: 5. 6. 8
 trucidat, 3. 2. 13
 trudi, 5. 5. 35
 trusitant, 2. 7. 8
 tu, 1. 10. 9: 4. 6. 1
 tua, 1. 3. 16: 1. 9. 10
 tuæ, 2. 1. 8: 4. 6. 4: 5.
 2. 16
 tuæ partes, 4. 25. 24
 tuarum, 1. 13. 6
 tuas, 2. 9. 12
 tuearis, 3. 7. 10
 tuentes, 3. 10. 38
 tugurio, 1. 19. 4
 tui, 3. 12. 4: 4. 19. 18
 tui, 3. 16. 11: 5. Pro-
 log. 17
 tuis, 3. Prolog. 38: 3.
 3. 17: 3. 6. 4: 4. 3.
 7: 4. 21. 13
 tuli, 1. 21. 10
 tulerint, 4. 4. 16
 tulisse, 4. 3. 7
 tum, 1. 3. 12: & alibi.
 tumens, 1. 3. 4
 tumentes, 2. 7. 2
 tunc, 1. 1. 3: 3. 18. 5
 tunica, 2. 5. 12
 tunicis, 5. 7. 42
 tuo, 3. 18. 7: 4. 25. 27
 turba, 3. 19. 7: 4. 4. 1:
 4. 4. 29
 turba petulans, 1. 2. 20
 turbæ mææ, 1. 19. 9
 turbam, 5. 4. 11
 turbat, 1. 11. 8
 turbavit, 4. 3. 2
 turbatos, 4. 17. 9
 turbu-

INDEX

turbulentans, 1. 2. 5
 turpe, 3. 11. 7: 4. 17.
 15
 turpema, 5. 5. 37
 turpi, 1. 13. 2: 3. 4. 7:
 3. 10. 17: 4. 17. 5
 turpissimam, 3. 8. 2: 4.
 4. 6
 turpiter, 1. 25. 2
 Tusculana mare, 2. 5. 10
 tutela, 3. 17. 1
 tutandum, 1. 31. 1
 tuta, 1. 28. 7: 2. 6. 16:
 2. 7. 13: 4. 16. 6
 tutas, 1. 31. 9
 tuto, 2. 4. 17
 tuus, 1. 1. 12
 tum, 1. 11. 4
 tympana, 3. 20. 7
 tyrannus, 1. 2. 5: 5. 1.
 14

V

Vacca, 1. 5. 3
 vacas, 3. Prolog.
 2
 vaces uxori, 3. Prolog.
 13
 vacua, 5. 5. 12
 vadunt, 4. 17. 12
 vadum, 4. 3. 2
 vado, 4. 8. 12
 vadis, 1. 2. 14
 vagor, 3. 7. 20
 vagantes, 1. 2. 10
 valeo, 1. 5. 9
 valet, 1. 13. 13
 valeas, 4. 1. 10
 valeret, 4. 1. 2
 valerent, 4. 24. 1
 validius, 1. 24. 9: 3. 11.
 4: 3. 16. 6
 vanus, 5. 7. 1
 vana, 4. 15. 4

vanum, 1. 22. 8
 vano, 1. 9. 7
 vanas, 3. 6. 11
 varia, 4. 6. 14: 3. 3. 12
 varietas, 2. Prolog. 10: 4.
 25. 3: 5. 5. 2
 varie, 5. Prolog. 14
 vastans, 3. 3. 14
 vasti, 1. 5. 5
 vati, 4. 24. 33
 ubere, 3. 15. 7
 ubi, 3. 19. 4: 1. 16. 7
 ubi pro cum, 1. 30. 1: 2.
 4. 19: 5. 7. 1: 4. 22. 5:
 5. 1. 14
 ubi pro quando, 3. 6. 9
 vectorum, 4. 16. 4
 vehementis, 3. 3. 1
 vel, 5. 3. 10
 velim, 2. Prolog. 11: 3.
 Prolog. 49.
 velit, 1. 29. 6
 vellem, 5. 2. 11
 vellet, 1. 6. 3: 1. 11. 3:
 1. 13. 4: 1. 22. 2: 1. 29.
 9: 4. 4. 27
 vellent, 3. 17. 1
 velle, 1. 6. 3
 veloci, 3. 2. 10
 veloces, 4. 1. 2: 5. 10.
 2
 velocior, 3. 3. 2
 venantem, 4. 4. 4
 venantum, 1. 12. 7
 venari, 1. 11. 3
 venerator, 5. 10. 6
 venatorum, 2. 8. 2
 vendet, 4. 4. 41
 vendiderunt, 4. 4. 47
 vendere, 3. 17. 7
 venditaret, 1. 14. 3
 veneunt, 2. 5. 22
 veniam, 4. 19. 6: 4. 25.
 13: 5. 3. 11
 venis, 4. 23. 15
 venit, 1. 21. 5: 2. 6. 7:

3. 5. 6: 3. 18. 1: 4. 15.
 7: 4. 7. 3
 veniebat, 5. 1. 22
 venire, 5. 5. 7
 veniet, 1. 30. 9
 veniet ad me, 4. 25. 11
 venient, 3. Prolog. 8:
 4. 25. 26
 veni, 3. 7. 15
 veniat, 1. 2. 31
 venerant, 1. 1. 1
 venisset, 2. 5. 8
 venerit, 2. 8. 18: 3. 7.
 19: 3. 13. 7: 4.
 10. 8
 veniente, 4. 11. 5
 venire, 4. 17. 37: 4. 11.
 7: 5. 21. 24
 ventitare, 3. 10. 16
 venter, 3. 7. 24
 ventrem, 4. 17. 32
 Veneri, 3. 17. 3
 venustis, 4. 4. 34
 verba, 5. Prolog. 18: 3:
 16. 8: 3. 3. 15
 verbis, 1. 11. 1: 2. 6.
 14: 3. 6. 4: 5. 2. 11:
 2. 13. 1
 verbosa, 2. Prolog. 13
 verbosus, 1. 14. 4
 verandos, 4. 10. 10
 vereri, 1. 25. 7
 veritas, 3. 10. 5
 vera, 5. 5. 32
 verò, 2. 6. 2: & alibi.
 veritatis, 1. 1. 9: 3. 10.
 43
 verrem, 5. 4. 1
 versatur, 2. 8. 19
 versus, 4. 21. 2
 versus subjecti, 1. 19.
 2: 3. 15. 18
 versibus senariis, 1. Pro-
 log. 2
 vertit, 1. 31. 5
 vertetur, 2. 8. 19
 verum,

VOCABULORUM.

4. F	verum, 1. 10. 2: 1. 14. 12: 3. Prolog. 50: 4. 17. 30: 4. 19. 11	victorem, 1. 15. 8 victorum, 4. 21. 5 victum, 3. 16. 4: 4. 21.	vindicet, 3. 10. 28 vindicandam, 4. 17. 27 vindicta, 1. 28. 2: 1. 29.
	verum, 1. 15. 3: & 3- libi.	25 victurum, 5. 5. 5 victus, 1. 8. 5 video, 4. 23. 14 vides, 2. 4. 8: 4. 19. 6: 5.	10 vindictum, 4. 3. 10 vinea, 4. 2. 2 vinum, 4. 4. 41
11	veram, 4. 11. 2	videt, 2. 8. 11: 4. 17.	vino devotam, 4. 4. 6 vina vetera, 4. 4. 35
8:	vera, 2. 5. 6 vera, 5. 2. 12 veris, 3. 9. 7 vescatur, 2. 6. 13 vesci, 1. 31. 11 vespa, 3. 13. 3 vestimentis, 5. 5. 29 vestem, 4. 4. 2 veste, 4. 21. 23 vestitu, 5. 2. 21 vestra, 1. 14. 15 vestrum, 1. 2. 29 vestri, 4. 15. 5 vestraz, 4. 15. 6 vestras, 5. Prolog. 18 veto, 4. 10. 11: 4. 17. 31 vetat, 4. 17. 13 veterem, 1. 21. 6 vetera, 4. 5. 37 vetusto, 5. Prolog. 13 vetustis, 5. 1. 97 vetustior, 4. 6. 18 vetustas, 4. 21. 10 vetustate, 3. 10. 7 vexata, 4. 16. 3 vj, 1. 2. 12 via, 3. 14. 5 viam, 3. Prolog. 39 viam honoris, 2. 9. 3 viator, 2. 1. 5 vicem, 3. Prolog. 15 vicem fortunæ, 5. 1. 15 vices, 2. 8. 10: 4. 25.	10. 10 videt, 2. 8. 11: 4. 17. 37 vidit, 1. 4. 3: 1. 6. 1: 1. 13. 5: 1. 21. 8: 3. 4. 1: 3. 16. 8 viderunt, 1. 20. 3: 4. 17. 10 videre, 1. 16. 2: 2. 8. 28 vide, 3. 6. 3 viderat, 1. 7. 1: 2. 8. 21 vidisset, 3. 12. 4: 3. 14. 2 videre, 3. 2. 3 videre mala, 1. 16. 2 videor, 3. 7. 18 videris, 1. 10. 9 videtur, 1. 11. 13: 4. Pro- log. 1: 4. 6. 17 videntur, 4. Prolog. 5 videar, 4. 25. 2 videamur, 3. 17. 7 videri, 2. 2. 5 vigilia, 3. Prolog. 26 vigilem, 3. 7. 19 vigilare, 1. 23. 8 vigor, 5. 7. 15 vile hordeum, 2. 7. 9 viles, 3. Prolog. 11 villam, 2. 5. 8: 2. 8. 3: 3. 10. 19: 4. 4. 23 villicus, 2. 8. 13 vincis, 3. 18. 6 vincet, 5. 5. 23 vincas moribus, 3. 8. 16 vincor, 3. 18. 9 vindica vit, 1. 21. 6: 4. 6. 20: 5. 2. 6	10 vindictum, 4. 3. 10 vinea, 4. 2. 2 vinum, 4. 4. 41 vino devotam, 4. 4. 6 vina vetera, 4. 4. 35 violavit, 1. 27. 4 vipera, 4. 7. 3 vir, 1. 18. 4: 3. 9. 6 vir natus, 3. 8. 11 viri, 5. 2. 20 viro forti, 4. 11. 1 viros, 2. 2. 1 viros venantem oculis, 4. 4. 4 virtus, 4. 23. 39 virtutis, 1. 11. 1 virtuti, 2. 9. 4: 5. 2. 16 virtutem, 4. 11. 3 virtute, 1. 13. 14: 3. 6. 11 vis, 1. 23. 5: 3. 6. 2: 4. 15. 2 vis & nequitia, 2. 6. 3 vim, 3. Prolog. 3 vi compesceret, 1. 2. 12 vires, 3. 2. 9: 3. 18. 11: 5. 10. 8 viribus, 1. 1. 9: 1. 11. 7: 1. 21. 3: 4. 2. 2: 5. 2. 15 viridaria, 2. 5. 14 visum est, 3. 7. 20: 4. 23. 6 visum seni, 3. 19. 11 viso, 2. 1. 6 vita, 2. 8. 19: 3. 2. 16 vitæ, 3. Prolog. 16: 4. 17. 2 vitæ, 4. 19. 7 vitæ subsidium, 4. 21. 12 vitam, 3. Prolog. 23. 51: 3.

INDEX

3. 7. 12 : 3. 20. 1 : voluit, 3. 15. 18 : 4. 21. 7
 4. 4. 36
 vitis, 4. 9. 2
 vites, 4. 4. 38
 viternus, 1. 19. 2
 vitassent, 1. 31. 4
 vitans rapinam, 2. 4. 22
 vitari, 5. 4. 8
 vitulis, 5. 9. 3
 vituperat, 1. 12. 6
 vituperant, 4. 6. 26
 viva, 3. 16. 29
 vivos, 2. 3. 5
 vivere, 3. 7. 13
 vix, 4. 17. 8
 ulcisci, 5. 3. 4
 ulla, 1. 14. 11
 ullius, 4. 10. 21
 ulli, 4. 19. 13
 ullo pacto, 2. 6. 6
 ultimam, 4. 19. 3
 ultimi, 5. 1. 17
 ultro, 2. 8. 6 : 3. 7. 12 :
 & alibi.
 una bibamus, 3. 16. 15
 unde, 3. 7. 17 : & alibi.
 unguento, 5. 1. 21
 unguibus, 1. 31. 12 : 2.
 6. 8
 uniones, 4. 5. 38
 universis, 5. 7. 44
 unquam, 4. 6. 16
 unus, 1. 6. 7 : 2. 5. 11 :
 2. 8. 17
 una, 1. 2. 17 : 3. 16. 15
 unum, 3. 11. 4 : 4. 24.
 28
 unius, 4. 4. 49
 unam, 4. 4. 4
 uno, 4. 4. 1
 volans, 2. 6. 7
 volo, 2. 5. 5 : 3. 8. 14 :
 4. 24. 15
 velunt, 2. 2. 5
 volebat, 3. Prolog. 36
 voluisti, 2. 8. 5 : 5. 3. 4
 voluit, 3. 15. 18 : 4. 21. 7
 voles, 3. 14. 11
 volet, 5. Prolog. 15
 voluerit, 1. Prolog. 5 : 2.
 9. 10. 3. 17. 8
 voluisses, 1. 3. 14
 volueris, 2. 4. 6
 volucris parvulae, 5. 3. 31
 volucrem, 1. 26. 11
 volucris, 5. 8. 1
 voluntas, 5. 6. 5
 voluntatem, 4. 4. 31
 voluptas, 4. 8. 8
 volutat sese, 4. 3. 2
 vos, 4. 17. 34 : & alibi.
 vobis, 3. 18. 10
 votum,
 vocis, 1. 11. 13
 vocis fidem, 4. 25. 9
 vocem, 1. 12. 12 : 1. 13.
 8 : 3. 16. 16 : 3. 18.
 4 : & alibi.
 vocent, 3. Prolog. 10
 voce, 1. 11. 5
 vocibus, 1. 12. 7 : 3. 18.
 13
 urbano, 5. 5. 8
 votum, 5. 4. 2
 urbs, 4. 21. 18
 urbis, 1. 14. 6
 urbes, 4. 21. 4
 usurpare, 4. 15. 5
 usus, 4. 25. 13
 usus est, 4. 24. 8 : 5.
 Prolog. 13
 usum, 4. 10. 21
 usu, 3. 3. 1
 ut, 1. 11. 5 : 6. 14. 1.
 10 : 1. 22. 6 : 1. 27.
 6 : 1. 28. 4. 11 : 2.
 Prolog. 3 : 10. 2. 1. 12.
 2. 4. 10 : 2. 6. 11 : 2. 8.
 2 : 2. 9. 3 : 3. Prolog.
 3. 5 : 3. 2. 6 : 3. 8. 16 :
 3. 13. 10. 4. 4. 8. 42.
 43. 44 : 4. 5. 5 : 4. 9.
 26 : 4. 10. 6 : 4. 17. 3.
 4. 19. 5. 10 : 5. 5. 6 :
 5. 7. 19
 ut pro quam, 1. 12. 14 :
 1. 21. 8 : 2. 5. 19 : 3.
 Prolog. 27 : 3. 2. 9 :
 5. 1. 4 : 4. 1. 10 : 5.
 1. 3 : 5. 7. 13 : 4. 2.
 3 : 4. 18. 4 : 3. 7. 4 :
 3. 10. 27 : 3. 16. 8 :
 4. 21. 26 : 4. 17. 10
 uti, 3. 8. 14
 utcumque, 2. 2. 1
 uterque, 1. 10. 7 : 5. 5.
 27
 utrumque, 3. 8. 12 : 3.
 13. 4
 utriusque, 3. 10. 2
 utilis, 3. 14. 11 : 4. 3. 8
 utile, 4. 25. 18
 utile est, 3. 17. 12
 utiles, 4. 10. 14
 utilius, 4. 12. 1
 utiliora, 1. 12. 1
 utilitas, 1. 22. 11
 utilitatem, 4. Prolog. 4
 utinam, 4. 6. 6
 uvam, 4. 2. 2
 vulgare, 3. 9. 1
 vulgatus, 4. 24. 31
 vulgo, 3. 3. 2
 vulgi, 1. 14. 12 : 5. 2.
 12
 vulneris, 2. 3. 3
 vulnere, 2. 7. 12
 vulpes, 1. 7. 1 : 1. 13. 5 :
 1. 26. 3
 vulpes dolosa, 4. 8. 3
 vulpis, 4. 2. 1 : 4. 19. 1
 vulpi, 1. 28. 12
 vulpem, 1. 10. 4 : 1. 26.
 7
 vulpecula, 4. 8. 10
 vulpinos, 1. 28. 3
 vult, 1. 13. 9 : 1. 24. 1.
 9 : 2. 4. 9
 vul-

VOCABULORUM.

vulturius, 1. 27. 8

vultum, 4. 17. 10

vultu, 1. 13. 7

uxoris, 3. 10. 18. 21

uxori voces, 3. Prolog. 12

uxorem, 1. 6. 3

uxorem sanctam, 3. 10.

30

uxores, 3. 3. 17

Xistum, 2. 5. 17

Zonas, 4. 21. 11

F I N I S.
